SF PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Alastair Reynolds

BEDUGNĖS MIESTAS

Mokslinės fantastikos romanas
ANTRA KNYGA

Iš anglų kalbos vertė
BRONIUS BRUŽAS

eridanas
Kaunas
2006

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas", 360 tomas
Serija įkurta 1990 m.

Alastair Reynolds
CHASM CITY
New York, Ace books, 2003

UDK 820-3
Re-106

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-126-8 (antra knyga)
ISBN 9986-97-125-X (bendras)
Copyright © by Alastair Reynolds, 2001
Cover art copyright © Max Bertolini, 2005
Vertimas į lietuvių kalbą ©
leidykla "Eridanas", 2006

21

Galiausiai atsibudau. Užlietas auksinės ryto šviesos, kuri plūdo į Zebrės kambarį, mintyse atgaminau sapnus, bet po kurio laiko nustūmiau juos į sąmonės užkaborį ir apžiūrėjau sužeistą kojį.

Per naktį gydytojas atliko stulbinantį darbą pasinaudojęs tokiu pažangiu medicinos mokslu, apie kokį žmonės iš Skajaus Persvaros galėjo tiktai svajoti. Žaizdą dengė balzganas ataugintos odos lopinys, įgavęs žvaigždės formą. Jaučiausi sveikas fiziškai, bet ne psichologiškai: mano smegenys atsisakė susitaikyti su tuo, kad koja vėl gebės vykdyti jai skirtas funkcijas. Pakilau nuo kušetės ir atsargiai, nerangiai žingsniuodamas nusigavau iki artimiausio lango. Kol laviravau per nelygias pakopines grindis, baldai paslaugiai traukėsi man iš kelio.

Dienos, tiksliau, to paros meto, kuris Bedugnėje atstojo dieną, šviesoje, gigantiška properša, žiojinti miesto viduryje, atrodė dar arčiau. Vien į ją pažvelgus, apsvaigdavo galva. Nesunku įsivaizduoti, kaip toji ertmė viliojo kolonistus, atvykusius į Geltakmenį robotų įsčiose arba pirmaisiais, vėliau sukurtais, nepatvariais žvaigždėlaiviais. Kai susiklostydavo palankios sąlygos, šiltos atmosferos tumulai, virstantys iš prarajos, buvo matomi netgi iš kosmoso.

Nežinau, kaip jie nusigavo į čionykščius kraštus, - visureigiais ar kateriais, perskrodusiais debesų sluoksnius, - bet pirmasis žvilgsnis į bedugnę turėjo atimti žadą. Prieš tūkstančius amžių kažkas sužeidė planetą, ir milžiniška atvira žaizda nesugijo net iki mūsų laikų. Sklido gandai, esą trapiuose, nuo aukšto slėgio apsaugančiuose, skafandruose pasislėpę narsuoliai nusileido į gelmes ir ten aptiko lobius, kurių užtektų, norint įkurti imperijas. Jei ir taip, jie turtais nesišvaistė. Tačiau tokios smulkmenos neatbaidė kitų nuotykių ieškotojų bei avantiūristų. Pastarųjų gyvenvietė po truputį ėmė panėšėti į tai, kas vėliau tapo šiuo miestu.

Visuotinai pripažinta teorija, aiškinanti pragarmės atsiradimą, neegzistavo, nors aplinkinė kaldera, kuri saugojo Bedugnės miestą nuo vėtrų, galingų potvynių ar atslenkančių metano-amoniako ledynų, užuominomis bylojo apie katastrofą, įvykusią tokioje netolimoje praeityje, - žinoma, skaičiuojant, pagal geologinių procesų trukmę, - kad jos padarinių neišnaikino nei dūlėjimas,

nei tektoniniai pokyčiai. Geltakmenis turbūt praskriejo visai šalia kaimynės, dujų milžinės, išspjovusios savo energijos srautus tiesiai į planetos šerdį. O praraja įkūnijo angą, pro kurią toji energija pamažu sruvo atgal į kosmosą. Tačiau ertmę pirmiausia turėjo kažkas išrausti. Vienos teorijos teigė, neva į plutą įsirėžė miniatiūrinės juodosios skylės arba kvarkų dalelės, bet niekas nežinojo, kas iš tiesų atsitiko. Netrūko ir gandų bei pramanų: pavyzdžiui, apie nežemiškas būtybes, įsikasusias po pluta, arba įrodymus, liudijančius apie dirbtinę bedugnės prigimtį. Galbūt mums svetimi, protingi padarai atsibeldė į Geltakmenį dėl tos pačios priežasties kaip ir žmonės? Gal jie panūdo iš kiaurymės išsiurbti energiją ir chemines medžiagas? Pro langą aiškiai mačiau čiuptuvų pavidalo vamzdžius, kurie nuo miesto nutįso į garuojančią ryklę nelyginant godūs pirštai.

- Neapsimesk, kad panorama nepadarė tau įspūdžio, - tarė Zebrė. - Dėl šio vaizdo kai kurie žmonės pasiryžę žudyti. Jei atvirai, aš turėjau pažįstamų, kurie *žudė*.

- Tai manęs nestebina.

Moteris įėjo į kambarį be jokio garso. Iš pirmo žvilgsnio, ji atrodė nuoga, bet geriau įsižiūrėjęs, supratau, kad Zebrę dengė perregima, tarytum iš dūmų pasiūta suknelė.

Rankose ji laikė išskalbtus ir tvarkingai sulankstytus vienuolių drabužius.

Dabar pastebėjau, jog namų šeimininkė nepaprastai liesutė. Po melsvai pilka suknelės plėvele odą vagojo juodi dryžiai, atkartojantys jos išlinkius, užtamsinę genitalijų sritį. Juostos vienu metu prislopino ir paryškino kūno vingius, todėl Zebrės išorė, rodės, kisdavo sulig kiekvienu žingsniu. Į standžią kasą surišti plaukai siekė strėnas. Ji judėjo lyg baleto šokėja: smulkutės, kanopas primenančios pėdos veikiau bandė prilipdyti moterį prie grindų nei išlaikyti kūno svorį. Akivaizdu, kad nutarusi įsitraukti į Žaidimą, ji greitai taptų įgudusia medžiotoja. Juk mane aptiko, nors viso labo tenorėjo sugadinti priešams pramogą.

- Planetoje, iš kurios esu kilęs, - atsiliepiau, - tavo išvaizda atrodytų provokuojanti.

- Na, čia ne Skajaus Persvara. - Ji padėjo apdarus ant kušetės. - Ir netgi ne Geltakmenis. Skliaute daugiau ar mažiau elgiamės, kaip užsigeidžiame. - Zebrė paglostė delnais savo klubus.

- Atleisk dėl nemandagaus klausimo, bet... ar tu tokia gimei?

- Nieko panašaus. Aš ne visada buvau moteris - nori tikėk, nori ne - ir abejoju, ar ja liksiu visą gyvenimą. Anksčiau mane vadino ne Zebre. Kam magėtų iki mirties vargti su vienu kūnu ir tapatybe?

- Nežinau, - rinkdamas žodžius atsakiau. - Skajaus Persvaroje dauguma žmonių neturi jokios galimybės save modifikuoti.

- Tikriausiai todėl, kad visą laiką paaukoja naikindami vieni kitus.

- Tu pernelyg supaprastinai mūsų istoriją, bet nuo tiesos nenutolai. Beje, ką iš viso esi girdėjusi apie mano planetą? - nuo tada, kai moteris išdygo kambaryje, ne pirmą kartą prisiminiau gąsdinantį sapną apie stovyklą džiunglėse. Mintyse teberegėjau, kaip į mane žvelgė Gita. Kahuelos žmona ir Zebrė tarpusavyje nedaug ką turėjo bendra, tačiau, apsnūdusiomis akimis spoksodamas į naująją pažįstamą, jos išorėje lengvai įžiūrėjau kai kuriuos Gitos bruožus: liauną sudėjimą, iškilius skruostikaulius, tamsius plaukus. Zebrė buvo savaip graži, tačiau keistesnė už visus kitus padarus, ne vien žmones, su kuriais man teko tūnoti viename kambaryje.

- Pakankamai, - atsakė ji. - Tarp mūsų nestinga tokių, kurie iškrypėliškai domisi tavo namais. Jie mus ir žavi, ir gąsdina.

Galva kryptelėjau į sienoje užstrigusius žmones, kuriuos vakar palaikiau meno kūriniu.

- Šitų likimas man kelia didesnį siaubą.

- Taip, žinoma. Kraupiausi laikai jau praėjo. Dabar gyvenantys nepatyrė skaudžiausių maro smūgių. - Zebrės artumas mane pirmą sykį sujaudino. - Palyginti su maru, karas - itin keistas ir svetimas dalykas. Juk mes buvome priversti grumtis su savo miestu ir kūnais.

Suėmiau jos ranką, priglaudžiau prie krūtinės.

- Kas tu esi, Zebre? Ir kodėl nori man padėti?

- Argi mes to neaptarėme vakar?

- Taip, bet... - jaučiau, jog mano balse skamba abejonė. - Jie mane vis dar persekioja, ar ne? Medžioklė neužsibaigė vien todėl, kad persikėliau į Skliautą.

- Kol liksi čia, tau niekas negrės. Mano kambariai ekranuoti, todėl jiems nepavyks atsekti tavo implanto. Be to, Žaidimas nie-

kada nevyksta Skliaute. Dalyviai nė kiek netrokšta atkreipti į save aplinkinių dėmesį.

- Turėsiu čia lindėti iki gyvenimo pabaigos?

- Ne, Taneri. Tik porą dienų, kol nuslops šurmulys. - Ji ištraukė ranką, kurią laikiau, ir paglosčiusi mano galvos šoną aptiko implanto gumbelį. - Veiverlio įkištas siųstuvas nustos veikti po penkiasdešimt dviejų valandų. Štai kaip jie žaidžia.

- Po penkiasdešimt dviejų valandų? Tai viena iš Veiverlio minėtų taisyklių?

Zebrė sulinksėjo.

- Žaidimo dalyviai, be abejo, išmėgino įvairiausias trukmes.

Tiek laiko sėdėti vienoje vietoje paprasčiausiai negalėjau. Raiviko pėdsakai ir taip gana ataušę. Jei delsiu dar dvi dienas, jis galutinai pranyks iš akiračio.

- Kam išvis reikalingas tas Žaidimas? - paklausiau mintyse spėliodamas, ar jos ir Chuano - vaikio, kurio rikša važinėjau - atsakymai sutaps.

- Skliauto gyventojams nuobodu, - atsakė Zebrė. - Dauguma iš čionykščių yra pomirtingieji. Netgi dabar, net ir maro suterštoje aplinkoje, mirtis mūsų beveik nejaudina. Na, per septynerius metus giltinė šiek tiek priartėjo, bet negąsdina mūsų taip kaip įprastų mirtingųjų. Tas tylus kuždesys, raginantis nedelsiant kažko griebtis, nes rytoj gali būti per vėlu... mes jo tiesiog negirdime. Per du šimtus metų Geltakmenio visuomenė beveik nepasikeitė. Kam kurti rytdienos šedevrą, gal po penkiasdešimties metų sumąstysi ką nors geresnio?

- Suprantu. Bent jau iš dalies. Visgi dabar padėtis kiek kitokia. Argi maras vėl nepavertė jūsų mirtingaisiais? Aš maniau, kad jis sugadino terapines jūsų priemones, išvedė iš rikiuotės ląstelines mašinas.

- Teisingai. Medi-mašinoms liepėme susinaikinti, pavirsti dulkėmis, antraip jos būtų mus nudaigojusios. Tuo neapsiribojome. Genetinių technologijų irgi teko atsisakyti, kadangi jos rėmėsi medi-mašinomis, kurios prisidėdavo prie DNR korekcijų. Dėl to problemų neturėjo tik žmonės, iš tėvų paveldėję kraštutinio ilgaamžiškumo genus, bet jų tėra mažuma.

- Kiek pastebėjau, nemirtingumo atsisakė ne visi.

- Taip, ne visi... - ji trumpam nutilo, tarsi mėgindama suri-

kiuoti mintis. - Hermetikai savo organizmuose išsaugojo mašinas, kurios nenuilstamai šalina ląstelėms daromą žalą. Užtat jie negali laisvai klajoti po miestą. Išlipę iš neštuvų, tie žmonės privalo tūnoti patalpose, išvalytose nuo maro sporų. Net ir tuomet jie neišvengia rizikos.

Nudelbiau Zebrę vertinančiu žvilgsniu.

- Tu ne hermetikė. Vadinasi, nesi ir nemirtinga?

- Ne, Taneri... viskas ne taip paprasta.

- Gal paaiškintum?

- Po maro kai kas iš mūsų atrado naujoviškus metodus, kurie suteikė galimybę išlaikyti medi-mašinas - bent jau didžiumą - ir be jokių suvaržymų klaidžioti po miestą. Aš kalbu apie tam tikrus vaistus... įvairialypio poveikio narkotiką. Niekas nenutuokia, kaip jis gaminamas, bet atitinkamos dozės apsaugo medi-mašinas nuo maro ir gerokai susilpnina šio sporas, kurios patenka į mūsų kūnus.

- Tie narkotikai... kokie jie?

- Netikiu, jog tau knieti analizuoti jų savybes.

- Tarkim, mane irgi sudomino nemirtingumas.

- Tikrai?

- Hipotetiškai.

- Taip ir maniau, - giliamintiškai linktelėjo Zebrė. - Tavo planetoje nemirtingumas prilygsta beprasmiškai prabangai, ar ne?

- Tiems, kurie kilo ne iš mumijų.

- Mumijų?

- Taip vadinome "Santjago" keleivius, kuriuos gabenome sušaldytus. Jie buvo nemirtingi. Priešingai negu įgulos nariai.

- Vadinome... gabenome? Kalbi taip, lyg būtum skridęs kartu.

- Netyčia leptelėjau. Esmė ta, kad siekti nemirtingumo neverta, jei per artimiausią dešimtmetį tave gali nušauti ar susprogdinti. Be to, ultrų užsikeltos kainos - ne mūsų kišenei.

- Ar tu, Taneri Mirabelai, pats norėtum tapti nemirtingas? - staiga ji mane pabučiavo ir atšlijusi įsispigino į akis, panašiai kaip Gita iš sapno. - Aš ketinu su tavimi pasimylėti, Taneri. Jautiesi pritrenktas? Tau nederėtų stebėtis. Esi patrauklus vyras ir kitoks nei aplinkiniai. Nesiveli į mūsų žaidimus - netgi jų nesupranti, - nors nujaučiu, kad būtum puikus lošėjas, jei tiktai užsimanytum. Nė nežinau, ką apie tave galvoti.

- Aš susidūriau su tokia pačia problema, - atsakiau. - Mano praeitis skendi migloje.

- Graži frazė, bet neoriginali.

- Atleisk.

- Bet tai tiesa, ar ne? Veiverlis pasakojo, jog tave skenuodamas neaptiko jokių ryškesnių prisiminimų. Minėjo, esą tuo momentu jautėsi, lyg bandytų sulipdyti dužusią vazą. Ne, sakė kitaip - lyg bandytų sulipdyti kokių trijų vazų šukes, bet nežinotų, kuriai iš trijulės kuri dužena priklausė.

- Viskuo kalta atitirpimo amnezija, - paaiškinau.

- Gal ir taip. Pasak Veiverlio, tavo galvoje - tikra netvarka, kuri negali būti vien dėl amnezijos... Tiek to, pakeiskime temą.

- Sutinku. Bet tu dar nepaporinai apie narkotikus.

- Kodėl jie tave taip domina?

- Nes man regis, jau esu su jais susidūręs. Tu šneki apie Išsvajotą Eliksyrą, teisingai? Tavo sesuo prarado gyvybę, nes tyrinėjo, iš kur jis atsirado?

Zebrė atsiliepė ne iš karto.

- Tas apsiaustas... jis ne tavo?

- Ne. Įsigijau iš vieno geradario. Kaip jis su tuo susijęs?

- Aš galvojau, jog mėgini iškrėsti man šunybę. Bet tu tikrai nieko nežinai apie Išsvajotą Eliksyrą?

- Apie jį išgirdau vos prieš porą dienų.

- Tuomet tau vertėtų sužinoti dar kai ką. Vakar jo lašelį tau suleidau.

- Ką?

- Visai nedaug. Man derėjo tavęs atsiklausti, tačiau tu buvai sužeistas ir pavargęs. Užtikrinu, aš niekuo nerizikavau. - Zebrė parodė man vestuvių ginklą, užtaisytą pilna ampule. - Narkotikas ne tik apsaugo tuos, kurie turi medi-mašinas, bet ir pasižymi gydomosiomis savybėmis. Todėl jų ir suleidau. Man reikės daugiau dozių.

- Jas gauti lengva?

Dryžuotoji pakėlė lūpų kampučius ir krestelėjo galva.

- Ne taip kaip anksčiau. Nebent palaikai tiesioginį ryšį su Gideonu.

- Su kuo?

- Su vietinių nusikaltėlių valdovu. Niekas nežino, nei kaip jis atrodo, nei kur gyvena. Aišku viena: Gideonas vienintelis visame mieste platina Išsvajotą Eliksyrą, ir jo pavaldiniai labai rimtai žiūri į savo darbą.

- Bet dabar jie apribojo tiekimą? Kai visi prie narkotiko įprato? Gal man pasišnekėti su tuo Gideonu?

- Verčiau nesikišk, Taneri. Gideono erzinti nepatartina.

- Kalbi iš savo patirties?

- Taip. - Zebrė žengė prie lango ir delnu perbraukė stiklą. - Berods, apie Marvą jau pasakojau. Apie savo seserį, kuri dievino šitą panoramą. - Linktelėjau prisiminęs, ką naujoji mano pažįstama šnekėjo vakar. - Ir sakiau, kad ji negyva. Deja, vargšė užkabino Gideono žmones.

- Jie ir sudorojo tavo seserį?

- Nesu garantuota, bet taip manau. Marva neabejojo, kad jie specialiai mus dusina ir slepia materiją, kurios miestui labiausiai reikia. Išsvajotas Eliksyras - velniškai pavojingas, Taneri. Šito narkotiko nuolat trūksta, ir daugumai iš mūsų jis tapo vertingiausiu dalyku, kokį tik įmanoma įsivaizduoti. Dėl jo ne šiaip žudoma... dėl jo gali įsisiautėti karai.

- Ji norėjo įtikinti Gideoną, kad šis padidintų tiekimą?

- Mano sesuo nebuvo naivuolė. Veikiau pragmatikė. Ji žinojo, jog Gideonas nesileis lengvai įkalbamas. Sužinojusi, iš ko ir kaip gaminama toji medžiaga, Marva galėjo perduoti informaciją kitiems žmonėms ir suteikti progą patiems sintetinti narkotiką. Arba bent sunaikinti monopoliją.

- Žavesį keliančios pastangos. Ji turėjo žinoti, kad veliasi į mirtinus pavojus.

- Taip, žinojo, bet paieškų nutraukti neketino. - Po trumpos pauzės Zebrė pridūrė. - Buvau jai prižadėjusi, kad jeigu kas nors atsitiks...

- Tu pratęsi jos darbą?

- Kažką panašaus.

- Gal dar ne vėlu. Kai čia viskas susitvarkys... - paliečiau savo galvą, - galbūt pagelbėsiu tau surasti Gideoną.

- Kam tau veltis į mano reikalus?

- Tu man padėjai, Zebre. Mielai tau atsidėkočiau. - Dar ir todėl, kad Marva priminė mane, dingtelėjo į galvą. Nebūčiau nu-

stebęs, jeigu iki tikslo jai trūko visai nedaug. Norintiems pagerbti narsuolę - tarp jų mačiau ir save - reikėjo užbaigti jos darbą. Griebtis šios užduoties skatino dar vienas faktorius. Mąstydamas apie Gideoną, kai ką atsiminiau - į vorą panašią būtybę, kuri tūnojo tamsiame absoliučios valdžios voratinklyje ir įsivaizdavo esanti nepažeidžiama. Vėl pagalvojau apie Kahuelą ir mintis, per miegą atklydusias į sąmonę. - Ar keistus mano sapnus pakurstė tavo narkotikas?

- Kartais taip nutinka. Ypač, kai susileidi pirmąją dozę. Medžiaga sunkiasi į smegenis ir paveikia neuronines jungtis. Štai kodėl ji praminta Išsvajotu Eliksyru. Bet tai dar ne viskas.

- Dabar esu nemirtingas?

Zebrė leido dūmų spalvos suknelei nuslysti nuo pečių. Aš prisitraukiau moterį artyn, žvelgdamas jai į veidą.

- Šiandieną taip.

Pakirdau anksčiau už Zebrę, apsirengiau išskalbtais vienuolių drabužiais ir tyliai pasidairiau po kambarius, kol radau, ko ieškojau. Mano ranka pakibo virš masyvaus ginklo, kurį mačiau savo gelbėtojos glėbyje. Nūnai jis gulėjo numestas prieškambaryje kaip vaikštinėjimui skirta lazdelė. Plazminis šautuvas itin praverstų Skajaus Persvaroje, bet naudotis juo mieste būtų kone šlykštu. Tiesą sakant, kaip ir mirti.

Pakėliau ginklą. Man dar neteko laikyti rankose tokio žaisliuko, tačiau valdymo įtaisus aptikau instinktyviai. Ekranėliuose išvydau pažįstamus rodmenis. Apžiūrinėdamas įmantrų šautuvą nusprendžiau, kad apkrėstas maro sporomis jis veikiai sugestų. Tačiau tai nereiškė, jog turėčiau palikti ginklą, kuris mažne viliojo jį nugvelbti, ramybėje.

- Kaip neapdairu, Zebre, - sumurmėjau. - Labai neapdairu.

Prisiminiau vakarykštę dieną. Labiau už viską dryžuotajai rūpėjo pasirūpinti mano žaizda. Nieko keisto, kad ji užmiršo šautuvą, kurį nušveitė prie durų. Visgi toks elgesys buvo aplaidus. Tylutėliai nuleidau jį ant grindų.

Kai grįžau į kambarį, Zebrė tebemiegojo. Judėjau atsargiai, nes nenorėjau, kad šiugždantys, iš kelio sprunkantys baldai ją prižadintų. Susiradau apsiaustą ir išnaršiau jo kišenes.

Pinigai - daugybė kupiūrų.

Ir pakrauti plazminio šautuvo elementai. Banknotus ir užtaisus sukišau į apdaro, kurį pasisavinau iš Vadimo ir kuris taip sudomino Zebrę, kišenes, paskui sudvejojau svarstydamas, ar reikėtų palikti raštelį. Galop susiieškojau šratinuką bei popieriaus skiautę - po maro į madą akivaizdžiai grįžo senoviškos rašymo priemonės - ir brūkštelėjau keletą žodžių. Paaiškinau, jog esu dėkingas už viską, ką ji dėl manęs padarė, bet aš ne toks žmogus, kuris galėtų laukti dvi dienas žinodamas, kad jį medžioja, nors Zebrė ir suteikė ganėtinai saugų prieglobstį.

Prieš išeidamas pasiėmiau plazminį ginklą.

Kabelinė mašina stovėjo nišoje, šalia Zebrei priklausančio kambarių komplekso. Vėlgi naujoji mano bičiulė elgėsi skubotai: automobilis buvo įjungtas, prietaisų skydelis žvilgėjo ir laukė instrukcijų.

Aš stebėjau, kaip ji darbuojasi su svirtimis, ir supratau, jog mašina veikia pusiau automatiniu režimu. Vairuotojui nereikėjo rinktis kabelių, užteko tik naudotis vairalazde ir droselinėmis rankenėlėmis - šios priemonės padėdavo nustatyti kryptį ir greitį. Likusią darbo dalį atlikdavo vidiniai automobilio procesoriai, kurie ir nuspręsdavo, į kokius lynus derėtų įsikibti, vykstant atitinkama linkme. Jeigu vairuotojas mėgindavo pasukti į Skliauto teritoriją, visiškai neišraizgytą kabeliais, mašina atsisakydavo vykdyti paliepimą arba nulėkdavo aplinkiniu keliu.

Regis, tokios transporto priemonės valdymas reikalavo daugiau įgūdžių negu galvojau, nes skrydžio pradžia manęs vos nesupykino. Jaučiausi, lyg atsidūręs škvalo talžomoje valtelėje. Laimei, kažkaip sugebėjau nukreipti automobilį pirmyn ir leistis pro Skliauto pinučius, nors neįsivaizdavau, kur traukiu. Mintyse turėjau gana konkretų tikslą, tačiau naktiniai nuotykiai išdildė mano krypties pojūtį. Nė nenumaniau, kur įrengti Zebrės apartamentai; težinojau, kad jie netoli bedugnės. Dabar bent jau buvo šviesu. Ryto saulei kylant palei Uodų Tinklo šoną, įžiūrėjau miesto tolybes, ir iš keistų kampų bei profilių pamažu atpažinau deformuotus, vakar matytus pastatus. Vienas dangoraižis šiurpiai priminė žmogaus delną, kurio pirštai, nutįsę į dangų, veikiai susivijo su gretimų struktūrų ūseliais. Šiek tiek atokiau nuo jo dunksantis statinys panėšėjo į ąžuolą. O kiti, išsilieję į sprogusių burbulų putą, atrodė kaip žmogaus, kurį palaužė siaubinga infekcija, veidas.

Nuvairavau automobilį žemiau, į tuščią teritoriją, skiriančią Mulčią nuo Skliauto - pastarasis iškilo virš manęs tarsi suraižytas debesų sluoksnis. Nūnai skrydis kėlė dar didesnį šleikštulį, nes aplinkui gerokai sumažėjo kabelių, ir mašina turėjo įveikti nemenkus atstumus čiuoždama viena vienintele gija.

Zebrė, be abejo, jau rado mano raštelį. Kelių sekundžių pakaks, kad moteris susivoktų praradusi ginklą, pinigų pluoštą ir transporto priemonę. Ką gi ji darys? Jei Žaidimas išties paplitęs Skliauto visuomenėje, tuomet vargu ar dryžuotoji su savo sąjungininkais kam nors praneš apie vagystę. Zebrė būtų priversta aiškintis, ką ji veikė medžioklės zonoje, kaip su šiuo reikalu susijęs Veiverlis, ir galų gale į dienos šviesą iškiltų jų užmačios pakenkti Žaidimui.

Apačioje atsivėrė Mulčias - vingiuoti, persipynę keliai, apsemtos teritorijos, pirmuosius dangoraižių aukštus aplipusios landynės. Nuo laužų į viršų plūdo dūmai, iš lūšnų sklido šviesa. Lauke netgi įžvelgiau žmones, rikšas ir gyvūnus. Atidaręs salono dureles, neabejotinai būčiau užuodęs, ką vietiniai virė arba kepė.

Mašina sudrebėjo ir ėmė kristi.

Tokių erzinančių momentų neišvengiau ir anksčiau, bet šis tęsėsi pernelyg ilgai. Maža to, kabinoje įniko spiegti pavojaus signalas. Staiga automobilis vėl sugrįžo į įprastą judėjimo ritmą, visgi jį purtantis drebulys ir padidėjęs tempas kėlė man nerimą. Kas atsitiko? Nutrūko kabelis ar mašina tiesiog trumpam nuo jo atsikabino ir dabar, nėrusi žemyn, ieškojo kito lyno, į kurį galėtų įsikibti?

Įbedžiau akis į prietaisų skydą ir ekrane išvydau automobilio diagramą - ties pažeista vieta mirgėjo raudonas kvadratėlis.

Pranyko vienas iš trijų stipinų.

22

Kažkas mane puolė.

Leidęs mašinai pačiai ieškoti būdų, kaip saugiai ir greitai nusileisti, stvėriau plazminį Zebrės šautuvą, įsirėžiau, kad nepraraščiau pusiausvyros šitoje švytuoklėje (spigus signalizacijos žviegimas susikaupti nepadėjo), tada persikrausčiau į galinį salono sektorių, už keleivio sėdynės, ant kurios vakar tysojau. Priklupau ant grindų ir atšoviau dureles. Šios pakilo aukštyn nelygi-

nant kiro sparnas. Išsitiesęs į priešingą pusę, pravėriau kitas duris ir kyštelėjau galvą į vėjo srautą. Nuo žemės mane teskyrė keletas šimtų metrų. Surizikavau atsisukti į stogą. Vietoj teleskopinio stipino, kurį akivaizdžiai nušniojo spindulinis ginklas, išvydau tiktai apdegusį strampą.

Pažiūrėjau atgal. Mane persekiojo dvi kabelinės mašinos, lekiančios už poros šimtų metrų ir tokiu pat atstumu nutolusios į viršų. Iš artimesnės išnirusi juoda figūra spaudė prie peties kažkokį objektą, iš kurio, man bežvelgiant, tvykstelėjo neapsakomai ryškus švytėjimas. Palei mane šovė rožinis jonizuoto oro spjūvis; ozono tvaikas užgulė šnerves anksčiau nei ausis pasiekė suyrančio vakuuminio tunelio, kurį išrausė spindulinis šautuvas, griausmas.

Įsispiginau apačion. Prie žemės priartėjau dar per šimtą metrų, bet šokti iš tokio aukščio man vis vien nesinorėjo. Įdomu, pagalvojau, kaip mašinai seksis nutūpti?

Tvirtai suėmiau Zebrės ginklą, mintyse melsdamasis, kad jis nebūtų užprogramuotas atpažinti savininko. Jei ir buvo, šią funkciją ji atjungė. Užfiksavęs, jog priglaudžiau šautuvą prie peties, taikiklis pasiruošė pritaikyti tinklainės projekcijos sistemą prie mano akies. Atgijus giroskopams ir akumuliatoriams, ginklas suvirpėjo. Rodės, tarytum jį perliejo stebuklinga energija. Atsarginiai elementai nusvarino mano kišenes lyg švino balastas. Laukiau, kol nusitaikymo sistema prisiderins prie mano vyzdžio. Akimirkai ji tarsi sutriko, nes buvo sureguliuota taip, kad žaibiškai reaguotų į keistai juodas, arkliškas Zebrės akis. Grafiniai vaizdai užsižiebdavo, paryškėdavo ir vėl nugrimzdavo į beprasmiškų simbolių liūną.

Pro šalį blykstelėjo dar vienas rožinis dryžis, paskui trečias, kabelinės mašinos korpuse išvagojęs sidabrinį rėžį. Kabiną bematant užplūdo įkaitusio metalo ir plastiko smarvė.

- Šūdgalviai, - nusikeikiau. Tinklainė projekcijos sistema neveikė, tačiau persekiotojai neskriejo ties horizontu, o man pačiam nereikėjo demonstruoti šimtaprocentinio tikslumo. Aš tenorėjau nutėkšti išperas iš dangaus, o jeigu man lemta pridaryti daugiau nei įprastų šalutinių nuostolių... ką gi, tebūnie.

Nuspaudžiau gaiduką ir pajutau, kaip po atatrankos į petį niuktelėjo šautuvo buožė.

Spindulys perskrodė orą, pro pat artimesnę mašiną. Puikumėlis. Aš ir nesiekiau pataikyti į tikslą pirmuoju šūviu. Privertęs juos atsišaudyti, nėriau atgal į saloną. Dabar priešininkai turėjo išplėsti ugnies zoną ir apsispręsti, kas jiems labiau knieti - nupilti mane ar galutinai sugadinti automobilį. Vėl išlindau laukan, vienu elegantišku, automatišku judesiu įrėmiau ginklą į petį. Šįsyk prašauti neketinau.

Iš mano vamzdžio išsiveržė spindulys.

Kitaip nei priešininkui, man buvo lengviau, kadangi taikiausi į priekinę artimiausios mašinos dalį. Ji išsprogo į pilką susilydžiusių nuoplaišų debesį. Vairuotojas, suprantama, žuvo akimoju, o šaulys iškrito iš salono, vos tik nugriaudėjo sprogimas. Mačiau, kaip juodai apsirengusi figūra nulėkė apačion kartu su ginklu, bet nieko neišgirdau, kai žmogus žiebėsi į žemę, tarp prekystalių ir laikinai surėstų lūšnų.

Pajutau kažką negero. Į sąmonės paviršių skverbėsi vaizdai iš Skajaus Hausmano gyvenimo. Pabandžiau juos išmesti iš galvos, desperatiškai stengiausi įsikibti į dabartį, tačiau eilinis epizodas pamažu ėmė rutuliotis užguldamas mane kaip antras blausios realybės sluoksnis.

- Po velnių, - keiktelėjau.

Antroji mašina kurį laiką lėkė įkandin, bet neilgai trukus apsisuko elegantiškai pakeisdama stipinų padėtis. Į Skliautą grįžtančius persekiotojus lydėjau žvilgsniu, kol galiausiai suvokiau, - pirmą kartą nuo antpuolio pradžios, - jog kabinoje tebespiegia pavojaus sirena. Tiesa, šiuo momentu ji buvo pakilusi į kitą primygtinumo lygmenį.

Nuleidau ginklą ir atsistojau įnirtingai drebančioje kabinoje. Jaučiau, kaip mano sąmonę baudėsi užvaldyti ištrauka iš praeities.

Žemė artėjo pernelyg greitai. Automobilis krito lyg akmuo - turbūt čiuožė viena vienintele kabelio gija. Žmonės, rikšos bei gyvūnai spruko į šonus, nors dar nebuvo aišku, kur man lemta dribtelėti. Įsitaisiau vairuotojo sėdynėje ir ėmiau iš akies spūsčioti kontrolinius įtaisus su viltimi, jog vienas ar kitas sugebės pristabdyti mašiną. Po sekundės kitos jau galėjau išvysti vietinių veidus, iš kurių išraiškų supratau, kad mano pasirodymu niekas nesidžiaugia.

Galų gale įsirėžiau į Mulčią.

* * *

Pasitarimų kambarį, įrengtą "Palestinos" gilumoje, nuo likusios laivo dalies atitvėrė masyvios durys, kurias puošė įmantrūs užraitai, tarytum metalinių vijoklių girliandos. Patalpos viduryje stūksantį didžiulį stačiakampį stalą supo dvidešimt krėslų. Beveik dešimt jų stovėjo tušti. Pranešimai iš gimtųjų namų kaipmat keliaudavo į slaptas saugumo bylas, todėl nieko keisto, kad kiti erdvėlaiviai atsiuntė tik po du ar tris delegatus. Nūnai jie visi sėdėjo už stalo, kurio tamsiame, blizgančiame paviršiuje lyg ramiame, mėnulio apšviestame vandenyje, atsispindėjo sustingusios, uniformuotos figūros. Stalo centre riogsojo projektorius, rodantis technines pirmosios žinutės diagramas, stulbinamai sudėtingus, nušvitančius ir vėl užgęstančius grafinius duomenis.

Greta Balkazaro įsitaisęs Skajus klausėsi, kaip dūzgia medicininiai senio šarvai.

- ...ir šitos modifikacijos neva padės lengviau suvaldyti magnetinį izoliavimą, - kalbėjo vienas iš vyresniųjų "Palestinos" specialistų, besigilinančių į varomosios jėgos teorijas. Jis sustingdė ore žvilgančią schemą. - Jas suderinę su kitais mūsų matytais dalykais, galėtume kur kas vėliau pradėti stabdymo procesą... be to, sugebėtume droseliuoti magnetinį srautą be jokių pertrūkių. Tokie patobulinimai leistų išjungti antimaterinį variklį, net jei talpyklose liktų kuro, ir įjungti po tam tikro laiko. Dabar tai neįmanoma.

- Ar mes galėtume atlikti pokyčius, net jeigu jais pasitikėtume? - paklausė Omdurmanas, "Bagdado" vadas, vilkintis juodą mundurą su pilkais ir baltais simboliais, kurie bylojo apie aukštą jo rangą.

- Iš esmės, taip. - Nors ir aptekęs prakaitu, techniko veidas išliko abejingas. - Bet aš būsiu su jumis atviras. Mes vykdytume įspūdingo masto modifikacijas vos per kelis centimetrus nuo magnetinio lauko rezervuaro. Šis privalės be priekaištų funkcionuoti net ir tada, kai dirbsime. Menkiausia klaidelė - ir per kitą pasitarimą tiek vietų jums nebereikės.

- Velniop kitą pasitarimą, - sumurmėjo Balkazaras.

Skajus atsiduso ir užkišęs pirštą už drėgno apykaklės kraštelio atplėšė jį nuo kaklo. Patalpoje tvyrojo atgrasi, migdanti šiluma. Tiesą sakant, visoje "Palestinoje" viešpatavo keista atmos-

fera, kurią pabrėžė patys elementariausi dalykai. Išplanavimu laivai tarpusavyje nesiskyrė, todėl Skajus labai gerai žinojo, kur atsidūręs, kai juodu su kapitonu pasitiko čionykščiai. "Santjago" atstovai lankėsi "Palestinoje" kaip diplomatiniai svečiai, tačiau nuo jų nė sekundei akių nenuleido ginkluoti sargybiniai. Vis dėlto, jei pastarieji būtų bent kiek aplaidžiau vykdę pareigas - taip, kad Skajus galėtų pasprukti į laivo gelmes, - jis būtų įstengęs braidžioti tuneliais be jokio vargo ir, ko gero, niekieno nepastebėtas. Rasti kelią pagelbėtų žinios apie neabejotinai tapačias "Santjago" aklavietes ir trumpiausius kelius. Neskaitant esminės, identiškos topologijos, visais kitais atžvilgiais laivas atrodė truputį kitoks. Skajui susidarė įspūdis, tarsi jis atsibudo savo pasaulyje, kuriame trūko vienokių ar kitokių kasdieniškų smulkmenų: įprasto vidinio apipavidalinimo, ženklų (vietiniai puikavosi nesuprantamais užrašais), tuščių "Santjago" sienų, kurias "Palestinoje" puošė šūkiai ir freskos. Įgulos nariai dėvėjo anksčiau nematytas uniformas, ant mundurų švytėjo neaiškūs, jų laipsnius išduodantys simboliai. Žmonės iš šito erdvėlaivio naudojosi kitokia įranga ir pirma pasitaikiusia proga vienas kitam agresyviai atiduodavo pagarbą. Jų kūno kalba priminė prastokai suderintą muzikos instrumentą. Čia vyravo šiltesnis, drėgnesnis oras nei Skajaus laive, visur sklandė kepamo maisto kvapas, gana malonus, tačiau sustiprinantis aplinkos svetimumą. Galbūt viskuo kalta laki vaizduotė, bet traukos jėga irgi rodės didesnė - jo auliniai bilsnojo į grindis garsiau nei paprastai. Matyt, "Palestinos" įgula privertė laivą sparčiau suktis apie savo ašį, idant Kelionės Pabaigoje įgytų pranašumą prieš kitus kolonistus. Arba jiems tiesiog knietėjo sukurti kuo bjauresnes sąlygas pasitarimo dalyviams. Nors labiau tikėtina, kad jį tiesiog apsėdo paranoja.

Per susirinkimą, žinoma, tvyrojo įtampa, bet ne tokia stipri, kad pakenktų Balkazaro sveikatai. Išblėsus raminamųjų, kuriuos suleido Rengas, poveikiui, kapitonas tapo budrus ir atgavo aiškų protą. Skajui nepraslydo pro akis tas faktas, jog vyresnieji kitų įgulų nariai taip pat netryško fizine energija. Jie kiūtojo įkalinti biomedicininiuose įrengimuose, šiuos savo ruožtu prižiūrėjo kapitonų pagalbininkai. Posėdis panėšėjo į gurgždančių gelžgalių sambūrį, tarytum susitikti būtų nutarusios mašinos, kurios kartu atsitempė ir šeimininkus.

Aišku, daugiausiai jie kalbėjo apie žinutes, gautas iš gimtosios planetos. Niekam nekilo abejonių dėl pranešimų autentiškumo, nors tai negarantavo, kad juose skelbiama tiesa. Šiaip ar taip, visi sutiko, jog atsiųsta informacija neturėjo nieko bendra su įmantria suktybe, kurią vienas iš laivų regztų prieš Flotilę. Kiekvienam radijo dažnio elementui įtaką darė konkreti delsa, atsiradusi dėl tarpžvaigždinių, Saulę ir Flotilę skiriančių elektronų. Tokį vilkinimą būtų labai nelengva įtikinamai suklastoti, net jeigu apgavikai nutrenktų siųstuvą toli į laivų užnugarį. Apie šeštąjį laivą niekas nešnekėjo, o Balkazaras apie jį neužsiminė nė puse lūpų. Rodos, slėpiningojo objekto egzistavimas buvo žinomas tiktai "Santjage". Kitaip tariant, šią paslaptį vertėjo išsaugoti.

- Suprantama, - tęsė technikas, - atmesti tikimybės, kad mus bando prigauti, negalima.

- Bet kam reikėtų siųsti klaidinančią informaciją? - paklausė Zamudijus, "Palestinos" vadas. - Kad ir kas atsitiks Flotilei, planetoje gyvenimas nepasikeis. Tad kam mėginti mums kenkti?

- Tas pats argumentas taikytinas ir naudingų duomenų atžvilgiu, - pastebėjo Omdurmanas. - Juos siųsti nėra jokios prasmės. Jei, aišku, atmestume elementaraus žmogiško padorumo faktorių.

- Velniop padorumą... velniop, - suurzgė Balkazaraą.

- Man regis, - garsiau, kad nustelbtų kapitoną, prabilo Skajus, - argumentų įmanoma sugalvoti daugiau. Ir už vieną, ir už kitą prielaidą. - Visi įsmeigė į jį kantrius žvilgsnius, lyg suaugusieji, kurie teikėsi išklausyti pokštauti bandantį vaiką. Didžiuma iš šio kambario nenutuokė, kas jis toks. Žinojo nebent tiek, kad Balkazarą atlydėjo Tito Hausmano sūnus. Skajų kuo puikiausiai tenkino nepakankamas jo asmens įvertinimas. Jis tęsė: - Nenustebčiau, jei namuose iki šiol egzistuoja organizacija, kuri įkvėpė Flotilei gyvybę. Galbūt įgavusi kitokią formą ar net tapusi nelegali. Jos nariai siektų mums padėti vien tam, kad perniek nenueitų visos ankstesnės pastangos. Neužmirškite: gali būti, jog mūsų tarpžvaigždinės ekspedicijos iki šiol niekas nesiryžo pakartoti, ir mes vis dar įkūnijame vienintelę viltį, kad žmogus sugebės nusigauti iki kitos žvaigždės.

Omdurmanas paglostė savo barzdotą smakrą.

- Gal ir taip. Mes tarsi milžiniška, statoma mečetė: projektas, kurio įgyvendinimo, truksiančio šimtus metų, nematys nė vienas iš pirmapradininkų...

- Velniop... velniop juos visus.

Omdurmanas užsikirto, bet apsimetė nenugirdęs, ką sakė "Santjago" kapitonas.

- ...tačiau žmonės, žinantys, jog mirs anksčiau nei pasieksime tikslą, vis vien gali trokšti prisidėti prie misijos, net jeigu tepajėgtų tapti menkučiu užraitu nereikšmingiausiame rašte. Bėda ta, kad mes turime labai mažai informacijos apie padėtį, susiklosčiusią gimtojoje planetoje.

Zamudijus nusišypsojo.

- Net jeigu mums atsiuntė tikslius techninius duomenis, vis tiek neaišku, ar verta jais pasitikėti.

- Ir vėl grįžome į pradžią, - pareiškė Armestas, "Brazilijos" kapitonas, jauniausias iš visų, ne ką vyresnis už Skajų. Šis atidžiai nužvelgė vyriškį, įsidėmėdamas galimą savo priešą, su kuriuo turbūt teks grumtis po kelių metų ar dešimtmečių.

- Lygiai taip pat įmanoma sumąstyti, kodėl jiems magėtų mus iššudyti. - Skajus atsisuko į Balkazarą. - Jums leidus, be abejo?

- Kalbėk, Titai, mielas berneli.

- Tarkim, mes ne vieninteliai, pakilę į tarpžvaigždinę erdvę. - Pasviręs į priekį Skajus alkūnėmis įsirėmė į tamsų, rusvai raudoną stalo paviršių. - Nuo tada, kai atsisveikinome su namais, praėjo šimtmetis. Galbūt dabar kuriami spartesni laivai. Arba jie jau paleisti į kosmosą. Įsivaizduokite, kad užgimė kažkokios grupuotės, kurios užsimanė mus sustabdyti ir sau pasiglemžti Gulbę. Galbūt jos sugebėtų jėga atimti planetą iš mūsų, antra vertus, Flotilę sudaro keturi dideli, branduoline ginkluote aprūpinti laivai. - Jo paminėti įtaisai turėjo būti naudojami Kelionės Pabaigoje, kraštui transformuoti - tarpekliams sprogdinti ar įlankoms rausti, - tačiau jie galėjo atlikti ir ginklų funkciją. - Mes lengvai nepasiduotume. Jų požiūriu, kur kas paprasčiau būtų įtikinti mus susinaikinti.

- Pasak jūsų, priežastys, kurios gali nulemti namiškių norą suteikti pagalbą arba mus apgauti, vienodai svarios?

- Būtent. Išsakyti argumentai tinka ir antrajai žinutei, kuri mus įspėja nesiimti modifikacijų.

Atsikrenkštęs technikas tarė:

- Jis teisus. Mes turėsime patys įvertinti techninį pranešimo turinį.

- Lengva nebus.

- Be to, neišvengsime rizikos.

Pasitarimo dalyviai dar kurį laiką be jokių apčiuopiamų rezultatų švaistėsi argumentais, raginančiais patikėti žinute arba ją atmesti. Kažkas pareiškė, esą vienas ar kitas laivas nuslėpė vertingą informaciją (gryna tiesa, pagalvojo Skajus), bet pirštais nieko nebadė, todėl posėdis baigėsi ne atviro priešiškumo, o nuogąstavimų sklidinoje atmosferoje. Visų erdvėlaivių atstovai sutiko dalytis žinutės interpretacijomis ir suburti bendrą ekspertų grupę, analizuosiančią techninius siūlomų modifikacijų pagrindimus. Nė vienas iš laivų neturės teisės elgtis savo nuožiūra arba mėginti pritaikyti pakeitimus be likusiųjų pritarimo. Netgi nuskambėjo pasiūlymas, kad įgula, vienpusiškai apsisprendusi imtis veiksmų, galės tą padaryti, jei tiktai atsitrauks nuo Flotilės, ir atstumas, skiriantis erdvėlaivį nuo kitų trijų, padidės keturis kartus.

- Tikra beprotystė, - papriešta ravo Zamudijus, aukštas patrauklus vyriškis, gerokai vyresnis nei atrodė iš pažiūros, apakęs po "Islamabado" sprogimo. Ant vieno jo peties, nelyginant pirato papūga, kėpsojo vaizdo kamera, iš pirmo žvilgsnio, besisukinėjanti į šonus, kada užsimaniusi. - Mes ruošėmės ekspedicijai vienijami bičiulystės, o ne noro varžytis dėl trofėjaus.

Armestas pasišiaušė:

- Tuomet kodėl jūs nesidalinate su mumis savo sukauptomis atsargomis?

- Mes nekaupiame atsargų, - anaiptol neįtikinamai atkirto Omdurmanas. - Jūs, aišku, irgi neslepiate atsarginių dalių, reikalingų mūsų šaldikliams.

Zamudijaus kamera šastelėjo į "Bagdado" kapitoną.

- Koks absurdas... - jis prikando liežuvį, bet po pauzės pratęsė: - Niekas neneigia, kad mūsų laivuose skiriasi gyvenimo kokybė. Taip buvo sumanyta nuo pat pradžių. Erdvėlaiviai privalėjo tvarkyti savo reikalus nepriklausomai vieni nuo kitų, bent jau tam, kad nepadarytų tų pačių nenumatytų klaidų. Ar tai reiškia, kad visuose laivuose susiklostė vienodas pragyvenimo lygis? Ne,

žinoma, ne. Kažkas būtų ne taip, jeigu pernelyg supanašėtume. Neišvengiamai, nors ir subtiliai, turi skirtis įgulos narių mirtingumas, atspindintis kitokį požiūrį į medicinos mokslą. - Atkreipęs į save aplinkinių dėmesį, Zamudijus prabilo tyliau. "Palestinos" vadas spoksojo į tolumą nieko nereginčiu žvilgsniu, tik jo kamera krypčiojo į žiūrovų veidus. - Taip, kiekvienam erdvėlaiviui tenka vis kitoks, su šaldikliais susijusių ir keleivių mirtimi užsibaigiančių, gedimų skaičius. Ar dėl to derėtų įtarti sabotažą? Vargu bau, nors tokia mintis veiktų raminamai.

- Raminamai? - kažkas pasitikslino.

- Būtent. Kas labiau guodžia nei paranojinės sąmokslo teorijos, ypač kai jos užglosto įsišaknijusias problemas? Išmeskite iš galvos diversantus; verčiau susimąstykite apie prastai vykdomas eksploatacines procedūras, prastą technologijų išmanymą... aš galėčiau tęsti, kol pavargtų liežuvis.

- Užteks prakeiktų vapaliojimų, - išrėžė Balkazaras, kai jo sąmonė akimirkai praskaidrėjo. - Mes susirinkome čia, kad aptartume kitus reikalus. Jei kas nors užsigeis keisti įrangą, kaip siūloma pranešime... ką gi, man bus labai įdomu stebėti rezultatus.

Skajus abejojo, jog kažkuris iš kapitonų ryžtųsi įsijausti į eksperimentatoriaus vaidmenį. Labiau tikėtina, kad jie, kaip ir Balkazaras, leis daryti klaidas kitiems. Po trijų mėnesių, kai žinutės bus smulkmeniškai ištirtos, įvyks dar vienas pasitarimas, po kurio likusieji įgulų nariai išgirs apie pranešimų egzistavimą. Nutyks kaltinimai, kuriais kapitonai svaidėsi posėdžių kambaryje. Ir netgi pasigirs kalbos, jog naujienos, užuot padidinusios Flotilėje tvyrančią įtampą, galbūt mažumėlę sušildys įgulų santykius.

Netrukus Skajus su Balkazaru išskrido namo.

- Sere, "Santjagas" pasiekiamas ranka. Gal šiek tiek atsipūstumėte?

- Užsikimšk, Titai... jei aš norėčiau pailsėti... - kapitonas užmigo anksčiau, nei spėjo pabaigti sakinį.

Gimtasis laivas buvo matyti katerio ekrane, kaip apibrėžtų kontūrų dėmelė. Kartais Skajus įsivaizduodavo Flotilės erdvėlaivius kaip miniatiūrines archipelago salas, kurias skyrė tokie įspūdingi vandenyno plotai, kad artimiausia kaimynė slypėdavo už horizonto. Archipelage visada viešpataudavo naktis, tačiau dėl

milžiniškų atstumų salose liepsnojančių laužų niekuomet nepavykdavo įžvelgti - išskyrus tuos atvejus, kai prie jų priartėdavai. Reikėjo būti velniškai narsiam, idant iš tų sausumos ruožų nutoltum į tamsą, pasikliaudamas tiktai navigacinėmis katerio sistemomis. Skajus neretai mintyse nagrinėdavo įvairius žmogžudysčių būdus ir dabar jis mąstė, kaip pakenkti katerio autopilotui. Tokią užduotį reikėtų atlikti prieš pat aukos skrydį į gretimą erdvėlaivį. Išderinti navigacinius mechanizmus taip, kad keltai amžiams pasiklystų aklinoje tamsoje, visai nesunku. Išsiurbęs kuro atsargas ir sugadinęs gyvybės palaikymo įrangą, žudikas maksimaliai padidintų galimybes pribaigti numatytą auką.

Tačiau šis variantas netiko Skajui, kuris visuomet keliaudavo drauge su Balkazaru.

Jis vėl prisiminė pasitarimą. Kiti Flotilės kapitonai kiek išgalėdami stengėsi neparodyti matą, kaip padūmuodavo Balkazaro akys ar net aptemdavo sąmonė. Tačiau Skajus pastebėjo, kokiais neramiais žvilgsniais jie šaudydavo vienas į kitą virš rusvai raudono stalo paviršiaus, kai manydavo, jog sukriošėlio palydovas žiūri į kitą pusę. Žinoma, laivų vadovai nesidžiaugė, kad jų kolega praranda protą. Kas žino, gal pasiekus Balkazaro amžių jiems irgi lemta kuoktelėti? Skajus, be abejo, demonstravo beatodairišką atsidavimą savo kapitonui ir nė sykio neišreiškė susirūpinimo jo sveikatos būkle. Vado akivaizdoje išsaugojo nuolankų, bet visais kitais atžvilgiais neperprantamą, veidą, pareigingai linksėjo net ir išgirdęs kvailiausią iš Balkazaro lūpų atsklidusią frazę, niekuo neišsidavė pritariąs aplinkinių būgštavimui, jog "Santjago" kapitonas galutinai nukvako.

Žodžiu, įkūnijo ištikimą tarną.

Katerio ekranas įkyriai suzyzė. "Santjagas" priartėjo, bet dėl lempučių, švytinčių kabinoje, jį sunkiai sekėsi įžiūrėti. Balkazaras knarkė, pro jo lūpų kampelį sunkėsi seilės, kurių sidabrinis dryžis papuošė vieną antpetį kaip subtilus, naujoviškas laipsnio simbolis.

- Nužudyk jį, - paragino Klounas. - Nagi, pirmyn. Nužudyk. Laiko dar yra.

Iš tiesų Klouno nebuvo kateryje, tačiau jis, regis, pleveno kažkur aplinkui. Aukštas, virpantis senojo bičiulio balsas skambėjo ne galvoje, o sklido iš užnugario.

- Aš nenoriu jo žudyti, - atsakė Skajus, mintyse pridurdamas "kol kas".

- Dar ir kaip nori. Balkazaras stovi skersai kelio. Visada stovėjo. Pažiūrėk į šitą sukriošusį, ligotą žmogų. Dabar atėmęs seniui gyvybę, padarytum jam paslaugą. - Klouno tonas sušvelnėjo. - Nagi, pažvelk. Jis miega kaip kūdikis. Turbūt mėgaujasi sapnais apie savo vaikystę.

- Iš kur žinai?

- Aš esu Klounas. Klounas žino viską.

Malonus, skardus balselis pranešė, kad jie pateko į draudžiamą, "Santjagą" supančią zoną. Katerio valdymą netrukus turėjo perimti automatinės eismo reguliavimo sistemos ir jį nukreipti į doką.

- Gyvenime nesu nieko nudėjęs, - prisipažino Skajus.

- Bet apie tai galvodavai, ar ne?

Gryna tiesa, dėl to nė nevertėjo ginčytis. Skajus dažnai fantazuodavo apie žmonių naikinimą. Sumąstydavo įvairiausių būdų, kaip nudaigoti priešus - jį niekinančius arba, jei tik neklydo nuojauta, apkalbinėjančius pažįstamus. Kai kuriuos būtų sudorojęs vien todėl, kad tie pernelyg ištežę arba patiklūs. Tokiame laive kaip "Santjagas" galimybių įvykdyti žmogžudystę nestigo, bėda ta, kad kolegos iš saugumo organizacijos be didelio vargo sugebėtų atskleisti nusikaltimą. Tačiau išradingas Skajaus protas pakankamai ilgai nagrinėjo šią problemą, kad sugalvotų tuzinus įmanomų strategijų, kaip praretinti priešų gretas.

Prieš prabylant Klounui, jis tenkinosi fantazijomis, mintyse nuolat regėdavo žūstančius bendražygius, po truputį dailindavo jų mirtis. Tačiau Klounas teisus: kam braižyti sudėtingus, neapsakomai smulkmeniškus pastatų projektus, jei ateityje vis tiek nesiruoši užsiimti statybų verslu?

Skajus vėl nukreipė akis į Balkazarą. Koks jis ramus, kaip sakė Klounas.

Koks ramus.

Ir pažeidžiamas.

23

Viskas galėjo baigtis blogiau, jei prieš akistatą su žemės paviršiumi iš pradžių nebūčiau įsirėžęs į Mulčią ir perskrodęs poros apskretusių lūšnų bei prekystalių sluoksnių. Galų gale mašina sustingo priešakiu smigusi į dirvą, nugrimzdusi į prieblandą. Šen bei

ten pastebėjau mirgančias švieseles ir laužus. Išgirdau balsus, labiau sujaudintus negu piktus arba liudijančius, kad jų savininkai nukentėjo. Todėl mano širdyje šmėkštelėjo viltis, jog aš nieko nesutraiškiau. Po kelių sekundžių nuslydau nuo sėdynės ir paskubomis įvertinau savo būklę. Kaulai lyg ir sveiki, užtat nubrozdinimų bei mėlynių - su kaupu. Užropojau į galinę automobilio dalį. Balsai garsėjo, maža to, korpusą kažkas braižė, tarytum prie nuolaužų būtų atsėlinę smalsūs vaikai arba greta kapoto šmirinėtų pabaidytos žiurkės. Čiupau ginklą, pliaukštelėjimu per kišenę patikrinau, ar neprapuolė iš Zebrės paimti pinigai, ir žengiau ant drebančios bambukinės pakylos, kurią pirmgaliu pervėrė mano mašina.

- Ar ten kas nors yra? - sušukau į tamsą neabejodamas, jog mane kažkas būtinai išgirs. - Aš nesu jūsų priešas. Tai vienuolių drabužiai. Atskridau iš kito pasaulio. Man skubiai reikalinga jūsų pagalba. Žmonės iš Skliauto bando mane užmušti.

Šnekėjau ispangliškai, nes vyliausi, jog mano žodžiai nuskambės įtikinamiau nei prakantajų, Bedugnės aristokratų, kalba.

- Tuomet prašau nuleisti ginklą ir pasiaiškinti, - atsiliepė nematomas vyriškis, kalbantis kiek kitokiu akcentu nei pažįstami Skliauto gyventojai. Jis stengėsi tarti žodžius taip, tarytum mėgintų surasti patį tinkamiausią. Irgi bendravo ispangliškai, tačiau su pauzėmis, perdėm pabrėždamas visas balses, užuot jas praleidęs, kaip žmonės, puikiai įsisavinę šią kalbą. Jis pratęsė: - Tu atvykai kabeline mašina. Štai dar viena priežastis nerimauti.

Galiausiai įžvelgęs pašnekovą, stovintį ant bambukinės platformos krašto, supratau, jog į mane kreipėsi ne žmogus.

Aš žiūrėjau į paršą.

Jis buvo nedidukas ir blyškaus gymio, stypsojo ant užpakalinių kojų ne ką elegantiškiau už savo gentainius, su kuriais man teko susidurti. Akis slėpė didžiuliai akiniai, pritvirtinti prie galvos odinėmis gijomis. Padaras vilkėjo raudoną ponča. Vienoje rankoje laikė kapoklę taip atsainiai, tarsi ilgą laiką būtų ją naudojęs pagal paskirtį ir nė kiek nebebijojęs įsipjauti aštriais ašmenimis.

Atsisakyti ginklo kol kas neketinau.

- Aš esu Taneris Mirabelas, - prisistačiau. - Vakar atskridau iš Skajaus Persvaros. Ieškojau vieno žmogaus ir netyčia nuklydau į Mulčią. Mane sugavo tipas, pavarde Veiverlis, ir privertė dalyvauti Žaidime.

- Tu įstengei pasprukti su tokiu ginklu ir kabeline mašina? Ar ne per gerai kaip atvykėliui, Taneri Mirabelai? - mano vardą jis ištarė lyg priesaiką.

- Kaip sakiau, aš dėviu vienuolių siūtus apdarus. Ir, jei pastebėjai, mano akcentas išduoda, jog esu kilęs iš Skajaus Persvaros. Truputį šneku prakantajiškai, jei tau lengviau bendrauti šita kalba.

- Mane tenkina ir ispanglų. Mes, paršai, turime daugiau smegenų nei tau gali pasirodyti. - Jis trumpam nutilo. - Gauti ginklą padėjo svetimšališka tartis? Nebloga tartis, turiu pripažinti.

- Man padėjo tam tikri žmonės. - Jau norėjau paminėti Zebrės vardą, bet persigalvojau. - Skliaute ne visiems patinka Žaidimas.

- Teisybė. Tačiau tai netrukdo tenykščiams čiurkšti mums ant galvų.

- Jam tikrai galėjo pagelbėti, - išgirdau kitą balsą, šįsyk ne vyrišką. Įsmeigęs akis į tamsą, išvydau kiaulės išvaizdos moterį, artėjančią prie paršo, atsargiai kilnojančią kojas virš lūženų, nutaisiusią neperprantamą veido išraišką, tarsi atėjūnė būtų taip vaikštinėjusi kiekvieną mielą dieną. Ji ištiesė ranką ir palietė bendro alkūnę. - Apie tokius žmones ir aš esu girdėjusi. Jie vadina save diversais. Diversantais. Kaip jis atrodo, Loranai?

Pirmasis paršas, Loranas, nusiplėšė akinius ir padavė juos moteriai, keistai simpatiškai būtybei, kurios mielą veidelį su šnipu įrėmino žmogiški, riebaluoti plaukai. Ji užsidėjo akinius ir po akimirkos linktelėjo.

- Nepanašu, kad jis iš Skliauto. Bet akivaizdžiai priklauso žmonių, kokius pagal savo įsivaizdavimą sukūrė jų Dievas, giminei. Tik jo akys... hmm, neįprastos. Bet gal dėl to kalta šviesa.

- Ne šviesa, - paprieštaravo Loranas. - Jis mus mato plika akimi. Pastebėjau, kai tu čia atėjai. Dabar jo žvilgsnis įbestas į tave. - Paršas atsiėmė akinius iš savo bičiulės ir tarstelėjo mano kryptimi: - Galbūt tu, Taneri Mirabelai, sakei tiesą. Bet kertu lažybų, kad ne visą.

Ką gi, lažybas tu laimėtum, pagalvojau, vos nepagarsinęs minčių.

- Klausykit, aš nesiruošiu jūsų skriausti, - atsiliepiau ir demonstratyviai padėjau ginklą ant platformos. Žinoma, netoli, kad spėčiau jį sugriebti, jei paršas užsimotų kapokle. - Patekau į rimtą bėdą. Žmonės iš Skliauto būtinai sugrįš ir mėgins mane užmušti. Nenustebčiau, jei mano priešais tapo ir diversantai, nes buvau priverstas iš jų vogti. - Maniau, prisipažinęs, jog apšvarinau Skliauto aristokratus, neblogai pasirodysiu Lorano akyse ir palenksiu jį į savo pusę. - Beje, dar kai kas - aš nieko nesu apie jus girdėjęs. Nei gerų, nei blogų dalykų.

- Bet žinai, kad mes paršai.

- To sunku nepastebėti, ar ne?

- Kaip ir mūsų virtuvės.

- Pažadu už ją sumokėti. Pinigų turiu. - Erdviose Vadimo kišenėse sužvejojau pluoštelį kupiūrų. - Čia nedaug. Bet tokia suma turėtų atlyginti patirtą žalą.

- Tiesą sakant, tai ne mūsų nuosavybė. - Loranas įsispitrijo į ištiestą mano delną. Norėdamas paimti grynuosius, jis turėjo žengti į priekį, bet šiuo momentu mes dar nepuoselėjome vienas kitam didelio pasitikėjimo. - Žmogus, kuriam priklauso virtuvė, lankosi brolio koplyčioje, Monumente Aštuonioms Dešimtims. Grįš prieš pat saulėlydį. Kai pranešiu apie nuostolius, jis, be abejo, įnirš ant *manęs*.

Pasiūliau dar vieną pluoštelį, kaip reikiant aptirpdžiusį atsargas, kurias pasisavinau iš Zebrės.

- Tikiuosi, tai atpirks visus nepatogumus. Štai papildoma šimtinė Ferio markių. Jei reikalausi daugiau, pradėsiu įtarti, kad bandai mane apsukti.

Jis šyptelėjo, nors visai įmanoma, jog man pasivaideno.

- Taneri Mirabelai, suteikti tau prieglobsčio negaliu. Pernelyg pavojinga.

- Dėl implanto tavo galvoje, - paaiškino jo bendrė. - Žmonės iš Skliauto netgi dabar tiksliai žino, kur tave rasti. Jeigu tu juos supykdei, tuomet pavojus gresia mums visiems.

- Aš žinau apie implantą, - atšoviau. - Todėl man reikalinga jūsų pagalba.

- Nori, kad jį iškrapštytume?

- Ne, - papurčiau galvą. - Operaciją atliktų mano pažįstama specialistė. Madam Dominika. Tik aš neįsivaizduoju, kaip pas ją nusibelsti. Neatsisakytumėte mane palydėti?

- Ar bent nutuoki kur?

- Į Centrinę stotį, - atsakiau.

Paršas nužvelgė sumaitotą virtuvę.

- Atrodo, jokių patiekalų šiandieną negaminsime, Taneri Mirabelai.

Jie atsikėlė iš Rūdžių Juostos.

Dar anksčiau bėgo iš kitur - šaltų asteroidų, skriejančių kitos saulės sistemos pakraštyje. Virėjas su žmona - nebegalėjau į juos žiūrėti kaip į paprasčiausius paršus - tiksliai nežinojo, kaip jų gentainiai ten atsidūrė. Patys tebuvo girdėję įvairius mitus ir teorijas. Viena iš pastarųjų, labiausiai tikėtina, skelbė, esą jų atsiradimą nulėmė prieš šimtmečius rengta genetinio modifikavimo programa. Kadaise kiaulės organai atstojo transplantus, kuriuos medikai naudojo operuodami žmonės - regis, abi rūšys turėjo daugiau panašumų negu skirtumų. Paršai tikriausiai užgimė, kai eksperimentatoriai pabandė į vieną visumą sumaišyti žmonių ir gyvūnų donorų genus. Galbūt įvykiai pakrypo ne visai numatyta eiga, ir genų rinkinys netyčia perdavė kiaulėms intelektą. Nors nevertėtų atmesti tikimybės, jog būtent to ir siekta - gal šiuos padarus mėginta paversti nuolankia tarnų rase, neturinčia bjaurių mašinų trūkumų.

Kažkuriuo metu paršais atsikratė, tiksliau sakant, nutrenkė į kosmoso gelmes, kur jiems teko patiems savimi pasirūpinti. Arba naujos rasės atstovų užsiveisė per daug, kad visi būtų metodiškai išnaikinti, arba paršai išsivadavo iš laboratorijų ir įkūrė slaptas kolonijas. Tuo metu, anot Lorano, jų rūšis jau buvo susiskaldžiusi į atšakas, kurios turėjo skirtingą žmogiškų ir kiauliškų genų kiekį. Egzistavo ir grupuotės, nepajėgusios ištarti žodžių, nors nestokojusios atitinkamų neurologinių mechanizmų. Prisiminiau paršus, regėtus keliomis minutėmis anksčiau nei mane išgelbėjo Zebrė. Mintyse vėl išgirdau, kaip pirmasis iš jų suniurnėjo, tarsi iš visų jėgų besistengdamas prašnekėti. Gal jis tikrai norėjo kažką pasakyti?

- Aš buvau susitikęs su tavo gentainiais, - pratariau. - Vakar.

- Vadink mus paršais. Mes nesigėdijame savo vardo.

- Na, tie paršai bandė mane užmušti.

Bendrais bruožais nupasakojau Loranui, kas įvyko. Bet smulkmeniškai neaiškinau, kokių priemonių ėmiausi, idant patekčiau į Skliautą. Kol šnekėjau, jis įdėmiai klausėsi, galop lėtai ir liūdnai palingavo galva.

- Vargu ar jiems reikėjo *tavęs*, Taneri Mirabelai. Manau, jie siekė pričiupti tavo persekiotojus. Supratę, kad esi medžiojamas, ko gero, norėjo tau pasiūlyti prieglobstį.

Mintyse atgaminau praeities scenas ir, nors nesijaučiau įtikintas, ėmiau spėlioti, ar tik Loranas nebus teisus.

- Vieną jų pašoviau, - prisipažinau. - Sužeidžiau ne mirtinai, bet guldau galvą, kad koją prireikė operuoti.

- Nesigraužk. Jie gi ne angelėliai. Mūsų rajone nemažai rūpesčių sukelia jaunų paršų gaujos, kurios šėlioja ir pridaro nuostolių.

Apžiūrėjau įtrėkštą bambukinę pakylą.

- Jums, žinoma, mažiausiai trūko manęs.

- Mes ją sutaisysime. Aš tau padėsiu surasti kelią į stotį, Taneri Mirabelai, kol neprikrėtei daugiau šunybių.

Nusišypsojau.

- Būčiau labai dėkingas.

Emigravus iš Rūdžių Juostos, Loranui su žmona pavyko įsidarbinti pas vieną iš turtingesnių Mulče gyvenančių individų. Jie turėjo nuosavą antžeminę transporto priemonę: metanu varomą, ant milžiniškų rutulių riedantį triratį. Mašiną sudarė plastiko, metalo ir bambuko konstrukcija, apdengta plėvelėmis ir skėčiais. Iš išorės visa struktūra buvo siaubingai nepatvari. Rodės, jog subyrėtų į šipulius, jei tiktai pūstelėčiau jos kryptimi.

- Nėra reikalo taip raukytis, - papriekaištavo Lorano žmona. - Ji važiuoja. O tavo padėtis tokia, kad skųstis nederėtų.

- Taikliai pasakyta.

Mašina funkcionavo pakenčiamai, ratai-rutuliai neblogai amortizavo kelio nelygumus. Kai Loranas sutiko su mano sąlygomis, įtikinau jį nuvairuoti triratį ten, kur sudužo kita kabelinė mašina. Mums pasiekus katastrofos zoną, čia jau spietėsi gausi minia. Vėl turėjau įkalbinėti Loraną, kad šis prasibrautų arčiau nuolaužų. Kabelinio automobilio liekanose aptikau Veiverlį, negyvą, pasismeigusį ant bambuko, tokio paties, kokių buvau prikaišiojęs specialiai Raivikui išraustose duobėse. Lavono veidas

virto raudona kauke. Nė nežinau, ar būčiau jį atpažinęs, jei ne krauju aptekusi kiaurymė, kuri atsivėrė monoklio vietoje. Akivaizdu, kad regėjimo įtaisas buvo pritvirtintas prie jo fizionomijos chirurginėmis priemonėmis.

- Kas tai padarė?

- Pasiėmė kaip grobį, - pro dantų švarplę išspjovė susikūprinusi, šalia manęs stovinti moteris. - Gera akis. Jie gerai pasipelnys.

Atsispyręs deginančiam norui sužinoti, kas tie "jie" grįžau prie Lorano triračio. Jaučiausi taip, lyg kažkas būtų išdraskęs dalį mano sąžinės, kaip Veiverlio monoklį.

- Na? - tarė paršas, kai užsiropčiau į kabiną. - Ką iš jo paėmei?

- Galvoji, kad užsimaniau trofėjaus?

Jis gūžtelėjo, tarsi nebūtų linkęs gilintis į šią temą. Bet kai mašina pajudėjo, pats ėmiau savęs klausinėti, kas mane atvedė prie sukiužusio automobilio, jeigu ne jo minėta priežastis.

Kelionė į Centrinę stotį užtruko valandą, nors man dingojosi, jog didžiąją laiko dalį praleidome aplenkdami pavojingus arba nepravažiuojamus Mulčio rajonus. Visai įmanoma, kad nuo to taško, kur mane užpuolė Veiverlio žmonės, mes nutolome tik per tris ar keturis kilometrus. Bet dabar nepastebėjau nė vieno orientyro, kuriuos įžvelgiau pro Zebrės langą. Net jeigu dangoraižiai stūksojo mano akiratyje, turbūt juos mačiau visai kitokiu, neatpažįstamu kampu. Įsitikinimas, jog mintyse pagaliau susiformavo šioks toks miesto žemėlapis, išgaravo kaip absurdiškas sapnas. Galbūt jis sugrįžtų, jei planeliui sudaryti paaukočiau daugiau laiko. Tačiau tam prireiktų ne poros dienų ir net ne savaičių. O aš neketinau taip ilgai užsibūti Bedugnėje.

Kai pagaliau atkakome į Centrinę stotį, mane apėmė jausmas, kad iš čia niekur nebuvau išsidanginęs. Rodės, vis dar slankiojau tarp palapinių desperatiškai mėgindamas atsikratyti Kirenbacho. Sprendžiant iš saulės spindulių, krentančių pro Uodų Tinklą, dar nė neįsidienojo, bet stotyje, kaip visada, viešpatavo niauri prieblanda. Padėkojau Loranui ir paklausiau, ar jis neprieštarautų, jei pavaišinčiau pietumis - įteikčiau savotišką premiją, kuri papildytų jau gautą atlyginimą. Bet mano palydovas atsisakė nusileisti nuo triračio. Su akiniais, plačiabryle skrybėle ir aukšta, veidą slepiančia apykakle, jis atrodė kaip tikras žmogus, tačiau toks įspūdis galėjo bet kada išsi-

sklaidyti. Kaip supratau, dauguma vietinių nejautė paršams didelio prielankumo ir į kai kuriuos rajonus iš viso jų neįsileisdavo.

Paspaudžiau Lorano ranką - arba kiaulės kojelę, - ir jis nudardėjo atgal į Mulčio gilumą.

24

Visų pirma užsukau į pažįstamo prekeivio palapinę, kur pardaviau Zebrės ginklą. Mane veikiausiai apiplėšė, bet nepasitenkinimo aš nereiškiau. Ne tiek norėjau gauti grynųjų, kiek troškau nusikratyti šautuvu, idant per jį manęs neatsektų. Šiaip ar taip, ginklas pernelyg gremėzdiškas ir krentantis į akis, kad tiktų Raiviko medžioklei. Mano rankose pamatę tokį žaisliuką, aplinkiniai nekilstelėtų antakių tik tuo atveju, jei dalyvaučiau sunkiosios artilerijos fetišistų surengtame konvente.

Apsidžiaugiau radęs madam Dominiką savo darbo vietoje. Šį kartą į jos landynę manęs tempti nereikėjo. Žengiau per slenkstį savo noru, nukarusiomis, švytuojančiomis kišenėmis, kuriose slypėjo neparduoti šautuvo elementai.

- Ji ilsisi, - paskelbė Tomas, vaikis, trūkčiojęs mudviem su Kirenbachu už skvernų.

Ant stalo, priešais berniūkščio fizionomiją, uždengtą didžiuliais akiniais, tėškiau porą kupiūrų.

- Pertrauka baigėsi, - atšoviau, ir iš prieangio nėriau į palapinės kambarėlį.

Mane apgaubė tamsa, bet po sekundės akiratyje pasirodė įvairūs migloti objektai, tarytum kažkas būtų įjungęs pilką žibintą. Dominika miegojo ant operacinio gulto; įspūdingų matmenų kūnas buvo įsuptas į apdarą, kuris anksčiau veikiausiai buvo parašiutas.

- Kelkis, - negarsiai pratariau. - Pas tave atėjo klientas.

Ji lėtai atsimerkė; akys prasivėrė it plyšeliai brinkstančioje tešloje.

- Kas yra. Visai nieko negerbi? - moteris atsiliepė iš karto, bet mieguistas balsas liudijo, kad pavojaus ji nejuto. - Tu čia neįsibrovei.

- Mano pinigai aptirpdė tavo padėjėjo priešiškumą. - Pamostagavau banknotu jai prieš nosį. - Patinka, ką matai?

- Nežinau. Aš nieko neįžiūriu. Kas tavo akims? Kodėl jos tokios?

- Mano akims nieko neatsitiko, - atšoviau, bet vargu ar įtikinamai. Galų gale Loranas irgi minėjo kažką panašaus. Maža to, nė neprisiminiau, kada paskutinį sykį taip gerai regėjau tamsoje.

Išmetęs iš galvos neramias mintis, tebemygau Dominiką.

- Man reikės, kad atliktum vieną užduotį - pagal savo specialybę - ir atsakytum į porą klausimų. Ne per daug prašau?

Storulė atsisėdo ant gulto, apatinę išplerusią kūno dalį įgrūdo į jos laukiančią, garais varomą įrangą. Ši sušnypštė, prislėgta sunkiai pakeliamo svorio. Po akimirkos Dominika atšlijo nuo kušetės, grakščiai lyg barža.

- Kokia užduotis, kokie klausimai?

- Noriu, kad išpjautum implantą. Klausimai susiję su vienu mano draugu.

- Gal ir aš paklausiu tavęs apie draugą. - Neturėjau nė menkiausio supratimo, ką ji šneka, tačiau nespėjau pasitikslinti - Dominika įjungė žibintą, ir tas nutvieskė instrumentus, supančius gultą, kurį margino blyškios, įvairaus atspalvio sudžiūvusio kraujo dėmelės. - Bet tai kainuos. Parodyk implantą. - Bedžiau pirštu į savo galvos šoną. Sekundę kitą moteris įdėmiu žvilgsniu stebeilijosi į gumbelį, apčiupinėjo jį aštriais antpirščiais ir patenkinta linktelėjo. - Panašus į Žaidimo implantą. Bet tu vis dar gyvas.

Jos žodžiai reiškė, kad aš negalėjau turėti Žaidimo implanto. Na, tokia išvada gana logiška. Įdomu, kelioms aukoms pasisekė ištrūkti iš persekiotojų nagų ir atsibeldus pas madam Dominiką iš savo kaukolių išsikrapštyti blakę?

- Sugebėsi jį pašalinti?

- Jokių problemų, jeigu nervų jungtys paviršutiniškos. - Ji mostu liepė stotis greta kušetės, prieš akis pakėlė skenavimo įrenginį ir kramtydama apatinę lūpą įsispigino į mano kaukolę. - Ne. Jokių tvirtų neurojungčių. Jos vos siekia žievę. Tau pasisekė. Bet implantas atrodo kaip Žaidimo blakė. Kas ją ten įkišo? Vienuoliai? - storulė papurtė galvą, sudrebindama riebalines kaklo klostes. - Ne, ne vienuoliai, nebent vakar man melavai, kai sakei, kad neturi implantų. Skiepas lyg ir naujas. Padarytas ne seniau kaip prieš dieną.

- Tiesiog išpjauk tą prakeiktą daiktą, - atsiliepiau. - Arba iš

čia išsinešdinsiu ir pakeliui prigriebsiu pinigus, kuriuos jau daviau vaikiui.

- Kaip nori, bet nieko geresnio už Dominiką tu nesurasi. Tai pažadas, o ne grasinimas.

- Tuomet imkis darbo.

- Iš pradžių klok savo klausimus. - Dabar madam kybojo ore, šalia kušetės, ruošdama operacijai kitus instrumentus, stulbinančiai mitriai keisdama antpirščius. Šiuos nešiojosi kapšelyje, kuris glūdėjo tarp juosmens rievių. Ji apčiuopomis susirasdavo reikiamą, bet pirštų nė sykio neįsidūrė ir neįsipjovė.

- Aš turiu draugą, pavardę Raivikas, - pratariau. - Jis atvyko porą dienų anksčiau už mane, ir mes praradome ryšį. Vienuoliai tvirtino, esą dėl to kalta atitirpimo amnezija, ir kad jis nukeliavo į Skliautą. Daugiau informacijos nesuteikė.

- Ir?..

- Manau, Raivikas galėjo pasinaudoti tavo paslaugomis. - Arba nesugebėjo jų išvengti, mintyse pridūriau. - Jis, be abejo, nestokojo implantų, kuriuos reikėjo pašalinti, kaip ir ponui Kirenbachui, mano bendražygiui. - Aš apibūdinau jai Raiviką. Stengiaus kalbėti kaip žmogus, pasakojantis apie esminius draugo bruožus, užuot mėginęs nupiešti fizionometrinį aukos portretą, kokį pateiktų žudikas. - Mes privalome susitikti dėl vieno svarbaus reikalo. Bet kol kas niekaip neįstengiu jo rasti.

- Kodėl galvoji, kad aš jį pažįstu?

- Nežinau... koks atlygis tave tenkintų? Dar viena šimtinė? Ar ji tau padėtų prisiminti?

- Tokį ankstų rytą Dominikos smegenys veikia labai lėtai.

- Na, gerai, dvi šimtinės. Ar jau atgamini Raiviko pavardę? - didžiapilvės fizionomijoje nušvito išraiška, bylojanti, kad dabar ji viską "prisiminė". Teko pripažinti, kad madam nestigo aktorės talento.

- O, puiku. Labai džiaugiuosi. - Jei tik ji žinotų, kaip smarkiai.

- Ponas Raivikas. Išskirtinis atvejis.

Suprantama. Toks aristokratas, kaip mūsų bendras pažįstamas, netgi Skajaus Persvaroje turėjo ne mažiau gelžgalių, prigrūstų į jo smegeninę, negu švaistūnas iš gražiosios epochos laikų, gal net daugiau nei aukščiausios klasės demaršistas. Kaip ir

Kirenbachas, apie Mišinio marą jis išgirdo tiktai atkeliavęs į Geltakmenio apylinkes. Ieškoti išlikusių orbitinių klinikų nebuvo laiko. Jis nekantravo nusileisti į planetos paviršių ir prasmegti Bedugnės mieste.

Dominika viena iš pirmųjų suteikė jam progą išsigelbėti. Įdomu, ar kas kitas būtų pajėgęs išvalyti Raiviko organizmą nuo visų mašinų.

- Aš žinau, kad išskirtinis, - linktelėjau. - Štai kodėl esu tikras, kad gali su juo susisiekti.

- Kam man to reikėtų?

Atsidusau suprasdamas, jog manęs laukia sunkus ir/arba daug išlaidų pareikalausiantis darbas.

- Tarkim, tu kažką pašalinai iš jo kūno, bet po dienos kitos implante aptikai anomalijas - galbūt maro pėdsakus. Juk tau derėtų apie juos pranešti klientui, ar ne?

Storulės veido išraiška išliko nepakitusi, todėl nusprendžiau šiek tiek pamaloninti jos savimeilę.

- Taip elgtųsi kiekvienas save gerbiantis chirurgas. Aišku, ne visi iš vietinių vargintųsi ieškoti kliento, kad pateiktų jam tokią žinią, bet, kaip pati minėjai, nieko geresnio už madam Dominiką aš nesurasčiau.

Pritardama ji suurzgė.

- Informacija apie klientą - slapta, - pridėjo, bet mes abu žinojome, ką *tai* reiškė.

Netrukus mano grynųjų ištekliai sumažėjo keliais tuzinais kupiūrų, tačiau aš gavau Skliaute esantį adresą. Tiksliau, išgirdau porą žodžių. Eskerų Aukštumos. Nė nenutuokiau, kas taip vadinama - butas, pastatas ar vienas iš rajonų.

- Dabar užsimerk, - liepė ji, prispausdama piršto galiuką su buku antpirščiu prie mano kaktos. - Dominika tau parodys savo kerus.

Prieš pradėdama dirbti, chirurgė man suleido vietinio anestetiko. Operacija ilgai neužtruko, ir kol ji šalino Žaidimo implantą, aš nejaučiau jokių rimtų nepatogumų, išskyrus silpną perštėjimą, koks kutentų, jeigu Dominika pjautų pūslelę. Jai triūsiant, pagalvojau, ar tik Veiverlis neaprūpino implanto apsauginėmis sistemomis, antra vertus, mažai tikėtina, kad jis elgtųsi taip nesportiškai. Kiek supratau iš tų nuotrupų, kurias išgavau iš vienaakio ir Zebrės, Žaidimo taisyklės neleido telemetrinių implanto

duomenų persiųsti medžiotojams. Pastarieji galėjo vaikytis auką naudodamiesi bet kokiomis sekimo priemonėmis, tačiau ieškoti žmogaus pagal neurosiųstuvo signalą pernelyg lengva. Implantas buvo skirtas vien tik žiūrovams ir tokiems tipams kaip Veiverlis, prižiūrintiems gaudynių eigą.

Kadangi tysodamas ant Dominikos kušetės neturėjau ką veikti, susimąsčiau apie naujoves, kurias, jei būtų mano valia, įdiegčiau į Žaidimą. Pirmiausia aprūpinčiau implantą giluminėmis, Dominikos minėtomis neurojungtimis ir apsaugos sistema, galinčia pačiršKinti aukos smegenis, jei kas nors mėgintų iškrapštyti signalinį įrenginį anksčiau nustatyto laiko. Medžiotojai irgi turėtų sunkiai pašalinamus implantus. Tiek aukos, tiek persekiotojų siųstuvus užkoduočiau lengvai atpažįstamais signalais. Ir kai dalyviai priartėtų vieni prie kitų per tam tikrą atstumą - tarkim, miesto kvartalą - ši informacija juos pasiektų per giluminius nervų kanalus. Žiūrovus išvis atkirsčiau nuo įvykių zonos. Jie galėtų stebėti žaidimą iš šalies. Gaudynės įgautų daugiau privatumo, o medžiotojų sumažėtų iki gražaus apvalaus skaičiaus, pavyzdžiui, vieno. Tuomet medžioklė taptų daug asmeniškesnė. Beje, kam ją riboti iki penkiasdešimties valandų? Tokio dydžio mieste persekiojimas galėtų tęstis dešimtis dienų ar net ilgiau, jei tik aukai užtektų laiko išnešti sveiką kailį iš Skliauto ir pasislėpti Mulčio labirintuose. Tiesą pasakius, arenos nereikėtų sumažinti iki Mulčio ar net Bedugnės miesto teritorijos. Jeigu žaidimo dalyviai geistų tikro iššūkio, į medžioklę jiems derėtų įtraukti kiekvieną planetos gyvenvietę.

Aišku, niekas tam nepritartų. Juk Skliauto patrakėliams magėjo kuo greičiau sudoroti savo taikinius, vieną kitą naktį pamirkyti rankas kraujo klane, nešvaistant didelių sumų ir pernelyg nerizikuojant savo sveikata.

- Darbas baigtas, pone Mirabelai, - Madam prispaudė prie mano galvos šono sterilizuojantį pleistriuką ir dviem pirštais pakėlė siųstuvą, žvilgantį it mažutis pilkas brangakmenis. - Ir jeigu čia ne Žaidimo implantas, tuomet Dominika - pati liesiausia moteris visame Bedugnės mieste.

- Na, kartais stebuklai įvyksta, - sumurmėjau.

- Tik ne Dominikai. - Jos padedamas atsiplėšiau nuo gulto. Man truputį svaigo galva, bet palietęs žaizdelę neužčiuopiau nei

rando, nei kraujosrūvų. - Tau neįdomu? - paklausė chirurgė, kai užsimečiau ant pečių Vadimo apsiaustą. Jį vilkėdamas galėjau susilieti su beveide minia, nors iš karščio ir prakaituodavau.

- Kas neįdomu?

- Aš sakiau, kad paklausiu tave apie draugą.

- Raiviką? Šitą reikalą jau sutvarkėme.

Mesdama antpirščius atgal į kapšelį, ji pakratė galvą.

- Ne. Poną Kirenbachą. Kitą draugą, su kuriuo buvai vakar.

- Mes veikiau pažįstami. Jam kas nors atsitiko?

- Jis man sumokėjo, kad nieko tau nepasakočiau. Todėl aš tylėjau. Bet dabar tu, pone Mirabelai, esi turtingas. Ponas Kirenbachas neturi tiek pinigų. Supranti, kur lenkia Dominika?

- Kirenbachas tave papirko, bet jei duočiau daugiau, mielai atskleistum jo paslaptį?

- Tu esi sumanus tipas, pone Mirabelai. Dominikos operacijos smegenims nepakenkia.

- Džiugu tai girdėti, - išspaudęs kančios kupiną atodūsį įkišau ranką į kišenę ir paklausiau, ko Kirenbachas prašė man nesakyti. Nė nenumaniau, ką išgirsiu - turbūt nieko ypatingo, nes man neatrodė, kad buvęs bendražygis galėjo slėpti kažką rimto.

- Jis atėjo su tavimi, - tarė Dominika. - Apsirengęs kaip tu. Vienuolių drabužiais. Norėjo atsikratyti implantų.

- Papasakok, ko nežinau.

Storulė apdovanojo mane gašliu vypsniu, ir aš suvokiau, kad ji mėgausis poveikiu, kurį padarys man naujiena.

- Jis *neturėjo* implantų, pone Mirabelai.

- Ką? Aš mačiau, kaip jis atsigulė ant tavo kušetės. Tu jį operavai, netgi nuskutai plaukus.

- Ponas Kirenbachas reikalavo, kad viskas atrodytų tikroviškai. Dominika nieko neklausinėja. Vykdo klientų norus, nes jie visada teisūs. Ypač, jeigu gerai moka. Klientas liepė apsimesti, jog operuoju. Nuskusti plaukus, krutinti instrumentus. Bet į jo galvą aš nelindau. Nuskenavau smegenis, tačiau ten nieko neradau. Jis buvo švarus.

- Tai kodėl, velniai rautų...

Staiga susigaudžiau, kur šuo pakastas. Kirenbachui nereikėjo pjauti implantų, - jei tik savo organizme išvis nešiojo svetimkūnius, - nes juos pašalino prieš daugelį metų, per marą. Buvęs

bendražygis neatskrido iš Didžiojo Tetono ir netgi ne iš kitos sistemos. Mane sekioti ir išsiaiškinti, kuo ketinu užsiimti, nusamdė vietinį talentą.

Jis dirbo Raivikui.

Nelemtas aristokratas, kurį persekiojau, atkako į Bedugnės miestą anksčiau už mane, nukeliavo į planetos paviršių, kol vienuoliai vis dar bandė atgaivinti mano prisiminimus. Kelių atokvėpio dienų užteko, kad jis užverbuotų pagalbininkų. Pirmuoju veikiausiai tapo Kirenbachas. Grįžęs į orbitą, pastarasis įsiliejo į imigrantų, ką tik atvykusių iš aplinkinių sistemų, ratą. Jam, ko gero, patikėjo elementarią užduotį. Dėmesingai ištirti "Orvieto" keleivius ir iš jų atrinkti individą, panašiausią į samdomą žudiką.

Mintyse atgaivinau praeities įvykius.

Iš pradžių "Strelnikove" prie manęs pristojo Vadimas. Aš nuvijau žaliūką, bet po minutės kitos pastebėjau, kaip jis talžo Kirenbachą. Persikraustęs į priešingą kambario galą, priverčiau Vadimą atstoti nuo savo aukos ir pats jį prikūliau. Nudėti agresyvaus prielipos neleido ne kas kitas, o Kirenbachas.

Tuo momentu galvojau, kad vyrukas pasižymi atlaidžiu būdu.

Bet vėliau mudu su naujuoju bendražygiu nusigavome į Vadimo apartamentus. Vėl prisiminiau, kaip nesmagiai jautėsi Kirenbachas stebėdamas mane, naršantį svetimą turtą, ir kaip jis aiškino, jog elgiuosi nepadoriai. Aš su juo susiginčijau ir paskatinau prisidėti prie vagystės.

Pro mano akis praslydo akivaizdus dalykas: Kirenbachas su Vadimu veikė išvien.

Tariamai žaliūko aukai knietėjo išgauti apie mane kuo daugiau žinių, nesukeliant jokių įtarimų. Aš pakliuvau į jųdviejų pinkles. Vadimas, žinoma, trinktelėjo Kirenbachui kaip reikiant, bet tik todėl, kad užpuolimo scena būtų tikroviška. Po pirmosios mano akistatos su priekabiautoju jie nujautė, jog neatsispirsiu pagundai įsikišti. Kiek pamenu, kol vanojau Vadimą, antrą vaidinimo dalyvį prilaikė kitas žmogus.

Man derėjo iš karto viską suprasti.

Kirenbachas atkreipė į mane dėmesį, o tai reiškė, kad savo darbą vyrukas išmanė. Iš visų keleivių jis susidomėjo tiktai manimi... nors kas žino, galbūt Raivikas įdarbino dar pustuzinį agentų, kurie turėjo sekioti paskui keleivius, pasinaudodami skir-

tingomis strategijomis, idant su jais suartėtų. Esmė ta, kad kiti prilipo ne prie tų žmonių, tuo tarpu Kirenbachas (nė nežinau, kas jam padėjo - akla sėkmė, intuicija ar dedukcija) pataikė tiesiai į dešimtuką. Tačiau jis nebuvo tuo tikras. Per mūsų pokalbius aš neišpliurpiau nė menkiausių smulkmenų, dėl kurių mane būtų galima sutapatinti su Kahuelos apsaugininku.

Pamėginau įsivaizduoti save Kirenbacho kailyje.

Įsivaizduoju, kaip jam ir Vadimui knietėjo mane užmušti. Bet porelė negalėjo to padaryti, nes pirmiausiai reikėjo šimtu procentu įsitikinti, kad aš esu tikrasis žudikas. Jei tuodu būtų mane nudaigoję, jie niekada nebūtų tiksliai žinoję, ar pribaigė tą žmogų, kurį įsakė surasti Raivikas, ir juos visada kankintų abejonės.

Taigi Kirenbachas ketino sekioti paskui mane kuo ilgiau, kol sužinotų, kad aš ieškau žmogaus, pavarde Raivikas. Viešnagė pas Dominiką įkūnijo esminę jo maskuotės dalį. Matyt, vyrukas nesuvokė, kad aš, būdamas kareivis, neturėsiu implantų, todėl man nereikės mielosios madam paslaugų. Šiaip ar taip, jis nestokojo šaltakraujiškumo - patikėjo man savo turtą, kol pats gulėsi po peiliu. Žavingas niuansas, Kirenbachai, pagalvojau. Bagažas patvirtino jo istoriją.

Vėlgi, pažvelgus į praeitį, man derėjo susiprotėti, kad jis ne tas, kuo dėjosi esąs. Prekeivis skundėsi, kad Kirenbacho patirtukai - kontrabandinis šlamštas, prieš savaites gautų originalų kopijos. Tačiau bendražygis teigė ką tik atvykęs. Jei patikrinčiau, kokie šviesaeigiai lankėsi Geltakmenio orbitoje, įdomu, ar išvis rasčiau laivą, atklydusį iš Didžiojo Tetono? Gal taip, gal ir ne. Daug kas priklausė nuo, to, kaip skrupulingai Kirenbachas kūrė savo istoriją. Spėjau, kad legenda gana paviršutiniška, nes vyrukas teturėjo daugiausiai porą dienų, idant ją sukurptų.

Atsižvelgiant į aplinkybes, jis visai neblogai paplušėjo.

Po vidurdienio, pabaigus tvarkyti reikalus su Dominika, vėl atsidūriau Skajaus Hausmano pasaulyje. Stovėjau atsirėmęs į Centrinės stoties sieną, vangiu žvilgsniu stebėjau, kaip vaikų būrį linksmina lėlininkas. Jis darbavosi virš miniatiūrinės būdelės, valdė mažutę Marko Ferio marionetę, priversdamas subtiliai sunarstytą, skafandrą dėvinčią, figūrėlę kulniuoti uolienomis, kurias atstojo nutrupėjusio mūro krūva. Feris neva bandė nusileisti į bedugnę, nes

apačioje tikėjosi surasti brangakmenius, sergėjamus nuožmios, devyngalvės, nežemiškos būtybės. Mažyliai pratrūko klykauti ir ploti, kai narsuolį užpuolė lėlininko kontroliuojamas monstras.

Būtent tada mano mintis užgožė eilinis epizodas iš Skajaus Hausmano gyvenimo.

Vėliau, mėgindamas suvirškinti, ką išvydau, prisiminiau ankstesnę ištrauką. Tos serijos iš keisto filmo apie Hausmaną prasidėjo ganėtinai nekaltai, atkartodamos man žinomus Skajaus gyvenimo faktus. Tačiau, bėgant laikui, jos nuklydo į nepažįstamas lankas - iš pradžių man buvo atskleistos smulkmenos, paskui ėmė aiškėti svarbesni anksčiau negirdėti dalykai. Nei užuominos apie šeštąjį laivą, nei tas faktas, kad Skajus išsaugojo gyvybę žmogžudžiui, kuris sudorojo jo tėvą arba kurį aprūpino žudymo instrumentais, nebuvo minimi jokiose tradicinėse istorijose. Visa tai, žinoma, menkniekiai, palyginti su teiginiu, jog Skajus užmušė Balkazarą. Mūsų istorijos vadovėliuose apie Hausmano pirmtaką brūkštelėdavo tiktai išnašose, bet niekas nė neužsimindavo, kad būtent Skajus jį pribaigė.

Iš mano sugniaužto kumščio ant aikštės pagrindo nutiško kraujo lašai. Kuo gi mane iš tiesų užkrėtė, paklausiau savęs.

- Deja, aš nieko negalėjau padaryti. Jis miegojo, neišspaudė jokio garso - nė neįtariau, jog kažkas atsitiko.

Abu medikai, gydantys Balkazarą, atlėkė į prisišvartavusį katerį, vos tik iš kapitono palydovo sulaukė naujienos apie nelaimę. Valdivijus ir Rengas liko oro šliuze, kad jiems netrūktų darbui reikalingos erdvės. Skajus varstė porelę įdėmiu žvilgsniu. Tiek vienas, tiek kitas atrodė pablyškęs ir išsekęs, nuo persidirbimo jų paakiuose išpurto kapšeliai.

- Jis nešaukė, nešvokštė, nedarė nieko panašaus? - paklausė Rengas.

- Nė necyptelėjo. - Skajus nutaisė gedulingą veido išraišką, bet stengėsi nepersūdyti. Juk Balkazarui padėjus galvą, takas į kapitono sostą tapo gerokai tiesesnis, tarytum vingriame labirinte būtų pavykę aptikti į centrą vedantį kelią. Tą žinojo ne tik jis, bet ir medikai - Skajus galėjo sukelti įtarimų, jeigu savo sielvarto nebūtų atmiešęs užuominomis į pasitenkinimą, kurį suteikė likimo dovana.

- Esu tikras, jog tie šunsnukiai iš "Palestinos" jį nunuodijo, - suurzgė Valdivijus. - Aš nuo pat pradžių prieštaravau, kad jis ten vyktų.

- Taip, susitikimas buvo gana įtemptas, - pripažino Skajus.

- Daugiau nieko ir nereikėjo, - tarė Rengas, pasikasydamas plikos odos lopinėlį, raudonuojantį po akimi. - Nėra reikalo kaltinti kitų. Jis paprasčiausiai nepakėlė įtampos.

- Vadinasi, aš vis vien nebūčiau įstengęs pagelbėti?

Valdivijus apžiūrėjo protezinius, Balkazaro krūtinę įkalinusius šarvus, kuriuos dengė šone susegamas, dabar praskleistas munduras. Medikas neryžtingai pabaksnojo į prietaisą.

- Jis turėjo perduoti pavojaus signalą. Tu tikrai nieko negirdėjai?

- Kaip minėjau, nė garselio.

- Matyt, prakeiktas laužas vėl sugedo, - burbtelėjo Valdivijus. - Klausyk, Skajau. Jei laive pasklis gandas, mums galas. Sumauti šarvai nuolat gedo, o mudu su Rengu pastaruoju metu neturėjome nė akimirkos atokvėpio... - medikas giliai atsiduso ir palingavo galva, tarsi pats negalėdamas patikėti, kiek valandų per parą jis dirbdavo. - Aš nesakau, kad mes netaisėme įrangos, bet akivaizdu, jog paaukoti viso savo laiko vien tik Balkazaro globai irgi negalėjome. Kiek žinau, "Brazilijoje" įmanoma rasti kur kas patvaresnių įrengimų negu šitas šlamštas, bet kas mums iš to?

- Nieko, - energingai sulinksėdamas patvirtino Skajus. - Jeigu jūs būtumėte per daug dėmesio skyrę senoliui, mirtis būtų pasiglemžusi kitus žmones. Aš puikiai jus suprantu.

- Tikiuosi, Skajau... nes kai pasklis informacija apie jo mirtį, mes pakliūsime į tikrą mėsmalę. - Valdivijus vėl atsisuko į kapitoną lyg vildamasis, kad šis stebuklingai atgis. Lūkesčiai nepasiteisino. - Bus nuodugniai ištirta terapinių paslaugų, kurias jam suteikėme, kokybė. Tave iškamantinės apie kelionę į "Palestiną". Ramiresas ir kiti tarybos išperos mėgins aiškinti, kad mes susimovėme. Dėl kapitono mirties kaltins mūsų aplaidumą. Patikėk, man jau teko su tuo susidurti anksčiau.

- Mes žinome, kad jūs nekalti, - atsakė Skajus ir nukreipė akis į Balkazarą. Antpetį tebepuošė sudžiūvusių seilių pėdsakas. - Jis buvo geras žmogus, puikiai mums tarnavo. Dirbo netgi po to, kai dėl amžiaus jau turėjo atsistatydinti. Ką gi, senatvė daro savo.

- Taip. Per artimiausius metus kapitonas vis tiek būtų miręs. Bet pabandyk tai *paaiškinti* laivo tarybai.

- Mums reikės vienam kitą paremti.

- Skajau... tikiuosi, jiems neišduosi, ką tau pasakojome?

Kažkas pabeldė į oro šliuzą, mėgindamas įsigauti į katerį. Skajus neatkreipė jokio dėmesio į pašalinį triukšmą.

- Ką jūs norite, kad jiems sakyčiau?

Medikas giliai įkvėpė.

- Patvirtink, jog šarvai perdavė pavojaus signalą. Šiaip ar taip, tu nieko negalėjai padaryti. Neturėjai nei atitinkamų priemonių, nei mediko įgūdžių... ir skridai toli nuo "Santjago".

Skajus linktelėjo, tarsi ir pats mielai būtų pasiūlęs tokį logišką aiškinimą.

- Svarbiausia, neužsiminti apie protezinių šarvų gedimą?

Abu medikai susižvalgė.

- Būtent, - atsakė Valdivijus. - Niekas tavęs nekaltins, Skajau. Jie suvoks, jog darei viską, ką įstengei.

Nūnai kapitonas atrodė visiškai ramus ir gulėjo užsimerkęs - vienas iš medikų nuleido vokus, idant mirties akivaizdoje bent iš dalies suteiktų jam orią išvaizdą. Kaip sakė Klounas, žiūrint į senį nesunku įsivaizduoti, kad jis sapnavo savo vaikystę. Nors toji buvo sterili bei klaustrofobiška ir šiais aspektais niekuo nesiskyrė nuo jaunų Skajaus dienų.

Barbenimas į šliuzo duris nenutyko.

- Verčiau įleisiu tą vyruką, - tarė Skajus.

- Skajau... - maldingu balsu išspaudė Valdivijus.

Jis suėmė mediką už dilbio.

- Nesijaudink.

Susitvardęs Skajus priglaudė delną prie sensorinės durų spynos. Doke lūkuriavo mažiausiai dvidešimt žmonių, trokštančių prasibrauti į katerio kabiną. Visi mėgino įžvelgti kapitoną, rodė nuoširdų susirūpinimą, bet slapta vylėsi šįsyk neišgirsią, jog tai - netikras pavojus. Balkazaras turėjo pasibjaurėtiną įprotį merdėti kas porą metų.

- Viešpatie, - sulemeno moteris iš skyriaus, tiriančio varomųjų jėgų koncepcijas. - Tai tiesa... dėl Dievo meilės, kas atsitiko?

Vienas iš medikų prasižiojo, bet Skajus jį aplenkė.

- Sugedo proteziniai kapitono šarvai.

- Ką?

- Jūs mane girdėjote. Kelionėje aš neatitraukiau nuo Balkazaro akių. Jis jautėsi neblogai, bet staiga šarvai perdavė pavojaus signalą. Atsegęs mundurą patikrinau diagnostinius duomenis. Anot jų, kapitoną pakirto infarktas.

- Ne... - paprieštaravo Rangas, bet niekas jo nesiklausė.

- Tu tikras, kad jis buvo sveikas? - paklausė moteris.

- O taip. Kapitonas kalbėjosi su manimi, ir ganėtinai aiškiai. Sveikata nesiskundė, tiesiog susierzinęs zirzė. Staiga protezas pranešė, kad mėgins atlikti defibriliaciją. Balkazaras, be abejo, labai sunerimo.

- Kas įvyko paskui?

- Mėginau pašalinti šarvus, bet dėl visų, jį išvarpiusių laidų, nebūčiau spėjęs to padaryti prieš defibriliacijos procedūrą. Man beliko pasitraukti nuo Balkazaro, nes jį liesdamas pats galėjau prarasti gyvybę.

- Melas! - suriko medikas.

- Nieko panašaus, - atšovė Skajus. - Jie priversti taip aiškintis. Aš nesakau, jog medikai tyčia dirbo aplaidžiai... - jis reikšmingai patylėjo, idant klausytojai įsisąmonintų užuominą. - Tiesiog suklydo dėl persidirbimo. Tik pažiūrėkite į juos. Šitie vyrai svyruoja ant nervinio išsekimo ribos. Nenuostabu, kad pradėjo daryti klaidas. Mums nederėtų pernelyg jų kaltinti.

Na, štai. Vėliau, kai žiūrovai prisimins pokalbį, jiems bus įstrigęs ne mėginantis nuo kaltės išsisukti prasižengėlis, o kilniaširdiškas, užuojautą spinduliuojantis kapitono palydovas. Žmonės viską supras ir netgi paplos, drauge pripažins, jog apsimiegoję medikai nenusipelnė pagyrimo. Apgailėtinomis aplinkybėmis su gyvybe atsisveikino didingas, garbus senolis, ir dėl jo žūties būtina kažką nubausti.

Skajui puikiai pavyko apsisaugoti.

Skrodimas patvirtins, kad Balkazarą išties pribaigė širdies smūgis, nors tikslios mirties datos, ko gero, nepadės nustatyti nei autopsija, nei protezinių šarvų rodmenys.

- Tu gerai pasidarbavai, - nuskambėjo Klouno balsas.

Teisybė. Bet Klounas irgi vertas pagyrimo. Ne kas kitas, o jis liepė atsegti miegančio Balkazaro mundurą, parodė, kaip nau-

dotis slaptomis protezo funkcijomis ir perprogramuoti įrangą taip, kad šioji nusiųstų defibriliacijos impulsą į kapitoną širdį, nors tos skilveliai ir nevirpėjo. Klounui nestigo sumanumo, tačiau Skajus pasąmoningai numanė, kad reikalingos žinios visą laiką slypėjo jo smegeninėje. Kita vertus, Klounas sugebėjo iškelti prisiminimus į paviršių, ir už tai Skajus jautėsi dėkingas.

- Iš mudviejų išėjo šauni komanda, - beveik negirdimai sumurmėjo Skajus.

Jis stebėjo lavonus, kūliavirsčia skriejančius kosminėje erdvėje.

Valdivijui ir Rengui įvykdė mirties bausmę paprasčiausiu būdu, koks įmanomas erdvėlaivyje - uždusino oro šliuze ir išmetė į vakuumą. Teismas, surengtas dėl senio mirties, truko dvejus laivo metus. Procesą užtęsė apeliacijos ir prieštaringos Skajaus ataskaitoje užfiksuotos smulkmenos. Tačiau apeliaciniai skundai buvo atmesti, o Skajus Hausmanas sugebėjo paaiškinti visus neatitikimus. Dabar prie gretimų langų spietėsi vyresnieji karininkai, kurie įtempę akis spoksojo į tamsą. Šiek tiek anksčiau, kol iš šliuzo siurbliai šalino orą, jie girdėjo, kaip nuteistieji kumščiais talžė duris.

Taip, geriau pagalvojus, bausmė išties rūsti, juoba kad laive ir taip stigo medikų. Tačiau į tokius prasižengimus negalima žiūrėti pro pirštus. Tie vyrai *nenorėjo* užmušti Balkazaro, - nors tikrų jų ketinimų niekas nežinojo, - bet erdvėlaivyje aplaidumas, pagal nusikaltimo svarbą, prilygo maištui. Porelę reikėjo nubausti, kad pasimokytų kiti.

- *Tu* juos nužudei, - pratarė Konstancija taip tyliai, kad moters žodžius išgirdo tik jis vienas. - Galbūt tau pavyko įtikinti likusius įgulos narius, bet ne mane. Aš per gerai tave pažįstu, Skajau.

- Tu visiškai manęs nepažįsti, - sušnypštė jis.

- Klysti. Pažinojau tave nuo mažų dienų. - Konstancijos veide nušvito dirbtinai bičiuliška šypsena, tarytum jiedu būtų nerūpestingai plepėję. - Tu visada skyreisi nuo aplinkinių, Skajau. Visada atrodei truputį nenormalus ir labiau domėjaisi tokiais bjauriais dalykais kaip Glotnius, o ne tikrais žmonėmis. Arba monstrais kaip diversantas. Juk tu išsaugojai jam gyvybę, tiesa?

- Kam? - Skajaus fizionomijoje irgi atsispindėjo įtampos sklidina išraiška.

- Diversantui. - Moteris įbedė į Hausmaną primerktas, įtarimą spinduliuojančias akis. - Nors dar nežinia, kas iš tikrųjų atsakingas už sabotažą. Beje, kur jis? "Santjage" atrastume šimtus tinkamų slėptuvių, aš žinau. Vieną dieną būtinai ją aptiksiu ir nutrauksiu tavo sadistinius eksperimentus. Be to, įrodysiu, kad apšmeižei Valdivijų su Rengu. Tu sulauksi bausmės.

Skajus vyptelėjo prisiminęs kankinimų kambarį, kuriame jis laikė Glotnių ir chimerą. Delfino smegeninėje atsisuko dar pora varžtelių: jis virto akinančios neapykantos įsikūnijimu, egzistuojančiu tam, kad sukeltų skausmą diversantui. Dėl savo izoliavimo atitinkamai perprogramuotas Glotnius kaltino chimerą ir nūnai šio akyse tapo tikru Šėtonu, lygiai taip pat kaip Skajus - Dievu. Apdovanojus belaisvį siaubą kurstančia, nekenčiama figūra bei garbinimo objektu, kur kas lengviau sekėsi apdoroti jo sąmonę. Chimera lėtai, bet užtikrintai artėjo prie Skajaus įsivaizduojamo idealo. Kai prisireiks kalinio paslaugų - po daugelio metų - darbas jau bus baigtas.

- Nesuprantu, apie ką tu kalbi, - atsiliepė jis.

Petį palietė ranka. Prie įgdviejų priėjo Ramiresas, laivo tarybos, kuri išrinks naująjį kapitoną, galva - labiausiai tikėtinas kandidatas į Balkazaro vietą, pasak nuogirdų.

- Vėl jį užgrobei, Konstancija, - papriekaištavo Ramiresas.

- Mudu šnekėjomės apie senus laikus, - atsakė moteris. - Pokalbis nesvarbus.

- Mes galime pelnytai juo didžiuotis, ar ne? Kiti vyrai būtų linkę išteisinti tuos du medikus, bet tik ne mūsų Skajus.

- Ne, tik ne jis, - prieš nusigręždama patvirtino Konstancija.

- Flotilėje neapibrėžtumams vietos nėra, - tarė Skajus, palydėdamas akimis tolstančius kūnus. Jis linktelėjo į kapitoną, tysantį šaltajame karste. - Niekada neužmiršiu pamokymo, kurį girdėjau iš mūsų brangaus senolio - nesileisk užvaldomas dvejonių.

- Brangaus senolio? - Ramiresas akivaizdžiai pralinksmėjo. - Kalbi apie Balkazarą?

- Jis man buvo kaip tėvas. Kapitonui neprilygs joks kitas žmogus. Jeigu jis būtų gyvas, tuodu apsidžiaugtų galimybe neskausmingai uždusti. Balkazaras manė, kad už rimtus prasižen-

gimus reikia bausti kankinančia mirtimi. - Skajus įbedė į pašnekovą įdėmų žvilgsnį. - Jūs sutinkate, sere?

- Aš... nedrįsiu tvirtinti kitaip, - atsiliepė mažumėlę nustebęs Ramiresas. Jis sumirksėjo ir pratęsė: - Hausmanai, man ne visuomet sekėsi suvokti, ką mąstė Balkazaras. Žmonės kalba, kad prieš paskutiniąją kapitono protas susilpnėjo. Bet tu, kaip jo numylėtinis, turėjai tą žinoti. - Ir vėl petį prislėgė toji ranka. - Balkazaras daug ką mums reiškė. Mes pasikliovėme jo sprendimais, kaip ir Titu, tavo tėvu. Būsiu atviras: tavo pavardė nuskambėjo, kai... ką pasakysi apie...

- Kapitono postą? - išsisukinėti nevertėjo. - Ar toks pasiūlymas ne pirmalaikis? O kaipgi jūs, turintis nepriekaištingą reputaciją ir neišsemiamus patirties klodus?

- Prieš metus gal būčiau sutikęs ir perėmęs vadovo pareigas. Bet aš jau ne jaunuolis, ir gana greitai įgula įsiveltų į diskusijas apie galimą mano įpėdinį.

- Jums prieš akis - ilgas gyvenimas, sere.

- O taip, aš, ko gero, išvysiu Kelionės Pabaigą, bet nesu tikras, ar man užteks jėgų spręsti problemas, kurių netruks per pirmuosius kolonizavimo metus. Kai galiausiai nusileisime į planetą, netgi tu būsi pagyvenęs, Hausmanai, bet gerokai jaunesnis nei kai kurie iš mūsų. Kaip matau, tau nestinga nei ryžto, nei įžvalgumo... - Ramiresas keistai į jį dirstelėjo. - Tau kažkas kelia nerimą?

Skajus tebestebėjo, kaip tamsoje paskęsta du mirtimi nuteisti vyrai, tarytum pora grietinėlės putelių, grimztančių į juodžiausią, kokią įmanoma įsivaizduoti, kavą. Laivo varikliai, žinoma, neveikė - jis sklendė iš inercijos visą Skajaus gyvenimą - ir tai reiškė, kad lavonai tols ištisą amžinybę.

- Ne, sere. Aš tik susimąsčiau. Dabar, kai įgula sumažėjo dviem nariais, mes galėsime pradėti stabdymo procesą šiek tiek vėliau. Kreiseriniu greičiu skrisime truputį ilgiau. Kitaip tariant, pasieksime tikslą anksčiau už kitus laivus. Vadinasi, tuodu savotiškai atsilygino už padarytus nusikaltimus.

- Į tavo galvą, Hausmanai, užklysta keisčiausios mintys. - Ramiresas bakstelėjo pirštu jam į nosį ir pasviro arčiau. Vargu ar aplinkui stovintys karininkai galėjo nugirsti jų pokalbį, tačiau dabar tarybos vadovas kuždėjo. - Duosiu tau patarimą. Aš ne-

juokavau sakydamas, jog tavo pavardė dažnai minima, bet tu nesi vienintelis kandidatas. Užteks vieno slystelėjimo, kad prarastum bet kokią galimybę užimti kapitono postą. Aišku?

- Visiškai, sere.

- Gerai. Tuomet neprarask budrumo, žvalgykis į šalis ir galbūt tau pasiseks.

Skajus linktelėjo. Ramiresas neabejotinai tikėjosi, kad jaunasis Hausmanas bus dėkingas už konfidencialios informacijos nuotrupą, bet šis tejautė - nors iš visų jėgų stengėsi to neparodyti - pačią gryniausią panieką. Tarytum Ramireso ir kitų tarybos pašlemėkų norai galėtų turėti jam kokią nors įtaką! Tarytum nuo jų priklausytų, ar Skajui lemta tapti kapitonu! Vargšai nieko nematantys avigalviai.

- Ramiresas - man ne kliūtis, - burbtelėjo jis. - Bet lai galvoja, kad mums padėjo.

- Tavimi dėtas, aš irgi leisčiau jam taip manyti, - atsiliepė niekuomet pernelyg toli nenuklystantis Klounas.

25

Kai epizodas baigėsi, paslampinėjau po aikštę, kol aptikau palapinę, kurioje porai minučių išsinuomojau mobilųjį. Mieste nustojus veikti elegantiškoms spartaus duomenų perdavimo sistemoms, visiems teko sugrįžti prie vaizdofonų. Visuomenėje, pakylėjusioje ryšio meną bemaž iki telepatinės formos, tai prilygo nuosmukiui, vis dėlto mobiliesiems irgi buvo lemta tapti mados aksesuarais. Skurdžiai jų neturėjo, todėl turtingieji nesibodėjo puikuotis savo ryšio priemonėmis - kuo didesnėmis, tuo geriau. Maniškis vaizdofonas atrodė kaip primityvi, kariška radijo stotelė: juodas gremėzdas su dvimačiu, pakeliamu ekranu ir mygtukais, pažymėtais nusitrynusiais prakantajiškais simboliais.

Paklausiau preikeivio, kaip susisiekti su orbita ir Skliautu. Jis įniko ilgai, nuodugniai aiškinti, aš savo ruožtu stengiausi išlaikyti smulkmenas galvoje. Orbitinį numerį žinojau, - jis buvo išgraviruotas vienuolių vizitinėje kortelėje, kurią man įteikė sesuo Amelija, - tačiau adresatą galėjau pasiekti tik prisijungęs prie keturių ar penkių kaprizingų stočių tinklų.

Vienuoliai įdomiai tvarkė savo reikalus. Jie išsaugodavo sąsajas su daugybe klientų, seniai tarusių sudie Aidelvildo slaugos namams. Kai kurie, įgavę valdžios, atsidėkodavo broliams ir se-

serims - aukodavo nemenkas sumas, kurios leisdavo išlaikyti orbitinę karuselę. Ir ne vien. Vienuoliai prašydavo klientų papildomų paslaugų, (pavyzdžiui, informacijos arba to, ką galima apibūdinti mandagiu šnipinėjimu), todėl savo labui jie turėjo būti lengvai pasiekiami.

Iš Centrinės stoties išėjau į lietų, kad vaizdofonas pajėgtų sugauti signalus, kuriuos skleidė mieste išlikę duomenų perdavimo tinklai. Netgi tada praėjo ne viena sekundė, kol pasisekė užmegzti ryšį su orbitiniais slaugos namais. Pokalbį dažnokai nutraukdavo pauzės, kartkartėmis jo atkarpos išsitrindavo, kai informaciniai paketai, rikošetu šaudantys artimojoje Geltakmenio erdvėje, plačiais parabolių lankais suvisai išklysdavo iš ryšio zonos.

- Brolis Aleksėjus klauso. Kuo, Dievo vardu, galėčiau jums padėti?

Ekrane pasirodė prakaulus veidas įkritusiais skruostais; vyriškio akys, kaip pelėdos veizolai, skleidė ramybę ir geranoriškumą. Vieną jų supo tamsi mėlynė.

- Nagi, nagi, - atsiliepiau. - Brolis Aleksėjus. Kaip malonu. Kas atsitiko? Užkritai ant savo kastuvėlio?

- Nesuprantu, mano drauge, ką jūs sakote.

- Teks padėti tau prisiminti. Aš esu Taneris Mirabelas. Buvau atvykęs į slaugos namus "Orvietu" prieš porą dienų.

- Jūs... man nematytas, broli.

- Juokinga. Nepameni, kaip oloje apsimainėme pasižadėjimais?

Jis sugriežė dantimis, bet apsimestinai malonią šypsenėlę išsaugojo.

- Ne... atleiskit. Nieko neatsimenu. Prašom sakyti, ko pageidaujate.

Aleksėjus vilkėjo vienuolių abitą, rankas laikė sugniaužtas virš pilvo. Už jo nugaros išvydau vynuogynus, kurie pakopomis kilo aukštyn, kol pranyko virš išlinkio, užlieti nuo saulės ekranų atsispindinčia šviesa. Šen bei ten, tarp augmenijos žalumos, nelyginant iš vandenyno kyšantys ledynai, bolavo nameliai ir pavėsinės.

- Noriu pasikalbėti su seserimi Amelija. Kai pas jus viešėjau, ji labai maloniai su manimi elgėsi ir netgi rūpinosi asmeniniais mano reikalais. Jei neklystu, judu pažįstami?

Taiki išraiška niekur neišnyko.

- Sesuo Amelija - viena iš mieliausių mūsų sielų. Nieko nuostabaus, kad jums norisi jai parodyti savo dėkingumą. Deja, šiuo metu ji negaluoja ir gydosi krio-kriptoje. Galbūt aš įstengsiu jums pasitarnauti, nors mano pagalba, žinoma, nė iš tolo neprilygs tam atsidavimui, kurį jus slaugydama demonstravo dieviškoji sesuo Amelija.

- Tu ją nuskriaudei, Aleksėjau?

- Apsaugok Viešpatie...

- Užteks šventeiviškų pliurpalų. Jei nors pirštu ją palietei, sulaužysiu tau stuburą. Tikiuosi, supranti, kad aš kalbu rimtai? Man derėjo tą padaryti, kai turėjau progą.

Jis pamąstė prieš atsiliepdamas.

- Ne, Taneri... aš jos neskriaudžiau. Patenkintas?

- Tuomet pakviesk ją.

- Kodėl nenori šnekėti su manimi?

- Iš mūsų pokalbių sužinojau, jog sesuo Amelija dažnai rūpindavosi slaugos namų svečiais. Man įdomu, ar ji prisimena poną... - jau norėjau ištarti Kirenbacho pavardę, bet paskutinę akimirką prikandau liežuvį.

- Atleisk, nenugirdau.

- Nieko tokio. Tiesiog pakviesk Ameliją.

Aleksėjus sudvejojo ir vėl perklausė mano vardo.

- Taneris, - atsakiau sugriežęs dantimis.

Rodės, tarsi mus būtų ką tik supažindinę.

- Minutėlę... hmm, broli. - Fizionomija vis dar skleidė ramybę, tačiau balsas buvo įsitempęs. Jis kilstelėjo abito rankovę ir atidengė bronzinę apyrankę, į kurią sumurmėjo nesuprantama, matyt, vien tik vienuolių vartojama kalba. Ekranėlyje nušvito vaizdas, tiksliau sakant, rožinė dėmelė, galėjusi atstoti ir sesers Amelijos veidą. Penkias šešias sekundes patylėjęs Aleksėjus nuleido rankovę.

- Na?

- Dabar negaliu su ja susisiekti, broli. Sesuo Amelija prižiūri ištižė... pasiligojusius, ir jai nevalia trukdyti. Bet man pranešė, kad ji savo ruožtu ieškojo jūsų.

- Manęs?

- Jeigu praneštumėte, kur Amelija galėtų jus rasti, aš perduočiau...

Nutraukiau ryšį nelaukdamas, kol Aleksėjus užbaigs sakinį. Įsivaizdavau, kaip vyrukas stypso vynuogyne ir užsičiaupęs niūriai vėpso į aptemusį vaizdofono ekraną. Jam nepavyko... nepavyko manęs susekti, ką, be abejo, ketino padaryti. Regis, Raiviko žmonės prasiskverbė ir į vienuolių gretas. Jie tikėjosi mano skambučio, vylėsi, kad mestelėjęs kokią nors užuominą išsiduosiu, kur esu.

Nedaug trūko, kad būčiau pateisinęs jų lūkesčius.

Zebrės numerio ieškojau porą minučių; prisiminiau, jog dryžuotoji pasivadino Tarina prieš atskleisdama slapyvardį, kuriuo ją pažinojo sąjungininkai iš diversantų judėjimo. Nė nenutuokiau, ar Tarinos vardas paplitęs Bedugnėje, tačiau šįsyk, bent kartą, mane lydėjo sėkmė - Tarinų suradau mažiau nei tuziną. Visoms skambinti nereikėjo, nes mobiliojo ekranėlyje užsižiebė miesto žemėlapis. Šalia prarajos gyveno tik viena. Priešingai nuo Aidelvildo slaugos namų, su Skliautu mane sujungė gerokai greičiau, bet ryšį vis vien pertraukdavo statinių trikdžių krebždėjimai, tarytum signalui būtų tekę vingiuoti telegrafo kabeliais, nudriektais po visą žemyną, užuot pro smogą prasismelkus į poros kilometrų aukštybes.

- Taneri, kur tu? Kodėl išėjai?

- Aš... - susilaikiau nepasakęs, kad esu greta Centrinės stoties, jei tik mano koordinačių neišdavė užnugaryje atsivėręs vaizdas. - Ne, neverta. Aš tavimi pasitikiu, Zebre, bet tu pernelyg susijusi su Žaidimu. Tau nėra reikalo žinoti, į kokias vietas nusibeldžiau.

- Manai, tave išduočiau?

- Ne, nors nekaltinčiau tavęs, jei taip pasielgtum. Aš tiesiog nenoriu rizikuoti. Nenoriu, kad per tave kas nors susektų, kur prapuoliau.

- Kas gi tavęs ieškos? Kiek girdėjau, Veiverlį sugebėjai neblogai apdoroti. - Ekraną užpildė dryžuotas jos veidas; su juodai baltu gymiu kontrastavo krauju pasruvusios akys.

- Jis buvo prisišliejęs ir prie diversantų, ir prie Žaidimo dalyvių.

- Galbūt Veiverlis ir sadistas, bet jis priklausė mums.

- Ką turėjau daryti - maloniai nusišypsoti ir paprašyti atstoti? - iš dangaus pliūptelėjo šilto lietaus šuorai, ir aš skubiai nėriau po stogeliu, kyšančiu iš pastato sienos, delnu pridengęs mobilųjį.

Zebrės atvaizdas suraibuliavo kaip atspindys vandenyje. - Jei tau įdomu, asmeniškai prieš Veiverlį nusistatęs nebuvau. Tiesa, geriems mūsų santykiams trukdė tam tikros problemos, bet jas lengvai išspręsti galėjo karšta kulka.

- Kiek žinau, tu naudojais ne kulkomis.

- Veiverlis įvarė mane į kampą. Privalėjau jį užmušti, nes paprasčiausiai neturėjau kitos išeities. - Pasakoti, kaip Mulče iš lavono akies išplėšė monoklį, neketinau. Koks dabar jai skirtumas?

- Tu sugebi savimi pasirūpinti, ar ne? Mane apėmė nuostaba jau tada, kai aptikau tave pastate. Dauguma aukų nė tiek nepajėgia pratempti. Kas tu toks, Taneri Mirabelai?

- Išgyventi mėginantis žmogus, - paaiškinau. - Nepyk dėl to, ką iš tavęs paėmiau. Tu manimi pasirūpinai, ir aš jaučiuosi dėkingas. Pažadu tau atsilyginti, jei tik sumąstysiu kaip.

- Tau nederėjo niekur bėgti, - tarė Zebrė. - Juk sakiau, kad galėsi pagyventi pas mane, kol užsibaigs Žaidimas.

- Deja, privalau sutvarkyti vieną reikalą. - Verčiau būčiau patylėjęs. Zebrei visiškai nereikėjo žinoti apie mano pastangas surasti Raiviką. Dabar dryžuotoji ims laužyti galvą, kokie vyliai iškrapštytų žmogų iš slėptuvės.

- Neįsivaizduoju kodėl, bet aš beveik tikiu, kad išpildysi pažadą ir tikrai man atsilyginsi. Tu, Taneri, panašus į tokį, kuris laikosi duoto žodžio.

- Tiesiai į dešimtuką, - pagyriau. - Vieną dieną galbūt tau atsidėkosiu savo mirtimi.

- Ką tai turėtų reikšti?

- Nieko svarbaus... Zebre, ar šį vakarą medžioklė vyksta? Kam kitam žinoti, jei ne tau?

- Vyksta, - padvejojusi atsakė ji. - Kodėl taip domiesi? Negi neįsisavinai pamokos? Tau pasisekė, kad išgyvenai.

Šyptelėjau.

- Matyt, Bedugnės miestas man dar neįkyrėjo.

Sugrąžinau išsinuomotą vaizdofoną savininkui ir apsvarsčiau savo galimybes. Už kiekvienos į galvą atklystančios minties šmėžavo Zebrės veidas ir buvo girdėti dryžuotosios balsas. Kodėl aš mėginau užmegzti su ja ryšį? Neturėjau tam jokios priežasties. Šiuo gestu veikiau mėginau apmalšinti sąžinės graužatį

nei padėti moteriai, kurią apvogiau. Nujaučiau, kad mano išdavystė ją įskaudino, ir gerai žinojau negalėsiąs ištaisyti klaidos artimiausioje ateityje. Visgi kažkas privertė mane su ja susisiekti, tačiau, pabandęs atmesti šalin paviršutinius motyvus ir išsiaiškinti, kas po jais slypėjo, teaptikau kratinį impulsų ir emocijų: prisiminiau Zebrės kvapą, juoko skambėjimą, klubų išlinkius, prisiminiau, kaip susitraukė bei išsitempė nugaros dryžiai, kai mums pasimylėjus ji nuo manęs nusirideno. Radiniai man nepatiko, todėl virš savo minčių užtrenkiau įsivaizduojamą dangtį taip staigiai, tarsi ką tik būčiau atidaręs gyvačių pilną pintinę...

Įsimaišiau į turgaus minią, leidau jos šurmuliui užgniaužti savigraužą ir sutelkiau dėmesį į dabartį. Pinigų man netrūko. Pagal Mulčio standartus, aš vis dar buvau turtingas. Na, ir kas, jog finansinis apsirūpinimas beveik nieko nereiškė Skliaute. Paklausinėjęs aplinkinių, kur ieškoti būsto, ir palyginęs kainas, išsinuomojau kambarį už kelių kvartalų nuo stoties, turbūt viename iš mažiau nuskurusių rajonų.

Netgi atsižvelgiant į tą faktą, kad lindėjau Mulče, patalpa didelio įspūdžio man nepadarė. Apšiuręs kubo formos gardelis buvo įmontuotas aštuonaukštės, nepatvarios, dangoraižį aplipusios struktūros kampe. Antra vertus, konstrukcija atrodė ganėtinai sena ir nusistovėjusi, įgijusi savąjį parazitinį inkrustacijų sluoksnį, kurį sudarė kopėčios, laiptatakiai, horizontalios nusileidimo aikštelės, kanalizacijos vamzdžiai, grotelės ir gyvūnų narvai. Kompleksas, žinoma, negalėjo pasigirti saugiausio prieglobsčio titulu, bet vargu ar mano atvykimą būtų palaikęs ženklu subyrėti į šipulius. Kol patekau į kambarį, turėjau įveikti daugybę kopėčių ir perėjimų. Negana to, teko pėdinti per bambukinių grindų properšas, svaiginamai toli virš žemės. Varganą mano buveinę apšvietė dujinės lempos, nors man nepraslydo pro akis tai, jog kitos struktūros dalys buvo aprūpinamos elektra, kurią tiekė metanu varomi generatoriai, nuolatiniu ūžesiu konkuruojantys su gatvių muzikantais, šaukliais, muedzinais, prekeiviais ir gyvuliais. Netrukus garsai susiliejo į bendrą, bemaž nepastebimą, triukšmą, o kambarys, kai nuleidau žaliuzes, nugrimzdo į pakenčiamą tamsą.

Iš baldų radau tiktai lovą, bet man daugiau nieko nereikėjo.

Ant jos atsisėdęs, apmąsčiau pastarųjų dienų įvykius. Kuriam laikui jaučiausi išsivadavęs nuo epizodų iš Hausmano gyvenimo,

todėl dabar galėjau šaltai ir daugiau ar mažiau objektyviai įvertinti tuos, kurie buvo mane aplankę.

Kažkas čia *negerai*. Dėl to nekilo jokių abejonių.

Aš atsibeldžiau į Geltakmenį nužudyti Raiviką, tačiau dabar, beveik atsitiktinai, sulaukiau progos išvysti atkarpas, priklausančias anksčiau nežinotai istorijai, kuri man nė trupučio nepatiko. Didžiaja dalimi ją sudarė ištraukos iš Hausmano gyvenimo, bet ne vien. Viskas lyg ir prasidėjo ganėtinai įprastai. Dėl naujų potyrių netryškau entuziazmu, vis dėlto, maždaug numanydamas, kokią formą jie įgaus, tikėjausi, kad sapnus pajėgsiu ištverti.

Tačiau įvykiai pakrypo nenumatyta eiga.

Sapnai - tiksliau sakant, epizodai, nes jie įniko brautis į sąmonę ir dieną, kai nemiegodavau - nuodugniau atskleidė man istoriją, supažindino su tokiais Skajaus nusikaltimais, apie kuriuos nieko neįtariau. Aš sužinojau, jog diversantui buvo išsaugota gyvybė, išgirdau apie šeštąjį laivą, legendinį "Kaliušą", ir tai, kad, Tito Hausmano nuomone, jo sūnus kilo iš nemirtingųjų sluoksnio. Bet juk Skajus negyvas! Argi ne jis kybojo nukryžiuotas Naujajame Valparaise? Net jeigu prie kryžiaus prikalė kitą kūną, viešai prieinami istoriniai šaltiniai bylojo, esą tais sunkiais laikais, lydėjusiais laivų nusileidimą, Hausmaną sugavo, įkalino ir nuteisė, o mirties bausmę įvykdė žiūrovų akivaizdoje.

Tuomet kodėl aš abejojau, kad jis nebegyvas?

Viskuo kaltas sektantų virusas, sujaukęs tavo makaulę, pasakiau sau.

Kai šį kartą užmigau, nerimą man pakurstė ne Skajus.

Iš viršaus žiūrėjau į stačiakampę patalpą. Regis, ji atstojo požeminį kalėjimą arba masalui skirtą duobę; aš pats stovėjau apžvalgos balkone. Akinamai baltame kambaryje grindis ir sienas dengė blizgančios keraminės plytelės, kurias apklojo žalių paparčių lapai ir meniškai išdėstytos, džiunglių paveikslą sukūrusios medžių šakos. Apačioje išvydau vyriškį.

Man pasidingojo, jog šitą vietą atpažįstu.

Žmogus gulėjo embriono poza, nuogas, tarytum jį būtų čia perkėlę neatsibudusį. Blyški oda žibėjo nuo prakaito lyg pacukruota. Galų gale jis kilstelėjo galvą, prasimerkė ir apsidairęs pabandė atsistoti, tačiau sudribo ant grindų į pradinę padėtį. Vyriš-

kis negalėjo stovėti, nes viena jo koja, po kulkšnimi, užsibaigė strampu, it kokiu užsiūtu dešrelės galu. Jis vėl pakilo ir šįsyk prieš netekdamas pusiausvyros sugebėjo nustriuoksėti iki sienos. Žmogaus veide atsispindėjo nenusakomas siaubas. Pro lūpas ištrūko šūksniai, netrukus sustiprėję iki paklaikusių klyksmų.

Mačiau, kaip jis dreba. Staiga kitoje kambario pusėje, tamsioje, tarp baltų sienų žiojinčioje nišoje, kažkas sukrutėjo, lėtai ir tyliai. Tačiau vyriškis pajuto esąs ne vienas - jis ėmė žviegti kaip skerdžiama kiaulė. Padaras išniro iš nišos tamsiomis ir storomis kaip žmogaus šlaunis ringėmis. Dalis kūno tebevirto laukan net ir tada, kai gyvatė iškėlė aukštyn klostėtą galvą ir pauostė orą. Nūnai vyriškis retsykiais nutildavo, idant į plaučius įtrauktų oro, tačiau pauzės tik pabrėždavo siaubą, kurį spinduliavo jo staugimas. Aš lūkuriavau jausdamas, kaip krūtinėje suspaudžia širdį, ir spoksojau į hamadrijadą, šliaužiantį link aukos, kuri niekur negalėjo pabėgti.

Prabudau apsipylęs šaltu prakaitu.

Atsikėliau ir patraukiau į gatves. Išmiegojau beveik visą popietę, ir nors nesijaučiau pailsėjęs - sąmonėje viešpatavo dar didesnis chaosas nei anksčiau - manęs bent jau nekankino slegiantis nuovargis. Aš įsiliejau į vangų Mulčio eismą, kulniavau tarp pėsčiųjų, rikšų, garais ar metanu varomų transporto priemonių; kartais pro šalį pralėkdavo neštuvai, išskėstasparniai arba kabelinės mašinos. Dabar aplinkinių žvilgsniai smigdavo į mane gerokai rečiau nei tuomet, kai pirmą kartą atsidūriau mieste. Nesiskutęs, įdubusiomis akiduobėmis supanašėjau su vietiniais Mulčio gyventojais.

Savo kioskelius tvarkė vakarais besidarbuojantys prekeiviai, kai kurie uždegė žibintus ruošdamiesi atslenkančiai prieblandai. Virš galvos, tarp pastatų, lėtai laviravo deformuotas, lervą primenantis, metano pripildytas dirižablis. Iš gondolos kažkas per megafoną klykavo šūkius. Po orlaiviu kybančiame projekciniame ekrane mirgėjo neoniniai, protarpiais užgęstantys vaizdai. Mulčio erdves perskrodė keisti garsai - lyg ir melstis raginantis muedzino rėksmas. Staiga pastebėjau vyriškį nukarusiomis, papuošalais apkarstytomis ausimis, kurio palapinėje kabėjo įvairiausių dydžių ir spalvų gyvačių pilnos pintinės. Jis atidarė vieną ir

pabaksnojo tamsų, besirangantį šliužą. Stebėdamas žmogystos veiksmus, pagalvojau apie baltą, keraminę, košmare regėtą patalpą. Supratau, kad mačiau duobę, kurioje Kahuela laikė jauniklį hamadrijadą, ir suvirpėjęs paklausiau savęs, ką reiškė tas sapnas.

Vėliau nusipirkau ginklą.

Priešingai negu šautuvas, nugvelbtas iš Zebrės ir paskui iškištas lombarde, jis nebuvo nei gremėzdiškas, nei krentantis į akis. Įsigijau nediduką pistoletą, puikiai telpantį apsiausto kišenėje, pagamintą ne Geltakmenyje, šaudantį gryno ledo kulkomis - išvystyti viršgarsinį greitį šioms padėdavo gaubtelis, kurį vamzdžiu stumdavo magnetinių laukų raibuliai. Lediniai užtaisai pridarydavo ne mažiau žalos nei metaliniai ar keraminiai šaudmenys, tačiau įsmigę į aukos kūną jie be pėdsakų ištirpdavo. Didžiausias tokio ginklo pranašumas tas, kad jį galima užtaisyti pakenčiamai švariu vandeniu, nors, be abejo, gamintojo krio-apkaboje sušaldytos kulkos tiko labiau. Jei pistoleto savininkas įvykdydavo nusikaltimą, jo susekti buvo praktiškai neįmanoma. Kitaip tariant, šaudyklė įkūnijo idealų žmogžudžio instrumentą. Na, ir kas, kad šaudmenys neturėjo autonominės taikinio paieškos sistemos ir nepajėgė prasiskverbti pro jokius nešiojamus šarvus. Iš tokio absurdiškai galingo agregato kaip Zebrės šautuvas irgi menka nauda, nebent - nors to nė nevertėjo tikėtis - pasitaikytų proga nudėti Raiviką iš kito miesto galo. Šį kartą žmogų privalėsiu sudoroti ne sėdėdamas prie lango, įbedęs akį į teleskopinį taikiklį ir laukdamas, kol kryželis uždengs per ištisus kilometrus nutolusį subjektą, kurio vaizdas drebės kaitros raibuliuose. Man teks paleisti kulką iš taip arti, kad įžiūrėsiu siaubo sklidinų, išsprogintų aukos akių baltymus.

Į Mulčią atslinko vakaras. Atokiau nuo turgavietes supančių gatvių pėsčiųjų srautas išseko; grėsmingai pailgėjo šešėliai, krentantys nuo Skliauto šaknų.

Ėmiausi darbo.

Rikšą vairuojantis berniūkštis galėjo būti tas pats, kuris gabeno mane į Mulčią prieš keletą dienų, arba identiškas jo brolis dvynys. Šis vaikis irgi neapsidžiaugė sužinojęs, kur noriu patekti. Iš pradžių griežtai atsisakė mane pavėžėti, todėl turėjau suminkštinti jo širdį pažadais apie dosnų atlygį. Net ir tuomet vykdyti pageidavimo berniokas nesiveržė. Kai pagaliau jį įkalbėjau, mes nudardėjome tamsėjančiais miesto keliais. Spartus tempas

liudijo, kad vaikiščias nekantrauja kuo greičiau nusigauti iki tikslo ir grįžti namo. Dalis jo įtampos persidavė ir man, nes pajutau, jog mano pirštai pranyko apsiausto kišenėje, idant įsikibtų į raminančią tarytum talismanas, šaltą ginklo rankeną.

- Ko tau ten reikia, ponuli? Visi žino, jog tame Mulčio rajone nesaugu. Jei turi proto, ten nelandžiosi.

- Žmonės nuolat man kartoja tą patį, - burbtelėjau. - Manyk, kad nesu labai protingas.

- Aš taip nesakiau, ponuli. Tu gerai moki, esi galvotas vyrukas. Tiesiog norėjau tave įspėti.

- Dėkui. Bet tu verčiau vairuok ir nenuleisk akių nuo kelio. Viskuo kitu pasirūpinsiu pats.

Griežtas tonas užčiaupė jo burną, bet man, šiaip ar taip, nesinorėjo tuščiai pliurpti. Nutilęs įsmeigiau akis į tamsėjančius pastatus. Deformuoti jų kontūrai pamažu įgavo keistai normalią išvaizdą, ir mane apėmė gluminantis pojūtis, jog taip galų gale turėtų atrodyti visi miestai.

Vietomis Mulčio beveik nedengdavo Skliauto sluoksnis, o kai kur virš mūsų driekėsi tokios tankios struktūros, kad sutemose skendėjo pats Uodų Tinklas, ir šviesa neprasismelkdavo iki žemės netgi tada, kai saulė pasiekdavo zenitą. Amžinosios tamsos teritorijose, atgrasiausiuose Mulčio rajonuose, viską kontroliavo nusikaltėliai, įsiveliantys į tokius pat kruvinus ir žiaurius žaidimus, kokiuose dalyvaudavo virš jų gyvenantys žmonės. Įkalbėti vaikio, kad šis nugabentų mane į lūšnynų centrą, neįstengiau, todėl išlipau jų pakraštyje tebegniaužd amas kišenėje glūdintį pistoletą.

Keletą minučių maknojau patvinusiais keliais, nugrimzdęs į balas iki kulkšnių, kol sustojau priešais pastatą, kurį atpažinau iš Zebrės apibūdinimo. Norėdamas pasislėpti nuo lietaus, pritūpiau sienos nišoje. Tūnojau slėptuvėje, kol iš akiračio išblėso paskutiniai menki šviesos pėdsakai, o visi šešėliai tarsi suokalbininkai susiliejo į didžiulę, niauriai pilką skraistę.

Aš vis dar kantriai laukiau.

Į Bedugnės miestą atklydo naktis, Skliautas nušvito - susipynusių struktūrų atšakas, nelyginant fosforuojančių jūros būtybių čiuptuvus, išmargino tviskantys taškeliai. Gijų raizginyje įžiūrėjau kabelines mašinas, kurios siūbavo tarp lynų kaip per vilnis šokčiojantys akmenėliai. Praėjo valanda, per kurią buvau priverstas

tuzinus kartų keisti kūno padėtį. Jeigu nepasimuistydavau, raumenys nutirpdavo per porą minučių. Protarpiais išsitraukdavau ginklą, pamėgindavau prisitaikyti, vieną sykį netgi paleidau šūvį į kito statinio sieną, kad įvertinčiau pistoleto atatranką ir nustatyčiau, ar jis taikliai šaudo. Man ramybės niekas netrikdė. Vargu ar netoliese slankiojo kokie tipai, kurie būtų nugirdę veriančius ginklo švilptelėjimus.

Galiausiai jie pasirodė.

26

Aptaki, juoda lyg anglis mašina su penkiais teleskopiniais, iš stogo kyšančiais stipinais nusileido už dviejų trijų kvartalų. Šoninės durelės prasivėrė, ir iš salono išvirto keturi žmonės, rankose laikantys tokius ginklus, palyginti su kuriais maniškis atrodė kaip prastas žaisliukas. Zebrė sakė, jog šią naktį čia šėlios medžiotojai. Nieko keisto: medžioklės veikiau tapo taisykle negu išimtimi. Man teko pasitelkti visą savo įtikinėjimo galią, kad ji atskleistų, kur tiksliai bus rengiamas kruvinas pasilinksminimas. Juk ištrūkęs iš persekiotojų nagų žiūrovams sugadinau pramogą, už kurią jie mokėjo pinigus.

- Aš pasakysiu, - tarė ji, - tik tuo atveju, jei prižadėsi laikytis atokiau nuo įvykių vietos. Supratai? Kartą, Taneri Mirabelai, jau gelbėjau tavo kailį, bet tu praradai pasitikėjimą. Man buvo skaudu. Ir aš nelinkusi antrą sykį tave traukti iš bėdos.

- Juk žinai, kaip aš pasinaudosiu suteikta informacija.

- Taip, numanau. Bent tiek gerai, kad man nemeluoji. Tenka pripažinti, tu tikrai laikaisi duoto žodžio.

- Tu visiškai manęs nepažįsti, Zebre. - Jaučiau turįs atverti jai akis, jei tiktai dryžuotoji pati nesusiprotėjo.

Ji paaiškino, kur rasti gaudynėms paruoštą sektorių. Atrinktam subjektui jau buvo implantuotas švyturėlis - medžiotojai neretai surengdavo po kelis reidus per vieną naktį, aukas užmigdydavo ir pakeldavo prieš pat eilinio Žaidimo pradžią.

- Ar kas nors sugeba pasprukti, Zebre?

- Tu sugebėjai, Taneri.

- Ne, aš turėjau omenyje - išsigelbėti be diversantų pagalbos.

- Kartais... gal net dažniau, nei manai. Ne todėl, kad aukos

įstengia pergudrauti medžiotojus. Tokią Žaidimo baigtį retsykiais surežisuoja organizatoriai, antraip gaudynės taptų nuobodžios.

- Nuobodžios?

- Pranyktų atsitiktinumo elementas. Skliautas visuomet laimėtų.

- Tikrai, - sutikau, - būtų neįdomu.

Nūnai stebėjau, kaip ketvertas slenka pirmyn, braunasi pro lietaus maršką atstačiusi ginklus; kaukėti veidai nuolat krypčiojo į šalis ir tikrino kiekvieną kampelį bei kertę. Taikinį turbūt paleido šioje zonoje prieš porą minučių, gal net ne visiškai atsigaivelėjusį, kaip nuogą žmogų iš mano sapno, pabudusį kambaryje baltomis sienomis, pamažu suvokusį, jog uždaroje erdvėje jam draugiją palaikė kraupus monstras.

Grupę sudarė dvi moterys ir du vyrai. Kai medžiotojai priartėjo, pastebėjau, kad jų antveidžiai įkūnijo teatriškų puošmenų ir praktiškumo mišinį. Abi moterys slėpėsi po kačių kaukėmis įkypais akių plyšeliais, aprūpintais prie bet kokios šviesos prisitaikančiais lęšiais. Jų pirštinės užsibaigė nagais, drabužius, kuriuos įžiūrėjau, prasiskleidus apsiaustų skvernams, margino tigro dryžiai ir leopardo dėmės. Staiga supratau, jog tai - ne rūbai, o sintetinė oda: vietoj naguotų pirštinių, regėjau plikas rankas. Viena moteris išsišiepė, pademonstravo tviskančias it brangakmeniai iltis ir mestelėjo draugams kažkokį sąmojį. Savo transformacijomis vyrai neprilygo bendražygėms: gyvūnų išvaizdą jiems suteikė tiktai kostiumai. Artimiausias tipas turėjo lokio galvą - po viršutiniu žandikauliu buvo matyti jo paties veidas. Sėbro fizionomijoje žibėjo šlykščios, briaunotos vabzdžio akys, kuriose lūžo nuo Skliauto sklindanti šviesa.

Kai mus skiriantis atstumas sumažėjo iki dvidešimties metrų, stryktelėjau iš nišos ir nėriau skersai gatvę įsitikinęs, kad jie nespės laiku nukreipti į mane ginklus. Nuojauta pasitvirtino, nors medžiotojai pasirodė mitresni, nei įsivaizdavau. Šūviai perskrodė vandenį tiesiai už kulnų, bet aš spėjau pranykti kitoje kelio pusėje anksčiau negu jie mane pasiekė.

- Tai ne jis, - išgirdau balsą, rodos, moterišką. - Jo neturėtų čia būti!

- Kad ir kas ten laksto, jį reikėtų pačirškinti. Išsisklaidykite. Mes prigriebsime tą šūdžių.

- Negirdi, ką sakau? Čia ne jis! Mūsų žmogus nutrenktas už trijų kvartalų į pietus. Net jeigu įstengė atsibelsti iki šių vietų, kodėl spruko iš savo slaptavietės?

- Baiminosi, kad jį surasime, štai kodėl.

- Jis pernelyg greitas. Mulčio išperos ne tokie vikrūs.

- Tau metė iššūkį. Nepatenkinta?

Nusprendžiau surizikuoti ir iškišti galvą iš nišos. Tuo momentu blykstelėjo žaibas, aiškiai apibrėžęs kiekvieno iš jų kontūrus.

- Štai kur jis! - nuskambėjo kitos moters šūksnis. Mano ausis nutvilkė energetinio užtaiso išgaunamas švilpimas ir įprastų šaunamųjų ginklų pirsčiojimai.

- Jo akys kažkokios keistos, - suriko pirmoji moteris. - Jos žvilga tamsoje!

- Voveraite, tau nėra, ko bijoti, - visai šalia manęs atsiliepė lokiu apsimetęs vyriškis. Leidau į atmintį įsirėžusiam ketverto vaizdui iškilti į sąmonės paviršių, luktelėjau, kol medžiotojai lyg per repeticijas teatro aktoriai, tiksliai vykdantys režisieriaus paliepimus, nusigaus iki tos vietos, kurioje tikėjaus juos aptikti, tuomet išnirau iš priedangos ir tris sykius nuspaudžiau gaiduką. Reaguodamas į spūsčiojimus, ginklas tris kartus sucypė. Nė nereikėjo pakartotinai prisitaikyti, nes tai, ką išvydau, beveik tobulai derėjo prie mano numatyto paveikslo. Ranką su pistoletu pakėliau nuo žemės ne aukščiau kaip per metrą, idant suvaryčiau kulkas į priešininkų šlaunis. Ketvirtą šūvį specialiai nukreipiau į dausas.

Į šlaunį sužeistas žmogus nebepajėgus išstovėti ant kojų. Galbūt viskuo kalta mano vaizduotė, bet aš galėjau prisiekti, jog išgirdau tris vienas kitą palydėjusius pliūkštelėjimus, kai medžiotojai dribo į vandenį. Sunku pasakyti, ar neklydau, nes sužeistieji į šlaunį dažniausiai taip ima plyšauti, kad jų klyksmai užgožia visus kitus garsus. Maniškė žaizda, kuria vakar apdovanojo persekiotoja, pliekusi iš dvikovoms skirto spindulinio ginklo, buvo sąlyginai neskausminga, nors malonių pojūčių irgi nesuteikė.

Aš spėjau, jog ant žemės suvirtę trys tipai iškrito iš žaidimo. Net jeigu ginklų neišmetė, vargu ar būtų įstengę nukreipti juos į taikinį. Medžiotojai galėjo paleisti šūvius mano kryptimi, tačiau jie, kaip ir mane sužeidusi moteris, naudojosi šaudyklėmis, kurios netoleruodavo prasto prisitaikymo. Ketvirtas individas figūravo mano planuose, todėl ir nesimurkdė šiltoje baloje kartu su savo sėbrais.

Pasitraukiau iš priedangos, laikydamas prieš save pistoletą - įspūdingais matmenimis neišsiskiriantį žaisliuką. O, kaip man dabar knietėjo spausti rankose masyvų, plazminį Zebrės ginklą.

- Su... sustok, - pareikalavo vienintelė nesudribusi moteris. - Stok, antraip šausiu.

Ji stypsojo už dvylikos - penkiolikos metrų, laikė vamzdį nukreiptą maždaug mano pusėn: panelė Leopardė su dėmėta katės kauke, nūnai atsisakiusi katiniškos eisenos.

- Nuleisk savo pliauškynę, - atsiliepiau, - jei nenori, kad tave nudėčiau.

Jeigu moteris būtų atkreipusi didesnį dėmesį į žaizdas, kuriomis aprūpinau unkščiojančią trijulę, ji, ko gero, būtų susiprotėjusi, jog aš esu geresnis nei vidutinis šaulys ir grasinimą pajėgus įvykdyti. Tačiau Leopardė akivaizdžiai nepriklausė mąstančių žmonių rūšiai - pastebėjau, kaip truputį pakrypo ginklas ir tarsi laukdamas atatrankos įsitempė jį laikančios rankos dilbis.

Gaiduką nuspaudžiau pirmas. Šautuvas išlėkė iš jos rankos, palydimas rikošetu atšokusių ledinių kulkų gausmo. Moteris šuniškai kiauktelėjo, skubiai apžiūrėjo delną, lyg norėdama įsitikinti jog tebeturi visus pirštus.

Jaučiausi įskaudintas. Negi ji manė susidūrusi su mėgėju?

- Gerai, - pratariau. - Tu jį išmetei. Šaunuolė. Man nebereikės prakiurdyti tavo žiaunų. Atsitrauk nuo apgailėtinų savo bendrų ir kulniuok atgal prie mašinos.

- Jie sužeisti, šunsnuki.

- Pažvelk į šviesiąją reikalo pusę. Tie trys jau galėjo būti negyvi. - Ir bus, pagalvojau, jei artimiausiu metu nesulauks pagalbos. Aplink trijulę telkšantis vanduo jau įgavo grėsmingą vyšnių atspalvį. - Daryk, ką sakau, - pratęsiau. - Žygiuok prie kabelinės mašinos. Aš keliausiu su tavimi. Kai pakilsime į orą, iškviesi jiems pagalbą. Aišku, jei tavo bičiuliai gimę ne po laiminga žvaigžde, kas nors iš Mulčio prigriebs juos pirmas.

- Šūdžiau... - suurzgė ji. - Kad ir kas tu būtum.

Nušlepsėjau tarp kūnų, kraipydamas pistoletą tai į moterį, tai į kitus aimanuojančius medžiotojus, stebėdamas pastaruosius akies krašteliu.

- Tikiuosi, nė vienas jų neturi implantų, - tariau. - Nes, kiek girdėjau, Mulčio gyventojai niekada neatsisako pasipelnyti ir paprastai su aukomis nesidera.

- Niekše...

- Kodėl manęs taip neapkenti? Nes išdrįsau jums pasipriešinti?

- Tu ne mūsų taikinys, - atšovė ji. - Nežinau, kas esi, bet tu ne taikinys.

- Kas pati būsi? - prisiminiau, kaip į ją kreipėsi vienas iš medžiotojų. - Voveraitė? Koks aristokratiškas vardas. Tuo metu, kai gražioji epocha dar nebuvo išvertusi pilvo, tavo šeima veikiausiai priklausė demaršistų grietinėlei, ar ne?

- Tu nieko neišmanai nei apie mane, nei apie mano gyvenimą.

- Tarsi tai man labai rūpėtų. - Pasilenkiau ir čiupau ant žemės numestą ginklą. Norėdamas patikrinti, ar jis vis dar funkcionavo, įbedžiau akis į šovininės rodmenis. Kažkodėl nepajėgiau atsikratyti nerimo, nors padėtį ir kontroliavau. Širdyje kirbėjo miglota nuojauta, jog kažkur slapstėsi nuo pagrindinės grupelės atsilikęs medžiotojas, kuris dabar vėpsojo į mane pro galingo ir nesportiškai tiksliai šaudančio ginklo taikiklį. Savo jaudulio pasistengiau neišduoti. - Deja, jus pakišo, Voveraite. Pažiūrėk į mano galvą. Matai žaizdą, likusią nuo implanto? Laimei, jis prastai veikė. - Nusprendžiau surizikuoti spėjęs, jog tikrąją auką prieš mirtį apdorojo Veiverlis arba jį pakeitė ne ką malonesnio būdo dubleris. - Jus apmovė. Tariamas chirurgas dirbo diversantams. Jis siekė, kad jūs patektumėte į spąstus. Šiek tiek pakoreguotas implantas perdavė jums neteisingas koordinates. - Įžūliai išsišiepiau, nors neturėjau nė menkiausio supratimo, ar tokios modifikacijos įmanomos. - Jūs galvojote, kad aš slapstausi už kelių kvartalų nuo šitų vietų ir visai nesitikėjote pasalos, bet... ei, gyvenime kartais atsitinka taip, kad aplinkiniai tau padaro meškos paslaugą. - Nukreipęs akis į jos bičiulį su lokio galva pridūriau. - Šįsyk *man* atiteko meškos vaidmuo, sutinki?

Žmogus suspurdėjo vandenyje, delnais apglėbė šlaunį, prasižiojo, ketindamas kažką sakyti, bet aš jį užčiaupiau spyriu į šoną.

Voveraitė priartėjo prie juodos, pleišto formos kabelinės mašinos. Mano avantiūros sėkmė didžiąja dalimi priklausė nuo to, ar salone nelindėjo medžiotojų draugai. Tiesa, aš beveik neabejojau, kad automobilį rasime tuščią.

- Lįsk vidun, - paraginau. - Ir kad nebūtų jokių pokštų. Aš niekada negarsėjau humoro jausmu.

Salonas pasirodė besąs ištaigingas - sėdynes dengė kaštoniniai pliušo apvalkalai, prietaisų skydelis tviskėjo it padailintas žėručiais, vienoje sienoje buvo įrengtas gėrimų baras, šalia kurio išvydau rėmuose sudėliotus ginklus ir trofėjus. Priglaudęs pistoleto vamzdį prie Voveraitės sprando, liepiau atplėšti mašiną nuo žemės.

- Tikiuosi, kelionės tikslą numatęs esi? - pasiteiravo ji.

- Taip. Bet dabar pasitenkinsiu tuo, kad nutolsime nuo Mulčio padoriu atstumu. Jei nori, gali aprodyti man miestą. Ši naktis puikiai tinka iškylai.

- Tavo humoro jausmas išties prastas, - atkirto moteris. - Jei atvirai, tavo pokštai juokina ne labiau negu Mišinio maras. - Po kandžios replikos ji vis dėlto leido mašinai persijungti į švytavimo režimą ir lėtai į mane atsigręžė. - Kas tu toks? Ir ko iš manęs nori?

- Aš jau sakiau, kas esu - žmogus, įmestas į jūsų Žaidimą tam, kad jį aprūpinčiau reikalingomis lygiomis sąlygomis.

Ji netikėtai brūkštelėjo delnu per mano galvos šoną - pademonstravo drąsą arba stulbinantį kvailumą, atsižvelgiant į tą faktą, kad aš spaudžiau pistoletą prie jos kaukolės ir jau įrodžiau galįs bet kada juo pasinaudoti.

Voveraitė patrynė tą vietą, pro kurią Dominika išpjovė švyturėlį.

- Jo nėra, - ištarė, - jei tik iš viso buvo.

- Tuomet Veiverlis melavo ir man. - Įdėmiai stebėjau moters veidą, laukdamas kokios nors neįprastos reakcijos, tačiau pavardė jos nepribloškė. - Jis nieko neimplantavo.

- Ką gi mes persekiojome?

- Iš kur man žinoti? Jūs gi nesekiojate paskui aukų implantus. O gal Žaidimas pasipildė naujais, man negirdėtais, niuansais? - Mašina, keisdama kabelius, kurie driekėsi ganėtinai toli vieni nuo kitų, taip susiūbavo, kad manęs vos nesupykino.

Moteris nė nesuvirpėjo.

- Nieko prieš, jei savo draugams iškviesiu pagalbą?

- Prašau.

Į vaizdofono ekraną ji šnekėjo labiau įsitempusi nei per visą mudviejų pokalbį. Voveraitė paporino, neva ją, su draugais nukakusią į Mulčią kurti dokumentinio filmo, užpuolė jaunų paršų gauja. Įtaigiai išklota istorija beveik įtikino ir mane.

- Nebijok, aš tavęs neskriausiu, - pareiškiau, mintyse spėliodamas, ar ji tuo patikės. - Man tik reikia bendros informacijos - nieko blogo nenutiks, jeigu ją suteiksi ir nuskraidinsi į tam tikrą Skliauto vietą.

- Tu nekeli man pasitikėjimo.

- Pats žinau. Bet man visiškai nusispjaut, kokius jausmus tau kurstau. Aš tiesiog laikau ginklą, įbestą į tavo galvą, ir dalinu nurodymus. - Aplaižiau išdžiūvusias, drėgmės trokštančias lūpas. - Arba tu man paklusi, arba tavo smegenys išpuoš saloną. Kitokių alternatyvų neturi. Esu tikras, jog tau nebus labai sudėtinga pasirinkti vieną iš dviejų.

- Ką nori sužinoti?

- Papasakok apie Žaidimą, Voveraite. Šį tą girdėjau iš Veiverlio, ir jo žodžiai skambėjo gan logiškai, bet man knieti sulipdyti į bendrą vaizdą visas jo dalis. Tokia užduotis tau nebus per sunki?

Paaiškėjo, jog moteriškei iškalbingumo netrūko. Kažkodėl susidarė įspūdis, kad norą padėti sukėlė ne vien į kaukolę įbestas ginklo vamzdis, bet ir tas faktas, kad Voveraitei patiko mano tonas. Negalėčiau jos dėl to labai kaltinti. Balsas išties skambėjo maloniai ir sklido iš lūpų, priklausančių simpatiškam veidui.

Mano pašnekovė buvo kilusi iš Samartinių šeimos, kaip netrukus sužinojau, vieno galingiausio prieš marą egzistavusio, net amerikanų laikus menančio, klano. Tie, kurių genealoginis medis siekė tokią gilią praeitį, nusipelnydavo itin palankaus aplinkinių vertinimo. Gražiosios epochos visuomenėje jie tarsi atstovaudavo karališkąsias gimines.

Jos šeima palaikė ryšį su Silvesčiais, žymiausiu Skliauto klanu. Prisiminiau, kaip Sibilina sakė, esą Kalvinas atgaivino į užmarštį nugrimzdusias, susikompromitavusias smegenų skenavimo technologijas, kurios padėjo gyviems žmonėms susikurti kompiuterines, nemirtingas savo pačių simuliacijas - deja, procesas atėmė iš jų fizinius pavidalus.

Žinoma, transmigrantai nekreipė dėmesio į tai, kad skenavimas pražudė jų kūnus. Tačiau neilgai trukus simuliacijos ėmė gesti, dėl ko niekas neapsidžiaugė. Pirmąją transmigrantų bangą sudarė septyniasdešimt devyni savanoriai, - aštuoniasdešimt, įskaitant ir Kalviną, - bet dauguma simuliacijų išėjo iš rikiuotės

gerokai anksčiau nei maras užpuolė jų programas. Pagerbiant žuvusiuosius, miesto centre iškilo Monumentas Aštuonioms Dešimtims, kuriame velionių koplyčias prižiūrėjo kūniškąsias formas išsaugoję giminaičiai. Statinys tebedunksojo netgi po maro.

Voveraitės Samartinės šeima irgi buvo taip įamžinta.

- Bet mums pasisekė, - pareiškė ji, lyg nerūpestingai plepėdama. - Nuskenuotos Samartinių asmenybės įsiliejo tarp penkių procentų simuliacijų, kurios išliko sveikos. Kadangi mano seneliai turėjo vaikų, fiziškoji mūsų giminės linija nenutrūko.

Pabandžiau sugromuliuoti išgirstus žodžius. Jos šeimynėlė suskilo į dvi šakas - viena pasidavė į simuliacijų stichiją, kita pasirinko tai, ką mes juokais vadinome tikrove. Voveraitei Samartinei ši padėtis atrodė tokia įprasta, tarytum jos giminaičiai gyventų užjūryje arba būtų įsikūrę priešingoje čionykštės sistemos dalyje.

- Kadangi Samartiniai nenukentėjo, - aiškino moteris, - jie pratęsė Kalvino eksperimentus. Mes visada palaikėme artimus ryšius su Silvesčių klanu, todėl turėjome teisę naudotis jų tyrimų duomenimis. Šioje mokslo srityje įvyko perversmas, kai aptikome skenavimo būdus, kurie neužsibaigdavo mirtimi. - Voveraitės intonacijoje pasigirdo niurzgios gaidelės. - Kodėl tuo domiesi? Jei tu ne iš Mulčio, vadinasi, priklausai Skliautui. Abiem atvejais žinai *viską*, ką pasakoju.

- Iš ko sprendi, kad aš ne Mulčio gyventojas?

- Tu esi sumanus, bent jau ne beviltiškai kvailas. Beje, tai ne komplimentas, o tik pastebėjimas.

Tikriausiai mintis, jog atkeliavau iš kitos sistemos, buvo tokia neįtikėtina, kad nė nešovė Voveraitei į galvą.

- Man smagu tavęs klausytis, Voveraite. Tau pačiai jau teko iškęsti skenavimo procedūras?

Ji dėbtelėjo į mane taip, tarsi būčiau avigalvis.

- Žinoma.

- Interaktyvios skenografijos... kaip jas vadinate?

- Alfa-lygio simuliacijomis.

- Taigi šiuo momentu kažkur mieste egzistuoja taviškė simuliacija?

- Orbitoje, idiote. Skenavimo technologijas galėjo sunaikinti maras, jeigu jos nebūtų karantinuotos.

- Ak, kaip aš nesusiprotėjau.

- Šešis ar septynis kartus per metus ją atnaujinu. Aplankau Prieglobstį, orbitinę stotį, kuri skrenda toli nuo Rūdžių Juostos, apsaugota nuo maro sporų. Kol ten viešiu, leidžiuosi nuskenuojama ir dviejų trijų mėnesių potyrius perkeliu į simuliaciją. Aš nebegalvoju apie ją kaip apie kopiją. Dabar alfa-lygio simuliacija veikiau primena vyresnę, išmintingesnę seserį, kuri žino viską, kas man nutiko, tarytum būtų per petį stebėjusi mano gyvenimą.

- Turbūt labai gera žinoti, jog net ir praradęs kūną tu nemirsi, o paprasčiausiai turėsi apsieiti be vieno iš būvių. Tiesa, jums negresia ir fizinė mirtis.

- Negrėse prieš marą. Dabar padėtis kiek kitokia.

Prisiminiau, ką man sakė Zebrė.

- Kaip matau, tu ne hermetikė. Esi nemirtingoji, apdovanota kraštutinio ilgaamžiškumo genais?

- Maniškiai ne patys blogiausi, kokius galima paveldėti, jei tą turi omenyje.

- Bet ir ne geriausi, - linktelėjau. - Kitaip tariant, tu priversta pasikliauti mašinomis, kurios, tūnodamos tavo kraujotakoje ir ląstelėse, taiso visas smulkias gamtos klaideles.

- Kad padarytum tokias išvadas, nereikia būti proto bokštu.

- O kaipgi mašinos? Kas po maro nutiko joms? - nukreipęs akis žemyn, išvydau kabančius bėgius, kuriais riedėjo keturšonis garvežys, traukiantis vagonų vilkstinę į kažkokį atokų miesto rajoną. - Mechanizmus sunaikinai, kad jų nesumaitotų maro sporos? Kiek suprantu, būtent taip elgėsi dauguma iš tavo padermės.

- Koks tavo reikalas?

- Man tik įdomu, ar tu vartoji Išsvajotą Eliksyrą.

Tačiau Voveraitė nesiteikė atsakyti tiesiai šviesiai.

- Aš gimiau 2339-aisiais. Man šimtas septyniasdešimt aštuoneri standartiniai metai. Esu regėjusi stebuklų, kokių nė neįsivaizduoji, siaubingų dalykų, kurie pakirstų tau kojas. Buvau įsikūnijusi į Viešpatį, bet, kai ištyriau šito žaidimo galimybes, numojau į jį ranka lyg vaikas, sviedžiantis šalin pernelyg primityvų žaisliuką. Mačiau, kaip tūkstančius kartų keitėsi mūsų miestas; kiekviena transformacija suteikdavo jam dar daugiau žavesio. Mačiau, kaip Bedugnė virto šlykščia, tamsia, nuodinga skyle. Nežinia, kada sugrįš šviesūs laikai, - po šimtmečio ar tūkstančio metų, - bet aš jų su-

lauksiu. Nejau manai, kad taip lengvai atsisakyčiau nemirtingumo arba įkalinčiau save idiotiškoje metalinėje dėžėje tarsi bailus vaikpalaikis? - po katės kauke ekstaziškai blykstelėjo akys su vertikaliais vyzdžiais. - Dieve, ne. Jei atsigersi iš šio liepsnų šaltinio, troškulio nenumalšinsi niekada. Ar tu pajėgi suvokti, koks jaudulys užvaldo, kai vaikštai tau visiškai svetimame Mulče neapsaugotas, žinodamas, jog tavyje tebeliko mašinos? Panašūs, nervus dirginantys jausmai apimtų nebent tuomet, jei slinktum lynu virš ugnies jūros arba plaukiotum greta ryklių.

- Tam ir reikalingas Žaidimas? Nes jis apdovanoja nervus dirginančiais pojūčiais?

- Ką pats manai?

- Aš manau, kad jums seniausiai viskas nusibodo. Štai kodėl jūs žaidžiate. Tiek supratau iš Veiverlio pasakojimo. Kai miestą užpuolė maras, jūs jau buvote išmėginę kiekvieną teisėtą pramogą, kokią siūlė visuomenė - patyrę visus įmanomus inscenizuotus nuotykius ir susidūrę su visais įmanomais, proto pastangų reikalaujančiais, iššūkiais. - Įsmeigiau į ją žvilgsnį, raginantį paprieštarauti. - Bet jums to neužteko, ar ne? Jūs nė sykio nebuvote bandę pažiūrėti mirčiai į akis. Aišku, galėjote išvykti už sistemos ribų, kur nestinga jaudinančių pavojų ir progų nusipelnyti šlovės, bet tuomet jums tektų atsisveikinti su draugais ir savo kultūra.

- Ne tik, - nusprendusi, kad suklydau vertindamas Skliauto gyventojus, Voveraitė panūdo suteikti man daugiau informacijos. - Kai kas iš mūsų *pasišalino* iš sistemos. Tačiau tie žmonės tiksliai žinojo, ko atsisako - skenavimo ir savo simuliacijų atnaujinimo, be kurio, laikui bėgant, kopija taip nutolsta nuo originalo, kad pranyksta jų suderinamumas.

Linktelėjau.

- Taigi jums reikėjo ko nors tokio, kas būtų arčiau namų. Pavyzdžiui, Žaidimo. Šanso save išbandyti - pastovėti ant skardžio krašto, patirti kontroliuojamus pavojus.

- Ir viskas klojosi puikiai. Kai miestą užklupo maras ir mes sulaukėme galimybės užsiimti veikla, kurią pasirinkdavome savo nuožiūra, pradėjome prisiminti, ką reiškia gyventi.

- Bet dėl to jūs privalėjote žudyti.

Moteris nė nesuvirpėjo.

- Mes atimame gyvybę tik tiems, kurie to nusipelnė.

* * *

Ji nuoširdžiai tuo tikėjo.

Kol skriejome virš miesto, dar šio to paklausinėjau, norėdamas iškvosti, ką Voveraitė žino apie Išsvajotą Eliksyrą. Prižadėjau Zebrei padėti jai atkeršyti už sesers mirtį, todėl turėjau gauti kuo daugiau žinių apie keistą medžiagą ir jos tiekėją, paslaptingąjį Gideoną. Voveraitė, be abejo, vartojo narkotiką, bet žinojo apie jį ne daugiau negu kiti žmonės, su kuriais bendravau.

- Išsiaiškinkime keletą dalykų, - tariau. - Ar prieš marą kam nors iš jūsų teko girdėti apie Išsvajotą Eliksyrą?

- Ne. Esu tikra, kad jis atsirado per pastaruosius septynerius metus, nors ankstesnį gyvenimą sunkoka prisiminti.

- Vadinasi, Eliksyrą ir marą kažkas sieja.

- Nesupratau?

- Klausyk, šitas narkotikas apsaugo tave nuo infekcijų, leidžia slankioti Mulče su mašinomis, kurių apstu tavo organizme. Tai reiškia, jog Eliksyras susijęs su maru, todėl atpažįsta šio sporas ir jas neutralizuoja nepakenkdamas žmogui. Vargu ar tai sutapimas.

Voveraitė patraukė pečiais.

- Matyt, kažkas jį sukūrė.

- Kitaip tariant, padėjo užgimti eilinėms nanotechnologijoms? - krestelėjau galva. - Atleisk, bet aš netikiu, jog įmanoma sukurti tokį vertingą dalyką. Tik ne čia ir ne dabar.

- Tu neįsivaizduoji, kokius išteklius valdo Gideonas.

- Neturiu jokio supratimo. Gal išklotum, ką apie jį žinai.

- Iš kur toks smalsumas?

- Tiesiog kai kam prižadėjau juo pasidomėti.

- Deja, turėsiu tave nuvilti. Aš nieko nežinau apie Gideoną ir nepalaikau ryšio su jį pažįstančiais žmonėmis. Verčiau šnekėkis su tais, kurie artimiau susiję su tiekėjais.

- Nenutuoki, kur jis įrengė gamybos laboratorijas?

- Kažkur mieste.

- Tikrai? Pirmą kartą susidūriau su Išsvajotu Eliksyru... - prikandau liežuvį, nes anaiptol netroškau jai porinti, kaip atsipeikėjau Aidelvildo slaugos namuose. - ...ne Geltakmenyje.

- Garantuoti negaliu, bet girdėjau, kad jis negaminamas Skliaute.

- Tuomet Mulče?

- Greičiausiai. - Ji prisimerkė ir vertikalūs vyzdžiai virto plonais brūkšneliais. - Beje, kas tu toks?

- Aiškindamas sugaiščiau per daug laiko, - atšoviau. - Bet, manau, esmę tu supratai.

Moteris pakreipė galvą į prietaisų skydą.

- Mes negalime amžinai sukiotis ratais.

- Skrisk į Skliautą. Pageidautina, kad mane nugabentum į viešą vietą, netoli Eskerų Aukštumų.

- Kur?

Parodžiau Voveraitei raštelį, kurį man įteikė Dominika. Nors nežinojau, ką nurodo adresas - gyvenamąją vietą ar rajoną - stengiaus to neparodyti.

- Šitos apylinkės man negirdėtos.

- Vaje, kaip įsitempė mano pirštas. Panaršyk savo atminties klodus, Voveraite. Jei ten nieko neaptiksi... na, mašinoje visada galima rasti žemėlapį, teisingai?

Ji nenoriai pakluso. Aš, be abejo, nieko nežinojau apie Skliauto žemėlapį, bet spėjau, kad jis turėtų egzistuoti, galbūt paslėptas kabelinio transporto procesoriuose.

- Dabar prisimenu, - pratarė moteris. Prietaisų skyde nušvitęs miesto planas priminė sinapsines jungtis, išdidintas kažkurioje žmogaus smegenų dalyje, pažymėtas akį rėžiančiu prakantajišku užrašu. - Bet to rajono gerai nepažįstu. Dėl maro jis įgavo keistą formą... kitokią nei likęs Skliautas. Kai kam iš mūsų tai nepatinka.

- Niekas tavęs neprašo gėrėtis vaizdais. Tiesiog vairuok.

Pusę valandos keliavome pro siaurymes, atsiveriančias tarp pastatų, plačiu lanku skriejome palei bedugnės kraštą. Vietoj prarajos temačiau apvalią dėmę, juoduojančią viduryje išsikėtojusio, švytinčio Skliauto, apsuptą periferinių, kupolais nedengiamų statinių, kurie blizgėjo nelyginant fosforiniai masalai, išsibarstę aplink giliavandenio siaubūno nasrus. Kai kurios struktūros stūksojo ant iškyšų, nutolusių apačion nuo skardžio pakraščio net per kilometrą. Milžiniški orą, drėgmę ir energiją siurbiantys miesto vamzdžiai smigo dar giliau, bet jie praktiškai susiliejo su garais, kurie kilo iš pragarmės netgi naktį.

- Štai ir Eskerų Aukštumos, - pagaliau pratarė Voveraitė.

- Dabar aišku...

- Kas aišku?

- Kodėl jūs nemėgstate šito rajono.

Čionykštis Skliauto raizginys, nusidriekęs per keletą kvadratinių kilometrų ir šimtus metrų vertikalia kryptimi, mutavo į keistų, kristališkų pavidalų sankaupą. Rodės, lyg žvelgčiau į padidintą uolienos klodų paveikslėlį arba fantastiškai prie aplinkos prisitaikančio viruso mikronuotrauką. Žavingus rožinius, mėlynus ir žalius atspalvius išryškino žibintai, šviečiantys tuneliuose arba viešose, kristale išraustose vietose. Aukščiausius Skliauto lygius siekė pilkšvai auksiniai tarytum žėrutis sluoksniai. Spiralėmis sukosi trapios, žalsvai melsvos turmalino inkrustacijos. Savo įspūdingais matmenimis akiratyje išdygę kvarco strypai niekuo nenusileido rūmams. Kristalų gijos raitėsi, skverbėsi vienos į kitą, erdvėje nutapydamos tokius įmantrius geometrinius raštus, kad joks žmogus nebūtų specialiai jų kūręs. Žvelgiant į Eskerų Aukštumas man kone *maudė* akis.

- Beprotiškas rajonas, - pastebėjau.

- Ir beveik visas tuščiaviduris, - pridūrė Voveraitė, - antraip negalėtų kyboti taip aukštai. Prieš daugelį metų atskilusias dalis seniai sugėrė Mulčias. - Nukreipęs akis po tviskančia kristaline mase supratau, ką ji turėjo omenyje: apačioje išvydau gremėzdiškas, perdėm apibrėžtų formų sąnašas, it kerpių kilimą, kuris užklojo miesto griuvėsius.

- Ar įstengsi rasti viešą vietą, kur galėtume nusileisti?

- Jau ieškau, - atsiliepė Voveraitė. - Nors nesuprantu, kokia iš to nauda. Negi įžengsi į prekybos centrą atstatęs ginklą man į pakaušį?

- Galbūt žmonės susiprotės, kad pistoletas ne žaislinis, ir paliks mus ramybėje?

- Nieko įdomesnio neišmąstei? - sprendžiant iš balso, ji manimi nusivylė.

- Tiesą sakant, išmąsčiau. Mano apsiaustas, pavyzdžiui, turi labai talpias kišenes. Vienoje galėčiau nesunkiai paslėpti ginklą, įbesti jį į tave ir nutaisyti tokią veido išraišką, tarsi neapsakomai džiūgaučiau, kad mudu susitikome.

- Tu kalbi rimtai? Iš tikrųjų žygiuosi per prekybos centrą nukreipęs pistoletą man į nugarą?

- Atrodyčiau kvailai, jei taikyčiau į tave iš priekio. Tuomet kažkam iš mūsų reikėtų kulniuoti atbulam. Nekokia mintis - dar atsitrenktume į vieną iš tavo draugų.

27

Mes nusileidome be jokių ypatingų ceremonijų.

Voveraitės automobilis tūptelėjo ant metalinės, ramsčiu sutvirtintos, iš Eskerų Aukštumų kyšančios atbrailos, kurioje pakako vietos tuzinui kitų transporto priemonių. Didžiumą jų sudarė kabelinės mašinos, bet aš pastebėjau ir porą išskėstasparnių. Kaip ir visos mieste regėtos skraidyklės, šitos traukė akį savo aptakia, itin lengvai prie įvairių sąlygų prisitaikančia išvaizda, kuri liudijo, kad jos buvo sumontuotos prieš marą. Vairuoti gremėzdus deformuotų pastatų tankmėje nepaprastai sudėtinga, bet galbūt jų savininkai dievino tokius iššūkius. O gal lakiojimas išskėstasparniais tapo savotiška, itin rizikinga sporto šaka.

Žmonės pranykdavo transporto priemonėse ir vėl iš jų išnirdavo. Vienos mašinos buvo privačios, kitos tviskėjo skiriamaisiais taksi kompanijų ženklais. Aplinkui netrūko individų, kurie stovėjo aikštelės pakraštyje ir priglaudę akis prie teleskopo, sumontuoto ant pakylos, spiginosi į miestą. Visi be išimties puikavosi groteskiška apranga, vilkėjo besiplaikstančias pelerinas arba apsiaustus. Prie šių visiškai nederėjo keisti galvos apdangalai, išgražinti spalvų bei raštų kratiniu, palyginti su kuriuo, rajono architektūra atrodė santūroka. Žmonės nešiojo kaukes ir raibuliuojančius šydus, slėpė veidus už elegantiškų vėduoklių arba po skėčiais. Šen bei ten išvydau už pasaitų laikomus, biomodifikuotus gyvūnus - būtybes, nepriklausančias jokiai žinomai sistematikai, panašias į kates su driežų skiauterėmis. Savo stulbinama išore kai kurie vis dėlto neprilygo šeimininkams. Aš mačiau žmones, virtusius kentaurais, kitaip sakant, keturkojais, ir tipus, kurie taip deformavo standartišką *homo sapiens* pavidalą, kad nūnai priminė avangardines statulas. Viena moteris buvo prasiilginusi kaukolę, todėl jog galva panėšėjo į raguotą egzotiško paukščio snapą. Tarp praeivių įžiūrėjau vyriškį, transformavusį save į senovinio, mitinio nežemiško padaro prototipą. Jo kūnas tapo absurdiškai liesas, tamsiose, įkypose akyse žvilgėjo vertikalūs vyzdžiai.

Anot Voveraitės, taip pasikeisti įmanoma per keletą dienų, daugiausiai per porą savaičių. Bet kuris, pasiryžęs naujovėms, gali transformuoti kūną tuziną kartų per metus, taip pat dažnai, kaip paprastai kirpdavausi plaukus.

Ir aš tikėjausi surasti Raiviką tarp tokių dekoracijų?

- Tavimi dėta, - tarė Voveraitė, - nevėpsočiau į kitus kiaurą dieną. Vargu ar norėtum, kad žmonės palaikytų tave ne vietiniu.

- Tvirčiau suspaudžiau kišenėje glūdintį pistoletą su viltimi, jog moteris pastebėjo, kaip įsitempė mano ranka.

- Žygiuok pirmyn. Kai man prisireiks tavo patarimo, aš jo paprašysiu.

Voveraitė be žodžių nupėdino į priekį. Po akimirkos pasigailėjau nemandagiai jai atkirtęs.

- Nepyk. Aš suprantu, jog tu nori man pagelbėti.

- Man neramu tik dėl savo kailio, - tarsi pasakodama anekdotą pro lūpų kampelį tarstelėjo moteris. - Nė kiek netrokštu, kad patrauktume į save dėmesį. Jei kas nors užsimanytų tave pulti, aš galiu nukentėti per susišaudymą.

- Dėkui už rūpestį.

- Kaltink savisaugos instinktą. Kodėl turėčiau nerimauti dėl užpuoliko, sužeidusio mano draugus? Aš netgi nežinau tavo vardo.

- Tavo bičiuliams nieko baisaus nenutiks, - užtikrinau. - Rytoj, tokiu pačiu metu, jie netgi nešlubuos, nebent norės parodyti savo žaizdas kitiems. Be to, turės, ką papasakoti medžiotojų ratelyje.

- Vis dėlto kuo tu vardu?

- Vadink mane Taneriu, - atsakiau ir paraginau ją žingsniuoti.

Kol traukėme per aikštelę link skliautuoto praėjimo, vedančio į Eskerų Aukštumas, mus iš kojų išversti bandė šilto, drėgno vėjo gūsiai. Priešais, nelyginant antkapiai, nuslinko hermetikų neštuvai. Laimei, nelijo. Arba šią miesto dalį lietus užliedavo rečiau, arba ji paprasčiausia driekėsi pakankamai aukštai, kad išvengtų nuožmiausių liūčių. Ilgą laiką prastovėjau Mulče, todėl mano drabužiai vis dar buvo šlapi, bet Voveraitė atrodė ne geriau už mane.

Nėrę į arkinę ertmę, atsidūrėme ryškiai apšviestoje, uždaroje erdvėje, kurioje tvyrojo vėsus, kvapnus oras. Po lubomis kabėjo žibintai, plakatai ir besisukantys vėdintuvai. Į dešinę švelniai krypstantis koridorius atvedė iki dekoratyvinių tvenkinių, kuriuos

kirto akmeniniai tilteliai. Nuo tada, kai atsibeldžiau į miestą, antrą kartą pastebėjau į mane žiopsantį karpį koi.

- Iš kur tokia žuvų manija? - paklausiau.

- Tau nederėtų taip kalbėti. Jos daug ką mums reiškia.

- Čia tik karpis koi.

- Būtent šitie karpiai padovanojo mums nemirtingumą. Tiksliau, parodė pirmuosius žingsnius. Jie labai ilgai gyvena. Nuo senatvės nedvesia netgi gamtoje. Vis auga ir auga, kol sutrinka širdies funkcijos. Bet tai ne tas pats, kas mirti nuo senatvės.

Išgirdau, kaip per tiltą drožianti Voveraitė sumurmėjo kažką panašaus į "telaimina Viešpats karpius koi", ir leidau savo lūpoms aidu atkartoti palinkėjimą. Nenorėjau išsiskirti iš aplinkinių.

Krištolo sienose nuolat kartojosi virpančių aštuonkampių motyvas. Dideliais tarpais atskirtose nišose buvo įsikūrusios nedidelės įvairių smulkmenų krautuvėlės ir grožio salonai, siūlantys paslaugas įmantriais neoniniais arba holografiniais, pulsuojančiais užrašais. Skliauto gyventojai užsukdavo į parduotuves ar šiaip vaikštinėjo, daugiausiai jaunos - bent jau iš išvaizdos - poros, nors vaikų beveik nepastebėjau. O tie, kuriuos mačiau, galėjo būti suaugusieji, kurie modifikavo savo išorę, ar netgi androforminiai gyvūnėliai, išmokyti pakartoti keletą vaikiškų frazių.

Sekdamas paskui Voveraitę, nusigavau į gerokai erdvesnę patalpą, milžinišką skliautuotą, krištolu tviskančią salę, į kurią įvairiuose lygiuose įsiliejo prekybos centrai. Po lubomis kybojo sietynai, dydžio sulig kapsulėmis, viena iš kurių atskridau į planetą. Susipynę takeliai vingiavo aplink karpių koi tvenkinius ir dekoratyvinius krioklius, supo pagodos formos kioskelius bei arbatines. Atriumo centre stūksojo gigantiškas akvariumas, apkaustytas pilkšvo metalo raižiniais. Rezervuare kažkas plaukiojo, bet aš neįžiūrėjau kas, nes vaizdą užstojo minia žmonių su vėduoklėmis, skėtukais ir naminiais, už pavadžio laikomais gyvūnais.

- Aš prisėsiu, - tariau. - Tu apsilankysi arbatinėje, užsakysi arbatos man ir ką nors sau. Tada grįši prie mano stalelio nutaisiusi patenkintą veido išraišką.

- Tu visą laiką būsi nukreipęs į mane ginklą?

- Manyk, jog tai komplimentas. Aš niekaip negaliu atplėšti nuo tavęs akių.

- Mirštu iš juoko, Taneri.

Šyptelėjau ir įsitaisiau ant kėdės staiga suvokęs, jog mane dengia sudžiūvęs Mulčio purvas. Tarp išsipusčiusių praeivių atrodžiau kaip laidojimo biuro savininkas, įsimaišęs į karnavalines eitynes.

Bemaž tikėjausi, kad Voveraitė negrįš nešina arbatos puodeliu. Negi moteriškė tikrai manė, kad šaučiau jai į nugarą iš savo vietos? Nejau galvojo, kad sugebėčiau paleisti šūvį iš kišenėje slypinčio pistoleto ir nesužeisti pašalinių žmonių? Jai derėjo sprukti tolyn nuo manęs, ir tuo mūsų pažintis būtų pasibaigusi. Kaip ir bičiuliai, Voveraitė galėtų papasakoti kitiems labai įdomią istoriją, nors naktinė medžioklė ir ne visai klostėsi pagal planą. Aš nebūčiau jos kaltinęs. Bandžiau pajusti antipatiją Skliauto aristokratei, bet mano pastangos nuėjo vėjais. Zebrės požiūrį supratau kuo puikiausiai, tačiau Voveraitės žodžiai irgi skambėjo logiškai. Ji tikėjo, jog persekiodavo pasibjaurėtinas žmogystas, kurios nusipelnė mirties. Naujoji mano pažįstama klydo dėl aukų, bet iš kur ji galėjo tai žinoti? Voveraitės įsitikinimu, stokojančiu rafinuotų smulkmenų, kurias sužinojau iš Veiverlio, ji elgėsi maždaug pagirtinai, nes darė Mulčiui paslaugą išpjaudama šlykščiausius jo atstovus.

Užteko ir to, kad įsileidau šią mintį į galvą, nors ir nepriėmiau jos išskėstomis rankomis.

Skajus Hausmanas būtų neapsakomai manimi didžiavęsis.

- Nevaizduok dėkingumo įsikūnijimo, Taneri, - suurzgė Voveraitė, rankose laikanti karštus gėrimus.

- Kodėl tu grįžai?

Ji nuleido puodelius ant geležinio stalo paviršiaus, atsisėdo priešais mane grakščiai kaip katė. Įdomu, nejučia savęs paklausiau, Voveraitės nervų sistema specialiai pakoreguota, kad ji įgytų katės manieras, ar moteris paprasčiausiai tobulai pamėgdžiojo visus judesius?

- Tarkim, tu man dar neįgrisai, - atsakė moteris. - Netgi atvirkščiai. Suintrigavai. Kadangi esame viešoje vietoje, tu nebeatrodai toks pavojingas.

Nurijau arbatos gurkšnį. Gėrimas pasirodė maždaug beskonis, tarytum būtų oralinis ypač blyškios akvarelės atitikmuo.

- Tai vienintelės priežastys?

- Tu prižadėjai neskriausti mano draugų ir savo žodį ištesėjai. Užuot juos nužudęs, parodei, ką reiškia tikras skausmas, o ne sušvelnintas, į patirtukus įrašomas peršulys, ir, kaip sakei, dabar mano bičiuliai turės, kuo girtis. Aš teisi, ar ne? Tu galėjai be vargo juos pribaigti, nė kiek nepakenkdamas savo planams.

- Iš kur ištraukei, kad aš kažką suplanavęs?

- Užuominas pametėjo tavo klausimai. Be to, manau, jog tau reikia įgyvendinti tikslą kuo greičiau.

- Galiu dar šio to pasiteirauti?

Voveraitė linktelėjo ir tuo metu nusiėmė katės kaukę. Liūtui būdingose akyse juodavo vertikalūs vyzdžiai, bet pats veidas buvo žmogiškas, platus ir atviras, su išsišovusiais skruostikauliais, įrėmintas kaštoninių garbanų, kurios krito iki pat kaklo.

- Ko, Taneri?

- Prieš pat man pašaunant tavo bendražygius, vienas jų kai ką tarė. Gal ir tu - aš gerai nepamenu.

- Ką būtent?

- Kad mano akys kažkokios neįprastos.

- Tai mano žodžiai, - nejaukiai pasimuisčiusi prisipažino Voveraitė.

Vadinasi, aš tikrai juos girdėjau.

- Ką tiksliai sakei? Ką tu matei?

Ji prabilo tyliau, tarsi mūsų pokalbis būtų pakrypęs keista vaga.

- Rodės, kad jos blizga tavo veide kaip pora švytinčių taškų. - Moters toną persmelkė nervingos gaidelės. - Aš nutariau, kad esi su kauke, kurią išmetei prieš išnirdamas iš slėptuvės. Bet tu neturėjai jokios kaukės, tiesa?

- Ne, neturėjau. O gaila.

Voveraitė nudelbė mane įdėmiu žvilgsniu: vertikalūs jos vyzdžiai susiaurėjo.

- Kad ir kas tai buvo, dabar tavo akys - visiškai normalios. Tu tikrai nežinai, kas atsitiko?

- Spėju, - atsakiau be didelio entuziazmo, nurydamas paskutinius šleikščios arbatos lašus, - jog šis įvykis liks viena iš nedidelių gyvenimo paslapčių.

- Kas čia per atsakymas?

- Geriausias, kokį šiuo momentu galiu pateikti. Ir jeigu tau susidarė įspūdis, jog taip šneka žmogus, kuris šiek tiek bijo tie-

sos, gali būti, kad nuojauta tavęs neapgauna. - Įkišau ranką po apsiausto skvernu ir pasikasiau krūtinę. Man siaubingai nieztėjo odą, pridengtą prakaitu permirkusiais vienuolių drabužiais. - Gal pakeiskime temą.

- Ak, tas mano ilgas liežuvis, - neslėpdama ironijos atšovė Voveraitė. - Kas dabar, Taneri? Tu jau prisipažinai nustebęs, kad aš sugrįžau. Vadinasi, mano draugija tau nėra gyvybiškai svarbi. Mūsų keliai išsiskirs?

- Nusivylei? - mintyse paspėliojau, ar moteris nujaučia, jog mano pirštai jau porą minučių nebegniaužia pistoleto rankenos. Per visą pokalbį beveik nė sykio nepagalvojau apie ginklą. - Aš tave sužavėjau? O gal nuobodulys tave graužia labiau, nei įsivaizdavau?

- Iš dalies esi teisus abiem atvejais. Tu *tikrai* kerintis, Taneri. Blogiausia, kad įkūniji galvosūkį, kurį tik perpus išsprendžiau.

- Jau perpus? Verčiau taip neskubėk. Vargu ar esu toks neperprantamas kaip manai. Net ir nukrapščiusi viršutinį mano sluoksnį nieko ypatingo po juo nerastum. Aš tik...

Ką gi ketinau jai išrėžti? Kad viso labo tesu kareivis, žmogus, besilaikantis duoto žodžio? Kvailys, kuris nė nenutuokia, kada reikėtų laužyti pažadus?

Atsistojau ir iš kišenės, kurioje laikiau pistoletą, ištraukiau ranką.

- Turiu pripažinti, Voveraite, jog man praverstų tavo pagalba. Bet manyje nėra nieko ypatingo, ko nematyti plika akimi. Aš būsiu dėkingas, jei aprodysi šias vietas. Jei nesutiksi... tebūnie. Gali keliauti, kur užsimaniusi.

- Tu turi šlamančiųjų, Taneri?

- Šiek tiek. Deja, ne itin daug.

- Parodyk.

Kišenėje sužvejojęs gniūžtę riebaluotų kupiūrų su Ferio atvaizdu, padėjau jas ant stalo.

- Kiek čia yra? Užteks dar vienam puodeliui arbatos?

- Nežinau. Pinigų turėtų pakakti naujiems drabužiams, kuriais apsirengęs susilietum su minia.

- Aš atrodau taip netinkamai?

- Taip netinkamai, Taneri, jog tau gresia tapti naujos mados pradininku. Nors aš abejoju, ar tau rūpi tokie dalykai.

- Ne, tikrai ne.

- Eskerų Aukštumas pažįstu ne itin gerai, todėl nieko negaliu tau rekomenduoti. Bet pakeliui link šitų vietų mačiau vieną parduotuvę, kurioje galėtume tau nupirkti pakenčiamą apdarą.

- Jei neprieštarausi, iš pradžių norėčiau pažiūrėti į akvariumą.

- O, aš *žinau*, kas ten - Metušelahas. Visai užmiršau, kad jį čia laiko.

Vardas lyg ir girdėtas. Man pasirodė, kad šį vakarą jį kažkas jau buvo minėjęs. Susimąsčiau, bet mintis išblaškė Voveraitė, kuri tempė mane šalin.

- Eime, grįšime čia vėliau, kai taip smarkiai neišsiskirsi iš minios.

Atsidusau ir pasiduodamas kilstelėjau aukštyn rankas.

- Aprodysi man Ekserų Aukštumas?

- Kodėl gi ne? Galų gale vakaras tik prasidėjo.

Kol ėjome į artimiausią krautuvėlę, Voveraitė kažkam paskambino - įsitikino, jog draugai sveiki gyvi, grįžę į Skliautą, bet žinučių nė vienam nepaliko ir nė sykio jų nebeminėjo. Nieko nuostabaus, pamaniau: dauguma Eskerų Aukštumose matytų žmonių neabejotinai žino apie Žaidimą, gal net godžiai seka jo eigą, tačiau tai pripažintų tiktai rate artimų pažįstamų, kurie kraustėsi iš proto dėl šios sporto šakos.

Krautuvėlėje darbavosi pora juodų mechaninių patarnautojų, technologiniu atžvilgiu gerokai pažangesnių už bet kokius kitus mechanizmus, iki šiol matytus mieste. Jie be paliovos dudeno nenuoširdžius komplimentus, nors aš ir atrodžiau kaip gorila, atsitiktinai įsibrovusi pas teatrinių kostiumų tiekėjus. Padedant Voveraitei, išsirinkau drabužių kombinaciją, kuri neturėjo manęs nuvaryti į bankrotą. Kelnės ir švarkas buvo panašaus sukirpimo kaip vienuolių apdarai, kuriais mielai atsikračiau, bet pasiūti iš akį prikaustančių, auksinėmis ir sidabrinėmis gijomis išmargintų audinių. Jaučiausi, lyg būčiau ryški afiša, bet kai mes išėjome iš parduotuvės - man už nugaros įnirtingai plaikstėsi Vadimo apsiaustas - žmonės vos teikėsi probėgšmais į mane dirstelėti, užuot apdovanoję įtariais žvilgsniais, kuriais varstė anksčiau.

- Na, - prabilo Voveraitė, - ar pasakysi, iš kur tu atsibeldei?

- Ką pati manai?

- Tu ne vietinis. Ne iš Geltakmenio. Greičiausiai net ne iš Rūdžių Juostos ar kokio kito mūsų sistemos anklavo.

- Aš atskridau iš Skajaus Persvaros, - prisipažinau. - "Orvietu". Keista, kad nesusiprotėjai, pamačiusi vienuolių rūbus.

- Jie mestelėjo užuominų, bet mane suglumino apsiaustas.

- Šitas senas šlamštas? Rūdžių Juostoje jį atidavė vienas senas draugas.

- Tokių apsiaustų paprastai niekas neatiduoda. - Voveraitė dūrė pirštu į blizgantį, apdygsniuotą lopinį. - Tu neturi jokio supratimo, ką jis reiškia, ar ne?

- Tiek to, aš jį pavogiau. Iš žmogaus, kuris, kaip manau, pats iš kažko nugvelbė šį apsiaustą. Iš žmogaus, kurio laukė nemalonumai.

- Tai labiau tikėtina. Kai pirmą kartą tave išvydau taip apsirengusį, tu privertei mane susimąstyti. O paskui, kai užsiminei apie Išsvajotą Eliksyrą... - ji taip prityko, kad paskutinius du žodžius vos girdimai sukuždėjo.

- Atleisk, bet aš visiškai susipainiojau. Kaip Eliksyras susijęs su apsiaustu?

Tačiau dar prieš paklausdamas prisiminiau, kad Zebrė irgi užuominomis kalbėjo apie kažkokį ryšį.

- Labiau nei įsivaizduoji, Taneri. Tu klausinėjai apie Išsvajotą Eliksyrą kaip pašalietis, bet vilkėjai apsiaustą, kuris išdavė tave esant vienu iš tiekėjų.

- Tu man ne viską papasakojai, tiesa?

- Beveik viską. Bet, kaip minėjau, apsiaustas privertė mane susimąstyti. Ėmiau spėlioti, ar tik nebandai manęs apmauti, todėl kalbėjau atsargiai.

- Papasakok, ką dar žinai. Ar tiekimo apimtys didelės? Aš mačiau, kaip žmonės vienu metu susileidžia porą kubinių centimetrų, atsargoje palikdami kelis šimtus. Spėju, kad Eliksyru naudojasi sąlygiškai negausus žmonių būrys. Tavo elitas, rizikuoti mėgstantys draugai, gal dar kas nors. Mieste būtų ne daugiau kaip keletas tūkstančių nuolatinių vartotojų, teisingai?

- Apytiksliai.

- Kokie kiekiai jums tiekiami? Pora šimtų kubinių centimetrų per metus vienam vartotojui? Milijonas per metus visam miestui? Ne itin daug - vos kubinis Išsvajoto Eliksyro metras.

- Nežinau, - Voveraitė nespinduliavo entuziazmu, aptarinėdama akivaizdžiai žalingą įprotį. - Maždaug tiek. Dabar to skys-

čio gauti gerokai sunkiau negu prieš metus dvejus. Daugumai iš mūsų tenka apriboti savo poreikius iki trijų ar keturių dozių per savaitę.

- Niekas kitas nebandė jo gaminti?

- Bandė, suprantama. Sukčių, mėginančių parduoti netikrą narkotiką, atsiranda visada. Bet ne kokybė svarbiausia. Arba tai Išsvajotas Eliksyras, arba ne, ir baigta.

Kinktelėjau galva, nors ne visai suvokiau, ką ji kalba.

- Prekeiviui palanki rinka. Matyt, tikros gamybos procesą kontroliuoja vienintelis Gideonas. Jums, pomirtingiesiems, velniškai reikia Eliksyro, nes be jo veikiai pakratytumėte kojas. O tai reiškia, kad Gideonas gali užsikelti kokias nori kainas. Proto ribose, žinoma. Man neaiškus tik vienas dalykas: kodėl jis sumažino tiekimą?

- Ir, beje, kartu vėl padidino kainas.

- Turbūt todėl, kad nebeįstengia parduoti tiek, kiek anksčiau. Gal viskuo kaltos gamybos kliūtys arba per menkas žaliavų tiekimas? - Voveraitė patraukė pečiais, todėl aš pratęsiau: - Na, gerai. Paaiškink, kokia apsiausto reikšmė.

- Žmogus, iš kurio jį pavogei, Taneri, buvo tiekėjas. Štai ką reiškia tie lopiniai. Savininkas palaikė ryšį su Gideonu.

Mintyse išvydau save Vadimo kajutėje, kurią naršiau kartu su Kirenbachu, priminiau sau, jog pastarasis buvo žaliūko sėbras.

- Ir turėjo Išsvajotą Eliksyrą, - sulinksėjau. - Bet gyveno Rūdžių Juostoje. Netikiu, kad visai šalia pagrindinių išteklių.

O kaipgi jo bendras, pridūriau mintyse. Galbūt Vadimą ir Kirenbachą siejo šis tas daugiau? Gal tiekėjo vaidmenį atlikdavo apsimetėlis kompozitorius, kurio bičiulis narkotikus tik parduodavo?

Staiga panūdau vėl šnektelėti su Kirenbachu. Man knietėjo apipilti jį klausimais.

- Turbūt tu teisus, ir tavo draugą nuo Eliksyro atsargų tikrai skyrė didelis atstumas, - sutiko Voveraitė. - Šiaip ar taip, tau derėtų įsisąmoninti vieną dalyką. Teko girdėti istorijas apie Gideoną? Kaip žmonės, netramdantys smalsumo, išgaruodavo be pėdsakų?

- Taip.

- Tai gryna tiesa.

* * *

Kai apsipirkome, Voveraitė mane nusivedė į neštuvų lenktynes. Raivikas galėjo pasirodyti tokiame renginyje - bent aš taip tikėjausi, - tačiau žiūrovų minioje neįžiūrėjau nė vieno, kuris bent iš tolo jį primintų.

Sudėtinga trasa skverbėsi pro įvairius lygius, tiek šaudama į viršų, tiek smigdama žemyn nuo pradinio savo taško. Netgi driekėsi už statinio, kybančio virš Mulčio ribų. Kelyje nestigo "S" formos posūkių ir spąstų. Atkarpų, kurios išnirdavo į nakties tamsą, nedengė jokios užtvaros, todėl pernelyg staigiai pasukę palankinai galėjo nubildėti į lūšnynų rajonus. Vienose varžybose dalyvaudavo dešimt vienuolika neštuvų, pasipuošusių įmantriais ornamentais. Kas leidžiama ir ko nevalia daryti, nurodydavo griežtos taisyklės, bet jų, anot Voveraitės, niekas per daug nepaisė. Neretai neštuvų šeimininkai apsirūpindavo ginklais, kuriuos panaudodavo prieš konkurentus - pavyzdžiui, taranais, posūkiuose galinčiais išstumti priešininkus iš trasos.

- Lenktynių istorija prasidėjo nuo dviejų nuobodulio iškankintų hermetikų, - pasakojo ji. Dabar varžybose turėjo teisę dalyvauti praktiškai bet kas. Pusę neštuvų vairavo žmonės, kuriems maro sporos nekėlė jokios grėsmės. Per vieno vakaro lenktynes žmonės laimėdavo arba pralošdavo - dažniausiai pralošdavo - įspūdingas sumas.

Vis geriau, nei medžioti.

- Klausyk, - prabilo Voveraitė, kai pasišalinome atokiau nuo trasos, - ką tu žinai apie derintojus?

- Nieko ypatingo, - atsargiai sumurmėjau. Žodis pasirodė kažkur girdėtas, bet ne daugiau.

- Tikrai nieko nežinai? Dabar, Taneri, aš neabejoju, jog tu ne čionykštis.

Derintojai užgimė anksčiau nei Geltakmenį užpuolė Mišinio maras. Šioje saulės sistemoje jie sudarė vieną iš senesnių socialinių grupių, sugebėjusių ištverti negandas be didelių nuostolių. Kaip ir vienuoliai, derintojai priklausė savarankiškai išsilaikančiai gildijai ir visas mintis buvo sutelkę į Dievą. Tačiau tuo panašumai baigėsi. Aidelvildo šeimininkai, žinoma, turėjo įvairių tikslų, įtrauktų į darbotvarkę, bet pagrindinis iš jų - tarnauti Aukščiausiajam ir jį garbinti. O derintojai geidė *tapti* dievais.

Iš esmės savo sumanymą jie senai įgyvendino.

Beveik prieš keturis šimtus metų Geltakmenį kolonizavę amerikanai žinojo, kad naujame pasaulyje pravers visa su genetika susijusi patirtis. Jie apsirūpino genomo sekomis, jungtimis ir funkciniais žemėlapiais, skirtais milijonams žemiškų gyvybės rūšių, įskaitant labiau išsivysčiusius primatus ir žinduolius. Tie žmonės puikiai išmanė genetikos mokslą, padėjusį nukakti į Geltakmenį. Automatizuotais laivais jie išsiuntė apvaisintus kiaušinėlius, o pastarieji, perkelti į planetą, subrendo dirbtinėse įsčiose. Užgimę vaisiai ilgai neišgyveno, tačiau jų palikimas, DNR grandinių sekos, leido vėlesniems Geltakmenio gyventojams sumaišyti amerikanų kraują su savuoju ir praturtinti naujų kolonistų, kurie atskrido erdvėlaiviais, užuot keliavę sėklas gabenusiais robotais, bioįvairovę.

Negana to, amerikanai paliko neapsakomą galybę informacijos - duomenis, kurie ne tiek išnyko laiko tėkmėje, kiek nusivalkiojo, ir jų subtilių sąryšių bei priklausomybių niekas nebevertino. Išminties lobyną pasisavino derintojai. Jie ėmė saugoti biologines ir genetines technologijas, iš kartos į kartą perduodavo įgūdžius, praplėtė žinias prekiaudami su ultromis, kurie retsykiais siūlydavo nežemiškos genetinės informacijos nuotrupas, svetimų rūšių genomus arba manipuliacinius, kitose sistemose ištobulintus metodus. Kad ir kaip ten būtų, derintojams retai kada pasisekdavo perimti Geltakmenio valdžią į savo rankas. Juk šią sistemą pakerėjo Silvesčių klanas, galinga, ne vieną šimtmetį gyvuojanti šeima, kuri propagavo transcedenciją, pasiekiamą kibernetiniais sąmonės plėtimo būdais.

Derintojai, žinoma, neskurdo, nes ne visi Geltakmenio gyventojai pritarė Silvesčių doktrinai. Ypač daug žmonių nuo transmigracijos atbaidė Aštuonių Dešimčių patirtos nesėkmės. Amerikanų technologijų paveldėtojai plušėdavo tyliai, neįsdami į prožektorių šviesą: koreguodavo genetinius naujagimių nukrypimus, panaikindavo trūkumus, aptinkamus neva tobulai švariose giminės linijose. Taip puikiai atlikdavo darbą, kad šio beveik nebuvo galima įžiūrėti, kaip tobulos žmogžudystės, kurią tiriant susidarydavo įspūdis, kad nusikaltimas visai neįvyko - galop visi net užmiršdavo aukos vardą. Derintojai panėšėjo į restauruotojus, triūsiančius prie sugadintų meno kūrinių ir mėginančius tiksliai at-

gaminti kiekvieną pažeistą smulkmeną. Jie sugebėjo stulbinančiai koreguoti genus, bet savo galią turėjo kontroliuoti, nes pasąmoningai žinojo, jog visuomenė nebūtų pakėlusi slegiančios, dviejų socialinių grupių siūlomos transformacijų naštos. Paleistas nuo saito jų menas galėjo susprogdinti Geltakmenio kultūrą į skutelius.

Bet vieną dieną planetoje įsisiautėjo maras. Visuomenė išties suaižėjo, tarsi pernelyg silpnu užtaisu išsprogdintas asteroidas, kurio nuoskalos neįgavo pakankamai didelio greičio, kad galutinai išsisklaidytų. Planetos bendruomenė šiaip ne taip sulipo į vieną visumą ir pratęsė savo egzistavimą, nors kiekvieną akimirką vėl galėjo subyrėti. Tokiu sudėtingu laikotarpiu kibernetiką remiančios ideologijos tapo savotiška erezija.

Derintojai be jokio vargo užpildė valdžioje atsivėrusį vakuumą.

- Jie įkūrę salonus visame Skliaute, - paaiškino Voveraitė. - Tokias įstaigas, kur gali susižinoti apie genetinį savo paveldą, patikrinti, kokiais nariais pasipildė tavo klanas arba peržiūrėti brošiūras, siūlančias padailinimus. - Ji bakstelėjo pirštu į savo akis. - Bet kokias neįgimtas modifikacijas. Pavyzdžiui, transplantus - nors jie ne itin populiarūs, nebent užsimanytum kažko panašaus į Pegaso sparnus. Dažniausiai korekcijos esti genetinio pobūdžio. Derintojai perdaro tavo DNR, ir tuomet pokyčiai vyksta taip natūraliai, kaip tik įmanoma.

- Kaip būtent?

- Paprastai. Jeigu įsipjauni, kuo apauga sužeista vieta? Kailiu? Žvynais? Aišku, ne - žinios apie tavo organizmo struktūrą slypi DNR grandinėse. Derintojai atrankos būdu jas pakoreguoja, todėl kūnas ima gydyti pjūvius pasitelkdamas *ne tą* informaciją, kurios reikėtų. Žaizda apauga tuo, ko visai neturėtų būti žmogaus fenotipe. - Voveraitė patylėjo. - Kaip sakiau, Skliaute pilna salonų, kur jie teikia paslaugas. Gal derėtų į kurį nors užsukti, jei tau neramu dėl savo akių?

- Kuo čia dėtos mano akys?

- Nemanai, kad joms kažkas nutiko?

- Nežinau, - atsakiau, pasistengęs nutaisyti kuo abejingesnį toną. - Gali būti, jog tu teisi, ir derintojai papasakos man įdomių dalykų. Ar jie patikimi?

- Kaip bet kas kitas iš aplinkinių.

- Dėkui, nuraminai.

Artimiausias salonas buvo įsikūręs už holografinės vitrinos, pro kurią mes praėjome, kai žvalgėmės į tvenkiniuose žiopčiojančius karpius koi. Peržengę slenkstį patekome į erdvią patalpą, žinoma, jei lygintume su Dominikos palapine. Vyriškos lyties patarnautojas vilkėjo sąlygiškai kuklią, pilką tuniką, kurią puošė tiktai derintojų simbolis, tviskantis po petimi: DNR lopšį laikančios dvi rankos. Jis sėdėjo priešais ore kybantį, bumerangą primenantį, prietaisų skydą, virš kurio sukosi ir pulsavo įvairios molekulinės projekcijos - šiose rodomus transplantus išryškino akinančios spalvos. Virš molekulių šokčiojo pirštinėtos žmogaus rankos, diriguojančios sudėtingoms genų dalijimosi ir persijungimo kaskadoms. Neabejojau, jog derintojas pastebėjo mus, vos tik pasirodėme salone, tačiau jis dar kelias minutes tęsė savo manipuliacijas, kol vis dėlto teikėsi atsigręžti.

- Kuo galėčiau padėti?

Pirmoji atsiliepė Voveraitė:

- Mano draugas nori, kad patikrintumėte akis.

- Nejaugi? - derintojas atšlijo nuo prietaisų skydo ir iš tunikos kišenės išsitraukė okuliarą. Jis pasviro arčiau mudviejų ir suraukė nosį, matyt, nepatenkintas kvapu, kuris sklido iš mano pusės. Prisimerkęs pro monoklį nužvelgė mano akis. Bespoksant į lęšį, man pasidingojo, kad jis išaugo ir užpildė pusę kambario. - Kas joms atsitiko? - paklausė nuobodžiaujančio žmogaus balsu.

Pakeliui į saloną mes parepetavome, ką reikėtų sakysi.

- Aš elgiausi kaip kvailys, - tariau. - Užsimaniau tokių akių, kokias turėjo mano tėvai. Bet neišgalėjau susimokėti už derintojų teikiamas paslaugas. Kai nusigavau į orbitą...

- Ką veikėte orbitoje, jeigu mūsų kainos jums per aukštos?

- Norėjau nusiskenuoti, suprantama. Tai nepigu, jei reikalus tvarkai su aukštos klasės tiekėjais, kurie puikiai pasirūpina tavo kopijos atnaujinimu.

- O... - vyriškis temos neplėtojo. Derintojų ideologija nepritarė smegenų skenavimui. Jie teigė, esą sielos gali egzistuoti tik biologiniuose kūnuose, o ne įkalintos mašinoje.

Patarnautojas krestelėjo galva, tarsi būčiau sulaužęs iškilmingai duotą garbės žodį.

- Jūs tikrai sukvailiojote. Bet ir pats tai žinote. Kas įvyko vėliau?

- Karuselėje susiradau juoduosius genetikus, skerdikus, siūlančius tokias pat paslaugas kaip derintojų, tik gerokai pigiau. Man reikalingi pokyčiai nebuvo susiję su stambaus masto anatomine rekonstrukcija, todėl pamaniau, kad vertėtų surizikuoti.

- O dabar keliaklupsčias atšliaužėte pas mus.

Apdovanojau pasipūtėlį atleidimo meldžiančiu vypsniu. Pasistengiau numalšinti viduje besikaupiantį pyktį įsivaizduodamas, kokiais skausmingais būdais galėčiau jį nudėti, žinodamas, kad per žudymo procesą manęs neišmuštų nė lašas prakaito.

- Iš karuselės grįžau prieš keletą savaičių, - pratęsiau. - Bet akys nė kiek nepasikeitė. Noriu sužinoti, ar tik skerdikai manęs neapiplėšė.

- Jums nemažai kainuos. Man derėtų užsiprašyti papildomo atlygio vien todėl, kad per savo paikumą kreipėtės į skerdikus. - Po trumputės pauzės jo tonas vos pastebimai sušvelnėjo. - Na, bet pamoką jūs įsisavinote. Kokią sumą teks pakloti, priklausys nuo to, ar aptiksiu pokyčius.

Tolimesnė įvykių eiga manęs nepradžiugino. Aš turėjau atsigulti ant kušetės, kur kas įmantresnės ir sterilesnės nei gultas Dominikos palapinėje, luktelėjau, kol derintojas įtvirtino mano galvą rėmeliuose su minkštais pamušalais. Virš mano veido nusileidusi mašina ištiesė plonytę giją, kuri suvirpėjo lyg katino ūseliai. Įtaisas nuzondavo mano regėjimo organus mėlyna, pulsuojančia lazerio šviesa. Staiga siūlas šovė į vieną akį - taip staigiai, jog tepajutau šaltą dilgtelėjimą - čiupo audinio gabalėlį ir nėrė atgal; pasislinkęs prie kito tinklainės sektoriaus, vėl smigo žemyn. Procedūrą kartojo maždaug tuziną sykių, bet pavyzdžius imdavo iš skirtingų gelmių. Mašina užbaigė darbą ir nuslinko prie kitos akies anksčiau nei į jos veiklą sureagavo mirksėjimo refleksas.

- To užteks, - tarė derintojas, - kad sužinotume, ar skerdikai išvis teikėsi jus operuoti. Sakėt, grįžote prieš porą savaičių?

Sulinksėjau.

- Galbūt pokyčiai dar neįsigalėjo. - Mane apėmė nuojauta, kad jis šnekasi su savimi. - Skerdikai turi gana rafinuotų terapinių priemonių, kurias pavogė iš mūsų. Be abejo, jie nepaiso jokių saugumo taisyklių ir naudojasi pasenusiomis DNR grandinių sekomis.

Į krėslą nusileidusio vyriškio rankos pakibo virš prietaisų skydo, kurio ekrane kaipmat pasirodė vaizdas, pernelyg įmantrus, kad būtų man suvokiamas - prieš save regėjau kintančias

histogramas ir langelius, pilnus slenkančių raidinių skaitmenų. Erdvėje materializavosi milžiniškas, pusmetrio skersmens, akies obuolys, it koks bekūnis eskizas iš da Vinčio bloknoto. Derintojas įniko mostaguoti pirštinėtomis rankomis, ir obuolio gabalėliai atsipjovė nuo visumos lyg torto riekės. Po pašalintomis dalimis išvydau gilesnius sluoksnius.

- Taip, pokyčiai įžiūrimi, - pareiškė jis, kelias minutes masažavęs savo smakrą, kone įkišęs galvą į akies projekciją. - Tai sudėtingos genetinės korekcijos, bet pėdsakų, kad darbas atliktas terapinėmis derintojų priemonėmis, neaptikau.

- Pėdsakų?

- Autorinių teisių informacijos, užkoduotos atliekamose, bazinėse rūgščių porose. Skerdikai negvelbė jų sekų iš mūsų, antraip, pagal atitinkamus požymius, vagystę būčiau atskleidęs. - Jis pabrėžtinai krestelėjo galva. - Ne, šitos terapijos kilusios ne iš Geltakmenio. Jos rafinuotos, bet...

Pakilau nuo krėslo ir nusibraukiau skruostu nuvarvėjusią susierzinimo ašarą.

- Kas bet?

- Akivaizdu, kad jums suteikė ne tą paslaugą.

Na, tiek ir pats žinojau, nes visų pirma jokių paslaugų neprašiau. Tačiau išspaudžiau nuostabos sklidiną ūkčiojimą neabejodamas, jog derintoją pralinksmins mano sukrėtimas ir pasipiktinimas sukčiais skerdikais.

- Norint įsigyti katės vyzdžius, reikalingos tam tikros genų mutacijos, bet aš nepastebėjau, kad atitinkamos genomo sritys būtų kaip nors reikšmingai pakeistos. Matau pokyčius tose vietose, kurios išvis neturėjo būti koreguotos.

- Galėtumėt kalbėti aiškiau?

- Ne dabar. Daugumoje grandinių sekos pernelyg fragmentiškos. Konkrečius DNR pakitimus nulemia mūsų arba skerdikų sukurtas retrovirusas, kuris užprogramuojamas taip, kad sukeltų mutacijas, būtinas pageidaujamoms transformacijoms. Jūsų atveju, - tęsė jis, - virusas nepakankamai gerai nusikopijavo. Aš radau ištisas nepakitusias vijas. Jis neveiksmingas, ir galbūt todėl jūsų akies struktūra iki šiol nepakitusi. Jei atvirai, nieko tokio dar nesu matęs. Jei čia tikrai nagus prikišo skerdikai, jie veikiausiai naudojosi mums nežinomais metodais.

- Nieko gero, sprendžiant iš jūsų balso.

- Na, kai juodieji genetikai vagia iš mūsų, egzistuoja šiokia tokia tikimybė, kad jie susidoros su darbu nesukeldami pavojaus jūsų sveikatai. - Derintojas patraukė pečiais. - Deja, dabar jokių garantijų jums nesuteikčiau. Turbūt jau gailitės, kad nusprendėte pas mane užsukti. Bet apgailestauti per vėlu.

- Dėkui už užuojautą. Jeigu sugebate nustatyti tuos pokyčius, tikriausiai galite juos ir pašalinti?

- Tai sudėtinga užduotis. Bet ją atlikti pajėgčiau. Už sutartinę kainą, žinoma.

- Kodėl aš nesistebiu?

- Vadinasi, jums prireiks mūsų paslaugų?

Pajudėjau link durų, leisdamas bendražygei kulniuoti pirmai.

- Būtinai jums pranešiu.

Neįsivaizduoju, kaip, jos manymu, aš turėjau reaguoti į patikrinimą. Voveraitė, matyt, galvojo, jog derintojo apklausa supurtys mano atminties klodus, ir tai padės prisiminti, kas nutiko akims. Galbūt ir pats tikėjausi, kad su mano regėjimo organais susijusios keistenybės tebuvo smulkmenos, kurias laikinai užmiršau dėl atitirpimo amnezijos.

Nieko panašaus neįvyko.

Užuot gavęs išsamios informacijos, tik dar labiau sunerimau, nes dabar žinojau, jog kažkas išties vyksta, ir negalėjau užmiršti tvirtinimų, esą mano akys keistai žvilgėjo. Aišku kaip dieną, kad man žinomi ne visi faktai. Nuo tada, kai atkeliavau į Bedugnės miestą, vis stiprėjo mano nuojauta, jog turiu gebėjimą, apie kurį nieko nenutuokiau: aš galėjau matyti tamsoje, kai kitiems žmonėms reikėjo vaizdą stiprinančių arba infraraudonuosius spindulius fiksuojančių akinių. Pirmą kartą tai pastebėjau, - nors sąmoningai nesuvokiau, - įžengęs į apskretusį statinį ir išvydęs laiptus, vedančius į antrą aukštą, kur manęs laukė Zebrė. Patalpoje tvyrojo tokia prieblanda, kad įprastą regėjimą turintis žmogus niekaip nebūtų įžvelgęs pakopų, bet, žinoma, tuo momentu man su kaupu užteko kitokių problemų. Po to, kai kabelinė mašina įsirėžė į Lorano virtuvę, išropojau iš sudužusio automobilio ir įžiūrėjau paršą su žmona anksčiau nei tuodu pamatė mane, nors aš vienintelis iš trijulės nebuvau apsirūpinęs naktinio matymo akiniais. Vėlgi viską nuodugniai apsvarstyti sutruk-

dė adrenalino perteklius. Mintis, įkyriai lendančias į galvą, kuriam laikui pasistengiau nugrūsti į tolimą sąmonės kertelę, bet ši užduotis pasirodė besanti ne pati lengviausia.

Dabar, išgirdęs apie genetinę akių korekciją, supratau, jog dėl keistų pojūčių kalta anaiptol ne laki mano vaizduotė. Derintojas teigė, neva DNR grandinių sekos perdėm fragmentiškos, bet pokyčiai vis dėlto galėjo įvykti.

- Kai ėjome į saloną, tokios įvykių eigos nesitikėjai? - paklausė Voveraitė.

- Jis nesuteikė man jokių pritrenkiančių žinių. Pati girdėjai kiekvieną žodį.

- Maniau, jog tau kas nors paaiškės.

- Ir aš to tikėjausi, bet lūkesčiai neišsipildė.

Kol traukėme atgal į aikštę, kur neseniai gurkšnojome arbatą, mintys sukosi galvoje kaip sugedęs smagratis. Kažkas genetiniame lygmenyje perdarė mano akis. Negi Hausmano virusas? Galbūt... bet ką gebėjimas matyti tamsoje turėjo bendra su Skajumi? Juk šis nekentė tamsos, siaubingai jos bijojo.

Ir prieblandoje jo regėjimas susilpnėdavo, kaip bet kurio kito žmogaus.

Pakitimai ėmė šaknytis ne Geltakmenyje, nebent jais užsiėmė Dominika, kai šalino implantą. Kol madam plušėjo, sąmonės praradęs nebuvau, bet jaučiausi toks apsvaigęs, kad ji lengvai galėjo atlikti papildomą procedūrą. Ne, kažkas čia nederėjo. Įžiūrėti objektus tamsoje pajėgiau dar prieš operaciją.

Gal tai Veiverlio darbas?

Visai įmanoma, ypač jei atsižvelgtume į chronologinį aspektą. Veiverlis implantavo man švyturėlį, kai tysojau be sąmonės. Tokiu atveju tarp genetinio apdorojimo ir fizinių pokyčių tepraėjo pora valandų - per mažai, kad pamažu vykstančios transformacijos imtų funkcionuoti, kaip priderėjo. Bet gal tiek laiko užteko, žinant, jog paveiktas buvo sąlygiškai mažas ląstelių plotas, o ne visas organas arba didelė kūno sritis? Be to, galėjo egzistuoti ir suprantamas motyvas. Veiverlis dirbo abejoms pusėms, jis pametėjo Zebrei užuominą apie medžioklei rengiamą auką, tokiu būdu suteikdamas man šansą išgyventi. Galbūt vienaakis pamanė, jog to per maža, ir nusprendė mane aprūpinti naktiniu regėjimu?

Mintis labai tikėtina. Ir netgi raminanti. Bet neišsklaidanti mano abejonių.

- Tu norėjai pamatyti Metušelahą, - Voveraitė dūrė pirštu į didįjį, metalu apkaustytą, akvariumą. - Prašom.

- Metušelahą?

- Tuojau jį išvysi.

Prasibroviau pro minią, apsupusią stiklinį rezervuarą. Tiesą sakant, labai stumdytis nereikėjo. Žmonės traukėsi iš kelio nelaukdami, kol įbesiu į juos prašantį žvilgsnį, derintojo pavyzdžiu raukydami nemalonių kvapų tvilkomas nosis. Nuoširdžiai juos užjaučiau.

- Metušelahas yra žuvis. - Voveraitė prisijungė prie manęs ir sustojo šalia dulsvai žalio stiklo. - Labai didelė ir sena. Jei tiksliau, seniausia iš visų.

- Kiek jai metų?

- Niekas nežino. Aišku tik tiek, kad Metušelahas užgimė amerikanų laikais, anksčiau negu bet kuris kitas gyvas organizmas mūsų planetoje. Neskaitant, žinoma vienos kitos bakterinės kultūros.

Milžiniškas, neapsakomai iškriošęs, akvariumą užpildęs karpis koi priminė šiluma besimėgaujantį jūros vėplį. Didžiulėse it lėkštės akyse nerusėno nė menkiausia proto kibirkštis: rodės, kad mes žvelgiame į blizgesio netekusį veidrodį. Balzgana katarakta driekėsi veizolais nelyginant salų virtinės, nutįsusios skalūno spalvos jūroje. Žvynai buvo mažne bespalviai, išpurtusį kūną darkė keisti atsikišimai ir nesveikos odos dryžiai. Vangus žiaunų žiopčiojimas liudijo, kad žuvis pagyvėdavo tik tuomet, kai rezervuare susiplakdavo vandens srautai.

- Kodėl Metušelahas nepadvėsė kaip kiti karpiai koi?

- Sunku pasakyti, galbūt jam sutvirtino širdį arba implantavo mechaninę. O gal nė to nereikėjo. Kiek suprantu, akvariume nepaprastai šalta. Vanduo beveik ledinis, todėl karpiui kažko prileido į kraują, kad šis nekrešėtų. Metušelaho metabolizmas toks lėtas, kad jis praktiškai visą laiką svyruoja ant mirties slenksčio. - Voveraite palietė stiklą. Kai atitraukė ranką, ant apšarmojusio stiklo pamačiau jos pirštų žymes. - Bet žmonės jį garbina. Ypač senoliai. Jie tiki, kad bendraudami su žuvimi - liesdami akvariumą - užsitikrins ilgaamžiškumą.

- Ką *tu* galvoji, Voveraite?

Ji sukinkavo galva.

- Aš irgi taip maniau. Tačiau tai viso labo tebuvo stadija, iš kurios išaugama.

Vėl pažiūrėjau į veidrodines akis, mintyse spėliodamas, ką Metušelahui teko regėti per daugybę metų. Ar bent trupinėlis informacijos prasisunkė ten, kur išsipūtęs senas karpis koi turėjo kaupti prisiminimus? Kažkur skaičiau, kad auksinės žuvelės pasižymėjo itin trumpa atmintimi. Užfiksuoti vaizdai arba įvykiai išdulkėdavo iš jų galvų ne vėliau kaip po kelių sekundžių.

Man iki gyvo kaulo įgriso matyti aplinkinių akis, net ir tas, kurios priklausė nemirtingam, dievinamam karpiui koi. Todėl leidau savo žvilgsniui nuklysti po Metušelaho žiaunomis ir įsmigti į virpančią, žalią prieblandą - į tuziną veidų, prilipusių prie stiklo priešingoje akvariumo pusėje.

Būtent tada pamačiau Raiviką.

Tai atrodė neįmanoma, tačiau aš neapsirikau: jis stypsojo tiesiai priešais mane, kitoje rezervuaro pusėje, veide spinduliavo ramybė, tarsi skendėtų apmąstymuose, kurie buvo susiję su ilgaamžiu, mus skiriančiu gyviu. Metušelahas apatiškai pakrutino peleką, ir Raiviko veidą deformavo raibuliai. Prieš jiems išnykstant, širdyje sukirbėjo viltis, jog į mano akiratį buvo papuolęs kažkas iš čionykščių, turintis tokius pačius aristokratiško patrauklumo genus.

Bet kai vanduo nurimo, Raivikas niekur nepradingo.

Jis manęs nematė, nors mudu stovėjome vienas priešais kitą. Kol priešo žvilgsnis nesusidūrė su manuoju, nukreipiau akis šalin, bet tebestebėjau Raiviką akies krašteliu. Įkišau ranką į kišenę, kurioje glūdėjo pistoletas, ir beveik nustebau jį aptikęs vietoje. Atlaužiau saugiklį.

Raivikas nė nepajudėjo.

Mus skyrė labai nedidelis atstumas. Kad ir ką sakiau Voveraitei, lengvai galėjau jį nupilti nežvejodamas ginklo iš slėptuvės. Jei gaučiau progą paleisti tris kulkas, man netgi nesukliudytų vandens virpesiai, kurie iškraipytų šūvio kampą. Ar užtaisams pakaktų greičio, kad jie perskrostų porą šarvuotų stiklo plokščių ir vandenį? Į šitą klausimą tiksliai neatsakyčiau, tuo labiau kad jis buvo grynai teorinis. Mano taikinį kai kas užstojo.

Juk aš negalėjau ramia sąžine nudėti Metušelaho... ar ne?

Aišku, kad galėjau. Tereikėjo nuspausti gaiduką, ir šūvis nutrauktų primityvų milžino būvį, kurio netgi neapibūdintum tokia rafinuota sąvoka kaip "kančia". Prasikalsčiau ne baisiau, negu apgadindamas kokį nors vertingą meno kūrinį.

Įsistebeilijau į nieko nereginčią, gigantišką Metušelaho akį.

Deja, iššauti neprisiverčiau.

- Po velnių, - keiktelėjau.

- Kas yra? - paklausė Voveraitė, kone stumdama nuo manęs besigrūdančius smalsuolius, kuriems knietėjo išvysti legendinę žuvį.

- Kai ką pamačiau kitoje akvariumo pusėje. - Nūnai laikiau pistoletą perpus ištrauktą iš kišenės. Bet koks praeivis, atsitiktinai į mane pažvelgęs, galėjo susigaudyti, ką ketinu daryti.

- Taneri, tu išprotėjai?

- Mano smegenys turbūt išties pakrikusios, - sutikau, - bet tai nieko nekeičia. Aš nė trupučio netrokštu, kad išsisklaidytų dabartinės haliucinacijos. - Tingiu žingsniu nupėdinau aplink rezervuarą. Išprakaitavusiame delne sudrėko ginklo metalas. Trūktelėjau pistoletą šiek tiek aukščiau su viltimi, kad mano judesys atrodys pakankamai atsainus - kaip žmogaus, kuris krapšto iš kišenės portsigarą, bet neužbaigia veiksmo, nes kažkas patraukia jo dėmesį.

Užsukau už kampo.

Raivikas buvo išgaravęs.

28

- Tu ruošeisi kažką užmušti, - pratarė Voveraitė, kai kabelinė mašina nušvytavo namo, tarp žibintais išpuoštų Skliauto ataugų, virš tamsaus, vietomis laužų taškeliais pamarginto Mulčio.

- Ką?

- Tu gniaužei ginklą, perpus ištrauktą iš kišenės, tarsi būtum norėjęs juo pasinaudoti. Nebandei jo niekam rodyti grasindamas kaip man, o regis, ketinai be žodžių nuspausti gaiduką.

- Meluoti būtų beprasmiška, ar ne?

- Pradėk kalbėti su manimi, Taneri. Turėtum ką nors papasakoti. Minėjai, kad man nepatiks tiesa, nes ji pernelyg sudėtinga. Patikėk manimi - padėtis ir taip užtektinai komplikuota. Tu

šiek tiek pakelsi kaukę nuo veido, ar mes toliau tęsime šitą žaidimą?

Galvoje atgaminau visą incidentą. Veidas iš tikrųjų priklausė Ardžentui Raivikui, ir jis stovėjo viešoje vietoje, už kelių metrų nuo manęs.

Galbūt jis vis dėlto mane matė, bet pasirodė sumanesnis nei įsivaizdavau? Mane atpažinęs, Raivikas galėjo pasišalinti priešinga kryptimi, kol ėjau aplink Metušelahą. Už stiklo stypsančio priešo vaizdas taip įsirėžė sąmonėje, kad nė nepažiūrėjau į žmones, ką tik atsitraukusius nuo akvariumo. Antra vertus, susitaikius su mintimi, kad jam išsidaviau, mane užplūstų daugybė kitų nerimą keliančių klausimų. Kodėl jis iš karto nepaspruko? Kaip mums pavyko taip lengvai susitikti? Tuo metu Raiviko iš viso nesidairiau. Prieš pradėdamas regzti paieškų voratinklį, norėjau iššvalgyti teritoriją. Maža to, analizuodamas keletą sekundžių, skyrusių momentą, kai išvydau priešininką, nuo akimirkos, kai pastebėjau jo dingimą, supratau, jog įvyko dar šis tas. Aš regėjau kitą žmogų, bet mano sąmonė nuslopino vaizdą, priversdama sutelkti dėmesį į auką.

Stikle išvydau pažįstamo žmogaus, bemaž prisišliejusio prie Raiviko, veidą.

Ji panaikino paviršinius dryžius, tačiau kaulų struktūrą išsaugojo daugiau ar mažiau nepakitusią.

Greta individo, kurį troškau nužudyti, stovėjo Zebrė.

- Aš vis dar laukiu, - įspėjo Voveraitė. - Man jau įkyrėjo spoksoti į reikšmingai surauktus tavo antakius.

- Atleisk. Tiesiog... - nejučia šyptelėjau. - Kažkodėl manau, kad galėčiau tau patikti toks, koks esu.

- Taneri, nebandyk likimo. Vos prieš porą valandų buvai nutaikęs į mane pistoletą. Dauguma santykių, kurie taip užsimezga, linkę iširti.

- Įprastomis aplinkybėmis gal ir taip. Bet nepamiršk - tu irgi laikei ginklą, gerokai didesnį už manąjį.

- Hmm, tebūnie. - Kiek supratau iš balso, mano žodžiai jos anaiptol neįtikino. - Visgi jei tau reikalinga mano pagalba, siūlyčiau smulkiau paporinti apie tamsią ir paslaptingą savo praeitį. Net ir apie tuos dalykus, kurių ne itin norėtum atskleisti.

- O, jų yra apsčiai.

- Tuomet klok. Kol pasieksime namus, pageidaučiau sužinoti, kodėl tas žmogus turėjo mirti. Tavimi dėta, pasistengčiau įtikinti mane, kad jis vertas mirties. Antraip mano nuomonė apie tave suprastės.

Mašina įnirtingai siūbavo, tačiau aš nebejaučiau jokio šleikštulio.

- Tas tipas nusipelnė mirties, - atsiliepiau, - bet negaliu tvirtinti, kad jis yra blogas žmogus. Jo vietoje būčiau pasielgęs lygiai taip pat. - "Bet darbą būčiau įvykdęs profesionaliau, - pridūriau mintyse, - ir nepalikęs nė vieno gyvo".

- Hmm, nekokia pradžia, Taneri. Tęsk.

Pagalvojau, ar nereikėtų Voveraitės supažindinti su cenzūruota versija, bet staiga suvokiau, kad apkarpytas mano istorijos variantas paprasčiausiai negalėtų egzistuoti. Todėl papasakojau, kaip tarnavau armijoje ir kaip susitikau su Kahuela, kurį pristačiau kaip galingą ir žiaurų individą, bet ne blogio įsikūnijimą, nes jis vis dėlto žinojo, ką reiškia žodis "ištikimybė". Pajusti bosui pagarbą, užsimanyti, kad jis irgi tave gerbtų, buvo nesunku. Mudviejų santykius sutvirtino savotiškai primityvūs niuansai. Kahuela visur siekė tobulumo - rinkdamasis aplinką, ekipuotę ir netgi mylimąją. Jau nekalbant apie darbuotojus. Aš maniau esąs puikus kareivis, asmens sargybinis, vasalas, ginklo brolis, žudikas... kaip pavadinsi, taip nesugadinsi. Bet tik Kahuelos draugijoje galėjau palyginti savo meistriškumą su tobulybe.

- Blogas žmogus, bet ne monstras? - pasitikslino Voveraitė. - Ir to užteko, kas pas jį įsidarbintum?

- Nepamiršk gero atlyginimo.

- Prakeiktas samdinys.

- Be to, jis vertino mane dėl patirties. Todėl Kahuela niekada neprašydavo manęs beprasmiškai rizikuoti. Galima sakyti, kad aš dažniausiai apsiribodavau patarėjo funkcijomis. Retai kada net nešiodavausi ginklą. Mes turėjome tikrus asmens sargybinius - jaunesnius, stipresnius, kvailesnius mano atitikmenis.

- Kaip scenoje išdygo žmogus, kurį matei Eskerų Aukštumose?

- Tai Ardžentas Raivikas. Anksčiau gyveno Skajaus Persvaroje, kur jo šeima labai gerai žinoma.

- Kaip ir Skliaute.

- Nenuostabu. Akivaizdu, kad Raivikas nestokoja pažinčių tarp vietinių aristokratų. Štai kodėl taip greitai prasmuko į Skliautą. Tuo metu aš dar mirkau Mulče.

- Lėčiau, lėčiau... Kokie vėjai jį čia atpūtė? Ir tave?

Išklojau, kaip Kahuelos šaudyklės pateko bjauriems tipams, kurie jas panaudojo prieš Raiviko šeimą, ir kaip Aržděntas, išsiaiškinęs, kam iš pat pradžių priklausė ginklai, prisiekė atkeršyti.

- Argi tai ne garbingas poelgis?

- Dėl to priekaištų Raivikui neturiu, - atsakiau. - Bet aš asmeniškai būčiau pasirūpinęs, kad mirtų visi iki vieno. Būtent šios klaidos negaliu jam atleisti.

- Niršti, nes tau pasisekė išgyventi?

- Jis nesiekė manęs pasigailėti. Atvirkščiai. Šunsnukiui magėjo, kad kentėčiau, nepateisinęs Kahuelos pasitikėjimo.

- Nepyk, bet tavo loginiai išvedžiojimai man truputį per sudėtingi.

- Jis nudėjo Kahuelos žmoną - moterį, kurią privalėjau apsaugoti. Bet pačiam Kahuelai, man ir Diterlingui leido išgyventi. Pastarajam nusišypsojo sėkmė - jis atrodė negyvas. Tačiau Raivikas specialiai nepribaigė mudviejų su bosu. Jis norėjo, kad Kahuela mane nubaustų dėl Gitos mirties.

- Ir...?

- Ir kas?

Irzlus tonas liudijo, kad ji tuojau praras kantrybę.

- Ar tave vis dėlto nubaudė?

Klausimas pasirodė ganėtinai lengvas. Mano kailis nenukentėjo, nes netrukus po akistatos su Raiviku *Kahuela išleido paskutinį kvapą*. Jį pribaigė mirtinos žaizdos, kurios, tiesą sakant, iš karto po susišaudymo neatrodė itin grėsmingos.

Tuomet kodėl man niekaip nepavyko atsakyti? Kodėl liežuvis kliuvo, o smegeninėje šmėžavo mintys, pakurstčiusios abejones, jog Kahuela *tikrai* žuvo?

Galiausiai pratariau:

- Ne. Tačiau man teks amžinai gyventi su gėda. Tai irgi savotiška bausmė.

- Gal, Raiviko požiūriu, įvykiai klostėsi visai kitaip?

Mes skriejome pro Skliauto rajoną, kuris panėšėjo į plaučių

pūlinius: priešais regėjau daugybę atšakų, sujungtų tamsiais siūlais it kokiomis krešėjančio kraujo gijomis.

- Ką turi omenyje?

- Tarkim, Raivikas asmeniškai negriežė danties prieš tave, todėl ir pagailėjo. Jis žinojo, jog tu viso labo tesi darbuotojas, o pats norėjo keršyti Kahuelai.

- Įdomi mintis.

- Ir, ko gero, teisinga. Ar tau nešovė į galvą, kad Raiviko visai nebūtina žudyti. Gal net turėtum būti jam dėkingas už išsaugotą gyvybę.

Šitas pokalbis man pamažu ėmė įkyrėti.

- Ne, nešovė. Dėl vienos elementarios priežasties - man visiškai nusispjaut, ko siekė Raivikas. Nubausti ar pasigailėti... koks skirtumas? Svarbiausia, kad jis užmušė Gitą, ir aš prisiekiau Kahuelai atkeršyti už jos mirtį.

- Atkeršyti už jos mirtį... - Voveraitė nelinksmai nusišypsojo. - Kaip viduramžiška. Feodalinis garbės suvokimas ir ištikimybės saitai. Vasališka keršto priesaika. Taneri, kada paskutinį sykį žiūrėjai į kalendorių?

- Neapsimesk, jog tu ką nors supranti.

Moteris energingai papurtė galvą.

- Jei suprasčiau, mane apimtų nerimas, ar kartais nekuoktelėjau. Ko, velniai rautų, čia atsibeldei? Kad įvykdytum absurdišką pažadą? Akis už akį?

- Klausantis, kaip tu kalbi, manęs juokas neima.

- Nes tai nejuokinga, Taneri, o tragiška.

- Galbūt tau.

- Visiems, turintiems bent lašelį sveiko proto. Ar tu suvoki, kiek laiko praeis, kol grįši į Skajaus Persvarą?

- Nemanyk, kad esu vaikas, Voveraite.

- Atsakyk į prakeiktą klausimą.

Išspaudžiau atodūsį spėliodamas, kaip sugebėjau prarasti kontrolę. Nejau mūsų draugystė - tiesiog anomalija, niekaip nesusijusi su tikrąja mudviejų padėtimi?

- Mažiausiai trys dešimtmečiai, - sumurmėjau be jokių emocijų, tarytum kalbėčiau apie keletą savaičių. - Kol dar neprasižiojai, perspėsiu, jog puikiai žinau, kiek pokyčių įvyks per tą laiką. Bet svarbiausi dalykai nepasikeis, kad ir kaip man magėtų. Gita negyva. Diterlingas negyvas. Mirabelas negyvas.

- Kas?

- Kahuela negyvas.

- Nieko panašaus. Tu sakei, ***Mirabelas negyvas***.

Įsmeigęs akis į miestą, kuris plaukė pro šalį, jaučiau, kaip gaudžia mano sąmonė, ir svarsčiau, kas jai nutiko, kad taip apsirikau. Tokią klaidą, žinoma, galima priskirti nuovargiui. Hausmano virusas, be jokių abejonių, paveikė mane labiau negu drįsau įsivaizduoti: jis ne tik pametėdavo nuotrupų iš Skajaus gyvenimo, kol būdraudavau, bet ir įniko drumsti esminius faktus apie mano tapatybę. Keista, tačiau tam tikra prasme naujiena mane apramino. Vienuoliai tvirtino, esą jų gydymas be vargo pašalintų virusą... bet dabar ištraukos iš Flotilės istorijos tapo kur kas įkyresnės. Ir kodėl Hausmano virusui prisireikė painioti įvykius iš *mano* praeities? Na, ir kas, kad maišiau Mirabelą su savimi.

Ne. Ne Mirabelą, o *Kahuelą*.

Suglumęs, vydamas iš galvos atsiminimus apie sapną, kuriame žiūrėjau į žmogų, praradusį pėdą, šokčiojusį baltame kambaryje, pabandžiau pratęsti temą:

- Aš tik sakau...

- Ką?

- Ogi tai, kad grįžęs nesitikiu rasti nieko, ką palikau. Blogiau irgi nebus. Man brangūs žmonės vis vien mirę.

Hausmano virusas rimtai sujaukė mano smegeninę.

Pradėjau matyti aplinkinius Skajaus akimis, o Taneris Mirabelas pamažu virto... kuo? Atskiru, trečiu asmeniu, neturinčiu su manimi nieko bendra?

Prisiminiau sąmyšį, apėmusį mane Zebrės apartamentuose, kai mintyse vis mėginau atgaminti šachmatų partiją. Kartais ją laimėdavau, kartais pralošdavau. *Visada tą pačią partiją*.

Matyt, nuo to viskas ir prasidėjo. Vardų painiojimas tik įrodė, jog procesas pasistūmėjo pirmyn ir išniro iš sapnų karalystės. Lygiai taip pat mane veikė ir Hausmano virusas.

Sudirgęs pamėginau atsakyti:

- ...grįžęs nesitikiu rasti nieko, ką palikau. Blogiau irgi nebus. Man brangūs žmonės vis vien mirę.

- Tau rūpi satisfakcija, - pareiškė ji. - Kaip senoviniuose patirtukuose, kuriuose kilmingasis meta iššūkį priešininkui, sviesdamas jam pirštinę. Štai kaip tu elgiesi. Iš pradžių, kai išbandžiau tuos potyrius, nusprendžiau, kad jie absurdiški. Pernelyg komiški, kad galėtų priklausyti tikroviškai istorijai. Bet aš klydau. Troškimai keršyti už įžeistą savimeilę gyvavo ne vien praeityje. Jie atgimė Taneryje Mirabele. - Voveraitė pridengė veidą kauke, atkreipusia mano dėmesį į pašaipiai perkreiptas lūpas, kurias netikėtai užsimaniau pabučiuoti, nors ir žinojau, jog tinkamą momentą jau praleidau, jei tik jis išvis egzistavo. - Taneris reikalauja satisfakcijos nieko nepaisydamas. Kad ir koks absurdiškas, beprasmiškas būtų jo įgeidis. Kad ir kokiu mulkiu jis galų gale pasirodys.

- Prašyčiau manęs neįžeidinėti ir nesišaipyti iš to, kuo tikiu.

- Tai niekaip nesusiję su tikėjimu, pasipūtęs stuobry. Veikiau su idiotišku vyrišku išdidumu. - Voveraitė primerkė akis, jos tone nuskambėjo keistai kerštingos gaidelės, kurios vis vien pasirodė patrauklios mano esybei, stebinčiai ginčą iš savo slėptuvės, tarsi būtų neutralus žiūrovas. - Pasakyk man kai ką, Taneri. Paaiškink vieną smulkmeną.

- Kaip galėčiau nesuteikti malonumo turtuolei mergytei?

- Ak, koks kandumas. Maldauju, tik nebandyk siekti profesionalaus komiko karjeros - mus visus numarins tavo sąmojų dūriai.

- Kažko norėjai paklausti?

- Apie tavo bosą, Kahuelą. Jis užsigeidė asmeniškai pričiupti Raiviką sužinojęs, jog tas juda į pietus, link... kaip pavadinai tuos namus? Roplių rūmais?

- Tęsk, - irzliai paraginau.

- Kodėl pats Kahuela neužbaigia pradėto darbo? Jo kerštо troškimą turėjo pakurstyti tai, kad Raivikas nužudė Gitą. Puiki priežastis, drįstu tvirtinti, satisfakcijai.

- Dar kas nors domina?

- Taip. Man įdomu, kodėl šnekuosi su tavimi? Kodėl į Geltakmenį neatvyko Kahuela?

Nesumąsčiau jokio atsakymo - bent jau mane tenkinančio. Bosas buvo kietas riešutėlis, tačiau ne kareivis. Jis stokojo tam tikrų mano įsisavintų, refleksais virtusių įgūdžių, kurių nepajėgtų įgyti per visą gyvenimą. Apie ginklus išmanė neblogai, bet karo nepažinojo. Suvokė teorinius taktikos bei strategijos pagrin-

dus - žaisti mokėjo ir taisyklių subtilybes buvo perpratęs, tačiau Kahuelos nė sykio netėškė į žemę sprogimo banga, ir jam niekada neteko matyti nudraskytos, drebančios, kaip į krantą išmesta medūza, savo kūno dalies. Tokie potyriai nepaversdavo tavęs geresniu žmogumi... užtat garantuotai pakeisdavo. Bet ar šitie trūkumai galėjo jam sutrukdyti? Juk čia ne karo zona. Aš, pavyzdžiui, nusibeldžiau į Aidelvildą beveik neapsiginklavęs. Mintis suteikė peno apmąstymams, nors man kažkodėl dingojosi, kad Kahuela jau būtų įgyvendinęs tikslą.

Tad kodėl jis neskrido į Geltakmenį vietoj manęs?

- Mano darbdavys - karo nusikaltėlis, todėl pasprukti iš planetos lengvai negalėjo, - atsiliepiau. - Jo judėjimo laisvė buvo suvaržyta.

- Man regis, jis būtų nesunkiai sugalvojęs, kaip ištrūkti, - burbtelėjo Voveraitė.

Bėda ta, kad aš jai pritariau. Bet dabar mažiausiai norėjau apie tai galvoti.

- Buvo... hmm, malonu su tavimi susipažinti, Taneri.

- Voveraite, palauk...

Mudu atskyrė užsitrenkusios kabelinės mašinos durys. Pastebėjau, kaip moteris krestelėjo galva, paslėpusi veido išraišką po abejinga katės kauke. Automobilis pakilo aukštyn ir nutolo, išgaudamas šiugždesius, kuriuos papildė sugriebiamų ir paleidžiamų kabelių girgždesys.

Bent tiek gerai, kad ji atsispyrė pagundai išmesti mane į Mulčią.

Nūnai stovėjau nepažįstamoje Skliauto dalyje. Ko kito reikėjo tikėtis? Matyt, atokioje mano širdies gilumoje ruseno viltis, jog vakaras užsibaigs vienoje lovoje. Atsižvelgiant į tai, kad susipažinome grasindami vienas kitam ginklais, tokia baigtis būtų nelaukta. Jos išvaizda traukė akį, nors savo egzotiškumu neprilygo Zebrei. Atrodė, kad Voveraitei trūksta ryžto, ir šis bruožas, be abejo, pakurstė mano globėjiškus jausmus. Išgirdusi, kokie pojūčiai mane apniko, ji išjuoktų kvailą vyrišką išdidumą ir būtų teisi. Na, ir kas. Man moteris patiko, štai kas svarbiausia. Aš nekvaršinau sau galvos dėl to, kad aiškinimai, kas sužadino potraukį, skambėjo šiek tiek nelogiškai.

- Velniop tave, Voveraite, - suurzgiau, bet visiškai nepiktai.

Ji išlaipino mane nusileidimo aikštelėje, panašioje į atbrailą, kyšančią iš Eskerų Aukštumų, tačiau ne tokioje judrioje. Kai Voveraitė pranyko, aplinkui neliko nė vienos mašinos. Iš padangių nepaliaujamai krapeno lietutis, tarsi drėgnas atodūsis, kurį išspaudė milžiniškas, virš Skliauto pakibęs drakonas.

Žengiau prie aikštelės krašto jausdamas, kaip manyje išsikeroja Skajus.

29

Kaip įprastai, jis lankėsi pas miegalius.

Skajus ir Norkinkas nusigavo į vieno iš traukinių tunelių, besidriekiančių laivo nugarkauliu, gilumą; nuo siauros metalinės pakylos aidėjo jų žingsniai. Kartkartėmis bėgiais pradundėdavo automatiniai krovininiai vagonėliai, gabenantys atsargas grupelėms technikų, kurie gyveno erdvėlaivio gelmėse ir kiauromis paromis, lyg prie altoriaus prilipę bažnyčios patarnautojai, tyrinėdavo variklius. Štai dar vienas atbildantis traukinys, kuris savo pločiu užpildė visą koridorių ir dabar tvykčiojo oranžiniais signaliniais prožektoriais. Abu vyrai turėjo nerti į nišą ir palaukti, kol vagonai pralėks pro šalį. Skajus pastebėjo, kaip Norkinkas įsikišo kažką į marškinių kišenę - popieriaus skiautelę, nusėtą dalinai išbrauktais skaitmenimis.

- Eime, - paragino jis bendražygį. - Aš noriu nusigauti iki trečiojo mazgo anksčiau negu vėl pasirodys krovininiai vagonai.

- Nesijaudink. Kitas traukinys mus pasieks tik po... septyniolikos minučių.

Skajus keistai į jį dėbtelėjo.

- Iš kur žinai?

- Jie gi važiuoja pagal grafiką.

- Anokia čia naujiena. Aš tik nesuprantu, kam sveiko proto žmogui reikėtų *įsiminti* tikslų laiką.

Iki trečiojo mazgo jiedu kulniavo tylėdami. Taip toli nuo apgyvendintų sektorių tvyrojo neįprasta tyla. Vos buvo girdėti ir oro siurblių bei kitų gyvybės palaikymo sistemų išgaunamas urzgimas. Miegaliai, nors ir reikalaujantys nuolatinės priežiūros, kurią tiekdavo kibernetinė įranga, tenkindavosi sąlygiškai menkais energijos kiekiais. Mumijų šaldikliai neveikė visu pajėgumu, nes

keleiviai buvo specialiai įkurdinti arti atvirojo kosmoso. Jie drunijo vos už kelių metrų nuo stingdančio tarpžvaigždinio vakuumo. Skajus vilkėjo terminį kombinezoną, iš jo burnos virto baltų garų tumulai. Retsykiais jam tekdavo užsismaukti ant galvos gobtuvą, kurį, kai sušildavo, vėl atmesdavo ant pečių. Bet Norkinkas savojo nė sykio nenusitraukė.

Paskutinį kartą su senuoju bičiuliu Hausmanas bendravo labai seniai. Po Balkazaro mirties jie beveik tarpusavyje nesišnekėjo, nes didžiumą laiko Skajus aukojo tam, kad įsitvirtintų įgulos vadovybėje. Saugumo viršininko titulą jis gana greitai išmainė į aukštesnes pareigas - tapo antruoju kapitono padėjėju, vėliau ir pirmuoju. Dabar nuo absoliučios valdžios "Santjage" jį teskyrė Ramiresas. Ramybę iki šiol drumstė ir Konstancija, nors Skajus ją pažemino, saugumo organizacijoje suteikęs nereikšmingą vaidmenį. Naujojoje santvarkoje kapitono statusas buvo anaiptol ne pats geidžiamiausias. Tarp visų erdvėlaivių viešpatavo šaltojo karo padėtis, o vidinė politinė veikla įsipainiojo paranojos voratinklyje, kuriame žmones negailestingai bausdavo už menkiausias klaidas. Tereikėjo vieno kruopščiai surengto skandalo, kad pavyktų užimti Ramireso vietą. Šiuo atveju žmogžudystė netiko, nes ji būtų atrodžiusi pernelyg įtartinai. Skajus jau turėjo numatęs planą, kuris apsaugos jo reputaciją ir drauge pašalins Ramiresą iš kelio.

Jie pasiekė mazgą ir nusileido į vieną iš šešių sektoriaus žiedų, kiekviename iš kurių slypėjo po dešimt kamerų. Norint prasibrauti iki pastarųjų, tekdavo kaip reikiant pamankštinti raumenis, todėl per vieną dieną buvo galima aplankyti tik nedidelę mumijų grupelę. Net ir kopdamas karjeros laiptais Skajus neleido sau atitolti nuo miegančių keleivių.

Tiesą sakant, šis darbas - jų būklės tikrinimas - nuolat lengvėjo. Kartais kameros sugesdavo, ir jose tūnančios mumijos užmigdavo amžiams. Skajus žymėjosi negyvėlių koordinates, atkreipdamas dėmesį į blokus, kuriuose iš rikiuotės galėjo išeiti kokia nors gyvybės palaikymo sistema. Bet apskritai mirčių pasiskirstymas po laivo nugarkaulį buvo padrikas. Ko dar galima tikėtis iš senovinių mechanizmų, sukurtų remiantis eksperimentinėmis, nepaprastai rafinuotomis technologijomis tuo metu, kai penki erdvėlaiviai leidosi į žygį? Anot iš namų gautų pranešimų,

kriogeninės sistemos taip ištobulėjo, kad, palyginti su jomis, laivuose įrengti šaldikliai priminė egiptietiškus sarkofagus. Tačiau Flotilei iš to nebuvo jokios naudos. Modifikuoti egzistuojančias krio-kameras pernelyg rizikinga.

Skajus su Norkinku šliaužė korpuso tuneliu, kol išniro pirmajame miegalių žiede, tiksliau, vienoje iš dešimties kamerų, išdėstytų jo periferijoje. Kai davikliai užfiksavo žmones, patalpoje šoktelėjo slėgis, užsižiebė šviesos, atgijo monitoriai, rodantys informaciją apie keleivio būklę, tačiau oras išliko ledinis.

- Šitas negyvas, Skajau...

- Žinau. - Norkinkas retai kada užsukdavo pas mumijas, bet dabar Skajus pirmą sykį nusprendė jį vestis kartu. - Per ankstesnę apžiūrą pažymėjau, kad krio-kameroje aptikti gedimai.

Ant šaldiklio raudonais atspalviais bergždžiai pulsavo signalinės lemputės. Stiklinis dangtis buvo hermetiškai uždarytas - Skajus turėjo iš arti įsispiginti į keleivį, idant įsitikintų, jog rodmenys neapgauna, ir jis tikrai nusibaigęs. Sprendžiant iš suvytusio pavidalo vaizdo, avarinės sistemos neklydo. Dirstelėjęs į lentelę su pavarde, patikrinęs šią sąraše, Skajus nudžiugo, kad jo vertinimai pasitvirtino.

Abu vyrai išsigavo iš patalpos ir persikėlė į kitą.

Vėl panaši istorija. Dar vienas negyvas keleivis, nužudytas tos pačios programinės klaidos. Apie atitirpdymą negalėjo būti jokios kalbos. Mažai tikėtina, kad mumijos organizme pasisektų aptikti nors vieną gyvą ląstelę.

- Apmaudu, - sumurmėjo Norkinkas.

- Na, nežinau, - atsiliepė Skajus. - Galbūt iš miegalių mirčių sugebėsime išpešti šiokios tokios naudos. Norkinkai, čia tave atsivedžiau dėl tam tikros priežasties. Įdėmiai klausykis... bet tai, ką pasakysiu, turi likti tarp šių sienų. Supratai?

- Aš vis spėliojau, kodėl panorai su manimi susitikti. Mes nesimatėme kelerius metus.

Skajus linktelėjo.

- Taip. Ir per tą laiką įvyko daug pokyčių. Beje, tavęs iš akių nepaleidau. Mačiau, kaip radai nišą, kurioje galėjai panaudoti įgūdžius. Darbus atlikdavai be priekaištų. Kaip ir Gomesas. Su juo jau šnekėjaus.

- Kas tau neduoda ramybės, Skajau?

- Pora dalykų. Pradėkime nuo svarbiausio. Paklausinėsiu tave apie technines smulkmenas. Ką tu žinai apie šiuos modulius?

- Ką reikia žinoti - nei daugiau, nei mažiau. Laivo nugarkaulyje sumontuoti devyniasdešimt šeši vienetai, kiekviename sugulddyti po dešimt keleivių.

- Kiek iš jų pasimirė?

- Kur tu lenki?

- Jie virto nereikalingu kroviniu. Ne vien mumijos, bet ir jas prižiūrėję mechanizmai. Sudėk juos į vieną visumą, ir bus apčiuopiama laivo masės dalis.

- Man vis vien neaišku, ką turi galvoje.

Skajus atsiduso svarstydamas, kodėl aplinkiniai, priešingai nuo jo, neįstengia padaryti akivaizdžių išvadų.

- Mes puikiai apsieitume ir be papildomo svorio. Šiuo momentu našta mums nekliudo, ji taps trukdžiu, kai pradėsime stabdymo procesą. Tau būtinas išsamesnis paaiškinimas? Priartėjus prie 61 Gulbės A, mums teks lėtinti tempą ilgiau nei reikėtų. Antra vertus, atsikratę sugedusiais modulių žiedais, galėtume stabdyti "Santjagą" kur kas vėliau ir greičiau. Tai suteiktų mums persvarą prieš kitus laivus. Planetą pasiektume mėnesiais anksčiau negu jie. Turėtume apsčiai laiko išsirinkti geriausias nusileidimo vietas ir naujajame pasaulyje įkurti gyvenvietes.

Prieš atsiliepdamas Norkinkas pamąstė.

- Lengva nebus, Skajau. Neužmiršk, hmm, saugiklių. Modulių žiedai privalo atsiskirti nuo laivo tiktai Kelionės Pabaigos orbitoje

- Žinau. Todėl ir kreipiuosi į tave.

- O, aišku.

- Saugikliai veikiausiai elektroniniai. Vadinasi, su laiku juos įmanoma apeiti. Skrydis dar tęsis daugybę metų, per kuriuos, manau, surastum išeitį. Atsikratyti žiedais norėčiau prieš pat stabdymą.

- Kam taip ilgai laukti?

- Tu vis dar nesuvokei esmės, tiesa? Tarp laivų nusistovėjusi šaltojo karo padėtis. Mums būtina išsaugoti netikėtumo faktorių. - Skajus varstė techniką skvarbiu žvilgsniu. Žinojo turėsiąs Norkinką užmušti, jeigu nutars, kad juo nevalia pasikliauti. Tačiau vylėsi, jog senąjį bičiulį iškelta problema apžavės.

- Teoriškai tuos saugiklius įveikti pajėgčiau. Užduotis neapsakomai sudėtinga, bet su ja susidoroti galima. Darbas tęstųsi ne vienerius metus, gal net dešimtmetį. Plušėti tektų slaptai, vadinasi, reikėtų prisidengti kaspusmetinėmis sistemos revizijomis... tik tuomet suteikiami leidimai peržvelgti giluminio sluoksnio funkcijas. - Skajus matė, kad mintimis Norkinkas jau persikėlė į ateitį. - Bet aš nė nepriklausau patikrinimą atliekančiai grupei.

- Kodėl? Juk tu pakankamai protingas.

- Anot viršininkų, aš "ne komandos žaidėjas". Nors jei visi būtų panašūs į mane, tikrinimo procedūros užtruktų perpus trumpiau.

- Nieko keisto, kad jiems sunku prie tavęs prisiderinti, - tarė Skajus. - Štai kokios problemos užklumpa genijus. Jus retai kada deramai vertina.

Norkinkas sukinkavo galva naiviai įsivaizduodamas, kad jų savitarpio ryšiai galiausiai pasistūmėjo už miglotos ribos, skirančio abipusiai naudingus santykius ir tikrą draugystę.

- Nevertinamas pranašas, ir taip toliau, ir panašiai. Tu teisus, Skajau.

- Žinau. Aš visada teisus.

Jis atsidarė nešiojamą kompiuterį, peržvelgė duomenų klodus, kol rado abstrakčiai pabraižytą miegalių diagramą, kuri atrodė kaip keistos rūšies neonu žvilgantis kaktusas, spygliuotas daugiašakis augalas. Gyvieji buvo pažymėti raudonu ženklu, lavonai - juodu. Skajus izoliuodavo mirusiuosius, ir dabar kai kuriuose modulių žieduose tūnojo vien nusigalavusios mumijos. Darbas pasirodė velniškai sudėtingas, nes prireikdavo perkelti ir sušaldytus, bet gyvus keleivius. Atjungtus šaldiklius tekdavo gabenti traukiniais į kitas vietas - taip greitai, kad nespėtų nusėsti atsarginiai energijos elementai. Kartais taip nusigaluodavo dar viena mumija.

Šiaip ar taip, viskas klojosi pagal planą. Atėjus tinkamam metui, padedant Norkinkui, Skajus bus pasiruošęs įvykdyti savo užmačias.

Bet iš pradžių reikėjo aptarti kitą reikalą.

- Skajau, tu minėjai, kad norėsi pašnekėti apie porą dalykų.

- Teisingai. Norkinkai, pameni, kai buvome jaunesni, prieš mano tėvo mirtį, mes trise - mudu ir Gomesas - apie kai ką kalbėjome. Apie šeštąjį laivą... kaip tu jį vadinai?

Norkinkas nudelbė pašnekovą įtariu žvilgsniu, tarsi bijodamas patekti į spąstus.

- Turi galvoje "Kaliušą"?

Skajus sulinksėjo.

- Taip. Beje, kaip laivas gavo tokį vardą?

Norkinkas išklojo mito smulkmenas, kurių Skajus neprisiminė. Turbūt technikui pačiam rūpėjo iškapstyti kuo daugiau informacijos.

Papildęs istoriją pasakojimu apie delfiną, kuris lydėjo vaiduoklių laivą, jis pridūrė:

- "Kaliušas" neegzistuoja. Tai viso labo legenda.

- Ne. Aš irgi taip galvojau. Bet jis išties yra. - Skajus nenuleido nuo Norkinko įdėmių akių stebėdamas, kaip tas sureaguos į naujieną. - Man pasakojo tėvas. Saugumas visada žinojo, kad šeštasis laivas egzistuoja. Jis skrenda užnugaryje, nutolęs nuo mūsų per pusę šviesos sekundės. Savo matmenimis ir forma panašus į "Santjagą". Tai dar vienas Flotilės laivas.

- Skajau, kodėl taip ilgai slėpei nuo manęs tiesą?

- Nes iki šiol niekaip negalėjau pasinaudoti savo žiniomis. O dabar... priemonių turiu. Aš noriu į jį nukakti, Norkinkai, surengti nedidelę ekspediciją. Visiškai slaptą, suprantama. Strateginė to erdvėlaivio vertė pranoksta mūsų vaizduotės ribas. Ten atrastume aibę atsargų. Detalių. Mašinų. Vaistų. Visko, be ko teko apsieiti ištisus dešimtmečius. Maža to, "Kaliuše" rasime antimaterijos ir funkcionuojančius variklius. Štai kodėl noriu, kad prie mūsų prisidėtų Gomesas. Man prireiks ir tavęs. Vargu ar laive aptiksime gyvų žmonių, bet mes turėsime kaip nors į jį įsibrauti - įveikti apsaugos sistemas.

Norkinkas spoksojo į senąjį savo bičiulį neslėpdamas nuostabos.

- Aš nesunkiai su jomis susidoročiau, Skajau.

- Puiku. Nujaučiau, jog tu manęs neapvilsi.

Pasak Skajaus, jų trijulė išskris į vaiduoklių laivą, vos tik jis suorganizuos katerį, nesukeldamas kitiems įtarimų apie tikrąjį kelionės tikslą - mėginant išspręsti šią problemą, reikės gerokai palaužyti galvą. Išvyka tęsis keletą dienų. Svarbiausia, kad įgulos nariai nepastebėtų jų dingimo. Įkandin Flotilės sekantis "Kaliušas" viliojo savo gėrybėmis, ir tiktai Skajus garantuotai žinojo, jog vaiduoklių laivas egzistuoja.

- Klausyk, - sumurmėjo vėl prie jo pristojęs Klounas, - nekreipti dėmesio į šeštąjį erdvėlaivį būtų tikras nusikaltimas.

Kai Skajus mane apleido - kaip paprastai, realybėje epizodas tęsėsi vos akimirką - kyštelėjau ranką į kišenę siekdamas ginklo ir nejučia ėmiau spėlioti, ar tik gestas nesusijęs su psichologų taip mėgstama falo reikšme. Patraukiau pečiais ir priėmiau vienintelį šiomis aplinkybėmis įmanomą sprendimą, tai yra, nudrožiau link apšviesto įėjimo į vietinį Skliauto rajoną, šalia kurio mane išleido Voveraitė.

Nėręs pro angą, atsidūriau uždaroje, prekybos centrams būdingoje erdvėje. Nutaisiau pasipūtėlišką eiseną vildamasis, kad ji suteiks daugiau pasitikėjimo savimi. Kaip ir Eskerų Aukštumose, čia nestigo bruzdesio, nors jau buvo po vidurnakčio. Tačiau tokios architektūros regėjęs nebuvau. Jos užuominas mačiau ten, kur mane apdorojo Veiverlis, ir Zebrei priklausančio būsto kontūruose. Bet šiose vietose kreivos, tarpusavyje nederančios išsipūtusių vamzdžių linijos, papurtusios sienos bei lubos peržengė bet kokias, sveikam protui suvokiamas ribas.

Slampinėjau maždaug valandą, dairiausi į veidus, kartais prisėsdavau prie dekoratyvinių tvenkinių, nepaprastai populiarių Skliauto visuomenėje, leidau mintims apie pastarųjų dienų įvykius nevaržomai sūkuriuoti mano galvoje. Tikėjausi, jog pavyks susigaudyti, kuriuose iš jų slypi daugiau tiesos. Deja, man trūko informacijos: mozaikos dalelės pasirodė besančios tokios asimetriškos, jog niekaip nelipo į vieną visumą. Gal išmanesnis žmogus ir būtų gebėjęs padaryti teisingas išvadas, bet aš jaučiausi pernelyg pavargęs, kad surasčiau meniškai užslėptas subtilybes. Mane atsiuntė į Geltakmenį užmušti žmogų. Neskaitant to, ką teigė tikimybių teorija, aš susidūriau su auka kaktomuša anksčiau, nei leidausi į paieškas. Vietoj palengvėjimo, kuris turėjo mane užlieti, - nors savo šanso ir neišnaudojau, - jaučiau, jog čia kažkas ne taip, tarytum loščiau pokerį, ir jau per pirmąją partiją būčiau gavęs keturis tūzus.

Tokia sėkmė įkūnijo negandų preliudiją.

Paslėpiau ranką kišenėje ir užčiuopiau pinigų pluoštelį. Nuo to momento, kai prasidėjo vakaras, kupiūrų pastebimai sumažėjo -

nemažai jų surijo nauji drabužiai ir derintojo paslaugos, - tačiau grynųjų man dar užteko. Tuo pačiu keliu grįžau į nusileidimo aikštelę, kurioje iš savo mašinos mane išspyrė Voveraitė, svarstydamas, kuo toliau užsiimti, bet žinodamas, jog man terūpi šnektelėti su Zebre.

Kai nusprendžiau apleisti prekybos centrą, iš naktinės tamsos atgūžėjo pulkas aukštuomenės dabitų, kuriuos lydėjo naminiai gyvūnėliai, mechaniniai patarnautojai ir skraidančios vaizdo kameros, tarytum viduramžių cherubinai bei serafimai, zujantys įkandin šventųjų procesijos. Pavymui sekė bronziniai, ne didesni už vaikišką karstą, barokiniais ornamentais išpuošti neštuvai; paskui šiuos slinko gerokai kuklesnis palankinas - pilka dėžė aštriais kampais ir mažučiu, grotuotu, priešakyje įstatytu langeliu. Jis stokojo manipuliatorių, užtat turėjo garsiai urzgiantį variklį, kuris užnugaryje paliko tepalų pėdsaką.

Mano galvoje užgimė planas, nors ir ne itin išmoningas. Nutariau įsimaišyti į kompaniją ir sužinoti, ar kas nors iš jų pažįsta Zebrę. Jei taip, būtinai pas ją nusigausiu, net jeigu kažkurį iš grupelės teks jėga versti įsisodinti mane į savo kabelinę mašiną.

Būrys sustojo. Vienas tipas, kurio galva priminė mėnulio pjautuvą, kišenėje sužvejojo Išsvajoto Eliksyro ampules. Krapštė jas atsargiai, kad nieko nematytų praeiviai, tačiau nesistengdamas nuslėpti narkotiko nuo bendražygių.

Susiliejau su šešėliais apsidžiaugęs, kad nė vienas iš jų iki šiol manęs nepastebėjo.

Visi grupės nariai susispietė aplink vyriškį - jų rankose išvydau žvilgančius vestuvių ginklus ir ne tokius apeiginius švirkštus. Tiek moterys, tiek vyrai trūktelėjo žemyn apykakles, idant į odą įsmeigtų plienines adatas. Abu puošnūs neštuvai niekur nesitraukė nuo aristokratų. Tuo tarpu pilkasis palankinas sukinėjosi aplink pulkelį ratais. Pora žmonių, laukiančių, kol galės susileisti Eliksyro, nudelbė jį dirgliais žvilgsniais.

Pilkieji neštuvai nepriklausė aristokratų kompanijai.

Vos tik padariau šią išvadą, jie sustingo. Ūždama atsivėrė priešakinė palankino dalis, nuo šarnyrų plūstelėjo garai, iš vidaus kone griūdamas išvirto žmogus. Kažkas iš būrio suriko, dūrė pirštu jo pusėn, ir visa grupė sutartinai žengė atatupsta. Į šoną spruko netgi miniatiūriniai neštuvai.

Pasirodžiusio vyriškio išvaizda kėlė šiurpą.

Viena nuogo kūno pusė atrodė apgaulingai normali, spinduliuojanti jaunystę bei atšiaurų grožį, kaip ir kitų aristokratų išorė. Tačiau kita dalis buvo apaugusi blizgančiomis ataugomis, kurios įkalino jį begalėje sidabrinių, išsišakojusių, odą pervėrusių siūlų. Jie styrojo į šalis per kelias dešimtis centimetrų, susiraizgę į pilką miglelę. Žmogui krypuojant į priekį, tyliai žvangčiodami lūžinėjo gijų gabalėliai.

Nelaimėlis bandė prašnekti, bet iš perkreiptos burnos teišsprūdo klaiki dejonė.

- Sudeginkit jį! - suriko kažkas iš grupelės. - Dėl Dievo meilės, sudeginkit!

Žmogus, kurio galva panėšėjo į mėnulio pjautuvą, žengė šiek tiek arčiau maro aukos ir mostelėjo beveik tuščia ampule.

- Nori *šito?*

Vis dar pirmyn klupčiojantis, sidabrinių ataugų subjaurotas individas išspaudė aimaną. Matyt, pagalvojau, jis surizikavo pasilikti implantus, bet nepasirūpino atitinkamomis apsaugos priemonėmis. Išsirinko pigesnius, anaiptol ne tokius hermetiškus, kaip brangesni modeliai, neštuvus. Arba pasislėpė palankine tik tada, kai užsikrėtė maro sporomis, su viltimi, kad šios plis lėčiau, jeigu jis bus atsitvėręs nuo pavojingos aplinkos.

- Štai. Griebk ir nešdinkis. Netrukus čia pasirodys brigada.

Žmogus pusmėnulio fizionomija sviedė ampulę. Maro auka pasviro į priekį, mėgindamas sugauti ją sveikąją ranka. Bet ampulė praslydo pro pirštus ir sudužo į žemę, ištėkšdama Eliksyro likučius.

Užuot sustingęs, pilkųjų neštuvų savininkas tebegriuvo, kol veidu tėškės į grindis, prie pat purpurinės balutės. Nuo smūgio į orą pakilo atlūžusių gijų debesėlis, tačiau iš pasigirdusio aikčiojimo nesupratau, malonu jam ar skauda. Sveikąja ranka perbraukęs per Eliksyro lašus, maro auka įniko godžiai čiulpti savo pirštus. Susižavėję ir pasibaisėję aristokratai laikėsi nuo jo atokiau, bet incidentą filmavo savo kameromis. Reginys patraukė dar keleto praeivių dėmesį, ir dabar visi stebėjo žmogų taip, tarsi dūsavimai, sklindantys iš deformuoto kūno, viso labo būtų groteskiška vaidyba.

- Kraštutinis atvejis, - kažkas tarstelėjo. - Tokių asimetriškų kontūrų dar nemačiau. Kaip manote, ar mes nuo jo nutolę saugiu atstumu?

- Sužinosime po kurio laiko.

Ant žemės nuvirtęs vyriškis vis dar blaškėsi, kai į prekybos centro salę atlėkė minėtoji brigada. Atrodo, jos nariams toli keliauti nereikėjo. Apsišarvavę technikai atvažiavo gremėzdiška mašina it kokiais didžiuliais neštuvais su atviru priešakiu, išpuoštu bareljefiniais, apie biologinį pavojų įspėjančiais simboliais. Maro auka tebemėgino laižyti Eliksyrą, nė nepastebėjusi atvykėlių, kurių ūžianti transporto priemonė pakibo tiesiai virš blizgančiomis gijomis apaugusio žmogaus. Žemyn nusileido priešakinės durys. Technikai darbavosi žaibiškai, tarpusavyje bendravo gestais bei kuždesiais. Tuo tarpu mašina pokšėjo ir gaudė. Aristokratai be žodžių stebėjo deginimo sceną, suslėpę kišenėse tiek ampules, tiek švirkštus. Galų gale technikai pavarė automobilį atgal, po savęs palikdami tik tuščią žemės plotą. Pavojingąjį sektorių vienas jų perbraukė minų ieškiklio ir šluotos hibridu. Po akimirkos kilstelėjo nykštį savo kolegoms ir nudrožė į prekybos centro gilumą, paskui burzgiantį masyvų automobilį.

Pulkas aukštuomenės atstovų dar kurį laiką mindžikavo vienoje vietoje, bet nemalonus įvykis akivaizdžiai sujaukė jų vakaro planus. Gana greitai visi pranyko poroje asmeninių kabelinių mašinų ir taip atėmė iš manęs galimybę prisišlieti prie jų gretų.

Tačiau ten, kur ne taip seniai stovėjo vyriškis pusmėnulio veidu, šį tą pastebėjau. Iš pradžių maniau regįs eilinę Išsvajoto Eliksyro ampulę, bet priėjęs arčiau supratau, jog ant žemės guli patirtukas, turbūt iškritęs iš kišenės, kai aristokratas traukė narkotikus.

Priklupęs čiupau radinį, juodą, plonytį, su sidabrine lerva, pavaizduota viršutinėje jo dalyje.

Tokios pat išvaizdos patirtukus kartu su Išsvajoto Eliksyro atsargomis buvau radęs Vadimo kajutėje.

- Taneris Mirabelas?

Nuskambėjusio balso intonacijoje išgirdau tik menkutę užuominą į smalsumą.

Pasukau atgal galvą, nes į mane kreipėsi iš užnugario. Prabilęs žmogus vilkėjo tamsų, minimaliu kiekiu raštų išpuoštą apsiaustą. Pilkšvas, nesišypsantis veidas galėjo priklausyti prastai nusiteikusiam laidotuvių biuro savininkui. Įsitempę raumenys ir sprandas liudijo, kad jis nestokojo kovinių įgūdžių.

Su tokiu žmogumi juokauti nevertėjo.

Jis prašneko tyliau, vos krutindamas lūpas:

- Aš esu profesionalus saugumo specialistas. Apsiginklavęs neurotoksiniu pistoletu, kuriuo galėčiau jus pribaigti per sekundę. Be jokio garso. Jums nė neužtektų laiko mirktelėti.

- Gal užteks tų malonybių, - paprašiau.

- Ką gi, tu pats matai, kad aš profesionalas. - Vyriškis linktelėjo pabrėždamas žodžius. - Kaip ir tave, mane išmokė žudyti įvairiausiais įmanomais būdais. Taigi išsiaiškinome, kad mus sieja kai kas bendra. Tikiuosi, dabar galėsime aptarti reikalus kaip du protingi žmonės.

- Aš nežinau, nei kas esi, nei ko nori.

- Tau nebūtina to žinoti. Net jeigu sutikčiau pasakyti, būčiau priverstas meluoti. Kokia tau iš to nauda?

- Taikliai pastebėta.

- Gerai. Šiaip ar taip, gali vadinti mane Pranskiu. Kitas klausimas dar lengvesnis. Mane įpareigojo palydėti tave pas vieną žmogų.

- O jei man nereikia palydos?

- Tau spręsti, - jis kalbėjo ramiai ir tyliai, kaip jaunas vienuolis, bumbantis savo brevijorių. - Tačiau turėsi susitaikyti su tuo, jog tavo kūnui teks įsisavinti tetrodotoksino dozę, kuri pajėgi numarinti dvi dešimtis žmonių. Aš nenustebčiau, jei po tavo oda vyktų kitokie biocheminiai procesai negu po kitų. O gal esi labiau evoliucionavęs stuburinių rūšies atstovas? - jis šyptelėjo, parodydamas eilę tviskančių baltų dantų. - Kaip sakiau, tau pačiam reikės rinktis.

- Na, taip rizikuoti aš nenorėčiau.

- Sveiko proto tau netrūksta.

Mostelėjęs atviru delnu, Pranskis paragino mane kulniuoti palei dekoratyvinį, inkstų formos tvenkinį, įrengtą šio priestato centre.

- Kad per daug neįsivaizdintum, - tariau nė nesukrutėjęs, - turiu tave įspėti: aš irgi ginkluotas.

- Žinau, - atsakė jis. - Jei pageidautum, galėčiau smulkmeniškai apibūdinti tavo pistoletą. Bet tikimybė, kad ledinė kulka užmuštų mane anksčiau, negu spėčiau suleisti tau nuodų, labai menka. Procentinė jos išraiška tavęs tikrai nesužavėtų. Juoba

kad šiuo momentu ginklas slypi dešiniojoje kišenėje, priešingai negu tavo ranka. Tokia padėtis gan reikšmingai apriboja tavo veiksmų laisvę. Keliaujame?

Pajudėjau iš vietos.

- Tu dirbi Raivikui, tiesa?

Sprendžiant iš keisto, Pranskio akyse sušmėžavusio, žvilgsnio, jis mažumėlę suglumo.

- Pirmą kartą apie jį girdžiu, - atšovė suirzęs. Leidau sau nusišypsoti. Pergalė - neįspūdinga, bet vis geriau negu nieko. Aišku, Pranskis galėjo meluoti. Tačiau, jei tik užsimanytų, vyrukas sugebėtų blefuoti kur kas sėkmingiau. Man pavyko jį netikėtai užklupti.

Prekybos centro aikštėje manęs laukė tuščias sidabrinis palankinas. Pranskis apsidairė, palūkuriavo, kol įsitikino, kad niekas į mus nežiūri, ir pravėrė neštuvų dėžę, atidengdamas raudonu pliušu aptrauktą sėdynę.

- Niekaip neatspėsi, ko tavęs paprašysiu, - meiliai pratarė.

Įlipau į mašiną ir susmukau ištaigingame krėsle. Kai užsitrenkė durys, patrūkčiojau valdymo svirtis, bet nė viena neveikė. Staiga, neišgaudami jokio garselio, neštuvai nuslinko paskui žingsniuojantį Pranskį, kurį įžiūrėjau pro žalią langelį.

Po sekundės kitos mane apėmė snaudulys.

Zebrė stebeilijosi į mane šaltu, vertinančiu žvilgsniu, panašiu į tokį, kokiu varstyčiau naują ginklą. Veido išraiškos įskaityti nepajėgiau. Teorijų turėjau įvairių, bet jų patvirtinimas priklausė nuo to, kokius jausmus dryžuotajai pakurstė mano vaizdas - džiaugsmą ar susierzinimą.

Tiesą sakant, ji man pasirodė sunerimusi.

- Kas čia, po velnių, vyksta? - urgztelėjau. - Jei nieko prieš, kad klausiu.

Ji stovėjo įsisprendus. Atsakydama lėtai palingavo galva.

- Tu siaubingai įžūlus, jei po to, ką man iškrėtei, dar drįsti teirautis, ką aš darau.

- Tarkim, mes atsiskaitę.

- Kur tu jį radai ir ką jis veikė? - kreipėsi Zebrė į Pranskį.

- Šlaistėsi traukdamas į save per daug dėmesio.

- Bandžiau nusigauti pas tave, - pataisiau.

Pranskis pamojo į vieną iš paprastų kėdžių, stovinčių kambaryje, į kurį mane pristatė.

- Stebiuosi, jog tau vėl knietėjo su manimi susitikti, - atsiliepė Zebrė. - Galų gale aną sykį viešnage pernelyg nesidžiaugei.

Pašnairavau į Pranskį spėliodamas, koks to tipo vaidmuo ir ką jis žinojo.

- Aš palikau tau raštelį, - gailiai sumurmėjau. - Netgi su tavimi susisiekiau, norėdamas atsiprašyti.

- O tai, kad bandei išklausti, kur bus kita Žaidimo scena, tebuvo atsitiktinumas?

Gūžtelėjęs pasimuisčiau ant kietos, nepatogios kėdutės.

- Kam dar galėjau skambinti?

- Koks tu šiknius, Mirabelai. Pati nesuprantu, kodėl taip elgiuosi. Tu šito nenusipelnei.

Zebrė atrodė kaip anksčiau, neskaitant tam tikrų niuansų. Ji patamsino savo gymį, todėl dryžiai išbluko iki pilkų, veidą išvagojusių juostelių, kurių kontūrai visai išnykdavo atitinkamoje šviesoje. Tankūs juodi karčiai virto geltonais, trumpais plaukais su kirpčiukais. Moteris vilkėjo skoningus, į akis nekrentančius drabužius, ant pečių buvo užsimetusi apsiaustą, panašų į manąjį - žemę siekiantys jo skvernai pridengė smailiakulnius aulinius. Viršutiniam apdangalui stigo tik lopinių matricos, kuri puošė Vadimui priklausiusį originalą.

- Nė nemėginu apsimesti, jog kažko nusipelniau, - atkirtau. - Bet pasiaiškinimą vis dėlto būtų malonu išgirsti. Tu neprieštarausi, kad šį vakarą mudu galėjome susitikti, jei tik mūsų nebūtų atskyrusi masyvi žuvis, vardu Metušelahas?

- Aš stovėjau tau už nugaros. Todėl tu galėjai matyti tiktai mano atspindį. Kas kaltas, kad nesiteikei atsisukti?

- Kodėl tylėjai?

- Tu ir pats nepasižymi plepumu, Taneri.

- Tiek to. Nieko prieš, jei pradėsime viską iš naujo? - įbedžiau akis į Pranskį, laukdamas pritarimo ir iš jo. - Aš jums išklosiu, ką galvoju, ir tada mes galėsime tęsti pokalbį.

- Labai protingas pasiūlymas, - sutiko smulkusis saugumo specialistas.

Giliai įkvėpiau suvokdamas, jog man teks peržengti ribas, kuriomis varžiau savo veiksmus nuo pat atvykimo į Bedugnės miestą. Bet dabar neturėjau kitos išeities.

- Jūs abu dirbate Raivikui, - pareiškiau.

Pranskis atsigręžė į Zebrę.

- Jis jau minėjo šitą vardą. Nesuprantu, ką bando tuo pasakyti.

- Užtat man aišku, - atsakė dryžuotoji.

Linktelėjau, apimtas paradoksalaus palengvėjimo ir susitaikymo su lemtimi pojūčio. Manęs, žinoma, neguodė tas faktas, kad Zebrė tarnavo žmogui, kurį buvau įpareigotas nudobti - juolab šiuo momentu, atsidūrus jos nelaisvėje. Tačiau defetistinio pasitenkinimo, kuris užvaldo atskleidus paslaptį, irgi neįstengiau užgniaužti.

- Raivikas turbūt su tavimi susisiekė, vos tik čia atvyko, - tariau. - Tu esi... kas tokia? Tam tikra laisvai samdoma darbuotoja? Saugumo specialistė kaip Pranskis? Manau, aš neklystu. Tu mokėjai valdyti ginklą ir žingsniu lenkei Veiverlio medžiotojus. Pasakėlės apie diversantus atstojo puikią priedangą. Kas žino, galbūt panašiai žaidi su dauguma šauniausių aukų. Na, kaip man sekasi?

- Nuostabi istorija, - pagyrė Zebrė. - Meldžiu, nesustok.

- Paklusdama Raiviko nurodymui, leidaisi manęs ieškoti. Jis įtarė, kad iš Skajaus Persvaros kažką atsiųs, todėl tau tereikėjo priglausti ausį prie žemės ir gerai įsiklausyti. Muzikantas taip pat atliko savo vaidmenį - kalbu apie statytinį, kuris sekė paskui mane iš vienuolių slaugos namų.

- Koks dar muzikantas? - nustebo Pranskis. - Iš pradžių Raivikas, vėliau muzikantas... ar tie žmonės išvis egzistuoja?

- Užčiaupk, - liepė Zebrė, - ir leisk Taneriui šnekėti.

- Muzikantas - tikras šaunuolis, - pratęsiau. - Bet nežinau, ar suteikiau jam pakankamai užuominų - ar leidau įsitikinti, kad esu jums reikalingas žmogus, o ne šiaip koks nekaltas imigrantas. - Nutilau ir pažvelgiau Zebrei į akis. Iš jos nesulaukęs jokio patvirtinimo, vėl prasižiojau: - Gal muzikantui paprasčiausiai reikėjo perduoti Raivikui, kad aš esu tinkamas kandidatas. Todėl pasistengei mane įsidėmėti. Tu turėjai pažįstamų tarp medžiotojų, gal net palaikei ryšį su grupele tikrų diversantų, iš kur man žinoti. Iš Veiverlio išgirdai, jog man patikėtas aukos vaidmuo.

- Ką jis tauzija? - nustebo Pranskis.

- Deja, tiesą. - Saugumo specialistą, kuris veikiausiai buvo jos pavaldinys, dubleris, vykdantis visus juodus darbus, Zebrė nu-

tvilkė žudančiu žvilgsniu. - Bent jau apie medžioklę. Taneris nuklydo į pavojingą Mulčio rajoną ir leidosi sugaunamas. Mūsų bičiulis neblogai pakovojo, bet jei ne laiku suteikta mano pagalba, medžiotojai būtų jį nudobę.

- Ji buvo priversta mane išgelbėti, - pridėjau. - Bet kilnūs ketinimai čia niekuo dėti. Zebrei reikėjo informacijos, nes po mano mirties niekas nebūtų galėjęs nustatyti, ar *išties* turėjau užmušti Raiviką. Jūsų darbdavys nė kiek netroško visą gyvenimą jaustis įsitempęs ir būgštauti, jog kada nors jį pričiups tikrasis žudikas. Kam tos bemiegės naktys! Aš teisus, Zebre?

- Atsakyčiau teigiamai, jei pritarčiau tavo iliuzijoms.

- Tuomet kodėl mane gelbėjai, jei nenorėjai išsiaiškinti, ką žinau?

- Priežastis jau girdėjai. Aš nekenčiu medžioklės ir tiesiog norėjau tau padėti. - Ji bemaž atsiprašančiai krestelėjo galva. - Atleisk, Taneri. Kad ir kokie įdomūs būtų paranojiniai tavo svaičiojimai, tu klysti. Aš esu ta, kuo sakiausi esanti, ir dėl savo motyvų nemelavau. Beje, būčiau dėkinga, jei apie diversantus šnekėtum kuo mažiau. Netgi gerbiamo Pranskio draugijoje.

- Pati ką tik prisipažinai, kad pažįsti Raiviką.

- Taip, dabar. Be ne anuomet. Pratęsime pokalbį? Gal teiksies išklausyti mane?

- Nekantriai laukiu.

Zebrė įtraukė į plaučius oro, susidomėjusi nužvelgė ištežusį lubų plotelį ir pagaliau įsmeigė akis į mane. Nujaučiau, kad istoriją, kurią ketino man iškloti, mokėjo mintinai.

- Aš *išgelbėjau* tave iš Veiverlio medžiotojų, - prabilo. - Nepuoselėk kvailų iliuzijų manydamas, kad galėjai ištrūkti iš jų nagų savo jėgomis. Akivaizdu, kad nestokoji nei gudrumo, nei fizinės jėgos ar ištvermės, bet kol kas *niekam* savarankiškai nepavyko apmauti Žaidimo dalyvių.

- Gal bėda ta, kad manęs gerai nepažįsti?

- Abejoju, ar noriu pažinti. Man tęsti?

- Klausaus ištempęs ausis.

- Tu iš manęs kai ką pavogei. Ne vien drabužius ar pinigus, bet ir ginklą, kuriuo nė nežinojai, kaip naudotis. Jau nekalbant apie kabelinę mašiną. Tau derėjo pasilikti mano namuose, kol implantas nustotų siųsti signalus, bet tu kažkodėl nusprendei, kad įveiksi pavojus likęs vienas.

Patraukiau pečiais.

- Kaip matai, iki šiol esu gyvas.

- Kol kas, - sutiko Zebrė. - Užtat galvą padėjo Veiverlis. O jis buvo vienas iš nedaugelio mūsų sąjungininkų, prasibrovusių į judėjimo branduolį. Aš žinau, kad jį nudėjai tu, Taneri - pavymui tavęs driekėsi tokie aiškūs pėdsakai, tarytum būtum juos apibarstęs plutoniu. - Ji įniko matuoti žingsniais kambarį. Smailūs aulinių kulnai kaukšėjo į grindis lyg pora vienas po kito tiksinčių metronomų. - Siaubingai apmaudu.

- Veiverlis pasipainiojo man skersai kelio. Į sąrašą draugų, kuriems ruošiausi įteikti kalėdines dovanėles, sumauto sadisto įtraukęs nebuvau.

- Kodėl tu nepalaukei?

- Turėjau kitų reikalų.

- Kalbi apie Raiviką, ar ne? Turbūt miršti, kaip nori išgirsti, iš kur atkapsčiau šią pavardę ir kaip sužinojau, ką ji tau reiškia.

- Jei neklystu, jau ketinai man papasakoti.

- Atsikratęs mano mašina, - tarė Zebrė, - pasirodei Centrinėje stotyje. Iš ten ir skambinai.

- Tęsk.

- Mane apėmė smalsumas, Taneri. Tuo metu jau žinojau, kad Veiverlis negyvas. Nieko nesupratau. Mirti turėjai *tu*, net ir turėdamas iš manęs pavogtą ginklą. Todėl ėmiau spėlioti, ką gi buvau priglaudusi po savo sparneliu. Netvėriau noru išsiaiškinti. - Ji sustojo, ir kulnų caksėjimas nutyko. - Užduotis pasirodė nesudėtinga. Tau kažkodėl rūpėjo sužinoti, kur vyks kitas Žaidimas. Aš pasakiau, nes nusprendžiau, jog tave atrasiu medžioklės plotuose.

Mintyse išvydau praeities scenas, nuo kurių mane, regis, skyrė šimtai valandų, nors iš tiesų į medžiotojus pliekiau dar šį vakarą.

- Tu matei, kaip prigriebiau Voveraitę.

- Aš to nesitikėjau.

Na, žinoma, kaipgi kitaip.

- O Raivikas? Kaip apie jį išgirdai?

- Sužinojau iš mūsų bendros pažįstamos, vardu Dominika. - Zebrė išsišiepė, kuo puikiausiai suvokdama, kaip mane nustebins jos žodžiai.

- Tu lankeisi pas Dominiką?

- Visiškai natūralus žingsnis. Kol turguje šnekėjau su sene, Pranskis sekiojo paskui tave Eskerų Aukštumose. Tą pačią dieną, tik šiek tiek anksčiau, lankeisi turguje, kur tau išpjovė implantą. Dominika turėjo žinoti, kas pasirūpino operacija, jei tik pati nebuvo prikišusi prie jos nagų. Kaip paaiškėjo, ji ir atliko visas reikalingas chirurgines procedūras. O tai gerokai supaprastino mano darbą.

- Ar Bedugnės mieste atrastum nors vieną žmogų, kurio ji nebūtų išdavusi?

- Galbūt... kažkur... bet tokia tikimybė perdėm teorinė. Jei atvirai, Dominika įkūnija geriausią jėgų, kurios padeda gyvuoti mūsų miestui, pavyzdį. Ji gyvas įrodymas, jog čia nėra nieko, ko nebūtų įmanoma nusipirkti už atitinkamą kainą.

- Ką dar iš jos sužinojai?

- Tik tiek, kad esi labai įdomus žmogus, Taneri. Be to, tau knieti aptikti poną, vardu Ardžentas Raivikas, kuris prieš kelias dienas atvyko į Eskerų Aukštumas. Koks sutapimas, jog Pranskis atsekė tave būtent į šią Skliauto dalį!

Rafinuotas saugumo specialistas nutarė sulaukęs savo eilės pratęsti pasakojimą.

- Nepaleidau tavęs iš akių beveik visą naktį, Taneri. Kaip mačiau, tau pavyko susibičiuliauti su Voveraite Samartin. Kas galėtų pamanyti... tu ir ji. - Jis palingavo galvą, tarsi būtų pažeistas kažkoks esminis Visatos dėsnis. - Jūs vaikštinėjote kaip seni draugai. Netgi stebėjote neštuvų lenktynes.

- Įkyri romantika, - nutęsė Zebrė, nepertraukdama žodžių srauto, kuris plūdo iš Pranskio.

- Aš paskambinau Tarinai, - kalbėjo saugumo specialistas, - ir pasiūliau su manimi susitikti. Kai ji atskrido į Eskerų Aukštumas, toliau sekėme jus dviese. Matėme, kaip judu užsukote į drabužių parduotuvę, iš kurios tu išnirai visiškai pasikeitęs. Paskui nuėjote pas derintoją. To kieto riešutėlio prakalbinti nepasisekė, o man siaubingai maga sužinoti, ko iš jo norėjai.

- Kad mane apžiūrėtų, - atsakiau.

- Galbūt. - Pranskis sunėrė ilgus, elegantiškus pirštus ir trėkštelėjo krumpliais. - Vargu ar tai svarbu. Bent jau man sunku įžiūrėti sąsajas tarp apsilankymo derintojo salone ir tolimesnių įvykių.

Pabandžiau apsimesti susidomėjęs.

- Ką turi omenyje?

- Nedaug trūko, kad būtum kažką nužudęs, - atšovė Zebrė, rankos mostu užtildžiusi Pranskį. - Aš tave mačiau, Taneri. Jau norėjau prieiti ir paklausti, ką darai, kai pastebėjau, jog trauki iš kišenės pistoletą. Veido neįžiūrėjau, bet paskui jūsų porelę sekiojau pakankamai ilgai, kad žinočiau, kas stovėjo priešais. Gniaužydamas rankoje ginklą judėjai taip ramiai ir grakščiai, lyg būtum gimęs žudyti. - Ji nutilo, bet po kelių sekundžių tęsė: - Staiga tu paslėpei pistoletą - išskyrus mudu su Pranskiu, niekas nepastebėjo, kad jį laikei. Apsidairei, tačiau tavo auka akivaizdžiai buvo dingusi. Ką mėginai nušauti? Raiviką?

- Pati pasakyk, jei tiek daug žinai.

- Man rodos, tu atsibeldei į Bedugnę tam, kad jį užmuštum. Kodėl? Neįsivaizduoju. Skliauto visuomenėje Raivikų šeima - labai sena, bet neturi tiek priešų kaip kiti klanai. Dabar aišku, kodėl taip užsigeidei nusibelsti į Skliautą, jog net išdrįsai įsibrauti į medžioklių plotus. Ir kodėl pasišalinai iš saugių mano namų. Bijojai pamesti Raiviko pėdsakus, ar ne?

- Kokia prasmė būtų neigti?

- Gali pabandyti, nors nemanau, kad verta.

Ji buvo teisi. Zebrei išklojau viską, kaip ir Voveraitei. Bet šį kartą nejaučiau intymumo atmosferos. Gal dėl Pranskio, kuris įdėmiai manęs klausėsi. Arba dėl nuojautos, jog tuodu žino apie mane daugiau nei tvirtino, ir iš istorijos, kurią dėsčiau, jie neišgaus jokios naujos informacijos. Pasakiau, kad Raivikas kilęs iš gimtojo mano pasaulio, neblogas žmogus, tačiau per savo kvailą galvą arba silpnumą iškrėtęs labai bjaurių dalykų. Ir už tai jis nusipelnė ne menkesnės bausmės nei koks nuožmus, peiliu besišvaistantis psichopatas.

Kai baigiau kalbėti, - kai Zebrė ir Pranskis nustojo varginti mane priekabia kvota ir tirti kiekvieną istorijos aspektą, tarytum ieškodami kokių nors netikslumų, kurie, jų nuomone, neabejotinai turėjo egzistuoti, - beliko vienintelis klausimas. Pats jį ir pateikiau:

- Kodėl mane čia atsitempei, Zebre?

Ji įrėmė į šonus rankas; abipus atsikišo smailios alkūnės.

- O kaip tu galvoji?

- Matyt, viskuo kaltas smalsumas. Bet ne vien jis.

- Tau gresia pavojus, Taneri. Aš tau darau paslaugą.

- Nieko naujo. Su pavojais nuolat susiduriu nuo to momento, kai čia atsidūriau.

- Ji turi omenyje rimtą grėsmę, - įsiterpė Pranskis. - Tu patraukei į save per daug dėmesio.

- Gryna tiesa, - sulinksėjo Zebrė. - Dominika tapo silpnąja grandimi. Apie tave ji veikiausiai išpliurpė pusei miesto. Guldau galvą, kad Raivikas jau išgirdo, kas jį sekioja. Ir sužinojo šį vakarą, vos nepraradęs gyvybės.

- Štai ko nesuprantu, - sumurmėjau. - Jeigu Raiviką perspėjo, kodėl, velniai rautų, jis lindo man į akis? Nepribaigiau jo tik todėl, kad akimirką uždelsiau.

- Galbūt jūs susitikote atsitiktinai? - tarė Pranskis.

Zebrė nudelbė bendrą paniekinančiu žvilgsniu.

- Tokiame dideliame mieste? Ne, Taneris teisus. Raivikas specialiai suorganizavo akistatą. Beje, dar viena smulkmena. Pažiūrėk į mane, Taneri. Ką nors pastebi?

- Tu pakeitei savo išvaizdą.

- Taip. Ir gana lengvai. Raivikas irgi galėjo pasirūpinti korekcijomis. Nieko drastiško nereikėjo. Tik vieno kito pokyčio, kuris garantuotų, kad jo neatpažintum viešoje vietoje. Blogiausiu atveju, po peiliu būtų praleidęs porą valandų. Tokį darbą sugebėtų atlikti netgi nepatyręs skerdikas.

- Tuomet jo motyvai visiškai beprasmiški, - atsiliepiau. - Regis, Raivikas mane provokavo... tarsi *siūlė* jį nužudyti

- Gal būtent to ir norėjo, - tarė Zebrė.

Turėčiau prisipažinti, jog momentais nebetikėjau pajėgsiąs išsigauti iš kambario. Buvau tikras, kad porelė mane nudobs.

Pranskis - aiškiai profesionalas. Diversantų judėjimui priklausančiai Zebrei irgi ne sykį teko susidurti su mirtimi.

Vis dėlto jie manęs neužmušė.

Kabeline mašina nukakome į dryžuotosios namus. Pranskis pasišalino, idant įvykdytų kažkokią užduotį.

- Kas jis? - pasiteiravau, kai mudu likome vieni. - Samdomas pagalbininkas?

- Privatus seklys. - Ji leido savo apsiaustui nuslysti ant grindų. - Paskutinis mados žodis. Skliaute netrūksta vaidų ir tylių karų - kartais tarp klanų ar net pačiose šeimose.

- Manei, jis padės mane susekti?

- Rodos, aš neklydau.

- Man vis dar neaišku, kodėl taip elgiesi, Zebre. - Vėl pažvelgiau pro langą į prarają, panašią į ugnikalnio kraterį, kurį tarsi pūliuojanti votis supo miestas. Horizontą nudažė priešaušris. - Jei tikiesi mane kaip nors išnaudoti, tavo lūkesčiams, deja, pasiteisinti nelemta. Peštynėmis dėl valdžios nė trupučio nesidomiu. Atvykau į Bedugnės miestą dėl vienintelio tikslo.

- Nudėti iš pažiūros nekaltą žmogų.

- Visatoje klesti žiaurumas. Neprieštarausi, jei prisėsiu? - nelaukdamas, kol ji atsakys, klestelėjau į mobilų krėslą, kuris atkurnėjo prie manęs kaip vergiškai nuolankus tarnas. - Širdyje tebesu kareivis. Jei pradėsiu abejoti įsakymais, nebeįstengsiu susidoroti su užduotimi.

Zebrė, kampuotų kontūrų ir aštrių briaunų įsikūnijimas, įsitaisė priešais mane, minkštame krėsle, ir pritraukė kelius po smakru.

- Tave, Taneri, kai kas persekioja. Štai kodėl tavęs ieškojau. Tau pavojinga čia likti. Privalai išsinešdinti iš miesto.

- Nieko kito ir nesitikėjau. Raivikas nusisamdys visus, kurie įstengs jam padėti.

- Vietinius?

Klausimas man pasirodė keistas.

- Na, taip. Kam reikalingi padėjėjai, kurie nepažįsta miesto?

- Tavęs, Taneri, dairosi ne *vietiniai*.

Įsitempiau, priversdamas krėslo paviršių nuvilnyti masažuojančiais raibuliais.

- Ką tu sužinojai?

- Nedaug ką. Tik tiek, kad, pasak Dominikos, kažkas bando iškapstyti tave iš po žemių. Vyras ir moteris. Jie elgėsi taip, lyg niekada anksčiau nebūtų viešėję Bedugnėje. Kaip atvykėliai iš kitų pasaulių. Ir labai norėjo tave surasti.

- Vienas tipas jau buvo prie manęs prikibęs, - atsakiau pagalvojęs apie Kirenbachą. - Jis atsekė paskui mane iš orbitos. Apsimetė pašaliečiu. Atsikračiau jo Dominikos palapinėje. Galbūt

jis grįžo su pastiprinimu. - Pavyzdžiui, Vadimu. Bet žaliūko neįmanoma supainioti su moterimi.

- Jis pavojingas.

- Grėsmę kelia visi, kurie apgavystėmis užsidirba pragyvenimui.

Zebrė iškvietė mechaninį patarnautoją, atslydusį lubų bėgiu. Vykdydama šeimininkės nurodymą, mašina pristatė padėklą, nukrautą įvairaus dydžio ir atspalvio grafinais. Dryžuotoji šliūkštelėjo man į taurę vyno, ir aš nuploviau gomurį aplipusias miesto dulkes. Drauge prislopinau sąmonėje įsišėlusį gausmą.

- Aš labai pavargęs, - prisipažinau. - Vakar tu siūlei man prieglobstį. Ar galėčiau likti tavo namuose bent iki ryto?

Ji nužvelgė mane pro padūmavusį taurės stiklą. Rytas jau išaušo, bet Zebrė suprato, ką turėjau omenyje.

- Galvoji, kad mano pasiūlymas tebegalioja? Po to, ką prikrėtei?

- Visada buvau optimistas, - atsakiau su viltimi, kad mano balsas skambėjo pakankamai nuolankiai.

Vėl paragavau vyno ir tik tuomet suvokiau, koks esu išsekęs.

30

Mažai trūko, kad ekspedicija į vaiduoklių laivą nė nebūtų prasidėjusi. Skajus su dviem bendražygiais, Norkinku ir Gomesu, nusigavo iki krovinių doko, kai iš šešėlių išniro Konstancija.

Dabar ji atrodė gerokai vyresnė, dingtelėjo Skajui, per anksti subrendusi, lyginant su juo pačiu. Sunku patikėti, jog kadaise jiedu buvo beveik lygiaverčiai - vaikai, tyrinėję tamsius, stebuklų kupinus labirintus. Nūnai šešėliai anaiptol nedailiai įsirėžė į moters veidą ir paryškino raukšleles.

- Nieko prieš, jei paklausiu, ką jūs sumąstėte? - Konstancija užstojo kelią link katerio, kurį ruošdami išvykai jie įdėjo nemažai pastangų. - Kiek žinau, leidimo pasišalinti iš "Santjago" niekas negavo.

- Tau paprasčiausiai nepranešė, - atšovė Skajus.

- Aš vis dar priklausau saugumo organizacijai, arogantiškas kirmine. Mums pranešamos *visos* naujienos.

Skajus dirstelėjo į bendrus, širdyje melsdamasis, kad jie laikytų liežuvius už dantų.

- Pasakysiu tiesiai šviesiai. Šis reikalas pernelyg svarbus, kad pasiektų saugumą įprastais kanalais. Konkrečių smulkmenų nedėstysiu, tačiau mūsų misija - diplomatinės prigimties ir itin subtili.

- Kodėl tarp jūsų nematau Ramireso?

- Todėl, kad ekspedicija susijusi su didele rizika. Gali būti, kad papulsime į spąstus. Jei mane pričiups, Ramiresas neteks savo pavaduotojo, tačiau "Santjage" nusistovėjusi tvarka nepakis. O jei su mumis išties bandoma pagerinti santykius, kitas laivas negalės priekaištauti, kad neatsiuntėme nieko iš vyriausiųjų karininkų.

- Kapitonas Ramiresas turėtų žinoti, kur keliauji.

- Suprantama. Juk vykdau jo pavedimą.

- Tuojau patikrinsime. - Ji atitraukė rankovę, ketindama užmegzti ryšį su kapitonu.

Skajus leido sau svyruoti vos vieną sekundės dalį, per tą laiką spėjo įvertinti dviejų vienodai pavojingų strategijų pasekmes. Ramiresas išties tikėjo, kad šiuo metu rengiama diplomatinė operacija. Dingstis suteikė Skajui progą kelioms dienoms išsmukti iš laivo be jokių papildomų klausimų. Nors pamatus apgaulei teko kloti ne vienerius metus. Reikėjo kurti pranešimus, neva gautus iš "Palestinos", klastoti tikrai atsiųstas žinutes. Tačiau Ramiresas proto nestokojo. Jei Konstancija imtų garsiai abejoti misijos pagrįstumu, jam taip pat kiltų šiokių tokių įtarimų.

Puolęs moterį, Skajus išvertė ją iš kojų. Konstancija tvojos pakaušiu į blizgančias doko grindis ir sustingo.

- Tu ją užmušei? - prasižiojo Norkinkas.

- Nežinau, - priklupdamas atsiliepė Skajus.

Konstancija nemirė.

Trijulė nutempė ją per doką ir paguldė greta krūvos sulūžusių krovinių padėklų. Pašaliniam žiūrovui galėjo lengvai susidaryti įspūdis, jog čia vaikštinėjusią Konstanciją užgriuvo bokštas platformų, viena kurių vožė per galvą.

- Ji neprisimins pokalbio, - tarė Skajus. - Jei, prieš mums sugrįžtant, Konstancija pati neatsigaus, aš ją susirasiu.

- Bet įtarimų ji neatsikratys, - pastebėjo Gomesas.

- Dėl to nesijaudink. Mano palikti įrodymai paliudys, jog Ramiresas su Konstancija ne tik žinojo apie ekspediciją, bet ir pa-

tys ją liepė surengti. - Jis pažvelgė į Norkinką, kuris atliko didžiąją dalį klastočių, bet techniko veidas neišdavė jokių emocijų.

Jie pranyko iš doko nelaukdami, kol moteris atsigaivelės. Skajus mielai būtų leidęs varikliams veikti visu pajėgumu, vos tik kateris būtų išniręs į atvirąjį kosmosą, bet tokiu atveju išvykimas galėtų kristi į akis atsitiktiniams žiūrovams. Todėl jis pavarė laivelį atokiau nuo "Santjago" ir išvystęs šimto metrų per sekundę greitį išjungė variklius. Ekspedicijos dalyviai tolo nuo gimtojo laivo pritemdę saloną, nė nemėgindami naudotis ryšio priemonėmis.

Pro šalį tarsi pilka uola slinko "Santjago" korpusas. Skajus pasistengė, kad įgulos nariai nepastebėtų jų dingimo, - vargu ar dabartinėje paranojos atmosferoje atsirastų daug žmonių, kurie jį drįstų apiberti kebliais klausimais, - bet žinojo, jog nuo kitų erdvėlaivių nuslėpti iš doko šovusį katerį niekaip nepavyktų. Tačiau Flotilės radarai ieškodavo raketų, galinčių kursuoti tarp laivų, o ne objektų, kurie pamažu toltų į užnugarį. Tiesą sakant dabar, prasidėjus lenktynėms, kas greičiau nusikratys papildoma našta, į kosmosą dažnai lėkdavo atliekami įrengimai. Šlamštą paprastai siųsdavo toli į priekį, idant Flotilė su juo nesusidurtų, kai ateis laikas mažinti greitį, tačiau tai tebuvo nereikšminga smulkmena.

- Mes sklęsime dvidešimt keturias valandas, - pranešė Skajus, - kol nuo paskutinio Flotilės laivo nutolsime per devynis tūkstančius kilometrų. Tuomet įjungsime variklius kartu su radarais ir nersime link "Kaliušo". Net jei kas užfiksuos išmetamąsias liepsnas, mes vis tiek pasieksime vaiduoklių laivą anksčiau negu jų išsiųsti kateriai.

- O jeigu jie tikrai kažką išsiųs? - paklausė Gomesas. - Turėsime tiktai kelias valandas. Geriausiu atveju - dieną.

- Vadinasi, išnaudoti laiką derėtų kuo protingiau. Poros valandų užteks, kad įsibrautume į laivą ir sužinotume, kas ten nutiko. Turėdami daugiau laiko, galėsime pasidairyti likusių išteklių - medicininės įrangos, krio-kameroms būtinų detalių ir įvairiausių kitų dalykų. Kelte tilptų nemažai turto. Jei rasime tiek, kad visko neįstengsime pargabenti, saugosime "Kaliušą", kol iš "Santjago" atskris daugiau katerių.

- Kalbi taip, lyg vaiduoklių laivas įveltų mus į karą.

- Nenustebčiau, jeigu jis būtų to vertas, Gomesai, - atsakė Skajus Hausmanas.

- Arba jį prieš daugelį metų apšvarino vienas iš kitų laivų. Tokios galimybės neapsvarstei?

- Apsvarsčiau. Ji irgi suteiktų motyvą karui.

Norkinkas, nuo pat kelionės pradžios beveik nepravėręs burnos, tyrinėjo stulbinamai sudėtingą, bendrą vieno iš Flotilės erdvėlaivių planą. Panašiems užsiėmimams technikas aukodavo ištisas valandas, žibančiomis akimis pasinerdavo į analizes, prisimindavo maistą ir miegą tik tada, kai rasdavo jį tenkinantį problemos sprendimą. Skajus pavydėjo tokio kryptingumo, bet krūpčiodavo vien nuo minties, kad galėtų taip maniakiškai atsiduoti vienai užduočiai. Norkinką jis vertino dėl konkrečios priežasties: technikas atstojo instrumentą, tinkamą nagrinėjant apibrėžtus klausimus, kurių atsakymus įmanoma numanyti. Užuodęs kažką įmantraus ar paslaptingo, Norkinkas atsidurdavo savo stichijoje. Prašymams iškelti tikėtinas versijas, kokios duomenų apdorojimo sistemos galėtų egzistuoti "Kaliuše", jis tiesiog nepajėgdavo atsispirti. Nors ir realių, šių teorijų, žinoma, nepagrįsi jokiais įrodymais, bet prognozuotojo darbo Skajus nebūtų patikėjęs niekam kitam.

Jis prisiminė visas negausias apie vaiduoklių laivą žinomas smulkmenas. Aišku tik tiek, kad kitados "Kaliušas" priklausė Flotilei. Jį sumontavo ir drauge su kitais laivais išsiuntė iš Merkurijaus orbitos. Statybų proceso ir paleidimo, be abejo, negalėjo gaubti paslapties skraistė, net jeigu erdvėlaiviui būtų suteiktas prozaiškesnis vardas, neturintis nieko bendra su mitiniu vaiduoklių laivu. Kaip ir kiti Flotilės nariai, jis išvystė kreiserinį greitį ir ilgą laiką - turbūt daugybę metų - skriejo vienoje kompanijoje.

Bet per pirmuosius skrydžio dešimtmečius kažkas atsitiko. Flotilė nenumaldomai tolo nuo politinių ir socialinių poslinkių, vykstančių gimtojoje sistemoje. Kai atstumas išaugo iki šviesmečių, ryšys su namais ėmė trūkinėti. Laivai tebegaudavo naujausius techninius duomenis ir patys siųsdavo pranešimus, tačiau, bėgant laikui, transliacijos vis labiau užsitęsdavo, o sulauktos žinutės būdavo padrikos arba jas atlydėdavo visiškai prieštaringa informacija, bylojanti apie įvairių klikų, iš kurių ne visos linkėjo Flotilei geriausios kloties, gyvavimą. Retsykiais pavykdavo užfiksuoti naujienų tarnybų skelbiamų žinių nuotrupas, pasakojančias apie grupuotes, kurios neigė patį Flotilės egzistavimo

faktą. Iš esmės niekas rimtai nežiūrėdavo į pastangas perrašyti istoriją, vis dėlto klausytis apie šiuos mėginimus buvo nemalonu.

Mus skiria per didelis atstumas ir laiko tarpas, - pagalvojo Skajus, mintyse kartodamas šiuos žodžius tarytum mantrą. Štai kur visa esmė.

Laivai vis mažiau bendravo vieni su kitais, būtent todėl taip lengvai pavyko nuslėpti tiesą apie "Kaliušą".

Skajaus senelis - tai yra Tito Hausmano tėvas, - turėjo tiksliai žinoti, kas įvyko. Jis atskleidė sūnui dalį tiesos, bet, ko gero, ne visą. Prieš mirtį turbūt pats Titas ėmė abejoti dėl to, kas iš tikrųjų nutiko. Dabar įmanoma tiktai spėlioti. Skajaus nuomone, egzistavo du tikėtini scenarijai. Pagal pirmąjį, tarp erdvėlaivių kilo kivirčas, užsibaigęs "Kaliušo" antpuoliu. Neatmestinas ir branduolinių ginklų panaudojimas: Titas minėjo, esą radaro ekrane vaiduoklių laivas buvo tokios pat formos kaip kiti Flotilės nariai, tačiau jį vis vien galėjo kaip reikiant pamaitoti. Jei kiti erdvėlaiviai susigėdo dėl savo veiksmų, jiems veikiausiai magėjo užmiršti konfliktą. Tokiu atveju su gėdos jausmu būtų tekę gyventi vieną kartai, o ne jos palikuoniams.

Antroji įsivaizduojamų įvykių eiga atrodė ne tokia dramatiška, bet ne mažiau gėdinga. O jei "Kaliuše" atsitiko kažkas siaubingo - tarkim, visą įgulą ėmė pjauti maras, - o bendražygiai nė nepasiūlė pagalbos? Žmonijos istorijoje pasitaikydavo ir bjauresnių dalykų. Kas galėtų juos kaltinti dėl baimės užsikrėsti infekcija?

Taip, gėdinga, bet visiškai suprantama.

Vadinasi, jiems reikės būti labai atsargiems. Skajus nutarė reaguosiąs į kiekvieną netikėtumą kaip į mirtiną grėsmę. Tačiau dėl laimikio rizikuoti vertėjo. Į sąmonės paviršių išniro mintys apie laivo gabenamą antimateriją, kuri slypėjo savo saugykloje laukdama dienos, kai bus panaudota stabdymo procesui. Antimaterija išties galėtų praversti, tik ne taip, kaip įsivaizdavo "Kaliušo" kūrėjai.

Arba kiti laivai.

Kateris sklendė keletą valandų, kol nutolo nuo Flotilės. Kartą jį užkliudė iš "Brazilijos" šovęs radaro spindulys, tarsi aklo žmogaus pirštai, čiupinėjantys nepažįstamą objektą. Per šią įtampos sklidiną akimirką Skajus net ėmė spėlioti, ar tik jis nesu-

klydo nusprendęs leistis į ekspediciją. Tačiau netrukus spindulys pranyko ir nebesugrįžo. Matyt, "Brazilija" palaikė keltą kokiu gelžgaliu - nepataisoma, beverte, į kosminę erdvę išsviesta mašina.

Galiausiai jie liko vieni.

Užgniaužęs pagundą įjungti variklius, Skajus leido kateriui dreifuoti dvidešimt keturias valandas. "Santjagas" nebandė su trijule susisiekti, ir tai liudijo, jog kol kas jų išvyka nieko nesudomino. Jei ne Norkinko bei Gomeso draugija, jį būtų apėmusi iki šiol niekuomet nepatirta vienatvė. Kokį siaubą izoliacija turėjo sukelti mažam berniukui, kuris, įkalintas vaikų kambaryje, nugrimzdo į gąsdinančią tamsą! Sunku patikėti, kad jis savo noru taip nutolo nuo namų.

Bet dabar Skajus turėjo tikslą.

Jis išlaukė iki paskutinės sekundės ir tik tada įjungė variklius. Pro išmetamąsias tūtas plūstelėjo liepsnos, sodraus alyvų atspalvio, aiškiai regimos žvaigždžių fone. Skajus nepaleido jų tiesiai į Flotilės pusę, tačiau visiškai paslėpti ryškių tvyksnių, žinoma, negalėjo. Nieko baisaus - kad ir ko imtųsi erdvėlaiviai, jei užfiksuotų katerį, šis vis vien nusigaus iki "Kaliušo" pirmas. Ekspedicija suteiks progą pajusti lašelį triumfo, kuris užvaldys, kai jo vadovaujamas "Santjagas" greičiau už kitus pasieks Kelionės Pabaigą, ir neleis užmiršti, kad kiekvienas jo žingsnis ar veiksmas tebuvo dalis didingesnio plano.

Skirtumas tas, jog Kelionės Pabaigą, naująjį pasaulį, Flotilė tikrai atras. O "Kaliušo" egzistavimą patvirtino tiktai Tito žodžiai.

Skajus įjungė tolimo veikimo radarą ir lyg ištiesęs ranką - kaip "Brazilijos" įgula - įniko apgraibomis tyrinėti tamsą.

Jis būtinai aptiks vaiduoklių laivą, jei tas iš tiesų skrenda įkandin.

- Ar tu negali palikti jo ramybėje? - paklausė Zebrė.

- Ne, net jeigu būčiau pasirengęs Raivikui atleisti, - nors taip nėra, - aš vis tiek pageidaučiau išsiaiškinti, kodėl jis mane provokavo. Ką iš to tikėjosi išpešti.

Mes sėdėjome Zebrės bute. Už lango buvo vėlyvas rytas, pro debesų properšas švytėjo aukštai pakilusi saulė, ir miestas,

atsikratęs demoniškos atmosferos, skendėjo melancholijoje. Savotiško orumo įgavo netgi šlykščiausiai deformuoti pastatai, it kantrūs ligoniai, įpratę prie pasibjaurėtinų savo išsigimimų.

Deja, vaizdas neapmalšino širdį varstančio nerimo. Kuo toliau, tuo labiau buvau tikras, jog mano atsiminimai visiškai susipainioję. Ištraukos iš Hausmano gyvenimo nenutrūko, bet dabar delnas kraujavo kur kas silpniau. Rodės, tarytum virusas pravėrė duris į klodą prisiminimų, kurie visada egzistavo mano sąmonėje, bet nesutapo su oficialia istorinių šaltinių versija, pasakojančia, kas įvyko "Santjage". Galbūt užkrato jėgos pamažu seko, tačiau atsiminimai apie Hausmaną nenumaldomai ryškėjo - aš pats buvau bebaigiąs persikūnyti į Skajų.

Tai dar ne viskas. Neseniai mane kažkodėl išgąsdino sapnas apie sužeistą, baltoje dauboje įkalintą žmogų. Nūnai, turėdamas daugiau laiko apmąstymams, veikiai sumojau, dėl ko oda ėjo pagaugais.

Raišakoju galėjau būti tik aš pats.

Bet į hamadrijado duobę, išraustą Roplių rūmuose, žiūrėjau Kahuelos akimis. Dėl to galima apkaltinti nuovargį, tačiau per pastarąsias porą dienų į jo kailį teko įlįsti ne kartą. Mane aplankydavo atsiminimų arba sapnų nuotrupos, kuriuose mudu su Gita siejo gerokai intymesni santykiai, nei galėjau įsivaizduoti. Protarpiais jausdavau, kad mintyse pajėgčiau atgaminti kiekvieną slaptą jos kūno išlinkį ir porą; tomis akimirkomis regėdavau, kaip glostau jos strėnas arba sėdmenis, mano šnerves kutendavo gerai pažįstamas kūno aromatas. Bet kai kurie su Gita susiję niuansai, regis, buvo pernelyg skausmingi, kad įstengčiau iš jų išrutulioti konkrečias smulkmenas.

Neabejojau dėl vieno: miglotą nerimą kurstė tai, *kaip* ji žuvo.

- Klausyk, - tarė Zebrė, vėl įpylusi man kavos, - gal Raivikas paprasčiausiai užsigeidė mirties?

Išvijau pašalines mintis iš galvos.

- Aš galėjau patenkinti jo troškimą Skajaus Persvaroje.

- Nemanai, kad jie puoselėjo kažkokį konkretų norą, kurį įgyvendinti įmanoma tiktai Geltakmenyje?

Priblukę dryžiai leido aiškiau įžiūrėti jos veido kontūrus. Pašnekovė atrodė žavingai, kaip statula, nuo kurios nuvalė akį rėžiantį dažų sluoksnį. Bet nuo to momento, kai Pranskis mudu čia

atskraidino, mes tik kalbėjomės ir artimiau nebendravome. Į lovą nesugulėme ne todėl, kad jaučiausi siaubingai nusikamavęs. To nesiūlė pati Zebrė - nei elgesiu, nei apranga ji neišsidavė, jog mudu siejo šis tas daugiau negu šalti profesiniai santykiai. Tiesą sakant, labai nesisielojau. Abejingumą pakurstė ne vien nuovargis ar negebėjimas sutelkti mintis į tokį paprastą, neturintį nieko bendra su sąmokslais, dalyką kaip fizinis intymumas. Paprasčiausiai negalėjau atsikratyti nuojautos, kad ji tik stengėsi tobulai atlikti savo vaidmenį.

Bergždžiai mėginau pasijusti išduotas. Juk ir aš nebuvau su ja atviras.

- Žinai, - pakėliau akis į Zebrės veidą ir pagalvojau, kaip lengvai ji pakeitė išorę, - egzistuoja ir kita galimybė.

- Kokia?

- Aš mačiau ne Raiviką. - Nuleidau ant stalo tuščią puodelį ir atsistojau.

- Kur susiruošei?

- Laukan.

Kabeliais nušvytavome į Eskerų Aukštumas.

Mašina šovė žemyn ir neilgai trukus įtraukiama jos važiuoklė palytėjo nuo lietaus slidžią nusileidimo aikštelę, kurioje išvydau gerokai daugiau transporto priemonių nei paskutinį sykį, kai čia lankiausi - galų gale jau išaušo diena. Praeivių kostiumai ir fiziniai pavidalai neišsiskyrė tokiu pretenzingumu, kokį mačiau anksčiau. Rodės, lyg aplinkui vaikštinėtų konservatyvesni Skliauto visuomenės atstovai, kurie vengė beprotiškų malonumų kupinų naktų. Žinoma, lyginant su Skajaus Persvaroje įprasta žmonių išvaizda, čionykščiai vis vien buvo linkę į kraštutinumus. Savo pavidalais jie drastiškai nenutolo nuo standartinės suaugusios žmogiškos būtybės, bet prieš save aš regėjau visų įmanomų korekcijų kombinacijas. Atmetus tuos atvejus, kai gymis, pigmentacija arba kūno plaukuotumas buvo akivaizdžiai neaiškios prigimties, aš ne visada galėjau pasakyti, kurie praeivių bruožai paveldėti, o kuriuos pakoregavo derintojai arba jų abejotinos reputacijos kolegos.

- Tikiuosi, mūsų ekskursija turi tikslą, - pareiškė Zebrė, kai išnirome iš salono. - Jei kartais pamiršai, priminsiu, jog tavęs ieš-

ko du žmonės. Sakai, jie dirba Raivikui, bet žinok, kad Veiverliui irgi netrūksta draugų.

- Gyvenančių kituose pasauliuose?

- Tikriausiai ne. Nebent jie apsimetė svetimšaliais, kaip ir Kirenbachas. - Dryžuotoji uždarė duris, ir mašina akimoju atsiplėšė nuo aikštelės, turbūt ketindama atlikti kažkokią jai patikėtą užduotį. - O jeigu jis grįžo su pastiprinimu? Nieko stebėtino, jeigu Raivikas sugebėjo atsekti tave iki Dominikos palapinės. Argi ne ten palikai Kirenbachą?

- Tikrai nieko stebėtino, - sutikau, kartu mėgindamas užgniaužti irzlumą.

Mes nudrožėme iki aikštelės krašto, link vienos iš pakylų, ant kurių kėpsojo teleskopai. Iškyšą supantys turėklai siekė krūtinę, tačiau, jei norėjai pasižvalgyti į miestą iš paukščio skrydžio, reikėjo užsiropšti ant cokolio. Nuo jo dirstelėjus apačion, dar labiau apsvaigdavo galva. Prispaudžiau okuliarą prie akies ir pasukęs teleskopą plačiu lanku įsispiginau į Bedugnės panoramą. Kurį laiką krapščiau vaizdą ryškinantį ratuką, kol pagaliau susigaudžiau, jog tose tamsybėse vis vien nė velnio neįžiūrėsiu. Spoksant iš šito taško, Skliauto raizginys atrodė dar painesnis ir vešlesnis - tarytum kraujagyslėmis išraižyto audinio skerspjūvis. Kažkur ten slapstėsi Raivikas - vienišas, miesto kraujotakoje besiblaškantis kūnelis.

- Ką nors matai? - pasidomėjo Zebrė.

- Dar ne.

- Esi įsitempęs, Taneri.

- O tu nebūtum, jei atsidurtum mano vietoje? - plojau delnu per teleskopą, ir tas ėmė suktis aplink savo ašį. - Man įsakyta nužudyti asmenį, kuris tikriausiai nė nenusipelnė mirties. Pasiteisinti galiu tik tuo, kad esu susaistytas garbės kodeksu, kurio niekas nesupranta ir negerbia. Būsima auka mane provokuoja. Dominiką aplankiusi porelė turbūt siekia mane užmušti. Mano atsiminimai, švelniai tariant, mažumėlę susipainioję. Ir negana to, žmogus, kuriuo pasitikėjau, nuo pat pradžių man melavo.

- Kur tu lenki? - sprendžiant iš intonacijos, ji puikiai žinojo atsakymą. Gal ne viską perkando, bet užuominas tikrai suprato.

- Tu ne ta, kuo dediesi esanti, Zebre.

Netikėtai dvelktelėjęs vėjo šuoras vos neužgožė jos balso.

- Ką?

- Tu dirbi Raivikui, teisingai?

Dryžuotoji piktai papurtė galvą, perkreipė lūpas, tarsi idiotiški mano tvirtinimai būtų kėlę juoką, tačiau ji persistengė vaidindama. Aš žinojau, kad nesu pats šauniausias melagis pasaulyje, bet Zebrei irgi nebuvo lemta iškovoti šio titulo. Geriausiu atveju, mudu galėjome vadintis diletantais.

- Išprotėjai, Taneri. Visada maniau, jog tau atsisuko pora varžtelių. Dabar tuo neabejoju. Tau tikrai jų trūksta. Ir ne poros.

- Tu jam dirbai jau tada, kai mudu pirmą sykį susitikome, - atšoviau. - Istorija apie diversantus tėra priedanga. Nebloga, turiu sutikti, bet vis vien priedanga. - Nušokau nuo cokolio, nes staiga pasijutau nesaugiai. Lyg būčiau pabūgęs, kad netikėtas, itin stiprus vėjo gūsis nupūs mane į Mulčią. - Galbūt mane išties pagrobė Žaidimo dalyviai. Bet į tavo akiratį aš pakliuvau anksčiau. Galvojau, jog Raiviko žmogaus, Kirenbacho, atsikračiau, tačiau paskui mane slankiojo dar kažkas, tik ne taip akivaizdžiai. Galiausiai sugebėjau pranykti tau iš akių, bent jau iki to momento, kai Veiverlis įgrūdo man į galvą implantą - puikiausią sekimo priemonę. Na, mano išvados tave sudomino?

- Kuoktelėjai, Taneri, - pakartojo ji, visiškai neįtikinamai.

- Žinai, kaip suvokiau, kad esi apsimetėlė? Neskaitant tarpusavyje nederančių smulkmenų?

- Priblokšk mane.

- Tau nevertėjo šnekėti apie Kirenbachą. Aš *nė karto* neminėjau jo pavardės. Jei atvirai, specialiai taip elgiausi, nes laukiau, kol tu suklysi. Kaip matai, sėkmė nuo manęs nenusigręžė.

- Ak tu šunsnuki, - meiliai ištarė Zebrė. Bet kokiam iš atokiau mus stebinčiam žiūrovui būtų pasidingoję, kad jis mato porelę švelniai burkuojančių įsimylėjėlių. - Tu esi klastingas šunsnukis, Taneri.

Nusišypsojau.

- Panorėjusi galėjai rasti tinkamą dingstį, priburti, kad pavardę tau išdavė Dominika, kai jos paklausei, su kuo aš keliavau. Beveik tikėjausi, jog taip ir atsakysi. Nė nenutuokiu, kaip būčiau sureagavęs. Bet dabar klausimas išspręstas, ir mes tiksliai žinome, kas tu tokia.

- Apie kokias smulkmenas kalbėjai?

- Maga patenkinti profesinį smalsumą?

- Panašiai.

- Tu pernelyg stengeis man padėti, Zebre. Palikai mašiną veikiančią, kad galėčiau ją nugvelbti. Aiškiai matomoje vietoje numetei ginklą ir parūpinai nemenką kiekį grynųjų. Juk tu norėjai, kad visa tai pavogčiau ir įrodyčiau esąs žmogus, kuris atvyko užmušti Raiviką.

Ji patraukė pečiais.

- Tik tiek?

- Na, ne visai. - Stipriau įsisupau į Vadimo apsiaustą. - Man nepraslydo pro akis tas faktas, kad mudu mylėjomės... hmm, galima sakyti, per pirmąjį pasimatymą, kai beveik manęs nepažinojai. Turiu pridurti, jog buvo malonu.

- Tik nereikia man meilikauti. Arba sau, jeigu apie tai prašnekome.

- Tačiau antrą kartą, kai mes susitikome, tau, regis, nuo širdies nukrito akmuo, bet mane matydama džiaugsmu netryškai. Aš nepajutau nė menkiausio noro suartėti. Bent jau iš tavo pusės. Kurį laiką nesumojau kodėl, bet dabar viskas aišku. Pačioje pažinties pradžioje tau reikėjo intymumo, nes vyleisi, kad nenulaikysiu liežuvio už dantų ir išduosiu kokią nors mane inkriminuojančią detalę. Štai kodėl pasiūlei permiegoti.

- Taneri, žmonės elgiasi, kaip jiems patinka. Juk galėjai su manimi nesigulti, nebent pripažįsti, kad tavo smegenis valdo pimpalas. Beje, man neatrodė, jog dėl to labai gailėtumeis.

- Turbūt todėl, kad iš tiesų nesigailėjau. Per antrąjį mūsų susitikimą iš nuovargio nepastovėjau ant kojų, todėl tavo pasiūlymą būčiau atmetęs, bet tu nieko panašaus neplanavai. Tuo metu jau žinojai viską, ko tau reikėjo. Su manimi mylėjais grynai dėl profesinių priežasčių. Tau knietėjo išgauti informacijos.

- Man nepasisekė.

- Na, ir kas? Įrodymų, kas esu, sulaukei vėliau, kai nudžioviau tavo mašiną ir ginklą.

- Kokia graudenanti istorija, ar ne?

- Nelabai. - Pažvelgiau per turėklus. - Man rodos, Zebre, istorija gali baigtis tuo, jog tu ilgai ir nuobodžiai lėksi žemyn. Aš sukoriau nemenką kelią, kad nudėčiau Raiviką. Nejau tau nešovė į galvą, jog be didelio sąžinės graužimo pribaigsiu ir tuos, kurie man kliudys?

- Kišenėje turi ginklą. Pasinaudok juo, jei tau taip knieti.

Paliečiau pistoletą, idant įsitikinčiau, kad jis niekur nedingo. Rankos iš kišenės netraukiau.

- Galėčiau nupilti tave be kurią akimirką.

Zebrės garbei turėjau pripažinti, kad ji sugebėjo nevirptelėti.

- Laikydamas ranką kišenėje?

- Išbandyk mane, jei nori. - Jaučiausi taip, tarytum mes dalyvautume šaradų konkurse arba repetuotume dialogą iš scenarijaus ir neturėtume teisės nieko jame pakeisti. Kitaip sakant, privalėtume atlikti savo vaidmenis iki galo - kad ir kokie jie būtų.

- Nejau įstengtum į mane pataikyti?

- Šaudamas tokiu kampu, užmuščiau žmogų ne pirmą kartą. - Tačiau pirmą sykį norėčiau aukos mirties, dingtelėjo mintis. Galų gale Gitos žudyti neketinau. Be to, abejojau, ar man iš tiesų knietėjo sudoroti Zebrę.

Gitos žudyti neketinau...

Stengiausi apie tai negalvoti, bet mano mintys, lyg besiblaškydamos vieną išėjimą turinčiame labirinte, vis sugrįždavo prie šio momento. Ilgą laiką slopintos, jos pagaliau išniro į paviršių tarsi gauja triukšmadarių, kurie bando prasibrauti į koncertą neturėdami bilietų. Iki šiol atsiminimai glūdėjo tamsioje smegeninės kertėje. Gita negyva, teisingai, bet aš vengiau svarstyti, *kaip* ji mirė. Padėjo galvą per antpuolį - ką dar galima pasakyti? Nieko.

Nebent tai, kad ją nužudžiau aš.

Štai ką prisiminiau.

Gita pabudo pirma. Būtent ji išgirdo, kaip užpuolikai, kurių pasirodymą maskavo stroboskopiniai žaibų tvyksniai, pralaužė mūsų apsaugos užtvarą. Atplėšti vokus privertė baimingas jos cypimas ir prie manęs prigludęs, įsitempęs kūnas. Iš karto pastebėjau tris siluetus, juoduojančius palapinės audinyje it kokiame groteskiškame šešėlių teatre. Sulig kiekvienu žaibo blyksniu jie persirikiuodavo - kartais belikdavo vienas arba du. Galiausiai vėl išvysdavau visą trijulę. Iš stovyklavietės atsklido mūsų žmonių riksmai - trumpi tarytum trimito ūkčiojimai.

Palapinę perskrodė jonizuoto oro gijos, ir pro pjūvius įsiveržė lietaus bei vėjo šuorai. Delnu užspaudžiau Gitos burną, kitą ran-

ką nugrūdau po pagalve, kur prieš miegą paslėpiau pistoletą, ir apsidžiaugiau, pirštams palietus vėsią, išlenktą rankeną.

Išvirtau iš gulto. Nuo to momento, kai pastebėjau užpuolikus, tepraėjo ne daugiau kaip viena kita sekundė.

- Taneri? - dėl įsisiautėjusios audros, kurios šniokštimas pranašavo nelaimę, vos galėjau girdėti savo balsą. - Taneri, kur, po velnių tu prapuolei?

Į apklotus suvyniojęs Gitą, kuri drebėjo, nors oras buvo karštas ir drėgnas, vėl šūktelėjau:

- Taneri?

Pamažu atgijo naktinis mano regėjimas, ir akiratyje ėmė ryškėti pilkšvas sudarkytos palapinės vaizdas. Modifikacija, kurią pardavė ultros, buvo verta savo kainos. Ją įsigyti prikalbino Diterlingas. Po genų korekcijos vidinę mano tinklainės pusę užklojo audinys, vadinamas dangalu, kuris atspindėdavo šviesą, sugerdamas maksimalų jos kiekį. Netgi pakeisdavo bangų ilgį ir fluorescuodavo, kai tinklainė imdavo funkcionuoti optimaliu jautrumu. Ultros minėjo, neva vienintelis korekcijos trūkumas būtų blizgesys, kuriuo nušvis akys, jei kas nors nukreips man į veidą įjungtą žibintuvėlį.

Ultranautai praminė šitą reiškinį akiplieska.

Tačiau sumanymas man patiko. Aš galėjau pamatyti kitus kur kas greičiau negu jie išvystų žvilgančias mano akis.

Ultros, žinoma, tuo neapsiribojo.

Jie įgrūdo į mano tinklainę bacilų, dėl modifikuoto, jautraus šviesai chromoproteino pigmento pajėgiančių bet kokiomis sąlygomis fiksuoti fotonus. Užteko nugnybti keletą genų X chromosomoje. Aš turėjau vien tik moterų paveldimą geną, kuris leisdavo įžiūrėti įvairiausius raudonos spalvos niuansus. Anksčiau nė neįsivaizduodavau, jog esti tokių atspalvių. Mane netgi aprūpino spiečiais iš gyvatės pasiskolintų ląstelių, - jų egzistavimą išdavė ragenos pakraščiuose įsirėžę randeliai, - kurios galėjo fiksuoti beveik infraraudonus bei ultravioletinius spindulius ir užmegzti neurojungtis su regos nervu, kad apdoročiau tokiu būdu gaunamą informaciją matydamas įprastą vaizdą savo akiratyje. Tačiau gyvatės regėjimą reikėjo aktyvuoti. Kaip ir visus mano gebėjimus, jį atgaivindavo arba nuslopindavo konkretūs retrovirusai, apkrečiantys mane kontroliuojamu vėžiu, kuris per dieną ki-

tą surėsdavo arba išardydavo būtinas ląstelių struktūras. Korekcijas nutariau įsisavinti paeiliui. Iš pradžių sustiprintą naktinį matymą. Vėliau ir raudonus atspalvius.

Nėriau pro širmą, skiriančią mūsų palapinės pusę nuo Tanerio dalies, kur tebestovėjo šachmatų stalas. Po mano laimėtos, kaip visada, partijos palikome figūras ant lentos.

Nuogas, tik chaki spalvos šortus dėvintis Taneris klūpėjo šalia gulto lyg žmogus, kuris mėgina susirišti batus arba apžiūrinėja ant pado iškilusią pūslę.

- Taneri?

Jis pažvelgė į mane, kilstelėjo juoda mase ištepliotas rankas. Iš Tanerio gerklės ištrūko dejonė. Supratau, kas atsitiko, vos tik sustiprėjo mano regėjimas. Žemiau kulkšnies jis beveik neturėjo pėdos. Šios likučiai labiau priminė anglis negu kūno dalį ir, rodės, nuo menkiausio prisilietimo galėjo sutrupėti į juodus šipulius.

Į šnerves tvoskė pačirškintos gyvos mėsos smarvė.

Staiga jis nustojo aimanuoti, tarytum sąmonėje būtų įsijungusi kažkokia paprogramė, kuri nusprendė, kad inkštimas nepadės išsigelbėti, ir nuslopino skausmą. Kai Taneris prašneko, jo balsas nuskambėjo absurdiškai šaltai ir dalykiškai.

- Turbūt jau pastebėjai, kad aš rimtai sužeistas. Vargu ar būsiu tau naudingas. - Po trumpos pauzės pridūrė: - Kas nutiko tavo akims?

Pro plyšį į palapinę įsmuko figūra. Naktinio matymo akiniai kadarojo po atėjūno kaklu, prie ginklo primontuotas žibintuvėlis pakrypo į mūsų pusę ir jo spindulys smigo į mane. Maskuojamoji žmogaus uniforma sumirgėjo, mėgindama prisiderinti prie palapinės spalvų.

Vienu šūviu ištaškiau jo vidurius.

- Mano akims nieko nėra, - atšoviau, kai akiratyje išblėso nuo salvės užsilikęs rausvas pošvytis. Peržengiau lavoną žiūrėdamas, kur statau basas kojas, idant neužminčiau išdrabstytų žarnų. Priėjau prie ginklų stelažo, stvėriau masyvų, bet šiuo metu nereikalingą bozonų spinduliasvaidį - pernelyg gremėzdišką, kad praverstų iš taip arti šaudant į priešus - ir nusviedžiau ant Tanerio gulto. - Visiškai nieko. Pasinaudok juo kaip ramentu ir drožk atidirbti savo algą. Išsikrapštę iš šitos košės, būtinai atauginsime tavo pėdą, todėl manyk, kad ją praradai laikinai.

Taneris dėbtelėjo į žaizdą, įbedė akis į ginklą ir vėl įsistebeilijo į pajuodavusią savo koją, tarytum neapsispręsdamas, ką daryti.

Galop pajudėjau iš vietos.

Visu svoriu užgriuvau ant bozonų šaudyklės, pasistengęs nustumti skausmą į slapčiausius sąmonės užkaborius. Pėdos, be abejo, netekau, bet Kahuela sakė tiesą. Aš *galėjau* be jos gyventi - šūvis profesionaliai pridegino žaizdą. Ir jeigu jau sugebėjau likti gyvas po antpuolio, prarastą galūnę lengvai atsiauginsiu. Procesas, nors ir ne itin malonus, užtruks ne ilgiau kaip porą savaičių. Kalbant apie rimtus sužeidimus, man teko dažniau svyruoti ant mirties slenksčio, kai tarnavau armijoje ir kovojau prieš Šiaurės Koaliciją. Tačiau mano sąmonė žvelgė į susiklosčiusią padėtį kiek kitaip. Ji žinojo tik tiek, kad pranyko dalelė manęs, ir nenutuokė, kaip kompensuoti šitą trūkumą.

Palapinę pervėrė atšiauriai mėlynas blyksnis. Lauke vis dar siautėjo du priešai - mane pašovęs trečiasis drybsojo negyvas. Dėl nemenkų mūsų būsto apimčių užpuolikams galėjo susidaryti įspūdis, kad jame slepiasi rimtos pajėgos, todėl porelė iš pradžių ketino mus užlieti ugnimi, o paskui brautis vidun ir išpjauti likusius gyvus.

Kol šliaužiau prie lavono, mano akiračio pakraščiai aptemo, ir dabar jaučiausi, lyg pro vamzdelį žvelgčiau į negandas pranašaujančius debesis. Priklupęs ištiesiau ranką link negyvėlio, nuo ginklo nulaužiau prožektorių ir pasiėmiau naktinio matymo akinius. Kahuela jį nupylė kone aklinoje tamsoje. Galbūt šovė truputį per žemai, tačiau darbą atliko nepriekaištingai. Prisiminiau, kaip prieš keletą valandų jis pliekė į nakties tamsybes tarsi jose būtų kažką įžiūrėjęs.

- Jie kažkaip pakeitė tave ir Diterlingą, - iškošiau pro sukąstus dantis su viltimi, kad mano žodžiai skamba daugiau ar mažiau aiškiai. - Ultros...

- Jiems tai - niekų darbas. - Platus Kahuelos kūnas pasviro link manęs kaip siena. - Visi ultros turi tokį regėjimą. Šviesaeigiai skendi tamsoje, tad jų šeimininkai, atsikratę saulės šviesa, gali kur kas lengviau mėgautis Visatos grožybėmis. Tu gyvensi, Taneri?

- Tik tuo atveju, jei kam nors iš mūsų apskritai pavyks išsaugoti sveiką kailį. - Skubiai užsidėjau akinius, ir kambarys nušvito atgrasiais žalsvais atspalviais. - Daug kraujo nepraradau, bet sukrėtimo neįveiksiu. Netrukus jis mane užgrius, ir tuomet tau padėti nebeįstengsiu.

- Griebk ginklą, kuris tiktų artimam susišaudymui. Keliausime laukan ir juos pričiupsime.

- Kur Diterlingas?

- Nežinau. Gal negyvas.

Nuo stelažo automatiškai stvėriau pistoletą, įjungęs jo elementą išgirdau veriantį pasikraunančių kondensatorių zvimbimą.

Kitoje palapinės dalyje suriko Gita.

Kahuela pirmas puolė į priekį ir už širmos sustingo kaip įkaltas. Vos neišverčiau jo iš kojų, brūkšėdamas į grindis bozonų ginklo buože. Akinių man nebereikėjo, nes kambarėlyje švietė lemputė, kurią, matyt, įjungė Gita. Ji svyravo viduryje patalpos įsisupusi į pilkšvai rudą antklodę.

Užpuolikas stovėjo moters užnugaryje, viena ranka gniaužydamas plaukų kuokštą atkragino jos galvą, kita laikė bjauriai dantytą peilį, kurio ašmenys mažne įsirėžė į Gitos gerklę.

Dabar ji nerėkė, tiktai tyliai gokčiojo lyg dusdama.

Nepažįstamasis nusiplėšė šalmą. Mes išvydome ne Raiviką, o eilinį savo darbą išmanantį galvažudį, kuris per karą galėjo kautis mano gretose, už Šiaurės Koaliciją arba prieš vieną ir prieš kitą pusę. Jo veidą vagojo raukšlės, plaukai buvo surišti į samurajišką kuodą. Vyriškis nesišypsojo, - įtempta mūsų padėtis niekam neatrodė juokinga, - tačiau, sprendžiant iš veido išraiškos, jis akivaizdžiai smaginosi.

- Man nerūpi, ką tu darysi - stovėsi ar žengsi į priekį, - žmogus šnekėjo be jokio akcento, šiurkščiu, bet stebėtinai ramiu balsu. - Vienaip ar kitaip, aš ją pribaigsiu. Tai tik laiko klausimas.

- Tavo bičiulis negyvas, - visai be reikalo pranešė Kahuela. - Jei nužudysi Gitą, pats irgi mirsi. Bet už kiekvieną jos kančių sekundę tu kentėsi valandomis. Argi mano pasiūlymas ne dosnus?

- Užsikrušk, - atkirto užpuolikas ir brūkštelėjo peiliu per jos gerklę. Pjūvis nusidažė raudoniu, tačiau ašmenų jis stipriai nespaudė. Vyrukui įgūdžių nestinga, pagalvojau. Įdomu, kiek laiko jis paaukojo pratyboms, kol ištobulino savo judesius?

Gita, jos garbei teko pripažinti, nė nekrūptelėjo.

- Turiu tau žinią, - tarė jis, truputį atitraukdamas nuo odos ašmenis, kad būtų matyti purpuriniai jų dantukai. - Nuo Ardžento Raiviko. Stebiesi? Neturėtum, nes, kiek suprantu, jo laukei. Tik ne taip anksti.

- Ultros mums pamelavo, - suurzgė Kahuela.

Šį kartą žmogus vyptelėjo. Jo akyse, susiaurėjusiose iki plyšelių, atsispindėjo ekstaziškas pasitenkinimas. Suvokiau, jog mes bendraujame su psichopatu, kurio veiksmai nenuspėjami.

Apie derybas galima užmiršti.

- Jie irgi susiskaldę į grupuotes, - atsiliepė Raiviko parankinis. - Netgi tose pačiose įgulose. Orkanija išties melavo, bet asmeniškai prieš tave nusiteikęs nebuvo. - Jo kumštis tvirčiau sugniaužė peilį. - Na, Kahuela, gal teiktumeis numesti ant žemės ginklą?

- Daryk, kaip tau liepė, - burbtelėjau neišlįsdamas iš užnugario. - Kad ir koks geras tavo regėjimas, Gita beveik visą jį užstoja. Abejoju, ar įstengtum pataikyti į nepridengtą menką lopinėlį.

- Nežinai, kad kuždėtis nemandagu? - papriekaištavo užpuolikas.

- Vykdyk, ką sakiau, - sušnypščiau. - Aš galiu ją išgelbėti.

Kahuela numetė ginklą.

- Gerai, - nepakeldamas balso tariau. - Dabar įdėmiai klausykis. Aš sugebėsiu į jį pataikyti nesužeisdamas Gitos. Tačiau tu man užstoji kelią.

- Kalbėk su manimi, nuokruša. - Užpuolikas vėl prispaudė peilį prie gerklės, bet šįsyk odos neįpjovė.

- Šausiu kiaurai tave, - pašnibždomis pridūriau. - Tai spindulinis ginklas, todėl svarbiausia - gerai prisitaikyti. Nesijaudink, gyvybiškai svarbių tavo organų nekliudysiu, bet būk viskam pasiruošęs.

Žmogus taip spūstelėjo ašmenis, kad oda įtrūko, ir iš proplėšos ėmė sunktis kraujas. Man bežiūrint, kaip peilis nuslenka per gerklę, laiko tėkmė sulėtėjo.

Kahuela prasižiojo, ketindamas kažką pasakyti.

Iššoviau.

Jį pervėręs pieštuko storio spindulys smigo į nugarą, maždaug per colį į kairę nuo stuburo, viršutinėje juosmens dalyje, ties

dvidešimtuoju ar dvidešimt pirmuoju slanksteliu. Man beliko tikėtis, kad šūvis neperdrėks poraktikaulinės venos ir praslys tarp kairiojo plaučio bei skrandžio. Tačiau tai - ne mikrochirurgijos operacija. Aš žinojau, jog Kahuelai pasiseks, jeigu spindulys jo nenužudys. Dėl vieno dalyko buvau tikras: jis nedvejodamas susitaikytų su mirtimi, jei tik tokiu būdu įstengtų išsaugoti žmonai gyvybę, ir netgi lieptų man šauti. Šiaip ar taip, į bosą beveik nekreipiau dėmesio, nes Gitos kūno padėtis apribojo šūvio kampus, kuriuos galėjau pasirinkti. Dabar man terūpėjo išgelbėti *ją*, ir aš visiškai nekvaršinau galvos, kokio likimo sulauks Kahuela.

Dalelių spindulys tviskėjo trumpiau nei vieną dešimtąją sekundės, bet akiratį pritemdė ne iš karto išblėsę jonų pėdsakai. Kahuela dribo ant žemės tarsi nuo lubų nušveistas kukurūzų maišas.

Gita irgi susmuko, jos kaktoje žiojėjo skylutė, akyse atsispindėjo budrus žvilgsnis, iš pjūvio gerklėje vis dar sruvo kraujas.

Aš nepataikiau.

Karčios tiesios niekaip negalėjau sušvelninti. Troškau ją išgelbėti, bet mano norai nieko nereiškė. Nūnai temačiau virš jos akių raudonuojančią mirtinos žaizdos kiaurymę, kuri turėjo atsiverti užpuoliko galvoje.

Spindulys jo nė nepalietė.

Mano sumanymas neišdegė. Tuo momentu, kai apie nesėkmę nė negalėjo būti kalbos, kai maniau, jog sugebėsiu išplėšti pergalę, aš susimoviau. Apvyliau tiek save, tiek Kahuelą, nepakėlęs siaubingai sunkios, jo besąlyginio pasitikėjimo naštos. Bosą sužeidžiau pakankamai rimtai, bet gydomas jis išgyvens.

Ko nepasakysi apie Gitą. Nejučia paklausiau savęs, kam iš mudviejų labiau pasisekė.

- Kas atsitiko? - sušuko Zebrė. - Taneri, kas atsitiko? Nežiūrėk taip. Pradedu galvoti, jog tikrai mane užmuši.

- Pasakyk nors vieną priežastį, kodėl turėčiau palikti tave gyvą?

- Tiesa tiks?

Krestelėjau galvą.

- Tu ką tik ją atskleidei, bet man to neužtenka.

- Papasakojau tau ne viską, - tyliau ir ramiau atsiliepė Zebrė. - Daugiau jam nebedirbu. Raivikas dar nežino, kad aš jį išdaviau.

- Raiviką?

Dryžuotoji sulinksėjo taip nudelbusi akis, kad vos jas įžiūrėjau.

- Kai mane apvogei, supratau radusi tą, kurio žvalgėsi Raivikas. Žinojau, jog *tu* esi žudikas.

- Kad padarytum tokias išvadas, daug proto nereikėjo.

- Tiesa. Bet man magėjo įsitikinti šimtu procentu. Raivikas liepė pašalinti persekiotoją. Kitaip tariant, nudobti.

- Nieko stebėtino.

- Privalėjau įvykdyti užduotį gavusį įrodymus, kad aptikau jo ieškantį žmogų. Tuomet Raivikas būtų išmetęs šitą reikalą iš galvos ir nustojęs nerimauti, jog tikrasis žudikas vis dar šlaistosi laisvėje.

- Tu galėjai ne sykį mane sudoroti. - Šiek tiek atleidau pistoleto rankeną. - Kas tave sustabdė?

- Tiesą sakant, tavo gyvybė ne kartą kabojo ant plauko, - dabar Zebrė kalbėjo skubriau, prislopintu balsu, nors arti mūsų nebuvo nė gyvos dvasios. - Pavyzdžiui, mano bute. Tuo momentu sudvejojau. Na... dėl to manęs kaltinti nederėtų. Leidau tau pasisavinti ginklą ir mašiną žinodama, kad be vargo tave atseksiu.

- Pats turėjau susiprotėti. Kaip minėjau, tu pernelyg stengeis man padėti.

- Nemanyk, kad esu išsiblaškėlė, kuri numeta savo daiktus, kur papuola. Net jei nebūtum susigundęs mano turtu, vis vien būčiau tave atsekusi. Koordinates rodė Žaidimo implantas. - Ji truputį patylėjo. - Neilgai trukus tu sudaužei mašiną ir atsikratei švyturėliu. Liko tiktai šautuvas, bet iš jo aiškių signalų nesulaukiau. Turbūt apgadinai ginklą per avariją.

- Paskui, po apsilankymo Dominikos palapinėje, aš su tavimi susisiekiau.

- Ir pranešei, kur būsi vėliau. Man teko nusisamdyti Pranskį. Jis neblogai darbuojasi, ar ne? Socialinius įgūdžius, be abejo, galėtų šiek tiek palavinti, bet tokie žmonės paprastai gauna atlygį ne už diplomatinį talentą ar žavesį. - Zebrė giliai įkvėpė, per-

braukė antakius, kuriuose susikaupė purvino lietaus lašai, švariai nuvalydama odos ruoželį. - Bet jam toli iki tavęs. Mačiau, kaip sudorojai medžiotojus - kaip tris sužeidei, o ketvirtą, moterį, pagrobei. Kol su jais tvarkeisi, visą laiką stebėjau tave pro taikiklį. Nors tūnojau už kilometro, galėjau be vargo sudraskyti tavo kiaušą. Nė nebūtum pajutęs, kaip tavo smegenys ištikšta gatvėje. Deja, tavęs nužudyti neprisiverčiau. Tada ir išdaviau Raiviką.

- Aš jaučiau, kad mane kažkas stebi. Bet apie tave nepagalvojau.

- Vis vien nebūtum atspėjęs, jog nuo mirties tave skiria voko krustelėjimas.

- Į voko virpesius reaguojantis snaiperio šautuvas? Ką su šituo žaisliuku veikė tokia miela, kaip tu, mergaitė?

- Kas dabar, Taneri?

Iš kišenės ištraukiau tuščią ranką, tarytum magas, kuriam nenusisekė fokusas.

- Nežinau, - atsakiau. - Bet čia drėgna ir man reikia išgerti.

31

Nuo tada, kai paskutinį kartą regėjau Metušelahą, jis nepasikeitė. Tiesiog plūduriavo akvariume lyg atgrasus žuvies formos ledkalnis. Kaip ir anksčiau, aplink rezervuarą būriavosi spiečiai žmonių - praeiviai, trumpam stabtelėję prie stiklo, idant pasigrožėtų karšinčiumi, kol pagaliau suprasdavo, kad, neskaitant įspūdingų apimčių, jie temato seną žuvį, ne ką įdomesnę už jaunesnius, mažesnius, mitresnius karpius koi, kurie vibždėjo dekoratyviniuose tvenkiniuose. Dar įdomiau tai, jog visi žiūrovai nusigręždavo nuo akvariumo mažumėlę surūgę. Metušelaho vaizdas ne tik apvildavo, bet ir neišvengiamai pakurstydavo liūdesį. Galbūt tame sustingusiame pavidale jie įžvelgdavo pilką, niekaip nepakitusią savo ateitį?

Mudu su Zebre gurkšnojome arbatą, ir niekas nekreipė į mus dėmesio.

- Tavo naujoji pažįstama... primink, kuo ji vardu?

- Voveraitė Samartin.

- Pranskis nepasakojo, kas jai nutiko. Moteris palaikė tau draugiją, kai jis tave surado?

- Ne, - atsakiau. - Mes susikivirčijome.

- Kas čia keisto? Kažką grobdamas turi iš anksto numatyti, jog teks ginčytis su auka, - protingai pastebėjo Zebrė.

- Aš jos negrobiau, kad ir ką tu manai. Tik paprašiau nuskraidinti į Skliautą.

- Su ginklu rankoje.

- Kitu atveju ji nebūtų išpildžiusi prašymo.

- Suprantu... Tu laikei į ją nukreiptą pistoletą visą laiką, kol čia vaikštinėjote?

- Ne. - Jos pasirinkta tema privertė mane pasijusti nejaukiai. - To nereikėjo. Mes buvome pajėgūs toleruoti vienas kito draugiją ir nesišvaistydami ginklais.

Zebrės antakis šoktelėjo aukštyn.

- Tu iš tiesų susibičiuliavai su turčių atžala?

- Tam tikra prasme, - kažkodėl jaučiau, jog teisinuosi.

Kitoje atriumo pusėje Metušelahas pakrutino dubens peleką, ir netikėtas - nors itin silpnas ar net nevalingas - plustelėjimas tarp žiūrovų sukėlė tokį šurmulį, tarsi būtų pajudėjusi statula. Nejučia ėmiau spėlioti, koks sinapsinis procesas turėjo įtakos tam gestui. Milžinas sujudėjo specialiai ar pavirpino peleką nesąmoningai, lyg senas, medinis, retsykiais sugirgždantis medis?

- Tu su ja miegojai? - pasidomėjo Zebrė.

- Ne. Atleisk, jei nuvilsiu, bet tam neturėjau laiko.

- Tau nesmagu apie tai šnekėti?

- Kaip *tu* elgtumeis mano vietoje? - papurčiau galvą, norėdamas tiek atsikratyti sąmyšiu, tiek paneigti, jog mudu su Voveraite siejo rimtesni santykiai. - Maniau, ji nusipelnė neapykantos vien todėl, kad įsivėlė į Žaidimą. Bet vos tik pradėjome bendrauti, supratau, jog ne viskas taip paprasta. Jos įsitikinimu, medžioklė neturėjo nieko bendra su barbariška pramoga.

- Patogus požiūris.

- Tai yra ji nesuvokė arba netikėjo, kad aukos visiškai nepanašios į pragaro išperas.

- Kol vieną dieną susitiko su tavimi.

Lėtai linktelėjau.

- Taip, manau, aš ją priverčiau susimąstyti.

- Taneri, tu mums visiems davei peno apmąstymams. - Zebrė nutilo ir be žodžių ištuštino arbatos puodelį.

* * *

- Ir vėl jūs, - derintojo balse sumišo pasitenkinimas ir nusivylimas. - Argi neatsakiau į jūsų klausimus, kai lankėtės pas mane aną kartą? - Jis iš padilbų nužvelgė Zebrę, ir dirbtinai abejingose akyse šmėkštelėjo nuostabos užuomina. - Kaip matau, nuo praėjusios viešnagės madam gerokai pasikeitė.

Derintojas, žinoma, galvojo regįs Voveraitę, tad aš nusprendžiau leisti tam išperai pasilinksminti.

- Ji papuolė į gero skerdiko rankas.

- Priešingai negu jūs. - Vyrukas uždarė salono duris, kad vidun nesibrautų kiti lankytojai. - Kalbu apie jūsų akis, be abejo. - Jis įsitaisė už prietaisų skydo. - Gal apsieikime be prasimanymų, kad šitas darbas kažkaip susijęs su skerdikais?

- Apie ką jis šneka? - panoro sužinoti Zebrė.

- Apie vieną mudviejų reikaliuką, - paaiškinau.

- Šis ponas, - tarė derintojas, perdėm pabrėždamas paskutinį žodį, - vakar užsuko pas mane, kad aptartų genetines ir struktūrines savo akių anomalijas. Tvirtino, neva dėl jų kalti prastai dirbę skerdikai. Aš netgi ketinau juo patikėti, nors modifikuotos genų sekos stokojo požymių, kad jas keitė skerdikai.

- O dabar?

- Dabar neabejoju, jog už pokyčius atsakinga visai kita grupuotė. Pageidausite išgirsti kas būtent?

- Taip, prašyčiau.

- Kai kurie pėdsakai liudija, jog sekos koreguotos naudojantis tarp ultrų paplitusiomis genetinėmis technologijomis. Nei pažangesnėmis, nei prastesnėmis už skerdikų arba derintojų technines priemones - tiesiog kitokiomis, pritaikytomis konkrečiam individui. Man derėjo iš karto susiprotėti. - Jis išsišiepė, akivaizdžiai sužavėtas savo dedukcinio talento. - Derintojai paprastai siūlo ilgalaikes genetines paslaugas, nebent klientas paskelbia, esą jam pastovumas nereikalingas. Tai nereiškia, jog atliktų procedūrų neįmanoma panaikinti. Anaiptol. Bet jei nesiimsite atitinkamų priemonių, genetiniai ir fiziologiniai pokyčiai išliks stabilūs. Skerdikai dirba panašiai vien todėl, kad genų sekas nudžiauna iš derintojų, bet aprūpinti jas senėjimo mechanizmais neįstengia, nes stokoja išradingumo. Tie šunkaros vagia kodus, tačiau patys jų nešifruoja. Ultranautai tvarko reikalus visai kitaip - Derintojo

smakras parimo ant sunertų, ilgų ir elegantiškų pirštų. - Jie parduoda savo paslaugas su savotišku, genetiškai užkoduotu, mutacijas sukeliančiu laikmačiu. Smulkmenų jums nedėstysiu. Užtenka pasakyti, jog virusuose ir enzimuose, kurie padeda naujiems genams įsilieti į jūsų DNR, įdiegiamas tam tikras laiko matavimo mechanizmas, skaičiuojantis neatitikimus, kurie kaupiasi svetimos DNR spiralėje. Nė neverta aiškinti, jog tuo metu, kai klaidų kiekis viršija numatytą ribą, atgyja ląstelinis mechanizmas, kuris trina arba koreguoja pakeistus genus. - Derintojas vėl išsišiepė. - Žinoma, procesą aš siaubingai supaprastinau. Visų pirma laikmačiai įsijungia pamažu, todėl nauji proteinai arba kitoniškas ląstelių pasidalijimas iš karto nepranyksta. Netikėtas jų sunaikinimas galėtų užsibaigti mirtimi - ypač jei pokyčiai suteikia jums progą gyventi tokioje žmogui priešiškoje aplinkoje kaip deguonies prisotintame vandenyje arba amoniako atmosferoje.

- Pasak jūsų, prie Tanerio akių nagus prikišo ultros?

- Jūs stebėtinai nuovoki. Bet tai dar ne viskas.

- Nieko kito ir nesitikėjau, - suurzgiau.

Derintojas užgrojo prietaisų skydu, jo pirštai įniko timpčioti nematomas arfos stygas, erdvėje priversdami nušvisti aibę genetinių duomenų, išskirdami konkrečias timinų, adeninų, guaninų ir citozinų sekas, susiedami šias su fiziologinėmis bei funkcinėmis žmogaus akies diagramomis ir už regėjimą atsakingomis smegenų sritimis. Jis atrodė kaip burtininkas, kurį nelauktai apsupo kraują stingdančios dvasios.

- Čia įvyko kažkas keista. - Žmogus liovėsi makalavęs pirštais ir parodė į dvigubos DNR spiralės atkarpą. - Štai aminogrupės, kurioms leidžiama padrikai augti, vidinis laikmatis. - Jis bakstelėjo į kitą išryškintą atkarpą, iš pirmo žvilgsnio niekuo nesiskiriančią nuo pirmosios. - Matote, kaip turėtų atrodyti standartinė, nemutavusi DNR? Laikmatis jas lygina, tiksliau sakant, fiksuoja mutacinių pokyčių skaičių.

- Daug pakitimų nematyti, - tarstelėjo Zebrė.

- Tik šiokie tokie aplinkos poslinkiai, - sutiko derintojas. - Nieko įsidėmėtino.

- Ką tai reiškia? - paklausiau.

- Jūsų laikmatis atgijo visai neseniai. Abi DNR struktūros nė nepradėjo skilti. - Jis prisimerkė. - Kitaip tariant, darbas atliktas šiais metais, gal net prieš porą mėnesių.

- Na, ir kas? - nesuprato Zebrė.

- Ogi štai kas. - Derintojas bedė pirštu į alyvinę dėmelę. - Čia transkripcinis faktorius. Proteinas, reguliuojantis tam tikro genų rinkinio raišką. Žmogaus proteine jis paprastai neaptinkamas. Vienintelė jo funkcija - sunaikinti naujus, jūsų akyse įdiegtus genus. Kol mutacinis laikmatis neįsijungęs, didelių transkripcinio faktoriaus kiekių būti neturėtų, bet mes regime jo perteklių.

- Galbūt ultros Tanerį apgavo?

Derintojas papurtė galvą.

- Mažai tikėtina. Iš suktybių jie nepeštų jokios ekonominės naudos. Genetinės korekcijos vis vien būtų atliktos, o laikmačio pasukimas pigiau neatsieitų. Tiesą sakant, ultros netgi sau pakenktų, nes vėliau Taneris - jei tik toks jūsų vardas - kreiptųsi į kitą įgulą.

- Kiek suprantu, jūs galite viską paaiškinti?

- Galiu, bet abejoju, ar jums patiks, ką išgirsite. - Jo veide vėl nušvito gašlų pasitenkinimą spinduliuojanti šypsena. - Atsukti mutacinį laikmatį iki nulinės padalos neįjungus saugiklių būtų itin sudėtinga. Netgi derintojui. Aš susidoročiau su užduotimi, bet ji anaiptol nepanaši į kasdieniškus darbus. Priešinga procedūra kur kas paprastesnė.

- Priešinga? - pasvirau link derintojo užvaldytas nuojautos, jog man tuojau bus atskleista kažkas labai svarbaus. Jei atvirai, nė kiek dėl to nesidžiaugiau.

- Kalbu apie laikmačio pavarymą į priekį, kad nauji genai greičiau išnyktų. - Jis trumpam nugrimzdo į mąslią tylą, piršto galu sukdamas makabriško akies obuolio projekciją. - Tokiu atveju, neprireiktų jokių saugiklių. Ultroms nė nešautų į galvą imtis atitinkamų saugumo priemonių, nes šie pokyčiai tik pakenktų klientui. Tai nereiškia, kad juos įdiegti - vieni niekai. Visgi, kaip minėjau, pasukti laikmatį atgal daug sunkiau. Darbą galėtų atlikti bet kuris, problemos esmę suvokiantis skerdikas.

- Tęskite.

Derintojo tonas įgavo orumo, tarytum jis būtų prižadinęs savuosius mutacinius pakitimus, kurie pažemino balsą.

- Nežinau kodėl, bet kažkas pavarė jūsų laikmatį į priekį, Taneri.

Zebrė nukreipė akis į mane.

- Tai yra Tanerio korekcijos nyksta? - pasitikslino moteris. Akivaizdu, kad ji iki šiol nesuvokė, kokią formą buvo įgavę tie pokyčiai.

- Atrodo, to ir siekta, - atsakė derintojas. - Užduotį įvykdęs asmuo nestokojo išmanymo šioje srityje. Kai laikmatis ėmė tiksėti, jūsų akių ląstelės pradėjo gaminti įprastą, žmogui būdingą proteiną ir dalytis, kaip joms priklauso. - Vyriškis atsiduso. - Deja, chirurgas skubėjo arba dirbo atmestinai. Galbūt prie nesėkmės prisidėjo abu faktoriai. Jis pakoregavo tik dalelę laikmačių, ir tuos - netobulai. Jūsų akyse įsišėlo karas tarp skirtingų genetinėms ultrų technologijoms priklausančių elementų. Kad ir kas bandė pasirūpinti laikmačiu, jis galvojo išjungsiąs mašiną. Bet iš tiesų viską padarė atvirkščiai. - Nūnai derintojo intonacijoje pasigirdo apmaudo gaidelės. - Skubos darbą velnias neša. Aišku, nieko kito nevykėlis chirurgas nenusipelnė. Tik įdomu, kodėl jis išvis ėmėsi operacijos. - Vyriškis viltingai išplėtė akis, laukdamas iš manęs atsakymo.

Šito malonumo jam suteikti nesiruošiau, kad ir kaip būtų magėję. Tiesiog pratariau:

- Noriu nusiskenuoti. Visą kūną. Galima pas jus?

- Žiūrint, kokio vaizdo ryškumo jums reikia.

- Nieko išskirtinio. Jums teks kai ko paieškoti. Pažeistų audinių. Vidaus organuose. Žaizdų, kurios gali būti arba nebūti sugijusios.

- Pamėginsiu, - derintojas mostelėjo į kušetę, link kurios nuo lubų jau leidosi į rają panašus skenavimo įrenginys.

Procedūra ilgai nesitęsė. Nuoširdžiai turiu pripažinti: aš būčiau labai nustebęs, jeigu jos rezultatai būtų pasirodę visai kitokie negu tie, kurių tikėjausi ir baiminausi. Man terūpėjo pamatyti objektyvių rodmenų eilutes, galutinai užgniaužti kategorišką neigimą ir, tiesą pasakius, vilties likučius.

Aparato ekrane nušvito mano kūnas, sensorinių technologijų atskleistos vidinės mano paslaptys. Mašina tebuvo modifikuotas įprasto skenerio variantas, tiriantis ne vien nervų audinius, bet ir ląstelines bei genetines struktūras. Per tam tikrą laiką jis galėjo išskaidyti materiją iki atominio lygmens, net iki migloto kvantinio paribio. Dabar tokių nuodugnių analizių nereikėjo, todėl skenavimo procesas baigėsi sąlygiškai greitai.

Ekrane užsižiebęs vaizdas sukrėtė mane iki širdies gelmių. Jame nepastebėjau to, kas turėjo būti.

Užtat išvydau tai, kas neturėjo egzistuoti.

32

- Atrodai taip, lyg būtum susidūręs su vaiduokliu, - tarė Zebrė.

Ji privertė mane prisėsti atriume ir išgerti kažkokio karšto, saldaus skysčio.

- Nė neįsivaizduoji, ką mačiau.

- Šį tą siaubingo, ko tikėjaisi, antraip nebūtum prašęs derintojo tave nuskenuoti.

- Veikiau bijojau, nei tikėjausi.

Aš nežinojau, nuo ko pradėti pasakojimą. Geltakmenio apylinkėse atsipeikėjau su pakrikusia atmintimi ir į organizmą prasiskverbusiu sektantų virusu. Pastarasis retsykiais versdavo artimiau susipažinti su psichine Skajaus Hausmano būsena, dėl ko visiškai netryškau džiaugsmu, tuo pačiu iš užmaršties gelmių po truputį niro manosios praeities aspektai - kas aš toks buvau, kuo užsiimdavau, kodėl norėjau užmušti Raiviką. Su tuo dar galėjau susitaikyti, nors galvoje viešpataujantis chaosas kėlė nerimą. Tačiau minėti procesai pakrypo netikėta, gąsdinančia eiga. Ir blogiausia ne tai, kad regėdamas istorinius įvykius mąsčiau ir jaučiau kaip Skajus Hausmanas, - man buvo atskleistos paslaptys apie jo nusikaltimus, kurių niekas kitas nežinojo, - arba tai, kad prisimindavau Gitą, kokią ją matydavo Kahuela.

Racionalų aiškinimą įmanoma duoti netgi šioms keistybėms. Mano sąmonė apkrėsta Kahuelos išgyvenimais? Anoks čia stebuklas. Atsiminimus galima įrašyti ir perkelti, nors nenutuokiau, kam reikėjo sumaišyti boso potyrius su manaisiais.

Tačiau tiesa, kurią pamažu pradėjau įžiūrėti, kėlė šiurpą.

Aš netgi nebuvau savo kūne.

- Man sunku paaiškinti, - atsiliepiau.

Zebrė sušnypštė:

- Žmonės nevaikšto į derintojų salonus, neprašo jų nuskenuoti ir surasti audinių pažeidimus, jei nesitiki kažko surasti.

- Ne, supran... - prikandau liežuvį. Man tik pasivaideno ar prie pat žmonių, susibūrusių aplink Metušelahą, vėl pastebėjau tą

veidą? Galbūt derintojo pateikta informacija taip išmušė mane iš vėžių, jog ėmiau matyti haliucinacijas, ir dabar bet kur pažvelgęs nuolat regėsiu Raiviką?

- Taneri...

Spigintis į minios tirštumą nedrįsau.

- Aš maniau, jog kai ką rasiu, - pratariau. - Sugijusios žaizdos randus... Bet jų neaptikau. Niekas taip tobulai neužgyja.

- Apie kokią žaizdą kalbi?

- Mano atsiminimai tvirtina, kad buvau praradęs pėdą. Galėčiau tiksliai nupasakoti, kaip jos netekau ir ką tuo momentu jaučiau. Bet neliko nė menkiausio to sužeidimo pėdsako.

- Na, tu veikiausiai naudojaisi rafinuotomis organų atauginimo procedūromis.

- O kaipgi kita žaizda? Priklausiusi žmogui, kuriam aš dirbau? Kurį peršovė spindulinis ginklas. Skeneris parodė *ją*.

- Tu mane visai supainiojai, Taneri. - Ji apsižvalgė, akimirkai į kažką įsmeigė akis ir vėl atsisuko į mane. - Bandai pasakyti, jog tu ne tas, kuo manai esąs?

- Tik suteikiu peno apmąstymams. - Po pauzės pridūriau: - Tu irgi jį matei, ar ne?

- Ką?

- Raiviką. Ką tik jį pastebėjau. Jau galvojau, kad man pasivaideno, bet ten buvo jis, teisingai?

Zebrė išsižiojo, matyt, ketindama paneigti, tačiau iš burnos nieko nepasigirdo. Jos kaukė trupėjo į šipulius.

- Aš tau sakiau tiesą, - tyliai prabilo dryžuotoji, kai pagaliau atgavo gebėjimą klabėti. - Jam nebedirbu. Bet akys tavęs neapgavo. - Ji sekundę patylėjo. - Tik čia ne Raivikas.

Linktelėjau. Tiek ir pats atspėjau.

- Masalas?

- Kažkas panašaus. - Zebrė nurijo arbatos gurkšnį. - Tu žinojai, kad atvykus į miestą jam užteks laiko pasikeisti išvaizdą. Apsaugos priemonių imtųsi kiekvienas sveiko proto individas. Būtent taip jis ir pasielgė. Tikrasis Raivikas slepiasi kažkur Bedugnėje, bet tau reikėtų gauti audinio pavyzdį arba paguldyti jį po derintojo skeneriu, kad įsitikintum radęs žmogų, kurio ieškojai. Netgi tada neatsikratytum abejonių. Turint laiko, galima pasikeisti praktiškai viską. Jei netrūksta pinigų, netgi įmanoma apsi-

rūpinti svetima DNR. - Zebrė nutilo. Akies krašteliu tebestebėjau vyriškį, slankiojantį palei minią, susispietusią aplink didžiąją žuvį. Ten išties buvo jis... bent jau neįprastai tiksli kopija. - Raivikas žinojo užsitikrinęs puikią priedangą, bet vis vien norėjo tave demaskuoti. Tuomet, jei tik užsimanytų, galėtų susigrąžinti senąją išvaizdą bei tapatybę ir ramiai miegoti naktimis.

- Vadinasi, kažką įtikino į jį persikūnyti?

- Įtikinėti nereikėjo. Tas žmogus spirgėjo entuziazmu.

- Kitaip tariant, geidė mirties?

Ji papurtė galvą.

- Ne daugiau nei bet kuris kitas nemirtingasis. Jei neklystu, pasiūlymą priėmė žmogus, pavarde Voronofas, nors garantuoti nedrįsčiau, nes su Raiviku artimai nesibičiuliavau. Vargu ar tau teko girdėti apie Voronofą, bet tam tikruose Skliauto sluoksniuose jis gerai žinomas. Tai vienas iš labiausiai pašėlusių lošėjų, kuriam įprasta medžioklė visuomet atrodė pernelyg banali. Beje, talento jam nestinga, antraip iki šiol nebūtų išsaugojęs gyvybės.

- Tu apsirinki, - atsakiau. - Voronofą aš pažįstu.

Papasakojau, kaip Sibilina nusivedė mane į prarajos pakraštyje įrengtą restoraną, iš kur stebėjau šoklius, nėrusius į bedugnės miglą.

- Nieko nuostabaus, - sulinksėjo dryžuotoji. - Voronofas dalyvauja visose siaubingai rizikingose akcijose, su sąlyga, kad per jas teks pademonstruoti savo įgūdžius. Renkasi pavojingas sporto šakas, kurios aprūpina adrenalino pliūpsniais ir leidžia jam priartėti prie siauros ribos, skiriančios ilgaamžiškumą nuo mirties. Dabar Voronofas nesižemintų tiek, kad leistųsi į medžiokles - vis tiek laikė jas pramogomis, o ne tikru sportu. Ne todėl, kad jos nesąžiningos. Jo nuomone, Žaidimo dalyviai niekuo nerizikuoja.

- Išskyrus vieną dalyvį.

- Tu puikiai suvoki, apie ką aš šneku. - Sekundę kitą patylėjusi, Zebrė tęsė: - Tokie tipai kaip Voronofas yra ekstremalai. Įprasti, nuobodulį tramdantys metodai jiems nebepadeda. Tarytum tie žmonės būtų išsiugdę imunitetą. Jiems reikia šio to stipresnio.

- Pavyzdžiui, atsidurti ugnies linijoje?

- Visi įvykiai buvo surežisuoti. Tave sekė Voronofo šnipai ir informatoriai. Jis pastebėjo tave anksčiau negu tu jį. - Zebrė gar-

siai nurijo seiles. - Tąkart stovėjo taip, kad judu skirtų Metušelahas. Atsitiktinumas čia niekuo dėtas. Jis kontroliavo padėtį.

- Voronofas padarė klaidą. Paskatino mane svarstyti, kas čia vyksta.

- Taip, - supratingai kinktelėjo moteris. - Bet tuo metu jau buvo per vėlu ką nors pakeisti. Mes jo nebegalėjome suvaldyti.

Nukreipiau akis į dryžuotą veidą, žinodamas, kad raginti jos nereikės.

- Voronofui pernelyg patiko šis vaidmuo, - paaiškino Zebrė. - Ilgą laiką jis elgėsi kaip priderėjo - laikėsi nuo tavęs saugiu atstumu, neleido tau savęs išvysti. Pagal pradinį sumanymą, mūsų apsimetėlis turėjo palikti pėdsakus. Tu neva būtum aptikęs juos savo jėgomis ir susekęs tariamą Raiviką. Bet jis užsigeidė daugiau...

- ...pavojų?

- Taip, - užtikrintai patvirtino moteris. - Voronofui neužteko vien palikti pėdsakų ir laukti, kol tu pasirodysi. Jis ėmė sukti aplink tave ratus, vis labiau rizikavo, bet kontrolės neprarado. Štai kodėl sakiau, kad jam netrūksta talento. Dėl akivaizdžių priežasčių Raivikui tokia saviveikla nepatiko. Susiradęs naują būdą, kaip išblaškyti nuobodulį, Voronofas žaidimo neatsisakė. Manau, vaidmuo jam nusisekė.

- Bet manęs apgauti nepavyko.

Pašokau nuo kėdės vos nenuversdamas stalelio. Tuo pat metu įgrūdau ranką į kišenę.

- Taneri, - Zebrė pamėgino sugriebti mane už apsiausto skverno, bet nespėjo. - Jį nužudęs nieko nelaimėsi.

- Voronofai! - griausmingai pakviečiau. Rėkti nerėkiau, veikiau dudenau it monologą dėstantis aktorius. - Voronofai, apsisuk ir atsitrauk nuo minios.

Aplinkiniai pastebėjo mano delne sužvilgusį pistoletą.

Raiviko antrininkas atlaikė mano žvilgsnį, sugebėdamas išsaugoti ganėtinai ramią veido išraišką. Tuo metu aš jau buvau patraukęs į save visų dėmesį. Tie, kurie nebandė suprasti mano ketinimų iš fizionomijos, spoksojo į ginklą. Jeigu man nemelavo ir Skliauto visuomenėje polinkis į medžioklę prilygo epidemijai, daugumai čionykščių teko matyti ir valdyti kur kas galingesnes šaudykles negu mano pistoletas. Bet, žinoma, jomis naudojosi ne tokioje viešoje vie-

toje ir ne taip vulgariai. Sprendžiant iš sukrėtimo, nuostabos ir bjaurėjimosi, atsispindinčių veiduose, elgiausi pasišlykštėtinai, tarsi šlapinčiaus dekoratyvinėje, tvenkinius supančioje, pievoje.

- Gal negirdėjai, ką sakiau? - meiliai pasiteiravau. - Aš žinau, kas tu toks ir ką išdarinėji. Jei esi apie mane girdėjęs, turėtum suprasti, kad gaiduką nuspausiu nedvejodamas. - Į apsimetėlį Raiviką nukreipiau vamzdį, sugniaužęs pistoletą abiejomis rankomis, šiek tiek praskėtęs kojas.

- Mesk ginklą, Mirabelai, - nuskambėjo balsas, beje, atsklidęs ne iš minios pusės. Prie sprando prigludo šaltas metalas.

- Tu kurčias? Aš sakiau, mesk pistoletą, antraip vietoj jo žemyn nulėks tavo galva.

Pamažu ėmiau leisti ginklą, tačiau mano tempai užpuoliko netenkino. Jis taip energingai spūstelėjo vamzdžio žiotis, kad bematant sumojau: man bus geriau, jei nedelsdamas atsikratysiu pistoletu.

Taip ir padariau.

- Ei, tu. - Regis, šįsyk vyriškis kreipėsi į Zebrę. - Paspirk man ginklą, tik nemėgink krėsti kvailysčių.

Ji pakluso.

Akiek krašteliu mačiau ranką, stvėrusią ant žemės nušveistą mano šaudyklę. Žmogui priklumpant, sprandą vėsinęs vamzdis šiek tiek pakrypo. Tačiau savo darbą jis aiškiai išmanė. Todėl, kaip ir Zebrė, kvailioti nebandžiau. Juolab kad nebuvau tam nusiteikęs.

- Voronofai, kvaily, - iškošė užpuolikas. - Pažiūrėk, į kokią košę vos neįklimpome dėl tavo kaltės. - Jam tikrinant ginklą, mano ausis pasiekė spragčiojimai, kuriuos lydėjo prunkštimas ir pastaba - nūnai man rodės, jog balsas pažįstamas:

- Jis tuščias. Prakeiktas žaisliukas nė nebuvo užtaisytas.

- Kažkas naujo, - sumurmėjau.

- Tai mano darbas, - patraukė pečiais Zebrė. - Tau nederėtų manęs kaltinti. Nujaučiau, kad vamzdis gali būti nukreiptas į mane, todėl ėmiausi atsargumo priemonių.

- Kitą sykį prašyčiau taip nesivarginti.

- Veltui stengiaus, - Dryžuotajai prastai sekėsi nuslėpti susierzinimą. - Tu, Taneri, nė nebandei į mane šauti iš to sumauto gelžgalio.

Užverčiau aukštyn akis, lyg mėgindamas pažiūrėti, kas vyksta už mano pakaušio.

- Tu išvien su šiuo klounu?

Vietoj atsakymo mano tarpuausį pervėrė skausmo dūris. Už nugaros stovintis vyriškis garsiai kreipėsi į žiūrovus:

- Čia Skliauto saugumas. Padėtis kontroliuojama. - Akiračio pakraštyje šmėkštelėjo į odinį aptaisą įkišta tapatybės kortelė, kurioje slinko duomenų eilutės.

Pageidaujamo poveikio užpuolikas sulaukė. Pusė žmonių išsisklaidė, kita dalis nutarė apsimesti, kad šurmulys jų išvis nedomina. Spaudimas į sprandą atlėgo; mane apėjęs ginklo savininkas prisėdo ant kėdutės. Prie mūsų prisijungė ir Voronofas - tiksli Raiviko kopija. Jis įsitaisė priešais mane, nutaisęs rūškaną miną.

- Atleisk, kad sugadinau tau žaidimą, - pratariau.

Tipas, kuris mane badė pistoletu, pasirodė besąs Kirenbachas. Nuo paskutinio mūsų susitikimo jis kaip reikiant pakeitė savo išvaizdą, atrodė lieknesnis, nuožmesnis, visiškai praradęs kantrybę ir suglumęs. Rankoje gniaužė mažutį, elegantišką, žiebtuvėlį primenantį ginklą.

- Kaip sekasi kurti simfoniją?

- Palikęs mane vieną, Mirabelai, pasielgei labai bjauriai. Tikriausiai turėčiau būti dėkingas už tai, kad grąžinai pinigus, kuriuos užsidirbai iš mano patirtukų, bet atleisk, jei neapipilsiu tavęs padėkomis.

Gūžtelėjau.

- Aš turėjau darbų. Tu juose nefigūravai.

- Na, ir kaip pavyko susidoroti su tais darbais? - nusivaipė Voronofas. - Metas peržiūrėti savo planus, Mirabelai?

- Ką pats manai?

Kirenbachas apdovanojo mane agresyvios beždžionės šypsniu.

- Kaip žmogus, kuris nė nežinojo, kad jo ginklas neužtaisytas, kalbi labai įžūliai. Galbūt tu ne toks apsukrus profesionalas, kaip mums tave pristatė. - Jis ištiesė ranką ir paėmė arbatos puodelį, nė akimirkai nenuleisdamas nuo manęs akių. - Beje, kaip nustatei, kad jis - ne Raivikas?

- Atspėk, - burbtelėjo Zebrė.

- Aš galėčiau tave nudėti už tai, kad mus išdavei, - atrėžė Kirenbachas, - bet dabar didelio noro tam nejaučiu.

- Kodėl tau, subingalvi, nepradėjus nuo Voronofo?

Jis pažiūrėjo į Zebrę, galop nukreipė žvilgsnį į Raiviku apsimetusį žmogų, tarytum rimtai svarstydamas jos pasiūlymą.

- Nieko gero iš to nebus. - Kirenbachas vėl atsisuko į mane. - Mirabelai, mes čia sukėlėme nemenką sąmyšį, ar ne? Manau, visiems vertėtų išsinešdinti, kol nepasirodė tikri valdžios atstovai.

- Vadinasi, tu nepriklausai Skliauto saugumui?

- Atleisk, kad sugrioviau tavo iliuzijas.

- O, dėl to nesijaudink, - nuraminau. - Jos seniai subyrėjo į druzgus.

Kirenbachas nusišypsojo ir pakilo, kumštyje tebespaudė mažutį pistoletą, kurį, regis, galėjo sulaužyti menkiausias pirštų mėšlungis. Jis pamojo vamzdžiu į mane ir Zebrę, kitoje rankoje lyg talismaną laikydamas suklastotą pažymėjimą. Voronofas irgi išsitraukė ginklą. Atstačiusi į mus šaudykles porelė paragino mudu kulniuoti pirmyn. Dėl grėsmingos Kirenbacho povyzos niekas nedrįso į mus žiopsoti. Mes su dryžuotąja neketinome priešintis arba sprukti. Nė nevertėjo bandyti.

Stovėjimo aikštelėje dunksojo viso labo trys transporto priemonės. Tamsūs, nuo lietaus blizgantys pavidalai, dalinai aukštyn ištiesę stipinus, priminė negyvus ant nugaros drybsančius vorus. Viena iš mašinų atkeliavome mudu su Zebre. Atpažinau ir kitą automobilį, bet ne tą, link kurio mus vedė Kirenbachas.

- Ketini mudu nužudyti? - paklausiau. - Sutaupytum daug laiko, jei paprasčiausiai nušveistum per turėklus. Paskutinių mano gyvenimo akimirkų nebūtina įvairinti kelionėmis po Skliautą.

- Ir kaip aš sugebėjau išgyventi be tavo genialiai sąmojingų replikų, - atsidūsėjo Kirenbachas. - Beje, nors tau greičiausiai neįdomu, man puikiai sekasi kurti simfoniją. Labai dėkui.

- Tai ne priedanga?

- Paklausk po šimtmečio.

- Jeigu jau šnekame apie žmones, dvejojančius žudyti kitus, - prabilo Voronofas, - įtraukime į aptarimą ir tave, Mirabelai. Kodėl nepribaigei manęs, kai mudu pirmą kartą susitikome prie Metušelaho? Keista, kad nemėginai. Nepradėk aiškinti, jog tau trukdė žuvis. Tave daug kuo galima apkaltinti, bet tik ne sentimentalumu.

Jis neklydo. Aš tikrai sudvejojau, kad ir kaip nenorėjau to pripažinti. Kitame gyvenime - bent jau kitame pasaulyje - būčiau nupylęs Raiviką (arba Voronofą), vos tiktai šis būtų išdygęs akiratyje. Ir manęs negraužtų sąžinė dėl to, jog kartu pribaigiau nemirtingą žuvį.

- Galbūt jau tada žinojau, jog nesi man reikalingas žmogus, - atsakiau.

- Arba tau paprasčiausiai neužteko ryžto. - Net ir prieblandoje pastebėjau, kaip Kirenbachas vyptelėjo. - Mes visi susipažinę su tavo biografija, Mirabelai. Kadaise, Skajaus Persvaroje, buvai tikrai kietas riešutėlis. Bėda ta, jog net ir įvarytas į kampą nepajėgdavai aprimti.

- Jeigu aš tau atrodau apgailėtinas, iš kur toks dėmesys mano asmenybei?

- Tu esi musė, - paaiškino Voronofas. - O muses kartais reikia priploti.

Mums artėjant prie mašinos, į šoną tarsi apseiliotas liežuvis nuslydo durelės. Automobilio grindyse išraižytus laiptus dengė pliušo kilimėlis. Iš salono nepadoriai masyvius ginklus iškišo porelė žaliūkų. Išgaravo bet kokios mintys apie pasipriešinimą, kurias dar puoselėjau. Iš pirmo žvilgsnio supratau, jog tuodu - tikri profesionalai. Jeigu bandyčiau oriai užbaigti savo dienas ir šokti per turėklus, jie garantuotai suvarytų man į stuburą po kelias kulkas.

- Kur mes keliausime? - paklausiau, nors abejojau, ar man knieti žinoti, ir nesitikėjau, kad išgirsiu nuoširdų atsakymą.

- Į kosmosą, - pareiškė Kirenbachas. - Ten susitiksime su ponu Raiviku.

- Į kosmosą?

- Atleisk, jei tave nuvilsiu, Mirabelai, bet Raiviko Bedugnės mieste nėra. Tu vaikeisi šešėlius.

33

Dirstelėjau į Zebrę. Ji pažvelgė į mane. Abudu nutylėjome.

Automobilis, į kurį mus įsodino, atsidavė šviežumu, odine ištaiga. Nuo vairuotojo izoliuotame salone tilpo šešios sėdynės ir kupsto pavidalo, viduryje iškilęs staleliukas. Orą virpino švelni muzikėlė, lubose švytėjo neoniniai ornamentai. Voronofas ir vienas sargybinis nepaleisdami iš rankų ginklų atsisėdo priešais

mus. Kirebanchas su kitu vyru įsitaisė priešakinėje dalyje. Kadangi mus skyrė pertvara, jie buvo panašūs į porą išskydusių šešėlių.

Mašina sklandžiai pakilo aukštyn; įsikibdami į kabelius sučepsėjo stipinai - garsas priminė tą, kokį išgautų vašeliu neriantis žmogus.

- Ką jis turėjo omenyje, kalbėdamas apie kosmosą? - paklausiau.

- Prieglobstį, - atsakė Voronofas. - Karuselę, skriejančią aukštojoje orbitoje. Beje, koks tau skirtumas? Juk tu prisijungei prie draugijos ne todėl, kad pats to užsimanei.

Nuo tada, kai atsidūriau mieste, kažkas jau minėjo Prieglobstį, bet aš nepajėgiau prisiminti, kas būtent apie jį pasakojo.

- Ką įdomaus ten veiksime?

- Sužinosi iš paties pono Raiviko. Tarkim, jog dalyvausi derybose. Tik nemanyk, Taneri, kad išsireikalausi daug nuolaidų. Iš to, ką girdėjau, tu nedaug ką gali pasiūlyti.

- Na, užantyje iki šiol slepiu porą netikėtumų. - Kalbėjau neką įtikinamiau negu girtas valkata, kuris giriasi savo lytiniu pajėgumu. Pro salono langą mačiau, kaip nutolsta kristalinė Eskerų Aukštumų masė. Pastebėjau ir kitą mašiną, kuri Zebrei nepriklausė. Automobilis lėkė įkandin, maksimaliai ištiesęs stipinus, nutolęs nuo mūsų padoriu atstumu.

- Kas dabar? - pasiteiravau, ignoruodamas plačiapetį sargybinį. - Tavo žaidimas baigtas, Voronofai. Tau teks ieškoti naujų malonumo šaltinių.

- Esmė ne malonumai, idiote, o kančios. - Pasviręs į priekį lošėjas užgriuvo staliuką. Jis atrodė kaip Raivikas, tačiau skyrėsi nuo originalo savo kūno kalba ir šnekėjimo maniera. Vyruko gražbylystėse neišgirdau nė menkiausio akcento, išduodančio Skajaus Persvaros gyventoją, jo povyza būtų buvusi svetima aristokratų sluoksniui, kuriam atstovavo Raivikas. - Nes tik tai padeda užgniaužti skausmą, supratai?

- Nelabai. Mielai išklausyčiau paaiškinimo.

- Paprastai skausmo su nuoboduliu nelygintum. Kadangi esi pajutęs tik menkas pastarojo dozes, tu nepažįsti tikrojo jo veido. Taviškis nuobodulys skiriasi nuo maniškio, kaip mėginimai paliesti sniegą ir įkišti ranką į cisterną, pilną skysto azoto.

- Vargu ar įgrisusi monotonija - tikras dirgiklis.

- Klysti. Galų gale už pojūtį, mūsų pramintą nuoboduliu, atsakinga tam tikra žmogaus smegenų sritis. Tikiuosi, tam neprieštarausi? Visai natūralu, kad ją suaktyvina išoriniai jaudikliai, kaip smegenų centrą, turintį įtakos skonio jutimui arba klausai. - Jis pakėlė ranką. - Numanau, ką dabar pasakysi. Nuojauta yra vienas iš mano talentų, mano būklės simptomas. Aš esu tarsi nervu sistema, kuri taip gerai prisitaikė prie tiekiamos informacijos, kad per daugelį metų nė trupučio neevoliucionavo. Bet grįžkime prie aptariamo reikalo. Tu neabejotinai ketinai pareikšti, esą nuobodulį nulemia dirgiklių stoka, o ne konkretus stimulas. Skirtumas ne ką didesnis nei kalbant apie pusiau tuščią arba pusiau pilną stiklinę vandens. Tarp natų tu girdi tylą. O mano ausyse skamba melodija. Tu matai baltą raštą juodame fone, o aš - juodą raštą baltame fone. Tiksliau, ir vieną, ir kitą. - Voronofas vėl išsišiepė kaip maniakas, kuris, dešimtmečiams įkalintas požemiuose, rimtomis temomis tegalėjo bendrauti su savo šešėliu. - Aš regiu viską. Tokios dalios neišvengtų nė vienas, kuris man prilygtų... hmm, savo potyrių gelme.

- Tau trūksta vieno šulo, tiesa?

- Aš *buvau* išprotėjęs. - Mano replika jo neįžeidė. - Nugrimzdau į pamišimo liūną iš vėl iš jo išsikapsčiau. Dabar pakvaišėlio būsena kelią man žiovulį, kaip ir sveikas protas.

Be abejo, šitas tipas - ne beprotis, bent jau ne akivaizdus, antraip Raivikas nesinaudotų juo kaip masalu. Voronofas išsaugojo gebėjimą suvokti realybę, tačiau man dar neteko pažinti nieko panašaus į jo sąmonės būklę, nors su nuoboduliu buvau susidūręs ne kartą. Šiaip ar taip, manyti, kad vyrukas nesuvaldytų savo talentų, neturėjau teisės, jei, žinoma, man knietėjo išlikti gyvam.

- Tu galėtum lengvai nutraukti savo kančias. - Pagalvojau, jog reikėtų jam ištiesti pagalbos ranką. - Manau, mieste savižudybę suorganizuoti nesunku.

- Tokie žmonės kaip Voronofas išties linkę taip slopinti nuobodulį, - tarė Zebrė. - Tik, užuot bandę tiesmukiškai nusižudyti, jie nelauktai susidomi veikla, kurią lydį aukštas mirtingumo koeficientas. Pavyzdžiui, neria į dujų milžinę arba mėgina pasisveikinti su migločiais.

- Kodėl gi ne, Voronofai? - šįsyk atėjo eilė nusivaipyti man. -

Ne, luktelėk. Juk tau beveik pavyko įgyvendinti sumanymą, ar ne? Kai apsimetei Raiviku. Vyleisi, kad aš tave nudėsiu. Štai tinkamiausias būdas oriai apmalšinti skausmą. Seną, išmintingą nemirtingąjį nupila svetimšalis galvažudys, sumaišęs jį su ieškomu bėgliu

- Iš neužtaisyto pistoleto? Mirštu, kaip trokštu pamatyti tavo fokusą, Mirabelai.

- Taikliai pastebėta.

- Bet tai suteikė velnišką pasitenkinimą, - įsiterpė Zebrė.

Voronofas dėbtelėjo į ją neslėpdamas pagiežos.

- Kas suteikė, Tarina?

- Aukos vaidmuo. Jis iš tiesų apmalšino kančias, tiesa?

- Ką tu išmanai apie kančias?

- Pripažink, Voronofai, - pratariau. - Ji teisi. Pirmą kartą per daugelį metų tu prisiminei, ką reiškia gyventi. Štai kodėl pradėjai kvailai rizikuoti - užsigeidei pratęsti malonumą. Nes dabar tu niekuo nepajėgi mėgautis. Netgi šuolis į bedugnę tebuvo ne itin jaudinanti pramoga.

Jis įsmeigė į mus liepsnojančias akis.

- Ar tave kada nors medžiojo? Ar įsivaizduoji, kokie jausmai tuo metu apima?

- Deja, taip, - patvirtinau. - Ir visai neseniai.

- Aš nekalbu apie tas apgailėtinas medžiokles, - su nuoširdžia panieka išspjovė žodžius Voronofas. - Padugnės vaikosi padugnes - išskyrus čia esančius, žinoma. Persekiodami tave, Mirabelai, jie pasirūpino tokiu pranašumu, tarsi iš pat pradžių būtų tau užrišę akis ir paleidę kulką į kaktą.

- Tikriausiai juoksies, bet tuo metu galvojau panašiai.

- Žaidimą derėtų pakoreguoti, kad jis būtų teisingesnis. Medžiotojai galėjo leisti tau ilgiau lakstyti, kad tu turėtum šansą išsigelbėti, ir leisti slapstytis. Tuomet gaudynės susiklostytų kitaip, ar ne?

- Visai įmanoma, - linktelėjau. - Bet neužmirškime, kad aš nebūčiau pasisiūlęs vaidinti aukos.

- Gal ir būtum. Jei žinotum, jog tavęs laukia trofėjus. Jei manytum sugebėsiąs išlikti gyvas.

- Koks *tavo* prizas, Voronofai?

- Skausmas. Jo numarinimas. Bent porai dienų.

Jau išsižiojau, bet iš mano gerklės neištrūko jokie garsai. O gal ir išsprūdo. Galbūt jam atsakė Zebrė arba nekalbus žaliūkas, laikantis įspūdingų apimčių ginklą. Aiškiai prisiminiau tik tai, kas įvyko po kelių sekundžių, kurios savo ruožtu išsitrynė iš mano atminties. Matyt, pavymui sekanti mašina į mus paleido šviesos ar karščio impulsą. Ausų būgnelius nutvilkė šaižus garsų pliūpsnis, kai perskrostą saloną taranavo smūginė spindulinio ginklo banga. Šią lydėjo metalo, plastiko, detalių sprogimas - iš mūsų automobilio išsiveržė karštas susilydžiusių mechanizmų debesis. Mes būtume nušvilpę žemyn, nes per antpuolį suskilo ir nuo kabelių atitrūko į stogą įmontuoti stipinai.

Skrydį kažkas žaibiškai sustabdė, ir būtent tą akimirką mano sąmonėje vėl atgijo mąstymo procesai. Prieš pajusdamas skausmą suvokiau, jog mašina apvirtusi, ir dabar kupsto formos stalas kyšojo iš stogo, o neoniniais raštais papuoštose grindyse žiojėjo kiaurymė, pro kurią toli apačioje šmėžavo Mulčio knibždėlynas.

Sargybinio niekur nepastebėjau, bet jo šautuvas žvangėdamas ritinėjosi ant naujų grindų, kurios švytavo, mašinai mėginant išlaikyti pusiausvyrą. Ginklą tebegniaužė šrapnelio atkirsta žaliūko ranka. Nupjauto riešo vaizdas man priminė, kaip palapinėje per Raiviko žmonių surengtą pasalą netekau pėdos. Kaip graibiau strampą ir prieš veidą laikiau kruviną delną, negalėdamas patikėti, jog praradau dalį savęs, tarsi kažkas būtų aneksavęs ruožą man priklausančios teritorijos.

Tiesa, dabar žinojau, jog anuomet sužeidė ne mane.

Mudu su Zebre, suvirtę vienas kitam į glėbį, nusiritome į salono kampą. Nei Voronofo, nei jo kūno dalių nemačiau. Skausmas tvilkė mane bangomis, tačiau patyrinėjęs, kas konkrečiai man kelia nepatogumus, nusprendžiau, jog kaulų nesusilaužiau.

Mašina siūbavo ir girgždėjo. Sunku patikėti, bet aplinkui tvyrojo tyla, neskaitant mūsų alsavimo ir vos girdimų Zebrės dejonių.

- Taneri? - sumurmėjo ji iš skausmo primerkusi akis. - Kas atsitiko?

- Mus užpuolė, - paaiškinau. Dryžuotoji nė nenumanė, kad mus kažkas persekioja, tuo tarpu aš įsitempęs laukiau, kol įvykiai pakryps nenumatyta eiga. - Šauta iš galingo spindulinio ginklo. Mes įstrigome Skliaute.

- Pavojus mums nebegresia? - ištiesdama vieną savo galūnę ji krūptelėjo. - Ne, palauk. Kvailas klausimas. *Siaubingai* kvailas klausimas.

- Tu sužeista?

- Aš, hmm... minutėlę. - Blausios jos akys akimirkai dar labiau apniuko. - Ne, neaptikau nieko tokio, dėl ko negalėčiau pakentėti keletą valandų.

- Ką tu dabar padarei?

- Peržiūrėjau projekcinį kūno atvaizdą ieškodama sužalojimų, - atsainiai tarstelėjo ji. - Kaip pats jautiesi, Taneri?

- Išgyvensiu. Su sąlyga, kad mums pavyks iš čia išsikrapštyti.

Mašina susvyravo, vertikaliai slystelėjo ir vėl už kažko užkliuvo. Stengiaus nežiūrėti į prarają, atsivėrusią grindyse, nors Mulčias atrodė toliau nei bet kada anksčiau, lyg būtų miesto žemėlapis, išskleistas priešais, per rankos atstumą. Vaizdą temdė vos pora apatinių, plonų ir neapgyvendintų Skliauto atšakų, kurios tik sustiprino pojūtį, jog mes pakibę gąsdinančiose aukštybėse. Už miglotos pertvaros sujudėjo šešėliai, ir automobilis vėl truputį pasislinko.

- Mus kas nors išgelbės, - sumurmėjo Zebrė, - ar ne?

- Arba nenorės kištis į akivaizdžiai asmeninius reikalus. - Linktelėjau pertvaros pusėn. - Bent vienas jų liko gyvas. Verčiau judinkimės, kol jie neiškrėtė kokios kiaulystės - pavyzdžiui, nepradėjo į mus šaudyti.

- Kur, Taneri?

Pažvelgiau į properšą grindyse.

- Na, daug alternatyvų mes neturime.

- Tu išsikraustei iš proto.

- Turbūt. - Priklaupęs šalia ertmės išskėčiau rankas, įsikibau į skylės kraštus ir pasiruošiau pro ją kyštelėti galvą. - Šiame mieste tai praktiškai neišvengiama.

Leidausi pro angą, kol pėdos palietė gembėtą, siaurą Skliauto šaką, ant kurios mes nusileidome, visai netoli smailėjančio, bet bumbulu užsibaigiančio galo. Kai atgavau pusiausvyrą, padėjau išlįsti Zebrei. Kadangi dryžuotoji buvo gerokai prasiilginusi galūnes, mano pagalbos jai beveik neprireikė.

Bendražygė apsidairė, vertinančiu žvilgsniu nudelbė sumaitotą transporto priemonę. Iš stogo beliko pajuodavusių, ištirpusių

detalių masė, kurioje styrojo vienas vienintelis stipinas, tebelaikantis mašiną, įsikibęs į aukštesnę šaką. Rodės, užtektų menkiausio vėjelio dvelktelėjimo, kad nuolaužos nulėktų tiesiai į Mulčią. Kirenbachas su savo parankiniu vis dar lindėjo vairuotojo kabinoje, tačiau jiems niekaip nesisekė atverti durelių, kurios rėmėsi į šakos iškyšą.

- Voronofas gyvas, - pamojau į priekį, kur atšaka storėjo. Matyt, iškritęs pro stogą adrenalino fanatikas į ją įsirėžė. Dabar lėtai, bet nenuilsdamas šliaužė pirmyn.

- Ką darysi?

- Nieko, - atsakiau. - Toli jis nenusigaus.

Chirurgiškai tikslus šūvis atkreipė jo dėmesį, bet, laimei, šakos nenukirto. Voronofas suakmenėjo, tačiau į mūsų pusę neatsigręžė.

Zebrė pakėlė galvą į masę susiraizgiusių, virš mūsų pakibusių gijų, tarp kurių įžvelgė šaulę. Toji stovėjo truputį pakrypusi šonu, masyvų šautuvą įrėmusi į šlaunies iškilumą.

Voveraitė užsimetė ant peties ginklą ir ėmė leistis improvizuotais, Skliauto atšakas jungiančiais laiptais. Virš jos dunksojo sveikut sveikutėlė mašina, iš kurios išvirto trys tamsiai apsirengusios figūros. Jos pridengė moterį dar stambesnėmis ir grėsmingesnėmis šaudyklėmis.

Iš pradžių radaro ekrane pasirodė tik fosforuojanti dėmelė. Tačiau ji liudijo apie įspūdingą objekto tūrį. Pirmą kartą per visą kelionę žmonės gavo įrodymų, jog iš paskos Flotilei kažkas skrenda - kad užnugaryje ne vien tvyrojo šviesmečiai tuščios erdvės. Skajus padidino spindulio galingumą ir nukreipė radaro anteną į tą sektorių, iš kur atsklido aidas.

- Ten tikrai jis, - pratarė Gomesas, pasviręs virš bendražygio peties. - "Kaliušas". Niekas kitas.

- Galbūt mes aptikome dar vieną iš laivo išmestą gelžgalį, - spėjo Norkinkas.

- Ne, - paprieštaravo Skajus, neatplėšdamas akių nuo ekrano, kuriame, antenai fiksuojant visas smulkmenas, dėmelė pamažu įgavo apibrėžtą formą. - Jis pernelyg stambus. Man regis, mes aptikome vaiduoklių laivą. Jokie kiti milžiniški objektai Flotilės nesektų.

- Kokio jis dydžio?

- Pakankamai platus, - atsakė Skajus. - Bet ilgio nustatyti neįstengiu. "Kaliušas" skrenda vienoje linijoje su mumis. - Jis pabaksnojo per klaviatūrą ir susiraukė, kai greta aido atvaizdo nušvito papildomi skaitmenys. - Pločiu prilygsta Flotilės laivui. Kontūrai irgi tokie patys. Priešakinėje sferoje, ten, kur turėtų būti antenų spiečiai, radaras netgi išryškino identišką asimetriją. Aplink savo ašį laivas kažkodėl nesisuka.

- Gal tenykščiams atsibodo traukos jėga? Ar jis toli?

- Už šešiolikos tūkstančių kilometrų. Visai čia pat, turint omenyje, kad mes jau įveikėme pusę šviesos sekundės. Pasieksime jį per porą valandų, išeikvoję minimalų degalų kiekį.

Kelias minutes jie svarstė, kokių veiksmų griebtis, kol pagaliau sutarė artintis prie "Kaliušo" kuo tyliau. Laivas, kaip jau buvo pastebėta, skrido vienoje linijoje su Flotile, todėl įspūdis, esą jie susidurs su tuščiu, dreifuojančiu gremėzdu, bematant išblėso. Vaiduoklių laivas išsaugojo dalelę savarankiškumo. Skajus abejojo, kad pavyks rasti gyvus įgulos narius, bet dabar tokios galimybės - nors ir mažai tikėtinos - atmesti nederėjo. "Kaliuše" mažų mažiausiai galėjo funkcionuoti automatinės apsaugos sistemos. Sunku pasakyti, kaip šios reaguotų į mitriai artėjančius, neprašytus svečius.

- Gal mums vertėtų apie save pranešti? - pasiūlė Gomesas.

Skajus pakratė galvą.

- Laivas sekė pavymui didžiąją dalį šimtmečio nė nemėgindamas su mumis užmegzti ryšio. Jei nori, galvok, kad mane apsėdo paranoja, bet toks elgesys byloja viena: tenykščių nedomina jokie svečiai. Be to, esu tikras, jog "Kaliuše" nerasime nė gyvos dvasios. Kai kurios sistemos iki šiol veikia, ir tiek - jos apsaugo antimateriją ir neleidžia laivui nutolti nuo Flotilės.

- Netrukus viską išsiaiškinsime, - atsiliepė Norkinkas. - Vos tik "Kaliušas" išnirs į regėjimo lauką. Tada ir įvertinsime jo patirtą žalą.

Kitos dvi valandos slinko agoniškai lėtai. Skajus pakoregavo skrydžio trajektoriją, idant kateris nukryptų nuo tiesios linijos, o antenos galėtų nustatyti erdvėlaivio ilgį. Ekrane galiausiai nušvitę rezultatai nieko nenustebino: "Kaliušo" kontūrai būtų tobulai sutapę su Flotilės laivų pavidalais, jei ne smulkūs, bet trikdantys neatitikimai.

- Ten, ko gero, apgadinimų žymės, - tarstelėjo Gomesas, įbedęs akis į ryškų radaro ekraną, kuriame viešpataujančios, erdvėlaivį apgaubusios tuštumos vaizdas stipriau nei anksčiau sužadino vienatvės pojūtį. Iš Flotilės jie nesulaukė jokio pranešimo, nė menkiausio ženklo, jog aplinkiniai pastebėjo katerį. - Žinote, - vėl prabilo Gomesas, - aš beveik nusivylęs.

- Tikrai?

- Turbūt pasąmoningai tikėjausi, kad atrasime kažką keistesnio.

- Vaiduoklių laivas tau nepakankamai keistas? - Skajus dar kartelį pakeitė skrydžio kryptį, kad keltas priartėtų prie "Kaliušo" iš šono.

- Taip, bet dabar mes žinome, su kuo susidūrėme. Todėl daugumos hipotezių teks atsisakyti. Dar visai neseniai maniau, kad iš namų galbūt išsiuntė kitą erdvėlaivį, gerokai vėliau nei Flotilę, kur kas greitesnį ir pažangesnį, ir liepė jo įgulai mus sekti, atsitraukus per saugų atstumą, gal net įsikišti, jeigu įvyktų rimta nelaimė, ir mums prireiktų pagalbos.

Skajus paniekinamai perkreipė lūpas, bet slapta Gomeso mintims pritarė. O jeigu įvykių eiga nežadėjo nieko gero, priešingai negu jis vylėsi? Kas bus, jei paaiškės, kad Flotilės persekiotojas neturėjo naudingų išteklių, ir jo antimaterija niekaip nepavyktų pasinaudoti? Juk ganduose ne visą laiką slypėdavo tiesa. Skajus prisiminė tikrąjį mitinį "Kaliušą": šmėklų laivą, kuris neva vaidendavosi prie pietinių Čilės krantų. Juo plaukė amžiams kraupiame pokylyje įkalinti negyvėliai. Per bangas neretai nuvilnydavo gedulinga, akordeonu grojama melodija. Bet kai pats "Kaliušas" pasirodydavo akiratyje, jis visuomet stebuklingai pavirsdavo jūržolėmis aplipusia uola arba išmirkusia mediena.

Gal būtent *tai* jiems lemta surasti?

Paskutinė valanda irgi užsitęsė, bet, kai ji pagaliau praėjo, trijulė pirmą sykį išvydo paslaptingąjį objektą. Savo išvaizda jis išties nesiskyrė nuo kitų Flotilės narių. Rodės, tarsi kateris artinosi prie "Santjago" - skirtumas tas, kad "Kaliušas" skendėjo tamsoje, ir jį apšvietė tiktai kelto prožektoriai. Iki korpuso belikus porai šimtų metrų, nutviekstuose lopiniuose ekspedicijos dalyviai ėmė įžiūrėti smulkesnes detales.

- Vadavietė nesumaitota, - pareiškė Gomesas, kai prožektorių šviesoje sublizgėjo gigantiška pirmgalio sfera. Ją margino

juodi langeliai, sensorių kiaurymės, iš apvalių daubelių styrančios ryšių antenos, tačiau nė vienas iš trijulės nepastebėjo jokių energijos požymių arba ženklų, jog laive kažkas gyvena. Priešakiniame pusrutulyje nestigo mažyčių duburių, likusių po susidūrimų su dangaus kūnais, bet "Santjagas" jų irgi nestokojo. Iš pirmo žvilgsnio neatrodė, kad šis laivas būtų patyręs rimtesnę žalą.

- Skriskim palei nugarkaulį, - paprašė Gomesas. Bendražygių užnugaryje įsitaisęs Norkinkas tyrinėjo senojo laivo planus.

Skajui įjungus variklius, kateris lėtai aplenkė vadavietės sferą bei cilindrinį modulį, kuriame tilpo keltų ir krovinių dokas - bent jau Flotilės laivuose. Viskas buvo savo vietose, netgi liukai.

- Nematau jokių apgadinimų, - tarė Gomesas. - Argi radaras neparodė...

- Parodė, - atšovė Skajus. - Tik kitoje pusėje. Mums teks apsukti ratu variklių sektorių.

Kateris pamažu sklendė greta nugarkaulio ir prožektorių spinduliais varstė tamsos gelmes. Pro šalį slinko užšaldytiems keleiviams skirti modulių žiedai. Skajus įniko juos skaičiuoti, tarytum tikėdamasis, jog kelių trūks, bet po kurio laiko suprato užsiimąs niekais. Modulių žiedų - nei daugiau, nei mažiau negu, pavyzdžiui, "Santjage", o pats vaiduoklių laivas nuo kelionės pradžios beveik nepakito.

- Kažkas čia ne taip, - sumurmėjo Gomesas. - Jis ne visai toks, koks turėtų būti.

- Nepastebiu nieko, kas rėžtų akį, - atsiliepė Skajus.

- Man jis irgi atrodo normalus, - pridūrė Norkinkas, akimirkai kilstelėjęs akis nuo diagramų.

- Nieko panašaus. Laivo išorė tarytum išskydusi. Nejau nematote?

- Viskuo kaltas kontrastas, - paaiškino Skajus. - Tavo akys nepajėgia apdoroti apšviestų ir tamsių sektorių skirtumo.

- Kaip pasakysi.

Jie tęsė skrydį tylėdami, nenorėdami pripažinti, kad Gomesas teisus, ir "Kaliušas" *tikrai* kažkoks keistas. Skajus mintyse išgirdo Norkinką, kadaise porinusį apie mitinį vaiduoklių laivą, minėjusį, esą tas sugebėdavo įsisupti į miglą, kad niekas negalėtų aiškiai jo įžiūrėti. Laimei, dabar technikas susilaikė nuo nereikalingų pastabų, kurios Skajų būtų garantuotai įsiutinusios.

- Iš mumijų kamerų infraraudonieji spinduliai nesklinda, - prabilo Gomesas, kai keltas beveik nusigavo iki nugarkaulio galo. - Vargu ar tai geras ženklas. Jeigu jos veiktų, infraraudoniu atsiduotų vėsinimo sistemos. Šalčio neišgausi, jei neįkaitinsi kitos vietos. Keleiviai greičiausiai negyvi.

- Aukščiau nosį, - atsiliepė Skajus. - Tu norėjai vaiduoklių laivo? Štai ir gavai.

- Pamėklių ten irgi nerasime. Tiktai daugybę lavonų.

Jie pasiekė tą vietą, kur nugarkaulis susijungė su variklių bloku. Nuo korpuso keltą teskyrė dešimt - penkiolika metrų, todėl erdvėlaivyje turėjo matytis menkiausi įdubimai. Dabar tapo akivaizdu, kad Gomesas neklydo. "Kaliušas" tarsi slėpėsi už mažumėlę dėmėto stiklo, po kuriuo susiliejo visi aštrūs kampai. Laivas atrodė šiek tiek aptirpęs, bet pačiame paviršiuje vėl atgavęs kietą būvį.

Sveikas protas tvirtino, jog taip būti negali.

- Na, variklių sektoriui nepakenkta, - paskelbė Gomesas. - Antimaterija tebetūno savo rezervuare.

- Bet mes neaptikome jokių energijos požymių. Nematėme nė vienos švieselės.

- Vadinasi, laive išjungtos visos antraeilės sistemos. Bet jis *neišsiverstų* be antimaterijos, Skajau. Kitaip tariant, kad ir kas čia atsitiko, mūsų ekspedicija neužsibaigs nesėkme.

Palikęs užnugaryje variklių bloką, kateris nusklendė pro pat išmetamąsias tūtas. Gomesas sakė tiesą, suprantama. "Kaliuše" jie tikrai atras antimateriją, bet dėl to abejonių niekada nekilo. Jeigu varikliai būtų sprogę kaip "Islamabade", paslaptingasis erdvėlaivis būtų susitraukęs iki kelių neįprastų, tarpžvaigždinę erdvę papildžiusių elementų. Rezervuarų sistemose, kurios, žinoma, funkcionavo įprastu režimu, turėjo likti tiek antimaterijos, kad šios užtektų, atėjus laikui pradėti stabdymo procedūras. Skajaus žmonėms ji labai praverstų. Įgulos nariai galėtų taip eksperimentuoti su naujais varikliais, kaip niekada nedrįstų apdoroti saviškių - išmokti dar veiksmingiau jais pasinaudoti - arba vaiduoklių laivą paversti gigantiška platforma, pritvirtinti ją prie "Santjago", neapsakomai padidinti stabdymo kreivę ir išvyščius tokį tempą, kuris vis dėlto reikšminga dalimi nusileistų šviesos greičiui, atsikratyti "Kaliušu". Bet Skajų labiausiai viliojo trečias variantas: svetimame erdvėlaivyje išmokti suvaldyti antimateriją ir į "Santjagą" perkelti rezervu-

arą, kur jį bus įmanoma prijungti prie vietinės kuro tiekimo sistemos. Tuomet per stabdymo procesą degalų užtektų su kaupu. Nė nereikėtų atsikratyti negyvais keleiviais. Be to, šią paslaptį lengvai būtų galima išsaugoti nuo likusių Flotilės narių.

Keltas pasuko už tūtų ir išniro kitoje laivo pusėje. Šitame šone radaras užfiksavo kažkokią asimetriją, tačiau jie negalėjo patikėti tuo, ką išvydo. Gomesas tyliai nusikeikė. Skajus paantrino jam galvos linktelėjimu. Per visą "Kaliušo" ilgį, nuo išgaubtos vadavietės iki variklių sektoriaus, laivą dengė šleikšti, rauplėta masė. Puta apvalių, į varlės kurkulus panašių pūslelių. Kokią minutę trijulė be žodžių ją tyrinėjo ir bandė suvokti, ką reiškė šis vaizdas.

- Čia įvyko kažkas nesuvokiama, - pirmasis išsižiojo Gomesas. - Siaubingai keista. Man tai nepatinka.

- Galvoji, kad *aš* labai džiaugiuosi? - atšovė Skajus.

- Patrauk mus nuo korpuso, - suurzgė Norkinkas. Piloto krėsle sėdintis Skajus įvykdė prašymą. Be jokių ginčų. Iš katerio tūtų plūstelėjo ugnies liepsnos, ir mažasis laivelis nutolo nuo "Kaliušo" per porą šimtų metrų. Tylėdami visi stengėsi geriau įsižiūrėti į vaiduoklių laivą. Kuo ilgiau į jį spoksojo, tuo labiau korpuso paviršius priminė karpuotą arba randais išraižytą odą. Nieko panašaus jie nesitikėjo išvysti.

- Pažvelkite. - Gomesas dūrė pirštu pirmyn. - Ana ten priekyje. Matote objektą, pritvirtintą prie vadavietės sferos? Regis, jis nepriklauso "Kaliušui".

- Ten kitas laivas.

Keltas nuslinko arčiau korpuso, prožektorių spinduliais nervingai badydamas tamsos skraistę. Svetimą, nė trupučio neapgadintą katerį jie rado beveik pasislėpusį už sferos išgaubtumo. Aptikta transporto priemonė buvo tokio pat dydžio ir netgi formos, kaip trijulės laivelis, tačiau pažymėta kitokiais ženklais.

- Velniava, - suirzo Gomesas. - Mus kažkas aplenkė.

- Galbūt kateris čia atskrido prieš dešimtmečius.

- Ko gero, - sutiko Norkinkas. - Beje, jis priklauso ne mums.

Baimindamiesi spąstų, jie artėjo prie svetimo kelto labai atsargiai. Tačiau tas, kaip ir didesnis erdvėlaivis, atrodė apleistas. Prie "Kaliušo" jį jungė trys lynai, kurių galuose įtvirtinti kobiniai nūnai kyšojo iš vaiduoklių laivo korpuso. Skajus niekada anks-

čiau nematė, jog standartinė avarinė įranga būtų taip naudojama. Tolimojoje "Kaliušo" pusėje teko regėti visiškai sveikus doko liukus. Kodėl gi kateris neprisišvartavo prie jų?

- Vairuok atsargiai, - įspėjo Gomesas.

- O ką aš, tavo manymu, darau? - Skajus nė nesitikėjo, kad bus taip nelengva susijungti su tuščiu keltu - pastarąjį stūmė šalin iš jų laivo tūtų plūstančios liepsnos. Kai abu laiveliai sulipo, trijulės katerį kaip reikiant krestelėjo. Laimei, liukas neišsihermetizavo, ir dabar Skajus pasiruošė nutekinti dalį savo energijos į kitą keltą, idant atgytų snūduriuojančios šio sistemos. Užduotis pasirodė besanti perdėm elementari. Antra vertus, abu laivai buvo sukurti taip, kad galėtų prisišvartuoti prie bet kurio iš didžiųjų erdvėlaivių.

Mirktelėjo lemputės, ir oro šliuzas sulygino abipus liuko tvyrančius slėgius.

Visi trys įlindo į skafandrus, prisitvirtino daviklius ir į ekspediciją pasiimtą ryšio įrangą, čiupo kulkosvaidžius, pasisavintus iš saugumo organizacijos. Tuomet nusklendė jungiamuoju tuneliu - Norkinkas su Gomesu sekė paskui Skajų - ir išniro į kabiną, ryškiai apšviestą, iš pirmo žvilgsnio panašią į tą, kurioje jie ką tik tūnojo. Ore nepleveno voratinkliai ar dulkių šydai, bylojantys, jog nuo tada, kai keltas ištuštėjo, praslinko daug laiko. Užsižiebė netgi keli rodmenų ekranai.

Tačiau trijulė pamatė kūną.

Žmogus vilkėjo skafandrą ir, žinoma, buvo negyvas - nors nė vienam iš jų nemagėjo spoksoti į išsišiepusią, po antveidžiu pasislėpusią kaukę ilgiau negu reikėjo. Tiesą sakant, neatrodė, kad katerio šeimininką pribaigė smurtinė mirtis. Jis sėdėjo piloto vietoje, ant kelių nuleidęs rankas; suglaudęs pirštus taip, tarytum melstųsi.

- Oliveira, - perskaitė Gomesas užrašą ant plokštelės, prilipdytos prie šalmo. - Pavardė portugališka. Matyt, jis atskrido iš "Brazilijos"

- Įdomu, kas čia atsitiko, - sumurmėjo Norkinkas. - Užuot nusibaigęs, jis galėjo grįžti namo. Energijos turėjo užtekti.

- Nebūtinai. - Skajus pamojo į vieną ekraną. - Jam stigo ne energijos, o degalų. Turbūt visus išdegino, kol atsibeldė iki "Kaliušo".

- Na, ir kas? Juk erdvėlaivyje turėjo išlikti tuzinai katerių. Kodėl jis tiesiog nepersėdo į vieną iš jų?

Pamažu jie išrutuliojo laikiną teoriją, paaiškinančią lavono buvimą. Apie Oliveirą niekas negirdėjo, bet jis gi priklausė *kitam* laivui, iš kurio greičiausiai dingo prieš daugelį metų.

Oliveira, reikia manyti, sužinojo apie "Kaliušą" kaip ir Skajus - lėtai kaupdamas gandus, kol jie pagaliau susiliejo į nepaneigiamą faktą. Vėlgi kaip Skajus, jis nutarė asmeniškai ištirti vaiduoklių laivą, gal vylėsi pajėgsiąs savo komandai - arba sau pačiam - gauti apčiuopiamos naudos, tikėjosi, kad radinys suteiks pranašumą prieš kitus erdvėlaivius. Taigi vyrukas slapčia sėdo į katerį ir netaupydamas kuro šovė į Flotilės užnugarį. Galbūt taip elgėsi, nes baiminosi, jog pernelyg ilgai užsibuvus kelionėje kas nors pastebės jo dingimą. Rizikuoti vertėjo. Pasak Gomeso, "Kaliuše" veikiausiai netrūko kuro ar katerių. Dėl atgalinio skrydžio neturėjo kilti jokių problemų.

Bet akivaizdu, kad kilo.

- Radau žinutę, - pranešė Norkinkas, įdėmiai peržvelgęs ekrano rodmenis.

- Ką?

- Žinutę. Turbūt nuo... hmm, nuo jo. - Nelaukdamas, kol Skajus paprašys, Norkinkas iškrapštė pranešimą iš duomenų bazės, apdorojo kelių programų protokolais ir persiuntė į skafandrus - garsas sklido įprastais ryšio kanalais, vaizdas pasirodė projekcijos pavidalu, todėl atrodė, kad prie draugijos prisijungė Oliveiros šmėkla. Vyrukas dėvėjo tą patį skafandrą, kuriame mirė, tačiau buvo pakėlęs šalmo antveidį, todėl trijulė aiškiai matė jo veidą. Jauno tamsiaodžio akyse atsispindėjo tiek siaubas, tiek susitaikymas su lemtimi.

- Aš tikriausiai nusižudysiu, - prabilo jis portugališkai. - Tai vienintelė įmanoma išeitis. Tokiomis aplinkybėmis, kuriose atsidūriau, jūs irgi taip pasielgtumėte. Tam daug narsos nereikia. Atimti sau gyvybę skafandre galima tuzinais neskausmingų būdų. Girdėjau, jog kai kurie netgi suteikia malonumą. Netrukus sužinosiu, ar man sakė tiesą. Pažiūrėkite, ar miriau su šypsena veide. Tikiuosi, kad taip. Nes kitokia baigtis būtų neteisinga mano atžvilgiu, ar ne?

Skajui teko sutelkti dėmesį, mėginant suprasti tariamus žodžius. Išskirtinių pastangų neprisireikė. Saugumo karininkai pri-

valėjo išmokti kitas kalbas - portugalų buvo kur kas artimesnė kastelanams negu arabų.

- Manau, nesuklysiu spėjęs, jog čia atvykote dėl tos pačios priežasties kaip ir aš. Kad ir kas tokie būtumėte. Jus pakurstė elementarus godulys. Na, dėl to jūsų kaltinti negalėčiau. Meldžiu priimti nuoširdų mano atsiprašymą, jei vis dėlto surengėte ekspediciją, puoselėdami altruistiškesnius tikslus. Nors kažkodėl tuo abejoju. Kaip ir aš, jūs ko, gero išgirdote apie vaiduoklių laivą ir ėmėte svarstyti, kokių gėrybių būtų įmanoma jame rasti. Tikiuosi, neapsiskaičiavote dėl kuro, priešingai nuo manęs. O gal suklydote ir dabar kuo puikiausiai nutuokiate, apie ką šneku, nes jau buvote laive. Jeigu degalų turite užtektinai ir iki šiol nesilankėte viduje... ką gi, jūsų laukia šioks toks nusivylimas. Jei galima taip pasakyti. - Oliveira nutilo, pažvelgė į izoliacinį skafandro sluoksnį ir pratęsė: - Jūs aptiksite visiškai ne tai, ko tikėjotės. Be galo mažiau. Ir neapsakomai daugiau. Aš žinau, ką sakau, nes jau viešėjau laive. Mes abu jame buvome.

- Abu? - balsu paantrino Skajus.

Rodės, kad žmogaus projekcija jį išgirdo.

- O, jūs turbūt dar neradote Lago. Ar jau minėjau Lagą? Ne? Tuomet atleiskit. Tai geras mano draugas. Bet dabar dėl jo ketinu nusižudyti. Be kuro namo negrįšiu; jeigu išsikviesiu pagalbą, mane nuteis mirties bausme vien todėl, kad ryžausi leistis į šią ekspediciją. Jei ne "Brazilija", tai kaimyniniai laivai. Ne, kito varianto nėra. Bet, kaip sakiau, apsispręsti mane privertė Lagas. Vargšelis. Aš tik nusiunčiau jį paieškoti degalų. Man išties apmaudu... - staiga žmogus atsikratė mąslios išraiškos ir nūnai, regis, įsispigino kiekvienam į akis. - Nepamenu, ar jau perspėjau, bet, jei tiktai turite galimybę, jums derėtų nedelsiant iš čia išsinešdinti.

- Užčiaupk jį, - liepė Skajus.

Norkinkas sudvejojo, tačiau po akimirkos pakluso. Oliveiros vaiduoklis, kybantis tarp jų trijų, nuščiuvo viduryje monologo.

34

- Išlipk, - įsakė Voveraitė, kai atsidarė vairuotojo durelės, ir akiratyje pasirodė kruvinas, mėlynėmis nusėtas Kirenbacho veidas. - Tu irgi. - Ji pamojo šautuvo buože į žaliūką, kuris, kitaip negu jo bendras, sąmonės praradęs nebuvo.

- Tikriausiai reikėtų tau padėkoti, - neryžtingai pratariau. - Nujautei, kad per antpuolį išgyvensiu?

- Taip, tokia mintis į galvą šovė. Kaip jautiesi, Taneri? Atrodai truputį išblyškęs.

- Nieko baisaus. Tuojau atsigausiu.

Trys nuošaliau besilaikę Voveraitės draugai pričiupo Voronofą ir įgrūdo jį į mašiną. Į mane vos teikėsi pašnairuoti. Kas galėtų trijulę kaltinti? Paskutinį kartą, kai matėmės, jiems į kojas suvariau kulkas.

- Nežinau, kas esi, - kreipėsi Kirenbachas į mano gelbėtoją, kai visi įsitaisėme automobilyje, - bet tau gresia rimti nemalonumai.

- Užtat aš žinau, - atsiliepė Voronofas, vėpsodamas į savo riešą, kuriame atsivėrusią žaizdą bandė užgydyti mažutis mechaninis patarnautojas. - Voveraitė Samartin. Viena iš geriausių medžiotojų. Kad ir ką tai reikštų.

- Kaip, po velnių, išsiaiškinai?

- Ji palaikė Mirabelui draugiją tą vakarą, kai jis mėgino mane nudėti. Aš patikrinau, su kuo slankiojo mūsų bičiulis.

- Bet ne itin kruopščiai, - suniurnėjo Kirenbachas.

- Atsiknisk. Argi ne tu turėjai sekioti jam iš paskos?

- Ša, ša, berniukai, - Zebrė atsainiai nuleido ginklą sau ant kelio. - Nėra reikalo rietis vien todėl, kad iš jūsų atėmė didžiulius šautuvėlius.

Kirenbachas dūrė pirštu į Voveraitę.

- Kodėl, velniai griebtų, nepaėmei ginklo iš Tarinos? Jei kartais pati nesuvokei, norėčiau įspėti, kad ji priklauso mūsų gretoms.

- Jau ne, pasak Tanerio. - Moteris nusišypsojo. - Atvirai kalbant, aš nesistebiu.

- Ačiū, - neprarasdama budrumo padėkojo Zebrė. - Nors abejoju, ar būdama tavo vietoje žiūrėčiau į save su pasitikėjimu.

- Tu jo verta, anot Tanerio. Kai kuriais atžvilgiais mudu laikomės skirtingų nuomonių, bet šį kartą esu pasiruošusi jam nusileisti. Ar aš galiu tavimi pasikliauti, Zebre?

Dryžuotoji vyptelėjo.

- Tau nėra iš ko rinktis. - Po trumputės pauzės pridūrė: - Na, Taneri, ką darysime?

- Elgsimės taip, kaip norėjo Kirenbachas. Skrisime į Prieglobstį.

- Juokauji? Mes pakliūsime į spąstus.

- Viską užbaigti man pavyks tik tokiu būdu. Raivikas irgi tai žinojo, tiesa?

Sekundę kitą Kirenbachas tylėjo lyg nepajėgdamas apsispręsti, pasiekė jis pergalę ar galutinai pralaimėjo. Pagaliau išlemeno:

- Mums derėtų traukti į kosmouostą.

- Ten keliausime vėliau. - Atėjo metas pažaisti man. - Iš pradžių, Kirenbachai, pageidaučiau kai kur nusigauti. Visai netoli. Esu tikras, kad kelią žinai.

Išsitraukiau iš kišenės Zebrės duotą, dabar tuščią, ampulę.

- Nieko neprimena?

Nors nebuvau garantuotas, pagrįstai spėjau, jog Kirenbachą su Išsvajoto Eliksyro gamybos centru siejo artimesni ryšiai negu Vadimą. Pastarasis nešiojosi narkotiko atsargas, bet mažoji lupikautojo imperija apsiribojo Rūdžių Juosta ir aplinkinėmis karuselėmis. Apsimetėlis kompozitorius laisvai kursavo tarp Bedugnės miesto ir kosminių stočių, todėl pamaniau, kad būtent jis pristatė ampules į orbitą.

Vadinasi, Kirenbachas žinojo, kur jų gauti.

- Na? - paraginau. - Aš teisus?

- Tu nenutuoki, kur įsivelsi, Taneri. Neturi nė menkiausio supratimo.

- Dėl to nekvaršink galvos. Tiesiog rodyk kelią.

- Kur? - paklausė Voveraitė.

Atsisukęs į ją paaiškinau.

- Mudu su Zebre sutarėme, kad padėsiu pratęsti tyrimą, kuriuo prieš pranykdama užsiėmė jos sesuo.

Voveraitė pažiūrėjo į dryžuotąją.

- Kas tiksliai įvyko?

- Mano sesuo pernelyg dažnai švaistėsi klausimais apie Išsvajotą Eliksyrą, - tyliai atsiliepė Zebrė. - Ją prigriebė Gideono samdiniai, ir nuo to laiko man maga sužinoti kodėl. Ji nenorėjo nutraukti gamybos, paprasčiausiai mėgino gauti daugiau žinių apie patį šaltinį.

- Jūs pamatysite visai ne tai, ko tikėjotės, - suinkštė Kirenbachas, nukreipęs į manę maldaujantį žvilgsnį. Dabar mes tolome nuo Centrinės stoties, kur paleidome Voronofą su žaliūkais.
- Dėl Dievo meilės, Taneri. Paklausyk sveiko proto balso. Ar tau būtina prisidėti prie asmeninio kryžiaus žygio? Ypač jei atsižvelgtume į tą faktą, jog esi svetimšalis. Tau neverta kištis į mūsų reikalus. Juolab kad ir teisės tokios neturi.
- Jam nereikia prašyti leidimo, - atkirto Zebrė.
- Apsieikime be teisėto pasipiktinimo. Tu pati vartoji narkotiką.
Ji linktelėjo.
- Kaip ir keli tūkstančiai kitų žmonių, Kirenbachai. Vien todėl, kad mums nėra, iš ko rinktis.
- Alternatyvų visada galima rasti, - prieštaravo jis. - Kas yra - be implantų pasaulis atrodo niūresnis? Išmok su tuo susitaikyti. Jei negali, slėpkis hermetiškoje dėžėje.
Dryžuotoji papurtė galvą.
- Jei atsisakysime implantų, mus pražudys senatvė. Bent jau daugumą. Jeigu juos išsaugosime, teks pusę gyvenimo bailiai slapstytis mašinose. Atleisk, bet tokios išeitys manęs netenkina. Tik ne tada, kai yra trečias variantas.
- Reiškia, tu neturi jokios moralinės teisės prašyti, kad Išsvajotas Eliksyras būtų sunaikintas.
- Kaip tu man įgrisai. Aš ir neprašau! Man terūpi sužinoti, kodėl narkotiko taip nelengva įsigyti, nors mums velniškai jo reikia. Kiekvieną mėnesį stebuklingojo skystimėlio vis sunkiau gauti, kiekvieną mėnesį esu priversta Gideonui mokėti didesnę kainą.
- Įprastas paklausos ir pasiūlos dėsnis.
- Gal jam vožtelėti? - entuziastingai pasiteiravo Voveraitė. - Mielai suteiksiu tau malonumą.
- Dėkui, - atsakė Zebrė, aiškiai patenkinta, kad pagaliau atsirado dalykų, kurie jas susiejo. - Bet manau, mums reikia, kad artimiausiu metu jis neprarastų sąmonės.
Pritardamas sulinksėjau.
- Bent kol nusibelsime iki gamybos centro. Voveraite? Tu tikrai nori prie mūsų prisijungti?
- Jei nenorėčiau, būčiau likusi stotyje.
- Žinau. Bet mūsų iškyla pavojinga. Gali būti, kad iš jos negrįšime.

- Jis teisus, - įsiterpė Kirenbachas, kuris tikriausiai vis dar vylėsi sugebėsiąs mus atkalbėti. - Tavimi dėtas, rimtai viską apsvarstyčiau. Argi nebūtų išmintinga sugrįžti vėliau, su pulku atitinkamai parengtų žmonių, sukurpus kažką panašaus į planą?

- Ir atsisakyti išskirtinio tavo dėmesio? Miestas erdvės nestokoja, Rūdžių Juosta - dar didesnė. Kas garantuos, kad mudu pasimatysime, jei dabar atšauksiu kelionę?

Jis sušnarpštė.

- Tu vis vien negali manęs priversti.

Nusišypsojau.

- Nustebtum sužinojęs, ką aš galiu. Jeigu užsimanyčiau, tu paklusniai įvykdytum kiekvieną mano įsakymą. Man tereikėtų spūstelėti tam tikrus nervų taškus.

- Tu mane kankintum?

- Tarkim, pateikčiau neatremiamus argumentus.

- Šunsnukis.

- Verčiau tylėk ir vairuok.

- Ei, ir žiūrėk, *kur* vairuoji, - pridūrė Zebrė. - Kirenbachai, mašina nusileido pernelyg žemai.

Ji sakė tiesą. Mes beveik priartėjome prie Mulčio. Nuo lūšnynų, iškilusių į aukščiausius lygius, mus skyrė viso labo keli metrai. Kadangi kabeliai gerokai praretėjo, automobilis nepaliaujamai švytavo.

- Aš žinau, ką darau, - atšovė Kirenbachas. - Užsičiaupkite ir mėgaukitės kelione.

Staiga panirome į lindynių tarpeklį, leisdamiesi viena vienintele gija, kuri pranyko drumzliname, karamelės atspalvio vandenyje, tyvuliuojančiame siaurymės gale. Sukiužusiose struktūrose, abipus mūsų, liepsnojo laužai; kabelinei mašinai artėjant link vandens, iš kelio pukšėdami ėmė trauktis garlaiviai.

- Aš neapsirikau? - paklausiau Kirenbacho. - Judu su Vadimu esate vienoje komandoje, teisingai?

- Galima sakyti, kad mus sieja šeimininko ir vergo santykiai. - Jis meistriškai vairavo automobilį, kurį pristabdė akimirką anksčiau nei įsirėžėme į purviną vandenį. - Pameni, galvojai, kad Vadimas tik vaidina keverzišką, buką galvažudį? Tiesą pasakius, jis neapsimetinėjo.

- Aš jį nužudžiau?

Kirenbachas patrynė vieną iš veide juoduojančių mėlynių.

- Tu neprikrėtei nieko, ko negalėtų atitaisyti Išsvajotas Eliksyras

Linktelėjau.

- Ir aš taip maniau. Gal papasakosi, su kokia medžiaga mes susidūrėme? Tu turėtum žinoti. Ji sintetinama?

- Žiūrint, ką vadini sintetinimu, - atsakė Kirenbachas.

- Taigi jis išprotėjo, - tarė Skajus. - Įstrigęs savo laive suprato, kad gyvas sveikas namo neparsidangins. Jokios paslapties čia nėra.

- Manai, Lagas iš tiesų egzistavo? - paklausė Gomesas.

- Galbūt. Koks skirtumas? Mes vis tiek privalome įsibrauti į erdvėlaivį. Jei aptiksime tą žmogų, bus aišku, kad Oliveira nemelavo. Klausykite. - Skajus stengėsi šnekėti kuo ramiau ir įtikinamiau. - Galbūt *jis* nužudė Lagą? Tarkim, porelė dėl kažko susikivirčijo, ir Oliveira kuoktelėjo todėl, kad užmušė savo draugą.

- Jei tik jis iš tiesų pakvaišo, - atsiliepė Gomesas, - o ne buvo visiškai sveiko proto žmogus, kuris susidūrė su kažkokiomis baisybėmis.

Po kelių minučių jie atsiskyrė nuo Oliveiros kelto. Negyvėlio iš savo vietos nejudino. Protarpiais paleisdamas liepsnų čiurkšles, Skajus nuvairavo katerį prie kito, sveikojo erdvėlaivio šono.

- Žala padaryta tiktai anai pusei, - pratarė Gomesas. - Į apdeginimus, kuriuos po "Islamabado" sprogimo patyrė "Santjagas", nepanašu, tačiau geometrinis išplitimas daugmaž vienodas, ar ne?

Skajus sulinksėjo, prisiminęs motinos šešėlį, juoduojantį laivo korpuse. Neaišku, kas nutiko "Kaliušui", bet jį tikrai kažkas apgadino.

- Tarp jų nematyti jokio ryšio.

Nuo prietaisų skydo atsklido dzingtelėjimas - atgijo viena iš automatinių signalizacinių sistemų. Skajus atsigręžė į Norkinką.

- Kas yra? Iškilo problemų?

- Ne techninės prigimties. Mus ką tik kažkas nuskenavo.

- Iš Flotilės?

- Maždaug iš tos pusės. Veikiau iš kito katerio, kuris artėja prie "Kaliušo" panašiai, kaip tą darėme mes.

- Turbūt seka mūsų pėdsakais, kuriuos paliko liepsnų spjūviai, - spėjo Gomesas. - Kiek laiko mums liko?

- Galbūt šešios valandos, o gal diena. Jei nori tikslaus atsakymo, turėsime pasinaudoti radaru.

- Velniava. Ką gi, pamėginkime įsigauti į erdvėlaivį.

Jie nuslinko palei sveikąjį vadavietės sferos šoną, ieškodami prisišvartavimui tinkamų liukų. Skajus nė kiek netroško su visu keltu lįsti į "Kaliušą". Paprastai korpuso išorėje netrūkdavo taškų, prie kurių keltai galėdavo prisitvirtinti ir pro sujungimo vietą išleisti įgulą. Stambesnis erdvėlaivis reaguodavo į katerio artėjimą paruošdamas vieną iš liukų - kelią link pastarojo rodydavo nukreipiamosiomis švieselėmis, be to, iškišdavo gnybtus, kurie pritraukdavo atvykėlius prie pat korpuso paviršiaus. Jeigu "Kaliuše" liko energijos, švartavimosi mechanizmai turėtų atgyti netgi po dešimtmečius užsitęsusio dykinėjimo. Tačiau nieko neįvyko, nors trijulės keltas nepaliaujamai siuntė signalus apie savo pasirodymą.

- Teks sekti Oliveiros pavyzdžiu, - galiausiai tarė Skajus. - Pasinaudosime kobiniais.

Iš katerio, pakibusio virš liuko, šovė lynai, kurių galuose įtvirtinti kabliai be garso smigo į "Kaliušo" korpusą. Keltas ėmė slinkti prie erdvėlaivio, tarytum voras, kylantis voratinklio gija. Paaiškėjo, kad kobiniai nepajėgė tvirtai įsikibti į auką - pamažu slydo laukan kaip kabliukai, traukiami iš odos, - tačiau kurį laiką jie turėjo išsilaikyti. Netgi jei lynai nutrūktų, kol trijulė tūnos "Kaliuše", kateriui nutolti neleis autopilotas.

Vis dar su skafandrais jie nusigavo į šliuzą, kuriame orą veikiai pakeitė vakuumas. Skajus puikiai apskaičiavo koordinates - kelto ir erdvėlaivio liukai išsidėstė vienoje linijoje. Į šoną nuo durų, vedančių į vaiduoklių laivą, juodavo įdubimas, kuriame Skajus išvydo rankinio valdymo prietaisus. Jis iš patirties žinojo, jog visi Flotilės nariai buvo aprūpinti tobulai suprojektuotais oro šliuzais. Net jeigu šių niekas neatidarinėjo daugelį metų, rankinio valdymo įtaisai turėjo funkcionuoti be priekaištų.

Norint atverti išorines duris, tereikėdavo pasukti svirtį. Įžengęs į kamerą, pamatydavai sudėtingesnę, slėgio matuokliais ir rankenėlėmis išmargintą skydelį, prie kurio pasidarbavus uždarą erdvę užliedavo iš laivo atplūdęs oras. Jei šliuze tvyrotų vakuumas, durys dar lengviau nuslinktų į šalį.

Skajus ištiesė pirštinėtą ranką, ketindamas griebti svirtį, bet suėmęs metalą pajuto, jog čia kažkas ne taip.

Pirštai tarytum užčiuopė ne metalinį strypą, o mėsos luistą.

Nors viena sąmonės dalis keistumą užfiksavo, kita siuntė signalą kryptelėti rankeną, kad prasivertų durys. Tačiau svirtis atsisakė suktis. Ji paprasčiausiai deformavosi, sukęždama delne nelyginant drebučiai. Skajus pasviro į priekį, bemaž prispaudė antveidį prie skydelio. Atidžiau įsižiūrėjus paaiškėjo, kodėl rankena neveikė: ji buvo suaugusi su paneliu. Tiesą sakant, visi valdymo įtaisai liejosi į foną. Tarp durų ir rėmų jis neįžvelgė nė menkiausio siūlelio.

Atrodė, kad "Kaliušo" korpusas pagamintas iš pilkos tešlos.

Kabelinis automobilis tapo eiliniu laivu, plaukiančiu rusvoje, maurais apžėlusioje Mulčio upėje. Kirenbachas privertė stipinus kabintis į lūšnas, kybančias virš mūsų, iš abiejų pusių, idant galėtume stumtis prieš vangią srovę. Akivaizdu, kad jis taip vairavo mašiną ne pirmą kartą.

Zebrė pamojo pirmyn

- Artėjame prie kupolo krašto, - pranešė.

Ji neapsiriko. Akiratyje pamačiau vieno iš susiliejusių kupolų šoną, prie kurio rudo purvino paviršiaus glaudėsi landynės. Sunku patikėti, jog kadaise tos nuožulnios lubos galėjo būti perregimos.

- Vidinio ar išorinio? - pasitikslinau.

- Vidinio, - atsakė Zebrė. - Tai reiškia...

- Aš žinau, ką tai reiškia, - nutraukiau ją. - Mes keliaujame prarajos kryptimi.

35

Artėjant prie Uodų Tinklo, tarpeklis tamsėjo. Apkiužusios, virš mūsų kybančios struktūros taip tarpusavyje sulipo, kad virto skliautuotu stogu, nuo kurio varvėjo neįsivaizduojamos prigimties skysčiai. Net ir atsižvelgiant į vargingą Mulčio gyventojų padėtį, vargu ar ten kas nors gyveno.

Pasišviesdama kelią galingais prožektoriais, Kirenbacho vairuojama mašina nėrė po žeme. Kartkartėmis prieblandoje įžiūrėdavau vibždančias žiurkes, tačiau nei žmonių, nei paršų nepaste-

bėjau. Genetiškai modifikuoti ilgauodegiai gyviai pateko į miestą iš ultrų šviesaeigių, kuriuose atliko valytojų pareigas. Prieš šimtmečius kelios jų paspruko, atsisakiusios katorgos spindesio ir galiausiai sulaukėjo. Graužikai maudavo šalin nuo ryškių elipsių, kurias metė automobilio lempos, arba mitriai nuvingiuodavo drumzlinu, rudu vandeniu, po savęs palikdamos "V" formos vilnis.

- Ko tu nori, Taneri? - paklausė Kirenbachas.

- Atsakymų.

- Tik tiek? O gal tau maga sukaupti nuosavas Išsvajoto Eliksyro atsargas? Na, prisipažink. Juk mudu esame seni draugai.

- Tylėk ir vairuok, - pareiškiau.

Automobilis nuplaukė pirmyn nuolat besišakojančiu tuneliu. Mes atsidūrėme itin senoje miesto dalyje. Kad ir kokios apgailėtinos išvaizdos buvo tie požemiai, nuo maro laikų jie veikiausiai ne itin pasikeitė.

- Ar tai būtina? - pasiteiravau.

- Yra ir kitų kelių, - atsiliepė Kirenbachas. - Bet apie šį mažai kas žino. Jis visiškai slaptas, todėl kitiems susidarys įspūdis, jog tu turi teisę čia būti.

Staiga mašina sustojo. Nė nebuvau pastebėjęs, kad ji išniro iš vandens ir užšliaužė ant sausumos ruoželio, greta dėmėtos, apgriuvusios, pilkais pelėsiais nusėtos sienos.

- Teks išlipti, - tarė jis.

- Nė nemėgink krėsti kvailysčių, - perspėjau, - antraip tapsi nauju vietinių dekoracijų ornamentu.

Visgi, kai išsigavome iš salono, aš leidau jam žygiuoti pirmam. Žemę vagojo gilūs, kitų automobilių palikti rėžiai. Mes ne vieninteliai naudojomės šia stovėjimo aikštele.

- Sekite paskui mane, - paskelbė Kirenbachas. - Toli eiti nereikės.

- Dažnai čia lankaisi?

Jo balse išgirdau nuoširdumo gaideles.

- Kiek išgalėdamas rečiau. Išsvajoto Eliksyro operacijoje aš nesu labai svarbus šulas, Taneri. Tik nedidelis sraigtelis. Jei tam tikri žmonės sužinotų, kad jus atvedžiau iki šių vietų, jau drybsočiau negyvas. Ar jūs sugebėsite per viešnagę neatkreipti į save dėmesio?

- Priklausys nuo aplinkybių. Kaip minėjau, aš noriu išgirsti atsakymus.

Jis ištiesė ranką link sienos.

- Taneri, pasistenk suvokti, kad iki operacijų valdymo centro kelio jums nerodysiu. Tai paprasčiausiai neįmanoma. Bus geriau, jeigu eisite vieni. Tik nebandyk kelti šurmulio. Jums prireiktų daugiau nei kelių ginklų.

- Kurgi tu mus vedi?

Užuot atsiliepęs, jis trūktelėjo kažkokią rankenėlę, kuri slypėjo po sieną užklojusiais gleivėtais nešvarumais. Kone virš mūsų galvų į šoną nuslydo skydas, atidengdamas stačiakampę, dviejų metrų pločio ertmę.

Budriai stebėdamas Kirenbachą, idant tas neprikrėstų kokių išdaigų, pavyzdžiui, neišgaruotų tunelyje, pirmas smukau į skylę. Tuomet padėjau į ją įsiropšti Kirenbachui ir Voveraitei. Zebrė įlindo paskutinė, trumpam nukreipusi budrų žvilgsnį atgal. Mūsų niekas nestebėjo, išskyrus mažutes žiurkių akis.

Keturiomis įnikome ropoti žemu, plieniniu tuneliu. Regis, šliaužėme pirmyn ne vieną šimtą metrų, nors iš tiesų greičiausiai teįveikėme keletą tuzinų. Visiškai praradau krypties pojūtį, tačiau instinktai tvirtino, esą mes nenumaldomai artėjame prie bedugnės krašto. Gal net jau atsidūrėme kitoje Uodų Tinklo pusėje. Visai įmanoma, jog nuo mirtinai nuodingos atmosferos mus teskyrė pora metrų pamatinės uolienos.

Galų gale, kai nemalonus, nugarą varstantis maudulys virto paralyžiuojančiu skausmu, mes išnirome į erdvią, tamsią patalpą. Kirenbachas įjungė senovines prie lubų pritvirtintas lempas.

Priešingas kambario sienas jungė sidabrinis, dulsvas, trijų ar keturių metrų skersmens, vamzdis. Iš vienos jo pusės įžambiu kampu kyšojo kažkas panašaus į atšaką, užsibaigiančią metaliniu gaubtu.

- Tikiuosi žinai, kas čia. - Kirenbachas mostelėjo į ilgąjį vamzdį.

- Tiesą pasakius, ne, - papurčiau galvą. Širdyje vyliausi, jog man į pagalbą atskubės bendražygės, bet jos, rodės, irgi nenutuokė, ką reginčios.

- Na, tu jį matei daugybę kartų, - tarė Kirenbachas žengdamas prie vamzdžio. - Tai dalis sistemos, aprūpinančios miestą at-

mosfera. Šimtai tokių tūtų sminga į bedugnę, iki pat paskirstymo stoties. Vienomis srūva oras, kitomis teka vanduo, trečiomis - įkaitinti garai. - Jis pabarbeno į vamzdį, ir toje vietoje aš pastebėjau ovalų skydelį, maždaug tokios pat apimties, kaip tas, kurį aptikome sienoje. - Šituo paprastai plūsta garai.

- Kokie kiekiai? Tarkim, šiuo momentu?

- Keli tūkstančiai atmosferų. Nėra ko nerimauti.

Kirenbachas nuleido delną ant skydelio ir šį pastūmė į šoną, atidengdamas išgaubtą, tamsiai žalią stiklą, kurį įrėmino blizgančios sidabrinės plokštelės su valdymo įtaisais. Jas margino senoviški rašmenys - iš pirmo žvilgsnio lyg ir ispanglų kalbos žodžiai.

Ne, atidžiau įsižiūrėjus paaiškėjo, kad užrašai buvo amerikaniški.

Kai Kirenbachas spūstelėjo porą mygtukų, mano ausis pasiekė iš tolumos atsklidę dunksėjimai. Po akimirkos vamzdis suvibravo, tarsi mėgindamas išgauti neįtikėtinai žemą natą.

- Garų srautas nukreipiamas į kitą tinklą. Patikrinimui.

Jis paspaudė dar vieną mygtuką, ir stora stiklo plokštė slystelėjo į šalį. Po ja atsivėrė masė bronzinių, bemaž visą vamzdžio ertmę užpildžiusių mechanizmų. Kad ir kur pažvelgęs, mačiau vien stūmoklius ir akordeono dumples primenančias detales, kurias papildė vamzdeliai bei metalinės gijos, pagalbiniai varikliai ir siurbtukai. Sunku pasakyti, kada visa tai buvo pagaminta - amerikanų laikais ar gerokai vėliau, po maro. Šiaip ar taip, didelio pasitikėjimo toji įranga man neįkvėpė. Tačiau viduryje mašinos pastebėjau karkasu apgaubtą erdvę, kurioje išvydau dvi didžiules, minkštas sėdynes ir primityvius valdymo prietaisus. Palyginti su šituo agregatu, talpios atrodė netgi pačios anksčiausios mašinos.

- Kalbėk, - paraginau.

- Susipažinkite su techninės priežiūros robotu, - atsiliepė Kirenbachas. - Jis rangosi vamzdžiais, tikrina, ar sienelėse neatsivėrė plyšiai, užtaiso silpnesnes vietas. O dabar... na, patys suprantate.

- Dabar atliks transporterio funkcijas. - Nudelbiau mašiną įdėmiu žvilgsniu spėliodamas, ar mums pavyks iš jos išlįsti gyviems. - Sumanu, tenka pripažinti. Kiek laiko turėsime važiuoti?

- Kartą juo naudojausi. Nieko smagaus.

- Tu neatsakei į mano klausimą.

- Prireiks valandos arba dviejų, kol nusigausite iki ūkanų. Tiek pat užtruksite ir kelionėje atgal. Kai pasieksite tikslą, siūlyčiau ten neužsibūti.

- Nė neketinau. Ar mane palaikys saviškiu?

- Tiktai *saviškiai* atvyksta šituo keliu. Su Vadimo apsiaustu tu atrodysi kaip tiekėjas ar bent kaip žmogus, priklausantis įtakingųjų gretoms - jei tik, žinoma, laikysi liežuvį už dantų. Nesvarbu, su kuo susitiksi, sakyk, kad atvažiavai pasimatyti su Gideonu.

- Lengviau negu lengva.

- Nesijaudink, savo užmačias tu įgyvendinsi. Mašiną suvaldytų netgi beždžionė. Atleisk, nenorėjau tavęs įžeisti. - Jis nervingai vyptelėjo. - Klausyk, niekas prie tavęs nekibs.

- Žinau. Nes tu palaikysi mums draugiją.

- Prastas sumanymas. Labai prastas. - Kirenbachas apsidairė, tarsi melsdamas pritarimo.

- Taneris teisus, - patraukė pečiais Zebrė. - Tavęs tikrai nevertėtų paleisti.

- Bet aš nesu artimai bendravęs su Gideonu. Į mane žiūrės lygiai taip pat kaip į Tanerį. Ir ką turėčiau sakyti, jeigu manęs paklaus, kokio velnio čia atsibeldėme?

Zebrė nuožmiai į jį dėbtelėjo.

- Improvizuok, bestuburi šūdžiau. Sakyk, jog išgirdai gandus apie suprastėjusią Gideono sveikatą ir nutarei jį aplankyti. Arba priburk, neva gatvėse vis dažniau sklando kalbos, kad galutinis produktas perdėm suprastėjęs. To užteks. Sesuo sumąstė tokią pačią istoriją, mėgindama priartėti prie Gideono.

- Tu nežinai, ar jai pasisekė.

- Na, tau, Kirenbachai, reikės verstis per galvą. Esu tikra, kad Taneris tave palaikys.

- Aš niekur neisiu.

Zebrė pamojo ginklu jo pusėn.

- Gal dar persigalvosi?

Jis nukreipė akis į vamzdį, kietai sučiaupęs lūpas vėl pažiūrėjo į dryžuotąją.

- Kad tu prasmegtum skradžiai, Tarina. Jei kalbame apie profesinius mūsų santykius, manyk, jog sudeginai visus tiltus.

- Užteks pliurpti. Sėsk į mašiną.

Atsisukau į Zebrę ir Voveraitę.

- Būkite atsargios. Vargu ar jums čia gresia pavojai, bet budrumo nepraraskite. Turėčiau grįžti po kelių valandų. Tiek palauksite?

Dryžuotoji linktelėjo.

- Aš galėčiau, bet nesiruošiu. Ten sutilpsime ir trise. Voveraitė viena galės pabudėti sargyboje.

- Manęs nedžiugina tai, jog turėsiu ištisas valandas čia tūnoti, - atsiliepė mūsų bendražygė, - bet nejaučiu jokio noro ir prisijungti prie jūsų. Tu tikriausiai jautiesi skolinga seseriai?

Zebrė sulinksėjo.

- Ji tą patį padarytų dėl manęs.

- Tuomet pirmyn. Belieka tikėtis, kad iš šitos kelionės jums pasiseks išpešti naudos.

- Tik nebandyk sekti paskui mus, - įspėjau Voveraitę. - Iškilus būtinybei, patys iš ten išsikapstysime. Jei kas nors atsitiks... tu žinai, kur stovi mašina.

- Dėl manęs nesijaudink, Taneri. Pats būk atsargus.

- Aš esu apdairus iš prigimties. - Smagiai plojau Kirenbachui per petį, nors ir netryškau bičiuliškais jausmais. - Pasirengęs? Kas žino, gal toje pragarmėje tave aplankys įkvėpimas, ir tu galėsi sukurti dar niūresnę simfoniją, negu tikėjaisi.

Jis įbedė į mane piktas akis.

- Užbaikime šitą reikalą, Taneri.

Kad ir ką tvirtino Zebrė, techninės priežiūros robote vos pakako vietos dviem žmonėms. Mūsų trijulė sugebėjo į jį įsisprausti per didžiausias kančias. Dryžuotosios sąnariai skyrėsi nuo mūsiškių, todėl ji tiesiog antžmogiškai pajėgė įsirangyti į ankštą kertelę, nors susilankstymo procesas, žinoma, kėlė šiokių tokių nepatogumų.

- Teks melsti Viešpaties, kad kelionė ilgai nesitęstų, - sumurmėjo moteris.

- Užvesk mašiną, - liepiau Kirenbachui.

- Taneri, mes vis dar...

- Užvesk tą prakeiktą geldą, - pareikalavo Zebrė, - antraip savo simfonijas galėsi kurti iš grabo.

Pastaba privertė Kirenbachą skubiai paspausti mygtuką. Mašina atgydama suurzgė ir lyg mechaninis, lėtapėdis šimtakojis nužvangėjo tuneliu. Siurbtukams limpant prie sienų, įnirtingai

drebėjo tiek roboto priešakys, tiek galas, tačiau vidurinė dalis, kurioje mes lindėjome, liko gana stabili. Nors dabar vamzdžiu garai neplūdo, palietęs įkaitusius metalinius šonus galėjai nudegti pirštus, o pats oras tarsi veržėsi iš pragaro gelmių. Tamsioje kabinoje šviesą teskleidė priešais sėdynes žvilgantys valdymo prietaisai. Tunelio sienos buvo glotnios kaip ledynų paviršius - jas nugludino siaubingi garų slėgiai. Vamzdis, iš pradžių horizontalus, netrukus ėmė riestis, kol išlinko beveik vertikaliai. Mano krėslo diržai tapo velniškai nepatogūs, į odą įsirėžė lyg pakinktai. Sąmonėje be paliovos sukosi mintis, jog po mumis glūdi kilometrinės gelmės, į kurias galvotrūkčiais nulėkti neleido tiktai robotą apsupę, prie sienų prisitvirtinantys siurbtukai.

- Mes traukiame į paskirstymo stotį, tiesa? - sušuko Zebrė, idant perrėktų mašinos gausmą. - Ten ir gaminamas Eliksyras?

- Nesistebėčiau, - atsakiau mąstydamas apie stotį. Iš ten driekėsi visi vamzdžiai: didžiosios stuburinės miesto šaknys. Pati stotis slypėjo bedugnės gilumoje, amžino rūko sluoksnyje. Joje įrengti titaniškų apimčių transformeriai iš pragarmės siurbė karštas, nuodingas dujas. - Ji niekam nepavaldi, o ten dirbantys žmonės turi visas priemones, kurių reikia, kad susintetintum tokią medžiagą kaip Išsvajotas Eliksyras.

- Tavo manymu, paslaptį žino visi tenykščiai darbuotojai?

- Ne. Narkotiką tikriausiai gamina tik negausi jų grupelė, ar ne, Kirenbachai?

Jis stumtelėjo svirtį, idant išaugtų nusileidimo greitis, ir dundesys virto nuožmiu bildėjimu.

- Kaip sakiau, arti pagrindinių išteklių manęs niekas neprileisdavo.

- Ką tu išvis žinai? Netikiu, kad neturi *jokios* informacijos apie sintezės procesą.

- Koks tavo reikalas, net jei ir turiu?

- Na... aš kai ko nesuprantu, - atsakiau. - Dėl maro nustojo veikti dauguma mechanizmų. Implantai - bent jau sudėtingieji, - ląsteliniai nanorobotai, medi-mašinos, ar kaip jas ten vadinate. Pomirtingųjų tai nepradžiugino. Nes ilgaamžiškumą užtikrinančios terapijos remdavosi tais miniatiūriniais žaisliukais, kurių jie neteko.

- Na, ir...?

- Staiga, lyg iš niekur, atsirado mechanizmų pakaitalas. Kai kuriais atžvilgiais, netgi geresnis už originalus. Išsvajotą Eliksyrą įstengtų susileisti netgi vaikas - vaistų nereikia priderinti prie juos vartojančio asmens organizmo. Eliksyras užgydo žaizdas ir sugrąžina prisiminimus. - Mintyse išvydau žmogų, besiblaškiusį ant žemės, mėginusį lyžtelėti bent lašelį purpurinio skysčio, nors maras jau buvo pasigrobęs pusę jo kūno. - Jis netgi apsaugo nuo maro sporų tuos, kurie neatsikratė mašinomis. Sunku patikėti, kad šita medžiaga tikrai egzistuoja, Kirenbachai.

- Ką nori tuo pasakyti?

- Ogi tai, kad aš neatsistebiu, kaip tokį *vertingą* dalyką galėjo susintetinti nusikaltėliai. Man netgi nesitiki, kad jį sukūrė prieš marą, kai mieste nuolat užgimdavo naujos, pasakiškos technologijos. O dabar? Kai kuriuose Mulčio rajonuose nėra net garo energijos. Nors Skliaute atrastum technologiškai pažangių anklavų, jų gyventojams labiau rūpi žaidimai nei pastangos išrasti stebuklingą skystį. Visgi būtent taip ir atsitiko, nors pastaruoju metu jo ištekliai ribojami.

- Prieš marą Žadintojo nebuvo, - tarė Zebrė.

- Aš pastebiu per daug sutapimų, - atsiliepiau, - todėl ir pradėjau svarstyti, ar tųdviejų nesieja ta pati kilmė.

- Nemanyk, kad esi pirmas, kuriam toptelėjo tokia mintis, - sumurmėjo Kirenbachas.

- Nė nesitikiu, - atšoviau, nusibraukdamas nuo kaktos prakaitą. Jaučiausi, lyg valandą prasėdėjęs pirtyje. - Bet sutik, kad mano spėjimas visai logiškas.

- Iš kur man žinoti? Aš nekišu nosies į šituos dalykus.

- Net kai nuo jų priklauso miesto likimas?

- Tau pačiam aišku, jog tai netiesa. Na, ir kas, kad žūtų keli tūkstančiai - daugiausia dešimt - pomirtingųjų. Išsvajotas Eliksyras gal ir nepamainomas tiems, kurie prie narkotiko įprato, bet daugumai miestiečių į jį nusispjaut. Lai jie miršta, kas man darbo? Praeis pora šimtmečių, ir apie dabartinius įvykius teskelbs trumpos, į istorines knygas įtrauktos išnašos. O mano ambicijos gerokai didesnės. - Kirenbachas trūktelėjo vieną kitą rankenėlę, pabaksnojo per keletą matuoklių. - Juk aš esu menininkas. Į visa tai reaguoju kaip į pramogą. Tu, antra vertus... turiu pripažinti, aš nesuprantu tavęs, Taneri. Taip, tu įsipareigojai Tarinai, bet Iš-

svajotu Eliksyru susidomėjai dar tada, kai mes naršėme Vadimo kajutę. Kiek pamenu, tvirtinai atskridęs į mūsų kraštus nužudyti Ardžentą Raiviką, o ne aiškintis, kur gaminami vietiniai narkotikai.

- Padėtis mažumėlę susikomplikavo.

- Kitaip tariant...

- Man rodos, Kirenbachai, kad Išsvajotą Eliksyrą esu matęs anksčiau.

Vis dėlto duris rasti *pavyko*. Skajus, Norkinkas ir Gomesas aptiko jas po to, kai atsiplėšę nuo laivo pasisukiojo šalia korpuso trisdešimt minučių. Galop jie rado ertmę, pro kurią turbūt vidun buvo įlindę ir Oliveira su Lagu. Skylė žiojėjo vos už kelių dešimčių metrų nuo svetimo katerio, greta to taško, kur nugarkaulis jungėsi su likusia erdvėlaivio dalimi. Iš pradžių Skajus nepastebėjo mažutės angos, nes toji susiliejo su pūslelėmis, iškilusiomis apgadintoje "Kaliušo" pusėje.

- Mums reikėtų grįžti namo, - tarė Gomesas.

- Mes įsibrausime į laivą.

- Nejau negirdėjai, ką kalbėjo Oliveira? Negi tau nekelia nerimo keista materija, iš kurios nulietas erdvėlaivio korpusas? Jis atrodo taip, tarytum kažkas būtų nesėkmingai bandęs nukopijuoti vieną iš *mūsų* laivų.

- Taip, nerimą kelia... ir dar labiau masina įsigauti vidun.

- Lagas irgi siekė to paties.

- Vadinasi mums teks jo pasidairyt. - Skajus buvo pasirengęs žvalgybai. Nuo tada, kai pasišalino iš oro šliuzo, nė nenusiėmė šalmo.

- Man taip pat knieti apžiūrėti laivą iš vidaus, - įsiterpė Norkinkas.

- Vienas iš mūsų privalo likti kateryje, - pareiškė Gomesas. - Jeigu per artimiausias porą valandų prisistatys mus radaru užfiksavęs keltas, būtų gerai, jei kažkas juo pasirūpintu.

- Puiku, - atsiliepė Skajus. - Tu ką tik pasisiūlei savanoriu.

- Aš nenorėjau...

- Nusispjaut, ko tu norėjai. Tiesiog vykdyk nurodymą. Jei mums su Norkinku prisireiks pagalbos, būtinai tau pranešim.

Išnirę iš savo katerio, jiedu pasinaudojo portatyviniais varik-

liais, idant įveiktų nedidelį atstumą, skiriantį juos nuo "Kaliušo" korpuso. Kai abu galiausiai nusileido netoli skylės, Skajui pasidingojo, kad jis palietė minkštą, spyruokliuojantį čiužinį. Bendražygiai prisiklijavo prie laivo paviršiaus lipniais batų padais.

Nūnai Skajus buvo priverstas pateikti sau akivaizdų ir gyvybiškai svarbų klausimą, kurį iki šiol vijo iš galvos. Erdvėlaivio korpusas niekaip *negalėjo* pavirsti tokia kempine. Metalas taip nesitransformuodavo, net jeigu jį nutvilkydavo antimaterijos sprogimas. Ne, su tokiomis keistybėmis Skajui dar nė sykio neteko susidurti. Rodės, jog vaiduoklių laivo korpusą pakeitė - atomą po atomo - nauja ir lanksčia medžiaga, kuri tik labai apytiksliai nukopijavo senąsias detales. Forma, tekstūra, spalva egzistavo, tačiau pradingo funkcionalumas - šiuo atžvilgiu laivas priminė elementarų maketą. Įdomu, ar jis išvis stovėjo ant "Kaliušo"? O gal ši prielaida klaidinga, kaip ir dauguma iškeltų anksčiau?

Skajus ir Norkinkas priartėjo prie ertmės pakraščio, kyštelėjo vamzdžius į tamsą. Dantyti, apdeginti krašteliai panėšėjo į suvytusias, pusiau užčiauptas lūpas. Bet maždaug dviejų metrų gelmėje tunelio sienas dengė stora pluoštinė masė, kuri, perlieta prožektorių spindulių, nušvito balzganu atspalviu. Skajui pasirodė, jog materiją jis atpažino: tai buvo į epoksido sluoksnį įbestų deimantinių siūlelių matrica, sparčiai džiūstantis kleisteris, kuris praversdavo, kai reikėdavo užkaišyti korpuse atsivėrusias skylutes. Matyt, Oliveira išmatavo korpuso tankį ir atrado silpną tašką, kurį kažkuo pradegino - galbūt dujiniu pjovikliu arba išmetamosiomis katerio liepsnomis. Paskui šachtą išklojo izoliacinės medžiagos sluoksniu, kad nesukežtų sienelės.

- Lįsime į šitą angą, - pratarė Skajus. - Oliveira, ko gero, aptiko įėjimui tinkamiausią vietą. Nėra reikalo švaistyti laiko tokiems patiems darbams.

Jie patikrino, ar gerai veikia inerciniai, skafandruose įmontuoti, kompasai, ir dabartines savo koordinates pažymėjo nuliu. "Kaliušas" nesisuko aplink savo ašį ir nesiritinėjo kosmose, tad kompasai neleis pasiklysti viduje. Net jeigu jie pasirodys besą nepatikimi, sugrįžti iki žaizdos, praplėšusios laivo paviršių, padės įkandin vyniojami lynai.

Keista, staiga dingtelėjo Skajui, kodėl skylę jis pavadino žaizda?

Galų gale abu vyrai smuko į šachtą, kuri, smigusi į korpusą, driekėsi gilyn maždaug dešimt - penkiolika metrų. Įveikęs panašų atstumą tokiame laive kaip "Santjagas", nusigaudavai iki siaurų, techniniam aptarnavimui skirtų įdubų, turėdavai skverbtis tarp gausybės laidų, kabelių, vamzdžių, kuriais tekėdavo aušinimo skystis, kartais netgi patekdavai į vieną iš traukinių tunelių. Skajus žinojo, jog tam tikruose sektoriuose korpuso storis siekdavo keliolika metrų, bet jis nemanė atsidūręs būtent tokioje vietoje.

Šachtos sienos pamažu sukietėjo ir ėmė labiau blizgėti; dabar jos panėšėjo ne į dramblio odą, o į vabzdžio chitiną. Skajus pašvietė prožektoriumi, ir spindulys nuslydo juodomis, žvilgančiomis sienomis. Kai jau rodės, jog tunelis užsibaigs, jis smailiu kampu pakrypo į dešinę. Prasisprausti pro vingį su skafandru ir portatyviniu varikliu buvo ganėtinai sudėtinga. Bent tiek gerai, kad iš glotnių sienų nestyrojo jokie atsikišimai, kurie galėtų įsikabinti į skafandro medžiagą arba nudraskyti kokį gyvybiškai svarbų elementą. Atsigrįžęs Skajus pamatė, kad Norkinkas seka iš paskos - šiek tiek stambesniam bendražygiui gerokai sunkiau sekėsi prasmukti pro posūkį.

Laimei, dabar tunelis praplatėjo. Už sankirtos su kita šachta kelionė tapo dar lengvesnė. Kartkartėmis Skajus sustodavo ir paprašydavo Norkinko įsitikinti, jog ritė veikia be priekaištų, o pats lynas tebėra įsitempęs. Kita vertus, inerciniai kompasai funkcionavo puikiai, be jokių sutrikimų fiksuodami judviejų įveiktą kelią.

Jis išbandė raciją.

- Gomesai? Girdi mane?

- Kuo aiškiausiai. Ką aptikote?

- Kol kas nieko. Bet, manau, mes galime beveik garantuoti, jog šis laivas neturi nieko bendra su "Kaliušu". Mudu su Norkinku įveikėme maždaug dvidešimt metrų, bet tebejudame pro kietą materiją.

Prieš atsiliepdamas Gomesas patylėjo kelias sekundes.

- Kažkokia nesąmonė.

- Taip, jei ir toliau jį lyginsime su "Santjagu". Man regis, mes aptikome visai ne tai, ko tikėjomės.

- Tu nemanai, kad jis atskrido iš namų - kad jį išsiuntė mums pavymui?

- Ne. Per šimtmetį tokio objekto niekas nesukurtų. - Jiedu tebeslydo gilyn. - Čionykštė aplinka, hmm... ne žmogiška. Aš nė nesijaučiu įsiskverbęs į mašiną.

- Kad ir kas tai būtų, iš išorės jis niekuo nesiskiria nuo eilinio Flotilės laivo.

- Teisingai. Užtat žiūrint iš arčiau, vaizdas pasikeičia. Spėju, kad jis pakoregavo savo formą, mėgindamas su mumis supanašėti. Kitaip tariant, užsimaskuoti. Ką gi, planas išdegė. Titas... mano tėvas... visada galvojo, jog mus seka dar vienas Flotilės erdvėlaivis. Tokia padėtis kurstė nerimą, bet dėl jos galėjo būti kalta praeityje įvykusi nelaimė. Supratęs, jog mums iš paskos seka nežemiškas laivas, jis veikiausiai būtų griebęsis kokių nors priemonių.

- Kokių?

- Sunku pasakyti. Gal perspėjęs kitus laivus. Manau, tėvas būtų nusprendęs, jog pašalietis kelia pavojų.

- Ir tikriausiai būtų nesuklydęs.

- Kas žino. Jis skrenda siaubingai ilgai, bet per visus tuos dešimtmečius mums nepakenkė.

Staiga kažkas atsitiko - bendražygius pasiekė triukšmas, kurį jie veikiau pajuto negu išgirdo - kaip kurtinantį didžiulių varpų skambėjimą. Nūnai jiedu sklendė vakuume, tad griausmą, reikia manyti, perdavė korpuso vibracija.

- Gomesai, kas, po velnių, įvyko?

Jo atsakymas buvo vos girdimas

- Nežinau... lyg ir nieko. Bet dabar jūsų balsai gerokai prityko.

Keliavome žemyn bemaž dvi valandas, kol vertikalaus vamzdžio gilumoje kai ką išvydau.

Auksinį, ryškėjantį švytėjimą.

Prisiminiau ištrauką iš Hausmano gyvenimo, kurią ką tik regėjau. Iki šiol jaučiau šaltu metalu nelyginant kulka atsiduodančią baimę, užplūdusią, kai jis įžengė į "Kaliušą". Panašūs šiurpuliai kratė ir mane patį. Mes abu leidomės į tamsą, abu ieškojome atsakymų arba atlygio, - bet žinojome, jog veržiamės į pavojų glėbį, ir neįsivaizdavome, ko tikėtis priešakyje. Vien nuo minties, kad matytas epizodas derėjo prie dabartinių išgyvenimų, oda nu-

eidavo pagaugais. Pastaruoju metu Skajus ne vien užliedavo mano sąmonę vaizdais. Atrodė, kad jis nukreipia mane atitinkama linkme, priverčia imtis veiksmų, įamžinančių gilioje senovėje atliktus jo darbus, tarytum lėlininkas, valdantis marionetę, prie kurios pritvirtintos virvelės driekėsi per tris šimtmečius. Suspaudžiau kumštį neabejodamas, jog į galvą atklydusius vaizdus lydės iš rankos plūstantis kraujas.

Tačiau delnas išliko visiškai sausas.

Techninės priežiūros robotas tebeslinko gilyn. Dabar jokie Kirenbacho veiksmai nepriverte mašinos judėti sparčiau. Karštis tapo nepakenčiamas - buvau tikras, kad po trijų keturių valandų mes nusibaigtume nuo perkaitimo.

Bet tunelis *šviesėjo*.

Netrukus supratau kodėl. Iš apačios link mūsų artėjo vamzdžio dalis, kurios sienelę atstojo apskretęs stiklas. Kirenbachas pasuko robotą taip, kad mašinai barškant pro perregimą sektorių iš išorės mūsų niekas neįžiūrėtų. Bet man pavyko įžvelgti tamsų kambarį, kurį mes kirtome. Erdvioje patalpoje nestigo įvairiausių formų, slėgį matuojančių mechanizmų - milžiniškų tarsi pramoninės krosnys cisternų, sujungtų tviskančiais, vingriais vamzdžiais ir siaurais tilteliais. Ant grindų lygiomis gretomis riogsojo turbinos - it kokie snaudžiantys dinozaurai.

Mes nukakome iki paskirstymo stoties.

Nejučia paklausiau savęs, kodėl šitoje salėje taip tuščia.

- Nė gyvos dvasios, - įgarsino mano mintis Zebrė.

- Tokia padėtis - normali? - pasitikslinau.

- Taip, - atsakė Kirenbachas. - Tiems agregatams priežiūra beveik nereikalinga. Bet aš neapsidžiaugčiau, jei mūsų trijulę atsitiktinai pastebėtų budintis darbuotojas.

Į stiklines, metalinėmis atramomis sutvirtintas lubas smigo tuzinai vamzdžių, tokių pačių, kokiu mes leidomės. Už stiklo plokštės tebuvo matyti pilkas lyg suodžiai rūkas, nes bedugnėje glūdinčią paskirstymo stotį dažniausiai gaubdavo migla. Tais momentais, kai ūkanas trumpam sudraskydavo chaotiški šiluminiai srautai, spiralėmis kylantys aukštyn, įžvelgdavau gigantiškus skardžius. Tolybėse nelyginant antena styrojo uola, nuo kurios drauge su Sibilina stebėjau šoklius.

Mes atsidūrėme giliai po miestu.

Robotas vis dar bildėjo pirmyn. Aš tikėjausi, kad sustosime netoli paskirstymo stoties grindų, bet Kirenbachas nuvairavo transporterį žemiau turbinos, vėl į tamsą. Turbūt po sale slypėjo dar viena patalpa. Minutę kitą taip ir galvojau, kol pagaliau suvokiau, jog toks spėjimas absurdiškas: mes leidomės pernelyg ilgai.

Vamzdis, kuriuo keliavome, kirto paskirstymo stotį kiaurai. Porą sykių tunelis suvingiavo, vienu metu vos nepakrypo horizontaliai, bet galop vėl nėrė į bedugnę. Sekinantis karštis viliojo sumerkti akis. Burna taip išdžiūvo, kad kančią kėlė vien mintis apie šalto vandens stiklinę. Laimei, man kažkaip pasisekė neprarasti sąmonės - aš žinojau, kad jos prireiks, kai robotas pasieks tikslą.

Dar po trisdešimties - keturiasdešimties minučių apačioje išvydau šviesą.

Veikiausiai žygis artėjo prie pabaigos.

- Tavo irgi. Norkinkai patikrink... - tardamas paskutinį žodį, Skajus nukreipė prožektorių aukštyn ir pastebėjo, kad įsitempęs lynas pamažu suglemba. Matyt, kažkur viršuje jį perpjovė.

- Nešdinkimės iš čia, - pasiūlė Norkinkas. - Mes nenusigavome labai toli. Vis dar galėtume rasti... hmm, kelią atgal.

- Kaip siūlai prasilaužti pro korpusą? Juk lynas negalėjo pats sutrūkti.

- Gomesas paieškos kateryje pjaustymo įrangos. Jis mus ištrauks, jei tik žinos, kur esame.

Skajus susimąstė. Norkinkas, žinoma, buvo teisus, ir tokiomis aplinkybėmis bet kuris sveiko proto žmogus nedelsdamas grįžtų į paviršių. Viena jo dalis ragino nerizikuoti, tačiau kita, stipresnė dalis, labiau nei bet kada anksčiau troško suprasti, koks tai laivas - su sąlyga, kad jie įsibrovė į *tikrą* laivą. Dėl nežemiškos objekto kilmės Skajus neabejojo. Vadinasi, jis pirmasis iš visos žmonijos susidūrė su įrodymais, jog egzistuoja svetimos protingos būtybės. Kad ir kaip keista, jos prisišliejo prie Flotilės, beribėje kosminėje erdvėje sugebėjusios aptikti trapius, lėtaeigius laivelius. Nors skriejo įkandin ištisus dešimtmečius, su žmonėmis ryšio nusprendė neužmegzti.

Ką gi įmanoma atrasti paslaptingame erdvėlaivyje? Atsar-

gos, kurias jis tikėjosi aptikti "Kaliuše" - netgi nepanaudota antimaterija - galėjo būti menkniekiai palyginti su tuo, kas čia slypėjo. Vienaip ar kitaip, savo skrydžio tempą laivas priderino prie Flotilės, pasiekė aštuonis procentus šviesos greičio. Ši užduotis jam veikiausiai nebuvo sudėtinga. Juodą korpusą suvarpę tuneliai neabejotinai turėjo atvesti iki atpažįstamų mechanizmų, kurie padėjo erdvėlaiviui išvystyti dabartinį greitį ir kuriuos Skajus troško ištirti - nors nežinia, ar pasiseks suprasti jų veikimo principą.

Galbūt laive glūdėjo daugiau turtų, nei galima įsivaizduoti?

Jis privalėjo brautis pirmyn.

- Mes tęsime kelionę, - pareiškė bendražygiui. - Vienai valandai. Pažiūrėsime, ką per tiek laiko sugebėsime rasti, ir stengsimės nepasiklysti.

- Man nepatinka tavo sumanymas, Skajau.

- Tik pagalvok, kokios informacijos galėtum gauti. Pagalvok apie duomenų sistemas, protokolus, laivo formai įtakos turėjusias paradigmas. Jos greičiausiai neturės nieko bendra su žmogiškosiomis, taip pranoks mūsų mąstyseną, kaip, pavyzdžiui, DNR grandinė - polimerą. Suvokti bent menką dalelę pamatinių principų įstengs nebent genijus. Itin stambaus kalibro protas. Tik nesakyk, Norkinkai, jog tau nė trupučio nesmalsu.

- Kad tu degtum pragare, Skajau Hausmanai.

- Suprasiu tavo žodžius kaip teigiamą atsakymą.

Techninės priežiūros robotas persikraustė į vamzdžio atšaką, lygiai tokią pačią, kaip tą, iš kurios pradėjome žygį. Siurbtukai ėmė bilsnoti lėčiau ir galiausiai nutyko. Beliko girdėti tiktai mechanizmų tiksėjimas. Mus supo aklina tamsa ir tyla, neskaitant tolimo gausmo, kurį kėlė per kitus vamzdžius plūstantys įkaitusių garų srautai. Piršto galu paliečiau karštą metalinę sienelę ir pajutau silpnutę vibraciją. Nuoširdžiai tikėjausi, jog virpuliai nepranašauja link mūsų atūžiančių, iki tūkstančių atmosferų suslėgtų, svilinančių garų.

- Dar nevėlu sugrįžti, - suniurnėjo Kirenbachas.

- Kur tavo smalsumo jausmas? - paklausiau, tarsi Skajus Hausmanas, viliojantis Norkinką.

- Maždaug už aštuonių kilometrų į viršų nuo mūsų.

Būtent tuo momentu kažkas nustūmė į šoną vamzdį dengiantį skydelį ir dėbtelėjo į mus taip, tarytum būtume išmatos, nuleistos iš Bedugnės miesto.

- Aš tave pažįstu, - kreipėsi žmogus į Kirenbachą. Tada linktelėjo į mano ir Zebrės pusę. - Tave matau pirmą kartą. Ir tave taip pat.

- O aš tave matau kiekvieną kartą, kai pasižiūriu į mėšlo krūvą, - atšoviau, kol vyrukas nespėjo įsiplepėti, ir skubiai išsirangiau iš roboto, mėgaudamasis galimybe pramankštinti kojas. - Parodyk, kur galėčiau atsigerti.

- Kas tu toks?

- Žmogus, prašantis sumauto gėrimo. Kas yra? Tau kažkas užkimšo ausis paršų trydalais?

Rodos, jis suprato, kad manęs rūstinti neverta. Pagrįstai spėjau, jog mes susidūrėme su menku vietinės sistemos sraigteliu, kuriam dažnai tekdavo išklausyti patyčių iš apsilankančių, šiek tiek aukštesnę padėtį maisto grandinėje užimančių galvažudžių.

- Ei, neįsižeisk, seni.

- Ratkai, čia Taneris Mirabelas, - pristatė mane Kirenbachas. - O čia... Zebrė. Aš skambinau ir pranešiau, kad mes atvykstame susitikti su Gideonu.

- Taip, - palinksėjau. - Man nusispjaut, jei negavai suknistos žinutės.

Įžūlus elgesys, kurį demonstravau, taip paveikė Kirenbachą, kad jis nusprendė prie manęs prisijungti.

- Teisingai, po velnių. Ir atnešk suknistam žmogui... tai yra, atnešk žmogui suknistą gėrimą. - Jis rankove nusivalė suskeldėjusias lūpas. - Man taip pat, Ratkai, tu... suknistas pimpačiulpy.

- Pimpačiulpy? Neblogai, labai neblogai. - Vyriškis patapšnojo Kirenbachui per nugarą. - Siūlyčiau ir toliau mokytis, kaip reikia vaizduoti kietą riešutėlį. Pamokos tikrai atsiperka. - Jis atsigręžė į mane nutaisęs tokią išraišką, kuri kone spinduliavo užuojauta. Mudu susižvalgėme kaip savo srities profesionalai. - Tiek to, sekite paskui mane.

Kulniuodami įkandin Ratko pasišalinome iš kambario. Naujojo pažįstamo mimiką sunkiai sekėsi perprasti, nes jo akis dengė didžiuliai pilki akiniai, iš kurių kyšojo subtilūs sensoriniai įtaisai. Jis vilkėjo apsiaustą, panašų į Vadimo, tik trumpesnio kirpimo, su glotnesniais, labiau žvilgančiais lopiniais.

- Na, bičiuliai, - prabilo Ratkas, - kokie vėjai jus čia atpūtė?

- Tarkim, kad mes atliekame kokybės inspektorių darbą.

- Kiek girdėjau, niekas dėl kokybės nesiskundė.

- Vadinasi, prastai klauseisi, - įsiterpė Zebrė. - To mėšlo vis sunkiau gauti.

- Tikrai?

- Taip, tikrai, - patvirtinau. - Mes kalbame ne vien apie Eliksyro stygių. Bėdų iškilo dėl grynumo. Mudu su Zebre aptarnaujame tam tikrą kiekį klientų, gyvenančių netgi Rūdžių Juostoje, ir sulaukiame nusiskundimų. - Stengiaus, kad mano balsas skambėtų grėsmingai šaltai. - *Gali būti*, jog tiekimo grandinėje, tarp gamybos centro ir Juostos, kažkas išsiderino. Silpnų grandžių netrūksta ir, patikėk, aš jas visas patikrinau. Bet visai įmanoma, kad atskiedžiamas originalusis produktas. Štai kodėl mes ketiname pasimatyti su Gideonu - ponas Kirenbachas mielai sutiko mus čia atvesti. Privalome įsitikinti, kad gaminamo Išsvajoto Eliksyro kokybė nesuprastėjusi. Jei išsipildys nemaloniausios prognozės, tai reikš, jog kažkas kažkam melavo, ir tuomet ims trankytis tokie griausmai, kokių neišgirsi, kai įsisiautėja dešimtos kategorijos uraganas. Vienaip ar kitaip, individų, kurie nukentės, būtinai atsiras.

- Ei, paklausyk. - Ratkas iškėlė aukštyn rankas. - Visi žino, jog dėl nesklandumų kaltas šaltinis. Bet atsakyti "kodėl", gali tiktai Gideonas.

- Man minėjo, kad jis mėgsta nuošalumą, - mestelėjau iš anksto paruoštą frazę.

- Nes neturi, iš ko rinktis, ar ne?

Nusijuokiau kuo įtikinamiau, nors nesusigaudžiau, iš ko žvingauju. Tačiau akiniuotas vyrukas ištarė žodžius taip, tarsi būtų norėjęs pašmaikštauti.

- Išties neturi, - dabar, kai mudu užmezgėme abipuse savotiška pagarba paremtą ryšį, prabilau visai kitokiu balsu. - Nieko prieš, jei sutvirtintume mūsų draugystę? Tu išsklaidytum mano abejones dėl produkto kokybės įteikdamas... kaip čia gražiau pasakius... komerciniams tikslams skirtos siuntos pavyzdį.

- Kas yra? - Ratkas įkišo ranką į apsiausto kišenę ir ištraukė tamsiai raudoną ampulę. - Taip dažnai mėgsti pakaifuoti, kad ištuštinai savo atsargas?

Paėmiau ampulę, Zebrė įbruko man vestuvinį ginklą. Aš privalėjau tai padaryti, nes neabejojau, kad Eliksyras galėjo atskleisti visas mano praeities paslaptis.

- Žinai, kaip būna... - nutęsiau.

Skajus su Norkinku traukė į priekį, budriai stebėdami inercinius kompasus. Tunelis šakojosi ir rangėsi, bet šalmuose įmontuoti ekranėliai teberodė jų koordinates ir įveiktą trasą, todėl bendražygiai nebūtų pasiklydę, net jeigu grįžtant atgal kelią būtų pastojusi kokia nors kliūtis. Šachta vedė maždaug į vidurį laivo, ir nūnai vyrai slinko ton pusėn, kur tikėjosi aptikti vadavietės sferą. Jie pėdino kokias penkias minutes, kai korpusą lyg po varpo dūžio vėl persmelkė vibracija. Šį kartą mažumėlę stipresnė.

- Užteks, - prasižiojo Norkinkas. - Eime atgal.

- Ne. Mes jau praradome lyną, todėl šiaip ar taip turėsime brautis pro kažkokią užtvarą. Koks skirtumas, jei tų užtvarų padaugėjo?

Norkinkas nenoromis nusekė jam iš paskos. Bet dabar kažkas pasikeitė. Vietoj vakuumo, skafandrų davikliai ėmė fiksuoti azoto ir deguonies pėdsakus. Tikriausiai šachtoje po truputį kaupėsi oras, tarytum tuodu smūgiai būtų atsklidę nuo užsidarančio milžiniško, nežemiškos kilmės laive įrengto šliuzo.

- Priekyje matau šviesą, - pranešė Skajus. Oro slėgis išaugo iki vienos atmosferos, bet vis dar kilo.

- Šviesą?

- Blyškiai geltoną. Man nesivaidena. Ją tarsi išskiria sienos.

Jis išjungė prožektorių, liepė Norkinkui padaryti tą patį. Akimirkai tunelis aptemo. Skajus sudrebėjo, pajutęs seną, beveik išblėsusią tamsos baimę, kurią įskiepijo vaikų kambarys. Galiausiai akys įprato prie aplinkinio apšvietimo tiek, kad jiems nebereikėjo žibintų. Priešingai nuo pastarųjų, gelsvas žvilgėjimas nutvieskė dešimtis tunelio metrų.

- Skajau, daugiau nieko nepastebi?

- Ko?

- Aš jaučiuosi, lyg šliaužčiau į pakalnę.

Jam knietėjo nusijuokti, pasišaipyti iš Norkinko, tačiau liežuvį surakino panašus pojūtis. Kažkas bandė švelniai įslėgti kūną į šachtos šoną. Kuo toliau Skajus slinko (dabar judėjimas veikiau

priminė ropojimą), tuo labiau spaudimas stiprėjo. Galop apėmė jausmas, tarytum jis būtų grįžęs į "Santjagą", kuriame tvyrojo dirbtinė gravitacija. Bet nežemiškų būtybių erdvėlaivis nei sukosi aplink savo ašį, nei didino greičio.

- Gomesai?

Į šūksnį atsiliepęs balsas skambėjo neapsakomai tyliai.

- Taip. Kur tu?

- Laivo gilumoje. Mes netoli vadavietės sferos.

- Abejoju, Skajau.

- Taip tvirtina mūsų inerciniai kompasai.

- Jie greičiausiai apsirinka. Sprendžiant iš tavo racijos spinduliavimo, jūs esate viduryje nugarkaulio.

Skajų antrą sykį nutvilkė siaubas, bet šįsyk baimę pakurstė ne šviesos stoka. Jie neslinko taip ilgai, kad būtų sugebėję nusigauti į tokias tolybes. Galbūt dėl to kaltas kažkaip formą pakeitęs korpusas? Racijos spinduliavimas tegalėjo byloti tiesą - pasitelkęs trianguliacijos metodą, Gomesas lengvai nustatė bendražygių koordinates, nors ir su tam tikrais netikslumais, kuriuos sąlygojo tarp trijulės įsiterpusi korpuso masė. Tačiau tai reiškė, kad inerciniai kompasai išėjo iš rikiuotės nuo to momento, kai jie įžengė į laivą. Dabar abu judėjo pro statinį gravitacijos lauką, kurio atsiradimą nulėmė pokyčiai korpuse, o ne pagreitis arba sukimasis. Priklausomai nuo šachtos vingių, traukos jėga timpčiojo juos į skirtingas puses. Nenuostabu, jog kompasai pateikė klaidingus rodmenis. Gravitacija ir inercija tarpusavyje susijusios tokiais subtiliais ryšiais, kad keičiant vieną, neįmanoma nepaveikti kitos.

- Čionykščiai tikriausiai pramokę tobulai kontroliuoti Higso lauką, - mąsliai tarstelėjo Norkinkas. - Gaila, mums draugijos nepalaiko Gomesas. Jis jau būtų sukurpęs kokią teoriją.

Bendražygis priminė Skajui, kad, tyrinėtojų įsitikinimu, Higso laukas išplitęs visoje erdvėje bei materijoje. Užuot buvusios esminėmis elementariųjų dalelių savybėmis, masė ir inercija teįkūnijo traukos, kurios poveikį patirdavo sąveikaudamos su Higso lauku, rezultatus - tokios traukos, kokia išsiskirdavo įžymybė, kulniuojanti per kambarį, pilną jos gerbėjų. Norkinko manymu, laivo projektuotojai rado būdą, kaip leisti garsenybei nepastebimai prasmukti pro žioplių būrį. Rodės, tarytum jie būtų sugebėję

praretinti arba pagausinti gerbėjų minią, apriboti arba suteikti galimybes apipulti praslenkantį garbinimo objektą. Skajus žinojo įsivaizduojąs procesą neapsakomai primityviai, palyginti su Gomesu ir net Norkinku, kuriems nereikėtų jokių metaforų, norint įžvelgti švytinčią, matematinėmis formulėmis apipintą esmę. Bet koks skirtumas? Svarbiausia, jog erdvėlaivio kūrėjai pajėgė manipuliuoti gravitacija bei inercija taip pat lengvai kaip ir gelsva šviesa. Gal net pasąmoningai.

Kitaip tariant, jo nuojauta neklydo, ir šiame laive galbūt pavyks įsisavinti naująją metodiką - tai nepaprastai pagelbėtų Flotilei ar bent jau "Santjagui". Jie daugelį metų stengėsi sumažinti laivo masę, įdant atidėtų stabdymo procedūras iki paskutinio momento. O jei būtų įmanoma atsikratyti mase taip paprastai, lyg spūstelėjus mygtuką? "Santjagas" įsiveržtų į Gulbės sistemą išvystęs tuos pačius aštuonis procentus šviesos greičio, nusigautų iki Kelionės Pabaigos ir žaibiškai sumažintų skrydžio tempą. Net jei panašių, kvapą gniaužiančių užmačių nepasisektų įgyvendinti, sveikintinos būtų bet kokios sėkmingos pastangos nors keliais nuošimčiais sumažinti laivo inerciją.

Šachtoje oro slėgis jau neabejotinai buvo didesnis nei pusantros atmosferos, bet nūnai augo gerokai lėčiau. Sensoriai fiksavo drėgną šilumą ir tam tikrų dujų kiekį, kuriuo, nors ir nekenksmingu, Skajus paprastai nekvėpuodavo. Traukos jėga stabilizavosi ties 0.5 g, retsykiais smuktelėdavo žemyn, tačiau niekada nepakildavo aukščiau tos ribos. Gelsva šviesa taip paryškėjo, jog dabar prie jos būtų buvę galima skaityti. Kartkartėmis bendražygiams tekdavo ropoti per grindų įdubimus, kupinus tamsaus, tiršto skysčio. Šio pėdsakus jie matė, kur tik pasižiūrėdavo: visus paviršius bjaurojo į kraują panašus raudonis.

- Skajau? Čia Gomesas.

- Kalbėk. Aš vos tave girdžiu.

- Paklausyk manęs, Skajau. Vėliausiai po penkių valandų prie mūsų prisijungs draugija. Čia artėja du kateriai. Jie žino, jog šalia "Kaliušo" kažką aptiks. Surizikavau ir įjungęs radarą nustačiau, koks atstumas mus skiria.

Ką gi, jis ir pats būtų taip pasielgęs.

- Daugiau nieko nedaryk. Nepratark nė žodžio, neleisk jiem suprasti, kad atskridome iš "Santjago".

- Tik paskubėkite, gerai? Mes vis dar galėtume nepastebimai pasprukti.

- Mudu su Norkinku truputį pasižvalgysime.

- Skajau, tu nesupranti...

Jis nutraukė ryšį, staiga susidomėjęs tuo, ką pastebėjo priešakyje. Link jųdviejų artėjo keistas pavidalas, kuris šliaužė lyg vikšras, išriesdamas savo riebų, rausvai baltą kūną.

- Norkinkai? - atstatęs ginklą Skajus mostelėjo pirmyn. - Rodos, kažkas nutarė su mumis pasilabinti. - Įdomu, pagalvojo jis, ar mano balsas išduoda baimę?

- Aš nieko neįžiūriu. Ne, palauk... jau matau. O...

Padaras buvo maždaug rankos ilgio, per mažas, kad galėtų pakenkti žmonėms. Jis stokojo akivaizdžiai pavojingų išorinių organų. Skajus nė neįžvelgė nasrų. Priešakinėje dalyje virpėjo vainikas perregimų ūselių. Net jeigu būtybė nuodinga, skafandro ji vis vien neįveiktų. Iš pirmo žvilgsnio kirminas neturėjo nei akių, nei manipuliacijoms skirtų galūnių. Skajus mintyse kartojo šiuos pastebėjimus, tačiau tai nepadėjo atsikratyti baimės, dėl ko jis jautėsi truputį nusivylęs.

Užtat vikšro atėjūnai negąsdino. Jis tiesiog sustojo ir pamojo žmonėms vaiduokliškomis gijomis. Blyškiai rausvas, nariuotas padaro kūnas nusidažė sodresniu raudoniu, ir iš rievių, atskyrusių narelius, prasisunkė arterinės išskyros, kurios susitelkė į purpurinę balutę. Iš pastarosios irgi ėmė tįsti ūseliai, nuvingiavę pirmyn, kaip į pakalnę. Skajus suvokė, jog netikėtai išsiderino "apačios ir viršaus", pojūtis - matyt, pakito gravitacijos kryptis. Raudonas skystis nenumaldomai sruveno link jųdviejų, kol pagaliau užliejo skafandrus. Akimirką Skajus jautėsi taip, lyg kristų apverstas žemyn galva. Raudonio šydas užtemdė antveidį, tarsi mėgindamas prasibrauti pro izoliacinį sluoksnį, bet galiausiai atslūgo.

Sugrįžo įprasta gravitacija. Įnirtingai šnopuodamas, vis dar persigandęs, jis stebėjo, kaip purpuro gija nuteka atgal prie kirmino ir susigeria į jo kūną. Raudonai nušvitęs padaras veikiai išbluko iki blyškaus, rausvo atspalvio.

Staiga vikšras padarė labai keistą dalyką - užuot apsisukęs, tunelyje jis išsinėrė iššvirkščias; ūseliai susitraukė į vieną kūno galą ir šovė pro kitą. Baidyklė nubangavo į gelsvas šachtos gelmes, tarytum nieko nebūtų nutikę.

Po sekundės į bendražygius kreipėsi per sienas nugriaudėjęs, dieviškai galingas balsas, pernelyg žemas, kad priklausytų žmogui.

- Man patinka draugija, - tarė jis portugališkai.

- Kas tu? - paklausė Skajus.

- Lagas. Aplankykite mane, būkite malonūs. Toli eiti nereikės.

- O jeigu nuspręsime pasišalinti?

- Aš nusiminsiu, bet jūsų nestabdysiu.

Dieviško balso atgarsiai išblėso, ir vėl įsiviešpatavo tyla, kaip prieš kirmino pasirodymą. Abu vyrai pūškavo taip, lyg būtų visu greičiu bėgę. Norkinkas prabilo po ilgos, užsitęsusios akimirkos:

- Mes grįžtame. Tučtuojau.

- Ne. Eisime pirmyn, kaip prašė Lagas.

Norkinkas griebė Skajui už rankos.

- Ne! Išprotėjai? Gal iš tavo trumpalaikės atminties viskas išsitrynė?

- Mus kviečia kažkokia esybė, kuri panorėjusi seniai galėjo mudu pribaigti.

- Esybė, pasivadinusi Lagu. Nors Oliveira...

- ...nesakė, jog Lagas negyvas, - Skajus pasistengė susivaldyti, kad jo balse nenuskambėtų baimės gaidelės. - Tik užsiminė, kad jam kažkas atsitiko. Man asmeniškai knieti sužinoti, kas būtent. Be to, įdomu, ką šitas laivas ar jo šeimininkas galėtų mums papasakoti.

- Puiku, keliauk. Aš grįžtu.

- Ne, tu lieki su manimi.

Norkinkas padvejojo prieš atsiliepdamas.

- Tu manęs nepriversi.

- Be abejo, ne, bet galėčiau įtikinti. - Uždėti ranką ant bendražygio peties atėjo eilė Skajui. - Pasitelk vaizduotę, Norkinkai. Aš nė kiek nenustebčiau, jei čia atrastume tokių dalykų, kurie sugriautų visas mums žinomas paradigmas. Gauta informacija mažų mažiausiai padės nukakti į Kelionės Pabaigą anksčiau už kitus Flotilės narius, suteiks mums taktinę persvarą, kai jie atlėks įkandin mūsų ir mėgins kovoti dėl teritorinių teisių.

- Tu įsibrovei į nežemiškų būtybių erdvėlaivį, bet tesugebi galvoti apie tokius nereikšmingus žmogiškus reikalus kaip rietenos dėl valdų?

- Patikėk manimi, po kelių metų šitie reikalai anaiptol neatrodys menkaverčiai. - Jis tvirčiau spūstelėjo Norkinko ranką, suslėgdamas izoliacinius skafandro sluoksnius. - Pagalvok, žmogau! Nuo šio momento mūsų istorija galėtų negrįžtamai pasikeisti. Norkinkai, iš pėstininkų mes pakilome į generolų rangą. Bent trumpam susimąstyk. Ar tu įsivaizduoji, kokio atlygio sulauks žmonės, kurie nulems istoriją? Žmonės, kaip mes. - Jis mintimis sugrįžo į "Santjagą", į slaptą kamerą, kurioje įkalino chimeriškąjį diversantą. - Aš jau seniai kurpiu ilgalaikius planus, Norkinkai. Kelionės Pabaigoje man bus garantuotas saugumas, net jeigu įvykiai pakryptų mums nepalankia eiga. Jei taip nutiks, pasirūpinsiu, kad ir tau negrėstų jokie pavojai. Bet jeigu viskas klostytis pagal planą, apdovanosiu tave kone beribe galia.

- O jei dabar nuo tavęs nusisukčiau ir grįžčiau į katerį?

- Aš nelaikyčiau akmens užantyje, - švelniai tarė Skajus. - Galų gale laivas *kelia* siaubą. Bet ateityje užtikrinti tau saugų prieglobstį tikrai negalėčiau.

Norkinkas atšlijo nuo Skajaus, nusikratė jo ranka, pasuko galvą į šoną. Taip stovėjo porą sekundžių, kol sumąstė, ką atsakyti.

- Tiek to, eime. Bet neužsibūsime čia ilgiau negu valandą.

Skajus linktelėjo, nors bendražygis ir negalėjo to pastebėti.

- Džiaugiuosi, Norkinkai. Žinojau, jog tau sveiko proto nestinga.

Vyrai nuslinko į priekį. Šachta tapo nuožulni, todėl jie čiuožė žemyn praktiškai be jokių pastangų. Skajus prisiminė, kaip aplinkui sruveno raudonos vikšro išskyros. Kažkas šiame laive taip nepriekaištingai tiksliai kontroliavo vietinę gravitaciją, kad tirštas skystis tekėjo kaip gyva esybė, it koks gniužulas gleivėtų pelėsių. Laivą pastačiusios būtybės mokėjo kur kas daugiau, nei koreguoti Higso lauką - galėjo juo groti kaip pianinu.

Kad ir kas tie padarai būtų, mąstė Skajus, - net jei visi panašūs į jau matytą vikšrą, savo išsivystymu jie pranoksta žmoniją milijonais metų. Flotilė jiems turėtų atrodyti neapsakomai primityvi. Galbūt pastebėję erdvėlaivius šito paslaptingo objekto šeimininkai nė nesuvokė regintys protingų būtybių kūrinius. Visgi pastarieji juos *sudomino*.

Šachta atsivėrė į milžinišką patalpą, kurią supo glotnios sienos. Vyrai išniro iš tunelio šiek tiek aukščiau grindų. Priešinga

jos pusė beveik pranyko už tirštų garų sluoksnio. Erdvioje salėje tvyrojo nemaloni gelsva šviesa, o grindys slėpėsi didžiuliame, raudoname, turbūt ne vieno metro gylio ežere. Skystyje lindėjo tuzinai kirmėlių - kai kurios buvo bemaž panirusios į telkinį. Savo apimtimis ir formomis dauguma skyrėsi nuo matyto vikšro. Netrūko ir didesnių už žmogų padarų, turinčių ūselius, aprūpintus kažkokiais priedais, tikriausiai sensoriniais organais. Vienas jų, ant kurio ūso siūbavo žmogiška akis, stebeilijosi į Skajų ir Norkinką. Bet stambiausias vikšras riogsojo ežero viduryje; blyškiai rausvo, iš skysčio iškilusio kūno ilgis siekė dešimtis metrų. Virš vieno, į atėjūnus pakrypusio baidyklės galo suvilnijo vainikas veršlių gijų, po kuriomis buvo matyti absurdiškai mažutė - atsižvelgiant į gigantišką vikšro pavidalą, - burna. Kai raudonos, žmogiškos lūpos sukrutėjo, pro jas ištrūko aiškiai suprantami žodžiai.

- Sveiki, - pasilabino vikšras. - Aš esu Lagas.

Pakėliau ampulę prieš šviesą. Raudono skysčio mirgesys, jo keistas gebėjimas vieną akimirką tekėti vangiai, kitą - srūti akinančiu greičiu labai priminė ežerą, Skajaus akimis regėtą "Kaliuše". Bet juk ten buvo ne "Kaliušas", o kažkas keistesnio, prie kurio mitas apie vaiduoklių laivą prilipo kaip parazitas. Regis, Skajaus atsiminimai visą laiką slypėjo mano sąmonės užkaboriuose. Juk Išsvajotą Eliksyrą atpažinau tą pačią sekundę, kai jį išvydau.

Ežere raudonojo skysčio tyvuliavo tiek, kad galėjau jame nuskęsti.

Prispaudžiau vestuvių ginklą prie kaklo ir į miego arteriją susileidau Eliksyrą. Manęs neužvaldė jokie sunkiai nupasakojami pojūčiai ar haliucinacijos. Šioji medžiaga veikė kitaip nei įprastas narkotikas, ji aprėpdavo visas smegenis, vietoj vienos, konkrečios srities. Išsvajotam Eliksyrui terūpėjo pristabdyti ląstelių dūlėjimą, susidoroti su man padaryta žala, grąžinti prisiminimus, atkurti pažeistas neuronų jungtis. Rodės, kad jis pajėgė paaiškinti, *koks* aš buvau anksčiau, tarytum galėjo įžvelgti energetinį mano lauką, kuris kito lėčiau negu ląstelinės struktūros. Štai kodėl narkotikas, nors neturėdamas jokios informacijos apie fiziologiją arba neuroanatomiją, įstengdavo taip lengvai pagydyti žaizdas ir užlopyti atminties spragas.

- Jėgelė, - tarstelėjo Ratkas. - Aš vartoju tik tai, kas geriausia, seni.

- Kitaip sakant, visos atsargos, kurias iš čia siunčiate, ne prastesnės kokybės negu šitas pavyzdys?

- Ei, kaip minėjau, kreipkis į Gideoną.

Ratkas nusivedė mūsų trijulę vingiuotais tuneliais. Jie buvo aprūpinti tiek žibintais, tiek grindų užuomazgomis, tačiau man susidarė įspūdis, jos visą koridorių kompleksą paprasčiausiai išrausė skardžio sienoje.

- Mane nuolat pasiekia gandai, - prabilau, - apie Gideono sveikatą. Kai kas mano, kad jis išmeta į rinką prastesnį produktą būtent dėl šios priežasties. Žmonės kalba, esą jis pernelyg pasiligojęs, kad galėtų užtikrinti stabilų tiekimą.

Nuoširdžiai vyliausi, jog savo pastabomis neišsidaviau nė velnio neišmanąs apie tikrąją padėtį. Laimei, Ratkas tiesiog atsakė:

- Gideonas nesustabdė gamybos, štai kas svarbiausia.

- Na, mes tuo įsitikinsime, kai su juo susitiksime, teisingai?

- Tikiuosi, suvoki, kad vaizdas bus ne pats maloniausias.

Nusišypsojau.

- Ko tik neišgirsi gatvėse.

36

Kol Ratkas vedė mus pas Gideoną, nugrimzdau į dar vieną epizodą iš Hausmano gyvenimo. Bent jau man susidarė įspūdis, jog dabar galiu juos iškviesti vien savo valios pastangomis, tarytum tebūtų reikėję perrausti atsiminimus apie įvykius, nutikusius prieš tris šimtus metų, surūšiuoti juos chronologine tvarka ir įsileisti į sąmonę eilinę praeities atkarpą. Kad ir kaip keista, bet istoriniai vingiai manęs nebeglumino. Rodės, lyg žinočiau, kas tiksliai atsitiks, bet pastaruoju metu nebūčiau apie tai galvojęs. Panašiai jautiesi, kai atsiverti seniai skaitytą knygą, kurios siužetas, nors ir apsitraukęs užmaršties dulkėmis, nebegali tavęs nustebinti.

Skajus su Norkinku rangėsi iš šachtos ertmės, slysčiodami gleivėtais, nuožulniais salės šonais, kol nusileido ant ežero kranto.

Už kelių dešimčių metrų, telkinio viduryje, dunksantis vikšras ką tik prisistatė Lago vardu.

Įsitempęs, iš siaubo šiurpstantis Skajus vis dėlto neabejojo, kad jam lemta čia išgyventi.

- Lagas? - pratarė. - Na, nežinau. Kiek girdėjau, vardas priklausė žmogui.

- Be to, aš esu tas, kuris egzistavo prieš Lagą. - Kurtinantis balsas skambėjo keistai ramiai ir visiškai negrėsmingai. - Man sunku šnekėti jūsų kalba. Aš esu ir Lagas, ir Bebaimis Klajūnas.

- Kas nutiko Lagui?

- Bus nelengva. Atleiskit. - Stojo tylos pauzė, per kurią vikšras išliejo į ežerą galonus raudono skysčio ir dar didesnį kiekį susiurbė į save. - Taip geriau. Daug geriau. Tuojau jums paaiškinsiu. Prieš Lagą buvo Bebaimis Klajūnas, jo pagalbininkai kirminai ir gardelis tuštumoje. - Ūsai, regis, nukrypo į patalpos sienas ir lubas. - Bet vėliau gardelis tuštumoje buvo apgadintas, ir didžiumą pagalbininkų kirminų teko... Lago sąmonėje nėra žodžio tokiai sąvokai. Sulaužyti? Ištirpdyti? Suardyti? Bet ne visiškai sunaikinti.

Skajus pažvelgė į Norkinką, kuris tylėjo nuo to momento, kai jiedu atsidūrė salėje.

- Kas įvyko prieš tai, kai apgadino tavo laivą?

- Tai... laivas. Štai kas. Ne gardelis tuštumoje. Laivas. Daug geriau. - Burna klaikiai išsišiepė, ir iš padaro vėl pliūptelėjo raudonas skystis. - Viskas įvyko labai seniai.

- Galima nuo pradžių? Kodėl mus sekei?

- Mus?

- Flotilę. Penkis kitus laivus. Penkis kitus gardelius tuštumoje. - Jo baimę prislopino pyktis. - Jėzau, argi taip sudėtinga suprasti? - Skajus iškėlė aukštyn kumštį ir paeiliui atlenkė pirštus. - Vienas. Du. Trys. Keturi. Penki. Aišku? Penkis gardelius tuštumoje sukūrėme mes, - tokie žmonės kaip Lagas, - o tu panūdai skristi mums įkandin. Man būtų įdomu sužinoti kodėl.

- Taip buvo prieš nelaimę. Po jos liko tiktai keturi gardeliai tuštumoje.

Skajus linktelėjo. Regis, būtybė daugiau ar mažiau susigaudė, kas nutiko "Islamabadui".

- Paprasčiau kalbant, tu nelabai gerai atsimeni?

- Teisingai, nelabai gerai.

- Na, pasistenk. Iš kur esi kilęs? Kas tave paskatino prisišlieti prie Flotilės?

- Įveikti per dideli tuštumos plotai. Tokie beribiai, kad Bebaimiui Klajūnui sunku prisiminti pradžią.

- Tau nebūtina atgaivinti visko. Tiesiog papasakok, kodėl prisijungei prie mūsų.

- Kitados gyveno vien tik kirminai. Begalinėje tuštumoje. Mes ieškojome kitokių kirminų rūšių, bet nieko neradome. - Pagal Skajaus vertimą, gilioje praeityje Bebaimio Klajūno gentainiai skrodė kosmoso platybes, tačiau su protingomis būtybėmis nesusidūrė.

- Kada?

- Prieš visą amžinybę. Prieš pusantro apsisukimo.

Vien pagalvojus apie tokius mastelius, jį nukratė virpuliai. Galbūt Skajus ir klydo, bet jo nuojauta tvirtino, kad vikšras kalba apie Paukščių Tako apsisukimus - laikotarpį, kurį užtrunka žvaigždė, įveikdama ratą aplink Galaktikos centrą ir sugrįždama į pradinę padėtį. Skrydžiai tomis orbitomis tęsdavosi ne mažiau kaip du šimtus milijonų metų... vadinasi, kirminų rasė lakiojo kosminėje erdvėje tris šimtus milijonų metų. Anuomet dinozaurai teįkūnijo pirmuosius eskizų kontūrus, nubrėžtus ant evoliucinės piešimo lentos. Palyginti su tokia laiko trukme, žmonės ir jų darbai bei kūriniai viso labo buvo dulkelių sluoksnis, nusėdęs ant kalno viršūnės.

- Kas toliau?

- Mes pagaliau aptikome kitus kirminus, bet netrukus paaiškėjo, kad jie į mus nepanašūs. Visiškai nepanašūs. Jie mūsų... nepakentė. Atrodė kaip gardeliai tuštumoje, ir patys buvo... tušti.

Jokių gyvų padarų neskraidinantys laivai.

- Kalbi apie protą turinčias mašinas?

Lūpos vėl išsiviepė. Šlykštus vaizdas, garbės žodis.

- Taip, protą turinčios mašinos. Alkanos mašinos. Mašinos, kurios ėdė kirminus. Kurios rijo mus.

Mašinos, kurios rijo mus.

Sprendžiant iš vikšro intonacijos, akistata su priešais atstojo truputį erzinantį realybės aspektą - tai, su kuo tenka taikstytis, bet dėl ko nevalia nieko kaltinti. Prisiminiau, koks pasibjaurėjimas mane persmelkė susidūrus su vikšrą apėmusiomis pralaimėjimo nuotaikomis.

Ne, persmelkė ne *mane*, pasitaisiau, o Skajų Hausmaną.

Juk tai tiesa... ar ne?

Sekdami paskui Ratką, žygiavome skardžio sienoje išgraužtais, Išsvajoto Eliksyro fabriką raizgančiais tuneliais. Retsykiais praeidavome pro erdvesnes, blausiai apšviestas patalpas, kuriose triūsė pilkus, blizgančius apsiaustus dėvintys darbininkai, palinkę virš darbastalių, taip apkrautų chemine įranga, kad jie priminė miniatiūrinius stiklo miestus. Daug kur pastebėdavau didžiules retortas, sklidinas tamsaus, raibuliuojančio, raudono it kraujas Eliksyro. Pačiame konvejerio gale išvysdavau lygias užpildytų, prekybai paruoštų ampulių gretas. Dauguma plušančiųjų nešiojo tokius pat akinius kaip Ratkas - su įvairiais, konkrečioms užduotims skirtais lęšiais.

- Kur mus vedi? - paklausiau.

- Juk tu norėjai atsigerti, tiesa?

Kirenbachas sukuždėjo:

- Manau, mus veda pas vieną žmogų. Šis viskam čia vadovauja, todėl patarčiau jo nenuvertinti, net jeigu jums pasirodys, jog tas tipas tiki keistais dalykais.

- Kalbi apie Gideoną? - pasitikslino Zebrė.

- Na, iš dalies, - aiškiai jos nesupratęs, atsakė Kirenbachas.

Mes praėjome dar keletą laboratorijų, kol pagaliau nusigavome į gruoblėtomis sienomis apsuptą kambarį, kuriame už gigantiško, metalinio, įdubimais nusėto stalo gulėjo, o gal sėdėjo - iš pirmo žvilgsnio kūno padėties gerai neįžiūrėjau - suvytęs senis. Jis kiurksojo keistame invalido vežimėlyje: iš pažiūros nepatogiame, juodame, šarvuotame įtaise, kuris tyliai šnypštė, pro vožtuvų plyšelius leisdamas garus. Nuo agregato link sienos driekėsi maitinimo vamzdeliai, Matyt, karšinčius nuo jų atsijungdavo, jei užsimanydavo pasivažinėti savo krėslu, aprūpintu ratais su išlenktais stipinais.

Man sunkiai sekėsi įžiūrėti senio kūną, pasislėpusį po aliuminio folijomis. Iš liemens kyšojo dvi neįtikėtinai kaulėtos rankos. Kairioji gulėjo ant šlaunies, dešinioji grabinėjo armiją ranktūryje įmontuotų juodų valdymo svirčių ir mygtukų.

- Labas, - pasisveikino Zebrė. - Tu veikiausiai esi mums reikalingas žmogus.

Jis paeiliui mus nužvelgė. Iškaršėlio oda, kuri aptempė skruostikaulius, buvo tokia sudūlėjusi, kad vietomis atrodė kone

perregima. Tačiau pats senis nestokojo savotiško patrauklumo, ir jo akys, galų gale nukrypusios į mane, panėšėjo į porą smailių tarpžvaigždinio ledo atplaišų. Kvadratinis smakras, rodės, spinduliavo panieką. Lūpos virpėjo, tarytum jis būtų mėginęs atsiliepti.

Užuot prabilęs, jis palietė valdymo prietaisų pultelį, įniko timpčioti svirtis ir spaudyti mygtukus taip vikriai, jog net išpūčiau akis. Jo pirštai, nors ploni, atrodė tvirti ir grėsmingi kaip grobuonies nagai.

Senis atitraukė dešiniąją ranką nuo pultelio. Krėslas sužvangėjo, tarytum jo viduje būtų ėmę triukšmą kelti padėtį keičiantys jungikliai, pagaliau nustojo šurmuliuoti ir išspaudė šnypštimo palydimus žodžius, kuriuos, įtempęs ausis, nesunkiai supratau.

- Akivaizdu. Kuo galėčiau jums padėti?

Spoksojau į jį neįstengdamas užgniaužti nuostabos. Gideoną įsivaizdavau įvairiai, bet tikrai ne taip.

- Pavaišink mus gėrimais, kuriuos prižadėjo Ratkas, - suurzgiau.

Žmogus vos pastebimai linktelėjo, ir Ratkas nupėdino prie spintelės, įspraustos į uolėtą nišą viename kambario kampe. Jis grįžo nešinas dviejomis stiklinėmis vandens. Savąją išmaukiau vienu gurkšniu. Skonis pasirodė gan neblogas, atsižvelgiant į tą faktą, kad šis skystis ką tik buvo garų pavidalo. Ratkas įteikė kažką Zebrei, tačiau toji priėmė jo dovaną aiškiai būgštaudama. Visgi troškulys išvaikė bet kokius įtarimus, kad gėrimas gali būti užnuodytas. Pastatęs tuščią stiklinę ant stalo pratariau:

- Tu atrodai ne visai taip, kaip tikėjausi, Gideonai.

Kirenbachas niūktelėjo man į šoną.

- Taneri, čia ne Gideonas. Tai, na... - truputį patylėjęs jis išlemeno: - Tai mums reikiamas žmogus.

Karščiaus pirštai vėl įniko lakstyti mygtukais bei svirtimis. Šįsyk barškesys tęsėsi penkiolika sekundžių, kol mes pagaliau išgirdome balsą.

- Ne, aš ne Gideonas. Bet jums, ko gero, teko girdėti apie mane. Aš sukūriau šitą vietą.

- Ką? - nesuprato Zebrė. - Tunelių labirintą?

- Ne, - atsakė jis. Stojo dar viena tylos akimirka, per kurią įvedamas komandas krėslas pavertė žodžiais. - Visą planetą. - Šį kartą pauzė buvo užprogramuota. - Aš esu Markas Feris.

Prisiminiau, ką Kirenbachas pasakojo apie naująjį mūsų pažįstamą ir kaip siūlė nesistebėti keistu jo tikėjimu. Bet man rodės, jog suprantu, ką jaučia iškaršėlis, tūnantis garais varomame invalido vežimėlyje.

Galų gale aš pats nebenutuokiau, kas esu.

- Ką gi, Markai, - tariau, - atsakyk man į klausimą. Kas vadovauja šitam fabrikėliui? Tu ar Gideonas? O gal Gideonas išvis neegzistuoja?

Krėslas ėmė tarkšėti ir žvangėti.

- Žinoma, kad aš, pone... - jis mostelėjo kita ranka nutaręs, kad neverta nutraukti minties ir teirautis mano pavardės. - Bet Gideonas egzistavo visada. Jei ne jis, aš čia netūnočiau.

- Gal būtum toks malonus ir mus pas jį nuvestum? - paprašė Zebrė.

- Ne, nebūčiau. Niekas nesimato su Gideonu be ypač svarbios priežasties. Visi reikalai tvarkomi su manimi. Gideonas tėra tiekėjas. Jis nieko nežino.

- Mums vis vien magėtų su juo šnektelėti, - neatlyžau.

- Atleiskit, bet tai neįmanoma. Visiškai neįmanoma. - Senis atšlijo nuo stalo su visu krėslu; į grindis sudardėjo ratai lenktais stipinais.

- Aš noriu susitikti su Gideonu.

- Ei, - prasižiojo Ratkas, žengdamas tarp manęs ir žmogaus, kuris įsivaizdavo esąs Markas Feris. - Negirdėjai, ką tau sakė?

Jis kyštelėjo ranką į užantį, bet aš žaibiškai sureagavau ir šį diletantą įveikiau be jokio vargo. Palikau vyruką ant grindų aimanuojantį, įsistvėrusį į sulaužytą dilbį. Mostu paraginau Zebrę čiupti pistoletą, kurį Ratkas ketino išsitraukti. Dabar mes abu buvome ginkluoti. Kišenėje sužvejojau savo šaudyklę, tuo tarpu dryžuotoji nukreipė vamzdį į Marką Ferį - arba juo apsimetantį tipą.

- Siūlau susitarti, - kreipiausi į senį. - Arba vedi mane pas Gideoną, arba vedi mane pas Gideoną klykdamas iš skausmo. Ką renkiesi?

Jis subarbeno per valdymo prietaisų pultelį, priversdamas ratuotą krėslą atsiskirti nuo maitinimo kabelių. Spėjau, kad invalido vežimėlyje galėjo slypėti ginklai, bet vargu ar jie būtų taip greitai išnirę, kad išgelbėtų senį nuo mūsų.

- Eikite paskui mane, - pareiškė Feris, kai nutyko krėsle tarškantys mechanizmai.

Iškaršėlis vedėsi mus spiralėmis vingiuojančiais tuneliais, įgudusiais judesiais vairavo pukšintį savo vežimėlį siaurais, "S" formos koridoriais. Mano galvoje mintys sukosi tiktai apie mūsų palydovą. Kirenbachas ir Zebrė manė, kad jį apsėdusios haliucinacijos. Bet jeigu senis nėra tas, kuo tvirtino esąs... kas gi jis toks?

- Kaip čia atsidūrei? - paklausiau. - Ir kaip tai susiję su Gideonu?

Prieš atsakymą vėl pasigirdo barškėjimas.

- Ilga istorija. Laimei, man dažnai tenka ją porinti, todėl aš turiu paruoštą, iš anksto užprogramuotą pasakojimą.

Krėslas dar kartelį sutraškėjo, ir balsas pratęsė:

- Aš gimiau Geltakmenyje. Mane išnešiojo plieninės įsčios ir užaugino robotai. Anksčiau nei sumąstėme, kaip iš vienos žvaigždės sistemos į kitą perkelti žmones. Gyvas būtybes tekdavo auginti iš sušaldytos kiaušialąstės, ir šiuo darbu užsiimdavo jau į vietą pristatyti robotai. - Feris užgimė amerikanų laikais, labai labai seniai, gerokai prieš Skajų Hausmaną - šio epocha mano sąmonėje įsiliejo į bendrą istorinį vandenyną skrodžiančių laivų, konkistadorų, koncentracijos stovyklų, juodųjų marų foną.

- Mes aptikome bedugnę, - dėstė Feris. - Nepaprastą keistenybę, kurios negalėjome užfiksuoti iš Žemės sistemos netgi su geriausiais prietaisais, nes ji buvo pernelyg menka. Tačiau pradėję tyrinėti savo pasaulį prarają aptikome bematant. Iš kiaurymės, sudraskiusios planetos plutą, veržėsi karštis ir mišinys dujų, kurias perdirbome į orą.

Geologiniu požiūriu, bedugnė nė trupučio nederėjo prie aplinkos. O taip, aš esu girdėjęs teorijas apie susidūrimą su dujų milžine, dėl ko įvyko tektoniniai poslinkiai, ir šerdyje susikaupusi šilumos energija plūstelėjo išorėn pro tokias ertmes kaip šita pragarmė. Galbūt spėjimuose tikrai slypi krislas tiesos... bet tik krislas. Tai nepaaiškina keistų bedugnės savybių: kodėl čionykštės dujos taip skiriasi nuo likusios atmosferos, kodėl jos šiltesnės, drėgnesnės ir mažiau nuodingos. Mums tarsi iškrito laiminga korta. Aš žinau, ką sakau, nes buvau nusileidęs iki pat dugno.

Per vieną iš žvalgybinių ekspedicijų Feris spiralėmis nėrė į kiaurymę ir prasmego migloje. Radaras neleido įsirėžti į sieną, bet išvyka vis tiek buvo pavojinga, ir kažkuriuo momentu dėl energijos nuotekų vienvietis jo laivelis murktelėjo dar giliau. Galop kateris pasiekė dugną, kurį nuo paviršiaus skyrė trisdešimt kilometrų. Vos tik jis nutūpė ant uolienų sluoksnio, kaipmat įsijungė automatinės remonto sistemos, tačiau jos ketino darbuotis ne mažiau kaip dešimt valandų.

Neturėdamas, ką veikti, Feris įlindo į skafandrą, apsaugantį nuo itin didelio slėgio, neapsakomai aukštos temperatūros, nuodingų cheminių medžiagų pertekliaus ir įniko tyrinėti skaldos klodą, kurį praminė nuobirynu. Pro ertmes, žiojinčias tarp uolų, virto šiltas, drėgnas, deguonies kupinas oras.

Feris nutarė ištirti tas skyles. Leisdamasis keletą šimtų metrų žemyn, jis ne vieną kartą galėjo prarasti pusiausvyrą ir užsimušti. Po viršutiniu skaldos sluoksniu glūdėjo kiti uolienų klodai, bet ir šiuose nestigo plyšių, pro kuriuos tyrinėtojas įstengė prasiskverbti, ir iškyšų, prie kurių jis galėjo pritvirtinti kobinius bei lynus. Mintys apie žūtį Ferio neapleido nė akimirkai, bet jos buvo perdėm abstrakčios. Nė vienas iš pirmosios kartos amerikanų nepajėgė suprasti, ką reiškė mirtis. Jiems niekada neteko regėti už save vyresnių, susenusių, paskutinį kvapą išleidusių žmonių ir išsiugdyti savisaugos instinktų.

Gal ir gerai. Nes jei Feris būtų suvokęs, kuo rizikuoja, ir ką žada mirtis, jis veikiausiai nebūtų lindęs į nuobiryno gelmes ir atradęs Gideoną.

Jie turbūt klaidžiojo kosmose, kol susitiko su kita rūšimi, pagalvojo Skajus - protingais robotais ar kiborgais.

Iš padrikoko Bebaimio Klajūno vapėjimo jam vargais negalais pasisekė sulipdyti kažką panašaus į rišlią istoriją. Prieš akistatą su mašinomis rami, naivi kirminų rasė sklandė tarp žvaigždžių daugybę milijonų metų. Jie išplito kosminėje erdvėje dėl savų, paslaptingų priežasčių, kurių Bebaimis neįstengė išaiškinti. Sugebėjo sužinoti tik tiek, jog smalsumas ar išteklių poreikiai čia niekuo dėti. Vikšro gentainiai taip *elgėsi*, ir baigta; tokią būtinybę jiems įskiepijo pradinėse evoliucijos stadijose. Kirminai nesidomėjo nei technologijomis, nei mokslais, apsieidami su žiniomis,

kurios į rasės atmintį įstrigo taip seniai, jog pamatiniai jų principai nugrimzdo į užmaršį.

Nieko nuostabaus, kad pažintis su vikšraėdėmis mašinomis atokiausioms minkštakūnių kolonijoms užsibaigė tragiškai. Mechaniniai padarai ėmė pamažu brautis į kirminų erdvę, privertė savo aukas koreguoti dešimtis milijonų metų nekitusius elgsenos modelius. Norėdami išgyventi, vikšrai pirmiausia turėjo suvokti, kad juos kažkas persekioja.

Tam prireikė dar milijono metų.

Galiausiai pajutę grėsmę jie nesiėmė atsakomųjų veiksmų, tačiau pradėjo tobulinti išlikimą užtikrinančias strategijas. Kirminai apleido savo pasaulius ir persikraustė į prieglobstį žadančią tarpžvaigždinę erdvę. Jie susikūrė "gardelius tuštumoje", savo apimtimis nesiskiriančius nuo nedidelių planetų. Neilgai trukus atrado kitų rasių, kurias irgi puldinėjo vikšraėdžiai, likučius. Tiesa, tų rūšių atstovai suteikė persekiotojams kitokius vardus. Jei prisireikdavo, kirminai įsigydavo naujų technologijų, bet nė nesivargindavo suprasti šių veikimo principo. Kontroliuoti gravitaciją ir inerciją jie išmoko iš simbiotinės lizdasukių rasės. Gebėjimą palaikyti momentinį ryšį perėmė iš kultūros, pasivadinusios straksinčiais klounais. Vikšrus kaip reikiant išbarė, kai jie pasidomėjo, ar pagal tuos pačius principus įmanoma per akimirką įveikti milžiniškus atstumus. Straksintiems klounams greitesni už šviesą skrydžiai įkūnijo šventvagystę. Momentinį ryšį jie naudodavo tiksliai nustatytų parametrų ribose, kurių niekuomet neperžengdavo. Tuo tarpu mėginimai keliauti sparčiau už šviesą jiems prilygo iškrypimui, tokiam šlykščiam, kad vien apie jį pagalvoję straksintys klounai iš pasibjaurėjimo sudžiūdavo ir numirdavo.

To suprasti nepajėgdavo tiktai primityvios, vulgarios jaunos rasės.

Kad ir kiek technologijų turėjo kirminai su sąjungininkais, jų neužteko, siekiant veiksmingai pasipriešinti mašinoms. Pastarosios pranoko savo aukas tiek mitrumu, tiek jėga. Kartkartėmis pergales pasiekdavo organinė gyvybė, tačiau bendros tendencijos liudijo, jog triumfuoti galų gale lemta vikšraėdžiams.

Skajaus mintis išblaškė Gomeso balsas, kuris skambėjo silpnai, tačiau primygtinai.

- Prastos naujienos, Skajau. Tuodu kateriai paleido porą zondų. Gal tik vaizdo kameras, bet aš spėju, kad jose įmontuotos kovinės galvutės. Zondai lekia visu greičiu ir mus pasieks po penkiolikos minučių.

- Jie to nepadarytų, - sulemeno Norkinkas. - Nedrįstų mūsų pulti neištyrę, kas čia vyksta. Nerizikuotų sunaikinti Flotilės laivą, kuriame galbūt įmanoma rasti atsargų ir išlikusių gyvų žmonių, kaip, hmm, mes patys manėme.

- Dar ir kaip drįstų, - paprieštaravo Skajus. - Vien tam, kad neleistų mums užgrobti to, ką galima čia aptikti.

- Netikiu.

- Kodėl? Jų vietoje, aš taip ir elgčiaus.

Liepęs Gomesui nespurdėti, jis nutraukė ryšį. Nemaža dalis dienos, kurią Skajus vylėsi paskirsiąs tyrinėjimams, ką tik susitraukė iki ketvirčio valandos. Net jeigu nereikėtų brautis pro užtvaras, per penkiolika minučių jie, žinoma, nespėtų grįžti į keltą ir išsinešdinti. Tačiau tiek laiko užtektų, kad Bebaimis Klajūnas išklotų likusią savo istorijos dalį. Gal tuomet padėtis pasikeistų. Jis pasistengė išvyti iš galvos mintis apie tiksinčias minutes bei artėjančius užtaisus ir paprašė masyvios minkštakūnės būtybės tęsti pasakojimą.

Vikšras mielai sutiko išpildyti jo norą.

- Gideonas, - paskelbė ratuotame krėsle sėdintis iškaršėlis, keliomis, į valdymo prietaisų pultelį įvestomis komandomis sutrumpinęs savo istoriją.

Mes nusikasėme iki natūralios, gamtos sukurtos daubos. Sustojome ant iškyšos, pakankamai erdvios, kad ant jos tilptų invalido vežimėlis. Pagalvojau, ar nevertėtų nustumti Ferio per kraštą, tačiau atbrailą supo tvirti turėklai. Jų linija buvo sutrūkusi tik vienoje vietoje, ten, kur atsivėrė kelias į narvuotus, sraigtinius, olos apačion vedančius laiptus.

- Šūdas, - iškošė Kirenbachas, pažiūrėjęs žemyn.

- Pagaliau susivokei, - vyptelėjau.

Aš, ko gero, irgi būčiau išsproginęs akis, bet šitam vaizdui mane parengė tai, ką Skajus aptiko "Kaliuše". Akmeninėje dauboje mes išvydome vikšrą, gal net didesnį nei vaiduoklių laivo šeimininkas, tačiau vieną, be pagalbininkų kirminų.

- Nieko panašaus nesitikėjau, - prisipažino Zebrė.

- Paprastai niekas nesitiki, - užtikrino senis.

- Ei, ar kas nors malonės man paaiškinti, kokia čia baidyklė, velniai griebtų? - Kirenbachas vapėjo kaip žmogus, svyruojantis ant pamišimo slenksčio.

- Nebijok, akys tavęs neapgauna, - nuraminau. - Tai stambus nežemiškos kilmės padaras. Beje, savotiškai protingas. Savo gentainius vadina kirminais.

Kirenbachas sušvokštė pro dantis, išspausdamas po vieną žodį:

- Iš. Kur. Tu. Žinai.

- Na, man teko vieną jų regėti anksčiau.

- Kada? - paklausė Zebrė.

- Labai seniai.

Rodės, jog Kirenbachą tuojau nutrenks širdies smūgis.

- Taneri, tu visiškai mane supainiojai.

- Garbės žodis, aš pats tiksliai nežinau, kuo tikėti. - Linktelėjau į Ferio pusę. - Judu su vikšru saisto tam tikri ryšiai, ar ne?

Krėslas sublerbė.

- Viskas elementaru. Gideonas duoda, ko mums reikia. Aš išsaugau Gideono gyvybę. Argi toks sandėris nepakankamai sąžiningas?

- Tu jį kankini.

- Kartais jam prireikia paskatinimo, tik tiek.

Vėl pažvelgiau į vikšrą. Jis dunksojo metaliniame aptvare, stačiašonėje geldoje, iki kelių pilnoje tamsaus lyg kalmaro rašalas skysčio. Milžiniškai būtybei iš vietos neleido pajudėti grandinės, aplink ją stūksojo pastoliai ir driekėsi tilteliai. Prie didžiulių karkasų primontuotos, nesuvokiamos paskirties mašinos laukė, kol jas nustums virš vikšro. Per visą kūno ilgį jį subadė elektros laidai ir maitinimo kabeliai.

- Kur jį radai? - pasiteiravo Zebrė.

- Čia, - atsakė Feris. - Radau laive, kuris sudužo bedugnėje. Gal prieš milijoną metų. Jis nė nepastebėjo, kaip praslinko tiek laiko. Nors apgadintas, nebegalintis skraidyti, laivas palaikė Gideono gyvybę snaudulio būsenoje.

- Jis sudužo atsitiktinai? - pasitikslinau.

- Ne visai. Gideonas nuo kažko bėgo. Bet man nepasisekė sužinoti nuo ko.

Nutraukiau garsus, sklindančius iš krėslo.

- Tuojau atspėsiu. Nuo protingų, žudymo manijos apsėstų mašinų, kurios puldinėjo jo rasę - ir kitas - milijonus metų. Gujo kirminus iš visų sistemų, kol galiausiai privertė persikraustyti į tarpžvaigždinę erdvę ir vengti žvaigždžių šviesos. Bet šitas vikšras atkeliavo čia su tikslu - galbūt turėjo įvykdyti kažkokią žvalgybinę misiją.

Senio pirštai įniko šokinėti virš mygtukų, ir po akimirkos krėslas sušnypštė:

- Iš kur ištraukei tokią informaciją?

- Kaip sakiau Kirenbachui, susipažinau su kirminais tolimoje praeityje.

Mintyse atgaivinau istoriją, kurią vikšras paporino Skajui. Bėglių rasė suvokė, kad išgyvens tik tuo atveju, jei išmoks gerai slapstytis. Kosminėje erdvėje buvo pilna nišų, neapgyvendintų protingų padarų, - jas sterilizavo supernovų sprogimai arba neutroninės žvaigždės, - ir šios apvalytos zonos tapo puikiomis slėptuvėmis. Tačiau visiems laikams išvengti mirtinos grėsmės nepasisekė. Protingos būtybės turėjo polinkį užgimti net ir nepalankiausiomis sąlygomis; įvairiausiuose kosmoso kampeliuose nuolat evoliucionuodavo naujos kultūros. Grobuones mašinas atviliodavo būtent šie gyvybės proveržiai. Vilčių teikiančiose saulės sistemose žudikai palikdavo stebėjimo įtaisus ir spąstus, kurie įsijungdavo, vos tik juos aptikdavo nuo gimtosios planetos atsiplėšusi rasė. Nenuostabu, jog kirminai su sąjungininkų likučiais tiesiog paranojiškai žvalgydavosi naujos gyvybės ženklų.

Vikšrams niekada nerūpėjo Žemės sistema. Smalsumas priklausė toms savybėms, kurias ugdant, jiems reikėjo įdėti nemažai valios pastangų. Bėglių rasė prisivertė susidomėti Žeme, kai toje užfiksavo akivaizdžias proto užuomazgas. Jie lūkuriavo, norėdami pažiūrėti, ar žmonės išsivystys tiek, kad pajėgtų rengti skrydžius į tarpžvaigždinę erdvę, bet laukti reikėjo ištisus tūkstantmečius

Galų gale įvykiai pakrypo netikėta ir anaiptol nepalankia linkme.

Pasakojimas, kurį kadaise išklojo Gideonas, beveik sutapo su tuo, ką Skajus išgirdo "Kaliuše". Ferio vikšrą šimtus šviesmečių ir ne mažiau amžių vaikėsi vienas priešas. Žudikė mašina

judėjo vikriau už kirmino laivą, gebėjo staigiau sukiotis ir greičiau atlikti stabdymo procedūras. Palyginti su persekiotojos talentais, pagreičio ir inercijos įvaldymas, kuriuo pasižymėjo bėglys, atrodė mažų mažiausiai negrabus. Visgi, kad ir kokia jėga bei mitrumu pasižymėjo mašinos, jos turėjo ir silpnų vietų, tiksliau sakant - trūkumų, kuriuos per tūkstantmečius vikšrai įsidėmėjo. Beveik visais atžvilgiais tobulos žudymo mašinos naudojosi stebėtinai primityviais gravitacijos fiksavimo metodais. Kirminų erdvėlaiviai kartais išvengdavo antpuolių pasislėpę greta stambesnių dangaus kūnų arba šių viduje.

Radęs geltonąjį pasaulį, Gideonas, kuriam į nugarą alsavo persekiotojas, suprato, jog tokios progos atsisakyti negali. Planetoje aptikta gili išgrauža jo neurofiziologijoje sužadino palaimingą džiaugsmą atitinkančią emociją.

Artėjantis priešas paleido į darbą toliašaudę artileriją. Kirminas spėjo pasukti savo laivą už planetos palydovo, kurio paviršiuje antimaterinių užtaisų salvė išskobė virtinę kraterių. Luktelėjęs, kol palydovas atsidurs jam reikalingoje padėtyje, vikšras nepastebimai šovė į atmosferą ir nėrė į bedugnę - potencialią, iš kosmoso pastebėtą slėptuvę. Besigremždamas į plutą, jis praplėtė ir pagilino kiaurymę savo ginklais. Laimei, šią veiklą maskavo storas nuodingos atmosferos sluoksnis. Tačiau braudamasis į prarają ir gludindamas stačias sienas jis padarė siaubingą klaidą. Vikšras tenorėjo pasprukti nuo mašinos, sulaukti momento, kai toji nutars paieškoti kito taikinio ir pranyks iš artimosios erdvės, bet liko įkalintas po milijardais tonų nubyrėjusios uolienos. Jis ketino patūnoti kokį tūkstantį metų - akimirksnį, skaičiuojant kirminų masteliais.

Laukti teko gerokai ilgiau.

- Gideonas norėjo, kad jį surastum, - tarstelėjau.

- Taip, - atsakė Feris. - Kai, jo manymu, priešas išnyko, Gideonas pasinaudojo savo laivu, kad išorėn nukreiptų pagalbos šauksmą. Bedugnėje pakeitė dujų santykį, jas sušildė. Išsiuntė ir kitus signalus, pavyzdžiui, egzotinių dalelių radiaciją. Bet tuo metu mes jos neužfiksavome.

- Kaip ir kiti kirminai.

- Manau, ilgą laiką jie palaikė tarpusavyje ryšį. Laive radau iš pirmo žvilgsnio jam nepriklausantį dalyką - lyg ir neapgadintą,

nors aplinkinė įranga atrodė kaip antikvarinis, iš rikiuotės išėjęs šlamštas. Objektas panėšėjo į žvilgančią, metro skersmens kiaulpienės galvutę, kuri pleveno Gideono būste pakibusi kažkokiame energijos laike. Žavinga ir netgi užburianti.

- Kas gi tai buvo? - pasiteiravo Zebrė.

Senis tikėjosi šito klausimo.

- Aš bandžiau pats sužinoti, bet mano primityvūs, anaiptol nenuodugnūs eksperimentai - dariau, ką galėjau - pateikė prieštaringus, paradoksalius rezultatus. Objektas pasižymėjo neįtikėtinu tankiu, įstengė sustingdyti saulės neutrinus. Aplink tą daiktą iškrypę spinduliai liudijo, kad jį supa neapsakomai galingas gravitacijos laukas. Bet aš nieko neradau. Jis tiesiog kabėjo erdvėje. Rodės, ištiesi ranką ir galėsi jį paliesti. Tačiau kelią pastodavo nematoma užtvara, nuo kurios imdavo dilgčioti odą. - Šnekėdamas Feris įvedė į krėslo ranktūrį eilines komandas. Jo pirštai lakstė mygtukais kaip pianino klavišais. - Be abejo, galiausiai *sužinojau*, su kuo susidūriau. Kai įtikinau kirminą prašnekti.

- Įtikinai? - perklausiau.

- Jis turi savotiškus daviklius, atstojančius skausmo receptorius; tam tikros nervų sistemos sritys pakursto emocines reakcijas, analogiškas mūsų baimei ir panikai. Man tereikėjo jas surasti.

- Kas gi tai buvo? - pakartojo klausimą Zebrė.

- Ryšio įrenginys. Bet labai neįprastas.

- Kodėl? Perduodama informacija sklinda greičiau už šviesą?

- Ne visai, - atsakė jis po keistos pauzės. - Bent jau ne ta prasme, kokia galvojate. Prietaisas nesiunčia ir negauna jokių duomenų. Nei jam, nei tapatiems, kitų kirminų laivuose esantiems objektams to daryti nereikia. Nes jie turi visą informaciją, kuri *dar tik bus* gauta.

- Nesuprantu, - burbtelėjau.

- Pasistengsiu perfrazuoti. - Tikriausiai Feris buvo viskam paruošęs atsakymus. - Kiekviename iš ryšio įrenginių slypi visi įmanomi pranešimai, kuriuo reikėtų nusiųsti į kitą erdvėlaivį. Žinutės įkalintos prietaiso viduje, bet jas išgauti galima tik tam tikrais numatytais momentais, kaip senamadiškuose laivuose egzistavusius užantspauduotų įsakymų raštus.

- Man nieko nepaaiškėjo, - prisipažinau.

Zebrė linktelėjo.

- Kaip ir man.

- Paklausykite, - senis pasviro į priekį, šiam judesiui veikiausiai išeikvojęs fizinių jėgų likučius. - Tai labai paprasta. Kirminai registruoja kiekvieną pranešimą, kuris galėtų būti išsiųstas per visą jų rasės istoriją. Tolimoje savo ir mūsų ateityje jie į kažką įlieja tuos įrašus. Tiksliai nepasakysiu, į ką - iš Gideono kalbos aišku tik tiek, jog turimas omenyje slaptas, Galaktikoje išplitęs mechanizmas. Tenka pripažinti, kad smulkmenų neperkandau. Bet pavadinimą supratau, jei, žinoma, teisingai jį išverčiau. - Feris trumpam užsičiaupė ir nužvelgė mus keistomis šaltomis akimis. - Galaktinė Atmintis yra - tiksliau, bus - milžiniškas gyvas archyvas. Jis turbūt egzistuoja ir dabar, bet nepilna savo forma, tarsi griaučiai, priklausantys kūnui, kuris aplips kaulus po milijonų ar net milijardų metų. Kaip minėjau, viskas elementaru. Archyvo - kad ir kas tai būtų - neriboja laiko suvaržymai. Jis palaiko ryšį tiek su būsimomis, tiek su buvusiomis savo versijomis, gali suleisti nagus į mūsų epochą ir į gilesnę praeitį. Nepailsdamas stumdo duomenis laiko linija, begalę sykių juos kartoja. O vikšrų naudojamas ryšio įrenginys, reikia manyti, tėra senojo bloko atplaiša. Menkutė archyvo dalelė, kurioje telpa per tam tikrą laikotarpį sukauptos, tarp kirminų ir jų sąjungininkų kursavusios žinios.

- Kodėl kirminai neišgauna pranešimų anksčiau negu jie buvo išsiųsti ir nesugalvoja, kaip pakeisti ateities įvykius?

Vėlgi Feris nujautė, ko paklausiu.

- Jie negali. Žinutės, kurios patenka į ryšio įrenginį, užšifruojamos - jų neiškrapštysi be atitinkamo rakto. Štai kokia gudrybė. Patį raktą, kaip vikšras suprato, atstoja momentinio, gravitacinio, Visatoje egzistuojančio spinduliavimo fonas. Kai kirminai persiunčia pranešimą į ryšio įrenginį, pastarasis užfiksuoja gravitacinius Visatos širdies dūžius - pulsarų, spiralėmis lekiančių vienas prie kito, tvinkčiojimą ir tykias dejones, kurios sklinda iš juodųjų skylių, ryjančių žvaigždes galaktikų viduryje. Jis visa tai išgirsta ir sukuria unikalų ženklą: įkeliamą žinutę užšifruojantį raktą. Pranešimus kaupia kiekvienas įrenginys, tačiau juos išgauti įmanoma tik tada, kai įsivyrauja atitinkami gravitaciniai fonai.

Bent jau panašūs - įtaisas atsižvelgia į erdvinę padėtį, kurią užima žinutės gavėjas. Paklaida gali siekti kelis tūkstančius šviesmečių, bet, peržengus ribą, ryšio įrenginys nebeatpažįsta raktą įkūnijančio fono. Bet kokios pastangos šį suklastoti, mėginti nuspėti, kaip ateityje kis gravitacinės Visatos savybės, užsibaigtų nesėkme. Įtaisai tiesiog susitrauktų ir nusigaluotų.

Ferio vikšras ištisus šimtmečius palaikė ryšį su atokiausiais sąjungininkais. Galiausiai, matyt, savo įrenginyje sukaupė pernelyg daug žinučių, todėl ėmė jas siųsti vis rečiau ir rečiau. Turėdami įtaisų kopijas, priešai galėjo perimti pranešimus, todėl antpuolio grėsmė niekada neišnyko. Vikšras manė, jog buvo vienišas, kai sklandė kosminėje erdvėje, persekiojamas žudikių mašinų, tačiau dabar jis susidūrė su tikra vienatve, įgavusia fizinį slegiančio uolienų kalno pavidalą. Visgi padaras sugebėjo išsaugoti sveiką protą, kas porą dešimčių metų leisdavo sau pabendrauti su sąjungininkais, kurstydamas trapų įsitikinimą, jog didžiojoje kirminų istorijos scenoje jis tebeatlieka savo nežymų vaidmenį.

Bet Feris iškrapštė jį iš laivo, atplėšė nuo ryšio įrenginio. Būtent tada ir prasidėjo vikšro nuopuolis į beprotystės liūną.

- Tu jį melži, teisingai? - paklausiau. - Melži Išsvajotą Eliksyrą. Ir ne tik. Tu išnaudoji jo siaubą ir vienatvę. O paskui įrašytus jausmus parduodi!

Senio krėslas žvygtelėjo:

- Pakitimus Gideono nervų sistemoje nuskaito į smegenis implantuoti zondai. Rūdžių Juostoje apdorotus duomenis paverčiame žmogaus sąmonei tinkamais įspūdžiais.

- Apie ką jis kalba? - nesuprato Zebrė.

- Apie patirtukus, - paaiškinau. - Juoduosius, su vikšro simboliais, pavaizduotais jų galuose. Beje, vieną esu išbandęs. Nė nežinojau, ko tikėtis.

- Man teko apie juos girdėti, - linktelėjo dryžuotoji. - Bet ne išmėginti. Aš netgi galvojau, kad jie priklauso miesto legendoms.

- Ne, juočkiai tikrai egzistuoja, - prisiminiau, kokios chaotiškos emocijos mane užplūdo, kai "Strelnikove" į savo smegenis perkėliau patirtuko informaciją. Labiausiai įstrigęs jausmas - klaiki, širdį stingdanti klaustrofobija. Nors nuo šito slogaus pojūčio suko vidurius, jis buvo priimtinesnis nei uždarą erdvę supantis, plėšrūnų pil-

nas vakuumas. Aš vis dar jaučiau patirtuko įkvėptą siaubą - subtilios nežemiškos prigimties, bet atpažįstamą. Tuo metu man netilpo galvoje, kaip žmonės gali mokėti už tokius dalykus, bet dabar daug kas paaiškėjo. Kai kuriems iš vietinių reikėjo kraštutinių potyrių, idant tie bent truputį prasklaidytų nuobodulį.

- Ką jis gauna mainais? - pasiteiravo Zebrė.

- Palaimą.

Aš supratau, ką jis turėjo omenyje. Juodose gleivėse, kurios užpildė rezervuarą, maknojo darbininkai, rankose laikantys įnagius, panašius į didžiulius, galvijams skirtus durtuvus. Tamsūs liūliai siekė jų kelius. Retsykiais vienas iš žmonių instrumentu brūkštelėdavo pilką vikšro šoną, dėl ko per dirižablio formos kūną nuvilnydavo skausmo šiurpulys. Iš dėmėtos odos porų ištrykšdavo blyškiai rausvas skystis, ir po srovele darbininkas skubiai pakišdavo kolbą. Pro padaro burną išsiveržda vo veriantis cypimas.

- Spėju, kad iš jo nebesisunkia tiek Išsvajoto Eliksyro kaip anksčiau, - pasibjaurėjęs sumurmėjau. - Kas tai? Kažkoks organinis mechanizmas?

- Tikriausiai, - demonstruodamas minimalų susidomėjimą atsiliepė Feris. - Galų gale būtent jis atsigabeno Mišinio marą.

- Atsigabeno? - perklausė Zebrė. - Bet Gideonas tūno čia tūkstančius metų.

- Taip. Ir visą laiką snūduriavo, kol mes, persikraustę į planetą, įnikome ręsti savo apgailėtinas, menkas gyvenvietes ir miestus.

- Jis žinojo paskleidęs maro sporas?

- Abejoju. Turbūt nė neįtarė, kad jas nešioja. Kadaise užsikrėtė infekcija, bet seniai įgijo jai imunitetą. Tiksliau sakant, ėmė gaminti organizmą apsaugantį Išsvajotą Eliksyrą: gyvų mikroskopinių mašinų kokteilį, kurį nuolat išskirdavo iš savo kūno. Mašinos buvo atsparios marui ir jį kontroliuodavo. Be to, esant reikalui, gydydavo savo šeimininką, palaikydavo gerą jo būklę, perduodavo informaciją pagalbininkams kirminams... galop, man rodos, vikšrai taip įprato prie Eliksyro, kad nebūtų įstengę be jo išsiversti.

- Bet maras kažkaip išplito mieste, - pastebėjau. - Kiek laiko čia tūnai, Feri?

- Beveik keturis šimtmečius. Nuo tada, kai jį aptikau. Maras, žinoma, negalėjo man pakenkti - į savo kūną niekada nekišau mechanizmų, kuriuos jis išvestų iš rikiuotės. O Išsvajotas Eliksyras - Gideono kraujas - padėjo išsaugoti gyvybę. Man nė nereikėjo imtis kitų ilgaamžiškumą garantuojančių procedūrų. - Iškriošelis dūrė pirštu į aliuminio sluoksnius, pridengusius jo krūtinę. - Aišku, senėjimo proceso neįmanoma visiškai sustabdyti. Eliksyras nestokoja gydomųjų savybių, bet stebuklingu, nemirtingumą žadančiu vaistu jo nepavadintum.

- Vadinasi, tu niekada nesilankei Bedugnės mieste? - paklausiau.

- Ne. Bet žinau, kas ten įvyko. - Senis įbedė į mane atšiaurias akis. Pajutau, kaip nuo įdėmaus, šalto jo žvilgsnio keliais laipsniais nukrito mano kūno temperatūra. - Aš nuspėjau nelaimę. Buvau tikras, kad ji neišvengiama. Numačiau, jog miestas virs monstru, pilnu demonų ir pabaisų, o pačios protingiausios, sparčiausiai veikiančios, mažiausios mašinos atsigręš prieš mus, užterš mūsų sąmones bei kūnus, sukels pasišlykštėtinų iškrypimų bangą. Aš žinojau, jog ateis metas, kai mums prisireiks paprastesnių mechanizmų, senesnių ir primityvesnių jų variantų. - Iškaršėlis priekaištingai pamojavo pirštu. - Mano prognozės pasitvirtino. Įsivaizduojate, savo krėslą sukūriau vos per septynerius metus.

Priešingame vikšro gale pamačiau darbininką, kuris lenkėsi virš tiltelio turėklų, rankose gniauždamas elektrinį pjūklą primenantį instrumentą. Nuo Gideono nugaros jis rėžė mirguliuojantį, įspūdingų apimčių šašą.

Nukreipiau akis į lopinį, žvilgantį ant mano apsiausto.

- Visa tai labai įdomu, Feri, - tarė Zebrė. - Neprieštarausi, jei pateiksiu paskutinį klausimą?

Jis įvedė atsakymą į krėslo ranktūrį.

- Kokį?

- Ar buvai numatęs *tokią* įvykių eigą?

Dryžuotoji išsitraukė pistoletą ir paleido į jį šūvį.

Tuneliais grįždamas atgal, susimąsčiau apie Ferio parodytą vaizdą ir informaciją, kurią parūpino Skajaus atmintis.

Greta Žemės sistemos kirminai užfiksavo galingą energijos pliūpsnį: penkias kibirkštis, kurias užžiebė materijos-antimaterijos

anihiliacijos procesas. Penki gardeliai tuštumoje lėkė išvystę tokį tempą, kuris straksintiems klounams nebūtų sukėlęs jokio pasipiktinimo: tik aštuonis procentus šviesos greičio. Vis dėlto primatų pasiekimai darė įspūdį, atsižvelgiant į tą faktą, kad vos prieš milijoną metų jie vieni kitus talžė kaulais.

Tuo metu, kai vikšrai pastebėjo penkis žmonių erdvėlaivius, kitados galingus jų gardelius jau buvo sutraiškiusios ir išdraskiusios žudikės mašinos. Per šį laikotarpį, apie kurį ilgaamžiai kirminai negalėjo galvoti be sielvarto, gardelius teko suardyti į mažesnius, paslankesnius vienetus. Didieji vikšrai visada mėgaudavosi bendravimu, todėl pasidalijimas jiems kėlė neapsakomą skausmą, nors tarpusavyje palaikyti ribotą ryšį leisdavo viršš viesinė, straksintiems klounams priklausanti signalinė sistema.

Galiausiai vienas iš smulkesniųjų gardelių prisišliejo prie penkių žmonių erdvėlaivių ir transformavo savo pavidalą, idant su jais supanašėtų.

Statistinė, dešimt milijonų metų besitęsiančių naujų pažinčių analizė liudijo, jog, žvelgiant toli į ateitį, tokia vikšrų taktika pasiteisindavo, tačiau ji galėdavo baigtis tragiškai per vieną vienintelę akistatą su kita protingų būtybių rase.

Kirminų požiūriu, Bebaimis Klajūnas sumąstė visiškai elementarų planą. Jis ketino tyrinėti žmones ir nutarti, ką su jais daryti. Jei pasirodys ženklų, jog mažyliai ruošiasi sparčiai išplisti savo kosminiame sektoriuje, dėl ko galėtų patraukti ėdrūnų dėmesį, jis turės pašalinti ramybės drumstėjus. Tarp egzistuojančių rasių pasitaikydavo viena kita, kuri pati apsispręsdavo organizuoti skausmingą, tačiau būtiną susinaikinimo akciją.

Bebaimis Klajūnas vylėsi, jog to neprireiks. Jis tikėjosi, kad žmonės išliks nereikšminga smulkme, ir jų neteks tučtuojau išpjauti. Jeigu tie padarėliai tenorėjo apgyvendinti vieną ar dvi artimiausias saulės sistemas, kuriam laikui galima leisti jiems gyventi. Egzistavo didelė rizika, kad vikšraėdžiai pastebės naikinimą, todėl šių veiksmų nė už ką nevalia griebtis be ypač svarios priežasties. Bėgo dešimtmečiai, bet žmonės niekaip nereagavo į naująjį bendražygį. Todėl Bebaimis Klajūnas vis labiau artėjo prie laivų spiečiaus ir svarstė, ar nevertėtų užmegzti su jais dialogą, išaiškinti keblią padėtį. Vikšras jau ruošėsi žengti pirmąjį žingsnį, kai sprogo vienas laivas.

Driokstelėjo keliolika tonų antimaterijos. Sprogimo banga perliejo gardelį tuštumoje, apgadino maskuojamąją jo dangą, išžudė daugumą prie paviršiaus besidarbavusių kirminų. Agoniškos priešmirtinės nelaimėlių kančios pasiekė Bebaimį Klajūną per jų išskyras. Kol sužeistieji pagalbininkai tirpo į organines sudedamąsias dalis, vikšras pasistengė į save įsiurbti kuo daugiau individualių prisiminimų.

Užlietas skausmo, su išdraskytais atsiminimais, Bebaimis Klajūnas patraukė savo gardelį toliau nuo Flotilės.

Tačiau kai kas jį pastebėjo. Netrukus po sprogimo vikšro pusėn nuskriejo Oliveira su Lagu. Jie nežinojo, ką atras, bet iš dalies tikėjo sena istorija apie vaiduoklių laivą, šeštąjį Flotilės narį, ištrintą iš istorijos puslapių.

Be abejo, porelė aptiko visai ką kitą.

Oliveira nusiuntė bendrą į erdvėlaivį paieškoti degalų, bet Lagas veikiai suprato atsidūręs ne žmonių sukurtame laive. Kai pagalbininkai kirminai atvedė jį pas Bebaimį Klajūną, reikalai dar suprastėjo. Vikšras tiesiog bandė apšviesti vargšelį svečią, kad jam nereikia skafandro, nes jie abu kvėpuoja tokiu pačiu oru. Žvelgiant į praeitį akivaizdu, kad pasirinko ne visai tinkamą aiškinimo būdą - liepė kirminams nuėsti izoliacinį sluoksnį. Lagas tuo neapsidžiaugė ir ėmė skriausti "užpuolikus" pjoviklio liepsnomis. Kol ugnis dėgino kirminus, Bebaimis Klajūnas skendėjo agonijų kupinose jų išskyrose ir jautėsi taip, lyg jį patį raižytų skausmas.

Kad ir kaip nemalonu, jis buvo priverstas išardyti Lagą. Tas, žinoma, entuziazmo nespinduliavo, tačiau nieko pakeisti negalėjo. Pagalbininkai kirminai atskyrė visas jo galūnes, iškrapštė iš kūno įdomesnius elementus, ėmė tyrinėti, kaip įvairios dalys tarpusavyje jungėsi ir funkcionavo, kol galiausiai jo nervų sistemą pavertė išskyromis. Bebaimis Klajūnas perėmė visus Lago atsiminimus, kuriuos daugiau ar mažiau įstengė suvokti. Išmoko pakartoti Lago tartus žodžius, suteikti jiems reikšmę ir mėgdžiodamas nelaimėlį svečią susikūrė sau burną. Kiti kirminai nusikopijavo žmogaus jutimo organus arba daleles jų įtraukė į savo kūnus.

Dabar Bebaimis Klajūnas žinojo, kodėl Lagui nepatiko vikšrų pilnos patalpos vaizdas. Jis apgailestavo dėl to, ką turėjo padaryti svečiui, todėl nusprendė išpirkti kaltę įsisavindamas

kuo daugiau atvykėlio prisiminimų ir sudedamųjų organizmo dalių.

Vikšras neabejojo, kad žmonės teigiamai įvertintų tokį gestą.

- Praradęs Lagą vėl pasijutau vienišas, - paskelbė burna. - Kur kas vienišesnis nei anksčiau.

- Tu sužinojai, ką reiškia vienatvė, tik tada, kai jį prarijai, sumautas idiote.

- Taip... gali būti.

- Ką gi, įdėmiai manęs paklausyk. Tu man paaiškinai, kad jauti skausmą. Puiki naujiena. Manau, tavyje yra išsivystęs stiprus savisaugos instinktas, antraip nebūtum išgyvenęs iki šiol. Aš atsigabenau Įlankų rausėjus. Jei nesupranti, apie ką kalbu, pasirausk Lago atsiminimuose. Esu tikras, kad jis žinojo.

Stojo tylos pauzė, per kurią vikšras nejaukiai pasimuistė. Raudonas skystis suteliūskavo kaip jūržolės, supančios į krantą išmestą banginį. Įlankų rausėjais Flotilės nariai vadino atomines kovines galvutes, kurios turėtų suteikti pagalbą, perdarant Kelionės Pabaigoje plytinčius sausumos plotus.

- Suprantu.

- Gerai. Turbūt pajėgtum juos pristabdyti savo gravitaciniais triukais, bet kertu lažybų, kad lengvai generuoti stiprių laukų tu negali. Kitaip būtum sustingdęs Lagą anksčiau nei jis ėmė kelti tau nepatogumų.

- Aš per daug tau išpasakojau.

- Taip, tikriausiai. Bet man norėtųsi sužinoti dar daugiau. Apie šitą laivą. Tu dalyvavai kare, teisingai? Gal jo ir nelaimėjai, bet spėju, kad nebūtum išnešęs sveiko kailio be kokių nors ginklų.

- Mes neturime ginklų, - tarsi įsižeidusi persikreipė burna. - Tik šarvines sruogas.

- Šarvines sruogas? - Skajus kelioms sekundėms susimąstė, mėgindamas išversti vikšro žodžius į normalią kalbą. - Kas tai? Projekcinė energijos laukų technologija? Tuo lauku galėtum apgaubti laivą?

- Kažkada galėjau. Bet reikalingi elementai sugedo, kai pražuvo penktasis gardelis tuštumoje. Dabar sruogas įmanoma nuverpti tiktai vietomis. Jei susidurčiau su tokiais priešais kaip vikšraėdžiai, iš šarvų būtų menka nauda. Jie mato skyles.

- Tiek to, klausykis. Ar jauti, kaip prie mūsų artėja dvi mažos mašinos?

- Taip. Ten irgi Lago draugai?

- Ne visai. - Na, nebent keltais skrendantys žmonės, pamanė jis - tačiau labai abejotina, jog čia keliavo Skajaus Hausmano bičiuliai. Štai kas svarbiausia. - Nukreipk savo sruogas prieš tas mašinas. Jei nesutiksi, panaudosiu Įlankų rausėjus prieš *tave*. Aišku?

- Prašai manęs jas sunaikinti? - pasitikslino vikšras.

- Taip. Antraip aš sunaikinsiu tave.

- Pats žūtum, jeigu taip padarytum.

- Tu nesupranti, - meiliai atsiliepė Skajus. - Mudu su Lagu esame visiškai nepanašūs. Aš mąstau ir, žinoma, elgiuosi kitaip negu jis.

Nusitaikęs į artimiausią kirminą, Hausmanas suvarė į padarą dalį kulkosvaidžio apkabos. Blyškiai rausvoje būtybės odoje kulkos pražiodė nykščio skersmens skylutes. Iš kirmino, kuris ėmė šaižiai spiegti, paplūdo raudonas skystis. Ne, ne... veriantis klyksmas sklido iš didžiojo vikšro, o ne iš jo pagalbininko.

Skajus palydėjo žvilgsniu sužeistą, į raudonąjį ežerą smengančią baidyklę. Keletas kitų padarų nuvingiavo prie jos ir ėmė baksnoti savo čiuptuvėliais.

Galiausiai smegenis raižantis, kančios sklidinas staugimas nutyko iki dejonės.

- Tu mane įskaudinai.

- Tik bandžiau tau įrodyti, kad nejuokauju, - atsakė Skajus. - Lagas buvo apimtas paniškos baimės, todėl švaistėsi ginklu ir šaudė, kur papuola. Užtat aš nebijau. Suteikiau tau skausmą, nes norėjau, kad žinotum, ką sugebu.

Pora pagalbininkų kirminų nuteškeno į krantą, ir dabar juos nuo žmonių skyrė vos keletas metrų.

- Ne, - įspėjo Skajus. - Nesiartink, nes nušausiu dar vieną. Jei mėginsi krėsti pokštus su gravitacija, paleisiu į darbą Įlankų rausėją.

Padarai sustojo, isteriškai siūbuodami savo ūseliais.

Gelsva, patalpą užliejusi šviesa akimirkai išblėso. Skajus to nesitikėjo. Sekundei jį užvaldė dusinantis siaubas. Juk kirminai kontroliavo apšvietimą. Tamsoje galėjo daryti, ką užsimanę. Min-

tyse Skajus išvydo, kaip glitakūniai išnyra iš ežero, įsikimba jam į kulnus ir nusitempia į raudonąjį skystį. O paskui suėda kaip vargšą Lagą. Kažkuriuo momentu kūną ims draskyti toks skausmas, kad jis nebepajėgs iškviesti Įlankos rausėjo.

Regis, atėjo metas įvykdyti grasinimą.

Salė netikėtai nušvito.

- Aš padariau, kaip prašei, - tarė Bebaimis Klajūnas. - Pastangos atėmė daug jėgų. Prisireikė visų energijos išteklių, kad nudriekčiau sruogas į tokias tolybes.

- Tau pavyko?

- Liko dar du - mažesni gardeliai tuštumoje.

Keltai.

- Taip. Bet jie čia prisistatys tiktai po kurio laiko. Tuomet vėl galėsi parodyti savo fokusą. - Jis kreipėsi į Gomesą. - Kas ten atsitiko?

- Zondai paprasčiausiai sprogo, lyg į juos būtų kažkas įsirėžęs.

- Sprogimas branduolinis?

- Ne. Įlankų rausėjų jie nesigabeno.

- Gerai. Lik savo vietoje.

- Skajau, kas, po velnių, pas jus vyksta?

- Abejoju, Gomesai, ar išties nori tai žinoti.

Jam teko įtempti ausis, kad išgirstų kitą klausimą.

- Ar jūs radote... koks ten jo vardas... Lagą?

- O taip, Lagą mes radome. Ar ne, Lagai?

Staiga į pokalbį įsiterpė Norkinkas.

- Klausyk, Skajau. Mums laikas grįžti. Nejau pradėsime žudyti žmones? Nejau nori įvelti mus į karą su kitais laivais? - jis kreipėsi į vikšrą, ir virš raudonojo ežero nugriaudėjo iš šalmo garsiakalbio sklindantis balsas: - Tu sugebėtum kitaip mus apginti? Galėtum patraukti savo laivą - gardelį tuštumoje - atokiau nuo keltų?

- Ne, - papurtė galvą Skajus. - Katerius būtina sunaikinti. Jeigu jie užsigeidė karo, tebūnie. Pažiūrėsime, kam atiteks pergalė.

- Dėl Dievo meilės, susimildamas... - Norkinkas ištiesė ranką lyg mėgindamas jį sugriebti. Skajus žengė atbulas ir čiūžtelėjo ant slidaus paviršiaus. Nusiridenęs kūliavirsčia, nugara tėškės

į raudoną sūrymą ir perpus paniro seklumoje. Skystis keistai entuziastingai užliejo antveidį, tarsi trokšdamas įsibrauti į skafandrą. Akies krašteliu Skajus pastebėjo artyn atvingiuojančius kirminus. Jis kaip pašėlęs įniko muistytis, tačiau neturėjo į ką įsistverti, kad galėtų apsiversti.

- Norkinkai, ištrauk mane.

Bendražygis atsargiai žengė prie raudonojo ežero.

- Galbūt, Skajau, man derėtų tave ten palikti. Gal taip būtų geriau mums visiems.

- Duokš man ranką, šunsnuki.

- Skajau, atvykau čia ne tam, kad krėsčiau piktadarybes. Man terūpi padėti "Santjagui"... gal ir visai Flotilei.

- Aš susprogdinsiu Įlankų rausėją.

- Tau neužteks ryžto.

Porelė priplaukusių kirminų - link jųdviejų jau artėjo ir trečias - įniko tyrinėti skafandrą, baksnodami jį įvairių formų ataugomis. Skajus vėl ėmė mostaguoti rankomis, tačiau skystis, rodės, sutirštėjo, ir jo judesiai tapo vangūs.

- Norkinkai, paskutinį kartą įspėju - ištrauk mane, antraip...

Bendras nepajudėjo iš vietos.

- Aš visada įtariau, jog tu, Skajau, psichiškai nesveikas, bet tik dabar mano nuojauta pasitvirtino. Nė neįsivaizduoju, ką esi pajėgus pridirbti.

Staiga įvykiai pakrypo visiškai netikėta eiga. Pervargęs Skajus nustojo blaškytis, tačiau raudonoji pliurzė pati iškėlė žmogų į paviršių, o kirminai švelniai nustūmė į krantą. Virpėdamas iš baimės jis spoksojo, kaip nuo skafandro nutekėjo paskutiniai skysčio lašai.

- Tu supratai, kad aš nemeluoju, tiesa? Tu manęs nežudytum, nes žinai, ką tai reikštų.

- Aš nenoriu tavęs žudyti, - atsakė Bebaimis Klajūnas. - Nenoriu vėl tapti vienišas, koks buvau prieš jums pasirodant.

Skajaus vos nesupykino nuo vikšro paaiškinimo. Nelemta būtybė mėgavosi žmonių draugija nekreipdama dėmesio į tą faktą, kad vienas iš poros ją įskaudino - dalį jos užmušė. Padaras buvo toks desperatiškai vienišas, jog netgi nesibaidė kankintojo. Skajus prisiminė mažą berniuką, klykusį aklinoje tamsoje, išduotą savo draugo, kuris nė neegzistavo materialiu pavidalu. Nors ir

nekęsdamas kirmino dėl parodyto silpnumo, jis bent jau suvokė, kaip Klajūnas jautėsi.

Ir tai pakurstė dar stipresnę neapykantą.

Kad įtikintų Bebaimį Klajūną sunaikinti du artėjančius katerius, teko pribaigti dar vieną kirminą. Šįsyk agonijas kėlė ne vien pagalbininko mirtis. Skausmas užliejo vikšrą ir mėginant nuverpti šarvines sruogas. Rodės, jis fiziškai jautė, kaip nukentėjo laivas.

Tačiau sopuliai ilgai nesitęsė. Skajus galėjo likti ir kankinti vikšrą, kol tas išpasakotų viską, ką žinojo. Galėjo priversti jį parodyti, kaip laivas juda, galėjo išsiaiškinti, ar šis pajėgtų nuskraidinti žmones į Kelionės Pabaigą greičiau negu "Santjagas". Į gardelį tuštumoje netgi galėjo perkelti visą įgulą, liepti kirminams taip pakoreguoti oro mišinį ir temperatūrą, kad aplinka tiktų žmonėms, kurie apsistotų tunelių labirintuose. Kiek individų įstengtų išlaikyti nežemiškos esybės laivas - tuzinus, šimtus? Gal net mumijas, jeigu jos būtų prižadintos? Kai kurias iš jų tikriausiai reikėtų sumaitinti pagalbininkams kirminams, bet Skajui dėl to galvos neskaudėtų.

Visgi jis nutarė sunaikinti laivą.

Tai paprasčiausia išeitis. Jam nebereikės derėtis su vikšru, nebereikės gyventi su pasibjaurėjimu, kurį pajuto pažinęs Bebaimio Klajūno vienatvę. Ir, be abejo, nebereikės būgštauti, kad gardelį tuštumoje užvaldys kas nors iš kitų Flotilės narių.

- Išleisk mus, - pareikalavo Skajus. - Atverk kelią į paviršių. Maždaug toje vietoje, kur mes įlindome į vidų.

Bebaimiui Klajūnui keičiant tunelių vagas, uždarant ir atveriant šliuzus, jis išgirdo skambius žvangesius. Raudono vandens paviršių sudrebino vėjelis.

- Kelias laisvas, - pranešė vikšras. - Man apmaudu, jog mes nesutarėme. Ar jūs greitai sugrįšite?

- Žinoma, - atsakė Skajus.

Kai abu vyrai nusigavo atgal į keltą, šis bematant atsiplėšė nuo laivo. Gomesas vis dar nesusigaudė, kas nutiko, nė nenutuokė, kodėl sprogo atskriejantys kateriai.

- Ką jūs ten radote? - paklausė jis. - Oliveiros žodžiai pasitvirtino, ar vis dėlto su mumis kalbėjo pamišėlis?

- Manau, kad jis buvo išprotėjęs, - atsiliepė Skajus. Norkin-

kas nutylėjo. Po incidento, įvykusio prie ežero, beveik neprasižiojo. Gal vylėsi, jog bendražygis viską užmirš, jeigu apie tai nė vienas nešnekės - įtemptomis aplinkybėmis žmonės neretai prarasdavo savitvardą. Tačiau epizodo pakartojimai nesiliovė deginę Skajaus sąmonės. Jis prisiminė, kaip raudonas skystis aptaškė antveidį, ir nūnai svarstė, kiek molekulių prasiskverbė pro šalmą.

- Aptikote medicininę įrangą? Beje, gal sužinojote, kodėl korpusas taip keistai atrodo?

- Šį tą išsiaiškinome, - atsakė Skajus. - Spausk, Gomesai. Visu greičiu.

- O kaipgi variklių skyrius? Man reikėtų apžiūrėti antimaterijos rezervuarą, įsitikinti, ar ją įmanoma išgauti...

- Vykdyk nurodymą, - griežtai liepė Skajus ir švelnesniu balsu sumelavo: - Antimaterijos pasidairysime kitą kartą. Laivas niekur nedings.

Jie atšlijo nuo korpuso. Pasiekęs sveikąją erdvėlaivio pusę, kateris išspjovė ugnies čiurkšles. Kai atsitraukė per porą trejetą šimtų metrų, gardelis tuštumoje vėl atrodė kaip anksčiau. Sekundei Skajus net pagalvojo apie jį kaip apie "Kaliušą", vaiduoklių laivą. Et, kaip jie klydo! Tačiau dėl to niekas nekaltas - tiesa pasirodė besanti daug keistesnė.

Aišku, grįžus į Flotilės gretas, problemų netruks. Vienas iš kitų erdvėlaivių pasiuntė čia savo katerius, o tai reiškė, kad Skajui grėsė bausmė, gal net savotiškas tribunolo teismas. Tačiau jis tam ruošėsi, įžvalgiai nujausdamas, jog šiuos įvykius būtų galima panaudoti savo reikmėms. Norkinkui padedant sukurti įrodymų pėdsakai bylos, kad ekspedicijai į "Kaliušą" vadovavo Ramiresas, kuriam neva talkino Konstancija. Visi manys, jog Skajus prieš savo norą tapo marionete didybės manijos apsėsto kapitono intrigose. Ramiresas bus pašalintas iš savo posto, gal net nuteistas mirti. Konstancija bausmės tikrai neišvengs. Nė nevertėjo spėlioti, kas, daugumos manymu, turės perimti kapitono pareigas.

Skajus padvejojo dar minutę, bet ilgiau laukti nedrįso nuogąstaudamas, kad Bebaimis Klajūnas įtars, ką žada netolima ateitis, ir kaip nors tam pasipriešins. Jis susprogdino Įlankų rausėją. Kosmosą nutvieskė ryškus, tyras, šventas atominis žybsnis, ir

kai plazmos sfera išskydo nelyginant gėlė, kurios baltai melsvi žiedlapiai nudažė tarpžvaigždinę tamsą, laivo vietoje beliko tuščia erdvė.

- Ką tu padarei? - išsprogino akis Gomesas.

Skajus šyptelėjo.

- Kai ką išvadavau nuo kančių.

- Man derėjo jį nudėti, - suurzgė Zebrė, techninės priežiūros robotui artėjant prie paviršiaus.

- Puikiai suprantu, kaip tu jautiesi, - atsakiau. - Bet jei būtum jį nudobusi, mums greičiausiai nebūtų pavykę iš čia išsineštinti sveikiems gyviems. - Dryžuotoji taikėsi į kūną, nors nenumanė - kaip ir mes visi, - kur užsibaigė organinė Ferio dalis ir prasidėjo mechaninė, įsiliejanti į keistąjį invalido vežimėlį. Šūvis tik apgadino jo įrangą. Senis išspaudė dejonę - jam pabandžius suregzti sakinį, krėslas ėmė džergžti ir tik po užsitęsusios pauzės sucypė padrikai skambančią frazę. Aš visai pagrįstai spėjau, kad, mėginant nugalabyti keturių šimtų metų iškriošėlį, kurio kraujotaka persisunkusi Išsvajotu Eliksyru, reikėtų įdėti truputį daugiau pastangų.

- Ką gi gero davė mums šita išvyka? - paklausė ji.

- Man taip pat įdomu, - pritarė Kirenbachas. - Kai ką sužinojome tiktai apie gamybos būdus. Gideonas kartu su Feriu tebetūno apačioje. Niekas nepasikeitė.

- Dar pasikeis, - prižadėjau.

- Ką turi omenyje?

- Mes viso labo dalyvavome žvalgybinėje ekspedicijoje. Kai sutvarkysiu neatidėliotinus reikalus, būtinai čia grįšiu.

- Jis mūsų lauks, - perspėjo Zebrė. - Kitą sykį taip lengvai į Ferio irštvą neprasmuksime.

- Mūsų? - nustebo Kirenbachas. - Tarina, tu ketini prisijungti prie planuojamų sugrįžtuvių?

- Taip. Beje, būk malonus ir nuo šiol vadink mane Zebre.

- Tavimi dėtas, Kirenbachai, aš jos paklausyčiau. - Mums artėjant prie kambario, kuriame, kaip vyliausi, lūkuriavo Voveraitė, techninės priežiūros robotas pamažu atgavo horizontalią padėtį. - Taip, mes ruošiamės grįžti, ir ne, antrą kartą taip lengvai neįsiskverbsime.

- Ką tikiesi nuveikti?

- Kai ką išvaduoti nuo kančių, kaip pasakė vienas man artimas žmogus.

- Tu nužudysi Gideoną?

- Man nemiela gyventi su mintimi, kad jis kankinasi.

- O kaip Išsvajotas Eliksyras...

- Miestas turės išmokti apsieiti be jo. Ir visų kitų paslaugų, kurias čionykščiams tiekia Gideonas. Jūs girdėjote, ką pasakojo Feris. Gideonui priklausiusio laivo liekanos vis dar glūdi prarajos gelmėse ir tebekeičia cheminę dujų sudėtį.

- Bet vikšras atskirtas nuo laivo, - pastebėjo Zebrė. - Ir tu nemanai, kad būtent jis reguliuoja tuos pokyčius, teisingai?

- Tikėkimės, jog neapsirinki, - burbtelėjo Kirenbachas. - Jeigu tu jį pribaigsi, ir bedugnė nustos tiekti miestui reikalingus išteklius... ar bent įsivaizduoji, kas tuomet nutiks?

- Taip, - užtikrinau. - Palyginti su tokia ateitimi, maras atrodytų kaip menkas nepatogumas. Bet savo sumanymą aš vis vien įgyvendinsiu.

Voveraitė mūsų sulaukė. Ji baugščiai atidarė liuką, sekundę kitą įdėmiai spiginosi į roboto kabiną, bet pagaliau nutarė reginti senąją mūsų trijulę. Nuleidusi ant žemės ginklą, padėjo mums išsirangyti. Nėręs iš vamzdžio, kiekvienas iš mūsų palaimingai sudejavo. Kambaryje tvyrojo anaiptol ne gaivus oras, bet aš jo įtraukiau pilnus plaučius.

- Na? - paklausė Voveraitė. - Ar ten keliauti vertėjo? Prie Gideono priartėti sugebėjote?

- O taip.

Tuo momentu kažkas sutilindžiavo Zebrės drabužių klostėse, tarytum medžiaga apklostytas varpelis. Ji padavė man ginklą ir kišenėje sužvejojo vieną iš tų gremėzdiškų, antikvarinės išvaizdos mobiliųjų, kurie Bedugnės mieste įkūnijo modernumo aukštumas.

- Matyt, su manimi nesėkmingai bandė susisiekti, kol lindėjome vamzdyje. - dryžuotoji atšovė ekranėlį.

- Kas skambina? - pasidomėjau.

- Pranskis, - atsakė Zebrė, priglausdama mobilųjį prie ausies. Tuo tarpu aš paaiškinau Voveraitei, kad ji bendrauja su privačiu sekliu, iš dalies prisidėjusiu prie visų mano nuotykių, kuriuos patyriau atsidūręs Bedugnės mieste. Zebrė su juo šnekė-

josi tyliai, rieškutėmis uždengusi burną, kad prislopintų balsą. Ką Pranskis sakė, negirdėjau; iš dryžuotosios tariamų žodžių suvokiau ne daugiau kaip pusę, tačiau to užteko, kad perprasčiau pokalbio esmę.

Kažką užmušė. Tikriausiai vieną iš Pranskio informatorių. Seklys skambino tiesiai iš nusikaltimo vietos. Sprendžiant iš Zebrės intonacijos, vyrukas nestygo vietoje, tarytum jam būtų magėję kuo skubiau iš ten išsinešdinti.

- Ar tu...- ji turbūt ketino pasiteirauti, ar Pranskis iškvietė įstatymo sergėtojus, bet staiga prisiminė, jog su teisėtvarka Mulče dar prastesnė padėtis negu Skliaute. - Ne, palauk. Žiūrėk, kad niekas apie tai nesužinotų, kol mes pas tave atlėksime. Ir nespurdėk. - Zebrė užtrenkė ekranėlį ir sugrąžino mobilųjį į kišenę.

- Kas atsitiko? - paklausiau.

- Kažkas ją nužudė, - atsakė dryžuotoji.

- Ką nužudė? - nesuprato Voveraitė.

- Storulę. Dominiką. Ji pakratė kojas.

37

- Galbūt čia nagus prikišo Voronofas, - spėjau, kai priartėjome prie Centrinės stoties, kur mes jį palikome prieš iškeliaudami susitikti su Gideonu. Tiesa, Dominikos nudaigojimas kažkaip nederėjo prie to, ką apie nemirtingąjį žinojau. Jo nuobodulį veikiau pravaikytų savižudybė, o ne tokios žinomos figūros kaip Dominika mirtis. - Bet tai nepanašu į jo stilių.

- Ir ne jis, ir ne Raivikas, - krestelėjo galva Kirenbachas. - Nors pastarąjį tu pažįsti geriau.

- Raivikas nežudo visų, kas pakliūna po ranka.

- Nepamiršk, kad Dominika lengvai įsigydavo priešų, - priminė Zebrė. - Ir nemokėjo laikyti liežuvio už dantų. Nenustebčiau, jei Raivikas užmušė storulę, nes šioji per daug apie jį pripliurpė.

- Tačiau jo mieste nėra, - paprieštaravau. - Raivikas tūno Prieglobstyje, orbitinėje stotyje. Teisingai?

- Kiek žinau, taip, - patvirtino Kirenbachas.

Voronofas buvo pranykęs be pėdsakų, bet nieko kito ir nesitikėjau. Kai mes atsisveikinome su tuo tipu, aš tikrai nemaniau, kad jis liks Centrinėje stotyje. Menka bėda. Mūsų reikaluose

Voronofas geriausiu atveju atliko epizodinį vaidmenį. Jei mudviem prisireiks vėl šnektelėti, atsekti vyruką padės garsi jo pavardė.

Dominikos palapinė, kėpsanti viduryje turgaus, atrodė lygiai tokia pati, kokia išliko mano atsiminimuose. Šalia jos nepastebėjau jokių klientų, kaip ir ženklų, kad viduje įvyko žmogžudystė. Neišvydau ir mažojo storulės pagalbininko, tempdavusio žmones į palapinę. Tačiau jo dingimas pernelyg nekrito į akis, nes pačioje turgavietėje vyravo tykesnė nei įprastai atmosfera. Regis, pastaruoju metu planetos neaplankė jokie erdvėlaiviai, todėl stotyje nesišlaistė spiečiai bėdžių, kuriems būtų reikėję išpjauti implantus.

Pranskis lūkuriavo už durų ir spoksojo laukan pro siaurutį, audinį praskyrusį plyšelį.

- Kaip matau, jūs neskubėjote. - Gedulingu žvilgsniu nudelbęs Voveraitę, mane ir Kirenbachą jis truputį išplėtė akis. - Nagi, nagi. Tikra medžiotojų kompanija.

- Užteks šnekų, - nukirto Zebrė. - Įleisk mus.

Seklys palaikė palapinės kraštą, kol mes suėjome į prieškambarį, kur, kiek pamenu, sukinėjausi, kol Kirenbachas tysojo ant gulto.

- Turiu jus įspėti, - švelniai tarė jis. - Aš čia nieko neliečiau. Vaizdas jums nepatiks.

- Kur jos vaikis? - pasiteiravau.

- Jos *vaikis?* - perklausė jis, tarytum būčiau kalbėjęs nesuvokiamu gatvės žargonu.

- Tomas. Jos padėjėjas. Jis negali būti toli pasprukęs. Tikriausiai ką nors matė. Jam, ko gero, irgi gresia pavojus.

Pranskis pliaukštelėjo liežuviu.

- Aš nemačiau jokio "vaikio". Man rūpėjo kas kita. Nežinau, kieno tai darbas, tačiau... - seklys neužbaigė sakinio, bet aš puikiai supratau, kokios mintys sukosi jo galvoje.

- Tikrai ne vietinių, - pareiškė Zebrė. - Niekas iš čionykščių nedrįstų šalinti tokio neišsemiamo žinių šaltinio kaip Dominika.

- Tu minėjai, kad manęs ieškojo nevietiniai žmonės.

- Kokie žmonės? - įsiterpė Voveraitė.

- Vyras ir moteris, - atsakė Zebrė. - Jie lankėsi pas Dominiką. Bandė susekti Tanerį. Ne miesto gyventojai. Kiek girdėjau, labai keista porelė.

- Manai, jie nusprendė grįžti ir sudoroti Dominiką? - paklausiau.

- Sakyčiau, Taneri, tuodu - labiausiai tikėtini įtariamieji. Tu vis dar neįsivaizduoji, kas jie tokie?

Patraukiau pečiais

- Matyt, man populiarumo netrūksta.

Pranskis kostelėjo.

- Gal mums derėtų, hmm... - savo pilka ranka jis pamojo į palapinės gilumą.

Pro spragą įžengėme į kambarį, kur storulė operuodavo klientus.

Dominika kybojo per pusmetrį nuo chirurginio stalo, apatinė jos kūno dalis vis dar buvo įsprausta į garais varomą, prie šarnyrinės gervės pritvirtintą karkasą. Pneumatiniai įrangos mechanizmai tebešnypštė, aukštyn tingiai vingiavo dūmų sruogelės. Masyvus kūnas kabėjo aukštielninkas, taip persikreipęs, kad pečiai nusileido žemiau klubų. Lieknesnio žmogaus galva tikriausiai kadaruotų atkraginta, tačiau Dominikos pakaušį prilaikė riebalinės, kaklą įsupusios klostės, ir jos veidas, kuriame bolavo išsprogdintos, sustiklėjusios akys, buvo nukrypęs tiesiai į lubas.

Kūną dengė gyvatės.

Stambiausios jų buvo negyvos ir karojo nuo storulės liemens kaip raštuoti, grindis siekiantys šalikai. Iš suraižytų šliužų išvarvėjęs kraujas juostelėmis nudažė gultą. Smulkesnės gyvatės dar krutėjo, susirangiusios ant lavono pilvo arba operacinio stalo, tačiau negrėsmingai. Netgi nesureagavo į mane, kai atsargiai prie jų priartėjau.

Prisiminiau Mulče regėtą gyvačių prekeivį. Būtent iš jo kažkas nusipirko tuos gyvius, panūdęs sukurti šį paveikslą.

- Sakiau, kad jums nepatiks, - pirmasis bežadę tylą nutraukė Pranskis. - Per savo gyvenimą esu matęs daug pasibjaurėtinų dalykų, bet tai...

- Scena ne tokia šlykšti, kaip tau atrodo, - švelniai tarstelėjau, - ir ją galima lengvai paaiškinti.

- Gal išprotėjai? - neabejojau, kad Pranskis įgarsino visų palapinėje susirinkusių mintis. Nujaučiau, ką jie galvoja, bet drauge žinojau, kad neklystu.

- Ką turi omenyje? - paklausė Zebrė. - Kaip paaiškinti?

- Čia pranešimas, - sumurmėjau, slinkdamas aplink lavoną, kad geriau įsižiūrėčiau į Dominikos fizionomiją. - Savotiška, atsako reikalaujanti korta. *Man* skirta žinutė.

Paliečiau storulės veidą. Delno spūstelėjimu pasukau galvą į šoną, ir visi kiti išvydo skylutę, pragręžtą jos tarpuakyje.

- Nes Dominiką, - tęsiau pagaliau suvokęs tiesą, - užmušė Taneris Mirabelas.

Prieš pat šešiasdešimtąjį gimtadienį, - nors aš nustojau skaičiuoti metus (kam to reikia, kai esi nemirtingas) ir laivo duomenų bazėje pakoregavau su mano praeitimi susijusias smulkmenas, - supratau, kad atėjo laikas imtis veiksmų. Tokį metą pasirinkau ne savo nuožiūra. Sprendimui įtakos turėjo skrydžio eiga. Panorėjęs galėjau neatkreipti į lemtingąjį momentą jokio dėmesio ir net užmiršti pusę gyvenimo kurptus planus. Ruošiau juos taip kruopščiai, kad mano užmačių niekas nebūtų permatęs, net jeigu būčiau nutaręs jų atsisakyti. Trumpam leidau sau pasimėgauti mintimis apie dvi visiškai skirtingas ateitis: viena žadėjo man triumfą, kita siūlė menko sraigtelio, triūsiančio vardan Flotilės gerovės, vaidmenį. Žinojau, kad jei rinkčiaus antrąjį variantą, mano žmonėms tektų patirti sunkius išmėginimus, visgi vieną sekundės dalį dvejojau.

- Pasiruoškite, - liepė senasis Armestas iš "Brazilijos". - Stabdymo procesas prasidės po dvidešimties sekundžių.

- Aišku, - atsiliepiau iš savo apžvalgos vietos, įrengtos "Santjago" tiltelyje. Man paantrino dar du balsai: "Bagdado" ir "Palestinos" kapitonai.

Kelionės Pabaiga buvo priešakyje, visai netoli mūsų, jos žvaigždė, ryškesnioji iš 61 Gulbės sistemos poros, tvieskė kaip kruvinai raudonas, nakties tamsą prasklaidęs žibintas. Nežiūrint visų sunkumų ir prognozių, Flotilė sėkmingai perskrodė tarpžvaigždinę erdvę. Vieno erdvėlaivio netektis pergalės nė trupučio nesumenkino. Laivyno kūrėjai iš anksto susitaikė su mintimi, kad praradimų išvengti nepavyks. Žinoma, jie manė, jog nepasiekti tikslo gali nebent mumijos, į šaltąjį miegą nugrimzdę keleiviai, tačiau neatmetė ir kitokių tikimybių.

Kad ir kaip pažvelgsi, Flotilė sulaukė triumfo akimirkos.

Bet skrydis dar nesibaigė; erdvėlaiviai tebelėkė kreiseriniu

greičiu. Beliko įveikti menkutę, tačiau pačią svarbiausią kelionės dalį. Deja, žygio planuotojai nenumatė, kad, bėgant laikui, laivus išskirs nesantaikos praraja.

- Dešimt sekundžių, - tarė Armestas. - Visiems linkiu geros kloties. Dabar prasidės rimtos lenktynės.

Ne tokios rimtos, kaip manai, pagalvojau.

Užsibaigus atskaitai, beveik vienu metu užsižiebė trys saulės, nutvieskusios naktį, kurioje iki šiol spindėjo tiktai gamtos sukurtos žvaigždės. Po pusantro šimto metų vėl atgijo Flotilės varikliai, godžiai ryjantys materiją bei antimateriją, išspjaunantys gryną energiją, po truputį mažinantys erdvėlaivių tempą, siekiantį aštuonis procentus šviesos greičio.

Jeigu būčiau priėmęs kitą sprendimą, dabar girdėčiau, kaip džeržga prie stabdymo prisiderinančio "Santjago" karkasas. Tolimą variklių gausmą veikiau jausčiau negu girdėčiau, bet nauji potyriai vis vien suteiktų žvalumo. Tačiau aš pasirinkau kitą išeitį, ir mano erdvėlaivyje niekas nepasikeitė.

- Visuose laivuose fiksuojamas variklių aktyvumas... - pranešė "Brazilijos" kapitonas, bet jo balse staiga pasigirdo dvejonės gaidelė: - "Santjage", nuo jūsų pusės liepsnos nesklinda. Techniniai nesklandumai, Skajau?

- Ne, - glaustai atsakiau. - Jokių nesklandumų.

- Tuomet kodėl jūsų laivas neįjungė antimaterinių variklių? - klausimas nuskambėjo kaip pasipiktinimo šūksnis.

- Todėl, kad aš neįsakiau, - šyptelėjau. Pagaliau katė ištraukta iš maišo. Atgal kelio nebuvo. Vienas ateities variantas pasirinktas, o kitas atmestas. - Atleisk, kapitone, bet mes nutarėme išsaugoti kreiserinį režimą.

- Kokia beprotystė! - galėjau prisiekti, jog šiuo momentu pro Armesto lūpas nelyginant purslai tiško seilės. - Mūsų žvalgyba dirba patikimai, Skajau. Mes velniškai gerai žinome, kad nemodifikavote variklių. Jūs neįstengsite nusigauti iki Kelionės Pabaigos pirmi. Privalote įjungti variklius ir sekti mums iš paskos, antraip...

Pabarbenau pirštais per ranktūrį.

- Ko gi jūs griebsitės?

- Mes...

- Jūs nieko nedarysite. Juk mes žinome, kad išjungti varik-

lius, kol jie degina antimaterią, būtų mirtinai pavojinga. - Aš sakiau gryną tiesą. Visi antimateriniai varikliai buvo tragiškai nepatvarūs, suprojektuoti taip, kad veiktų, kol išeikvotų reaktyviąją, magnetinių talpyklų tiekiamą, medžiagą. Tarpusavyje besikuždantys technikai žinojo teorinį šio konkretaus magnetohidrodinaminio nestabilumo pavadinimą, tačiau man labiausiai rūpėjo pasekmės: degalai, reikalingi stabdymo procedūrai, slypėjo rezervuare, atskirtame nuo to, kuris padėjo erdvėlaiviui išvystyti kreiserinį greitį. Dabar, kai visi laivai aktyvavo variklius, jie nieko nebegalėjo pakeisti.

Nepasekęs kitų Flotilės narių pavyzdžiu, išdaviau jų pasitikėjimą.

- Kalba Zamudijus iš "Palestinos", - nuskambėjo kitas balsas. - Mūsų įranga veikia be sutrikimų. Visame prietaisų skydo ekrane švyti žalios lemputės... Pabandysime atjungti antimaterijos srautą, kol Hausmanas pernelyg nuo mūsų nenutolo. Nes vėliau tokios progos greičiausiai neturėsime.

- Dėl Dievo meilės, nedrįskite! - sustūgo Armestas. - Mūsų simuliacijos liudijo, kad sėkmės tikimybė lygi trisdešimčiai procentų...

- Mūsų simuliacijos pateikia didesnį... nežymiai didesnį procentą.

- Prašau neskubėti. Mes jums atsiųsime savo techninę informaciją... Zamudijau, nieko nedarykite, kol jos nepamatėte.

Abu kapitonai tarėsi ištisą valandą, keisdamiesi simuliacijų duomenimis, ginčydamiesi dėl jų interpretavimo. Tuodu manė, kad niekas jų negirdi, tačiau mano agentai jau seniai buvo pakišę blakes į kitus laivus, kaip ir, be abejo, pastarųjų šnipai instaliavę pasiklausymo įrangą į "Santjagą". Įsismarkaujantys, vis pagiežingesni tampantys jų kivirčai kėlė man šypseną. Aišku, variklius krapštyti baugoka - kam norėtųsi, kad po pusantro amžiaus užsitęsusio skrydžio sprogtų antimaterija, o kartu su ja ir visas laivas? Įprastomis aplinkybėmis pasitarimai užtruktų mėnesius, gal net metus. Jie nuodugniai apsvarstytų, ar nauda, kurią pasisektų išpešti, atsvertų galimas mirtis. Bet dabar, kol likusieji Flotilės nariai mažino tempą, "Santjagas" triumfuodamas veržėsi į priekį ir nenumaldomai nuo jų tolo.

- Užteks šnekų, - nukirto Zamudijus. - Mes nutrauksime stabdymą.

- Meldžiu, nereikia, - atsiliepė Armestas. - Bent jau pamąstykite dienelę kitą.

- Ir leisti prakeiktam šliužui įgyti persvarą? Atleiskit, bet mes jau pradėjom išjungimo procedūrą. - Skaitydamas kintančius rodmenis, Zamudijus prašneko dalykišku balsu: - Liepsnos išblės po penkių sekundžių... magnetinio rezervuaro topologija išlieka stabili... apribojamas degalų tiekimas... trys... du... vienas...

Paskutinį žodį lydėjo statinių trikdžių ošimas. Viena naujoji saulė ūmai virto akinančia nova. Baltai rausvo švytėjimo pakraščiai nusidažė raudoniu, kuris tamsėdamas susiliejo su juoda erdve. Nebyliai stebėjau reginį, žavėdamasis pragaro ugnimi. Laivas pranyko per vieną akies mirksnį, kaip "Islamabadas", apie kurį pasakojo Titas. Tas baltas tviskesys spinduliavo keistą tyrumą, kurstantį kone religinius išgyvenimus. Man bežiūrint, jis išblėso. "Santjagą" užliejo įkaitusių jonų dvelktelėjimas, "Palestinos" vaiduoklis, ir kelioms sekundėms tiltelio ekranuose vaizdą pakeitė trikdžių sniegelis. Laimei, Flotilės narius skyrė tokie dideli atstumai, jog vieno iš jų žūtis negalėjo pakenkti kitiems.

Kai atgijo ryšių įranga, išgirdau Armesto švokštimą:

- Na, tu ir šunsnukis, Hausmanai. Čia tavo darbas.

- Nes aš sumanesnis už jus visus?

- Nes tu mums melavai, šūdžiau! - atpažinau Omdurmano balsą. - Titas buvo milijoną kartų už tave geresnis, Hausmanai... aš pažinojau tavo tėvą. Palyginti su juo, tu esi... niekas. Šiukšlė. Žinai, kas bjauriausia? Tu pražudei ir savo žmones.

- Nejau galvojate, kad būčiau toks kvailas? - nusistebėjau.

- Neverta apsimetinėti, - atšovė Armestas. - Juk sakiau, kad mūsų žvalgyba darbuojasi neblogai. Mes žinome, kad savo laivo niekaip nepakeitei.

- Mūsų žvalgyba irgi užtikrino, kad rankovėje neslepi jokio kozirio, - pridūrė Omdurmanas. - Tau teks pradėti stabdymo procesą, antraip "Santjagas" pralėks tikslą ir paklys tarpžvaigždinėje erdvėje.

- Nieko panašaus nenutiks, - užtikrinau.

Tokie pakitimai nebuvo įtraukti į mano planus, bet kartais vertėdavo numoti ranka į bandymus skrupulingai įvykdyti savo užmačias ir pažvelgti plačiau, išgirsti simfoniją, o ne atsitiktines

natas. Padedant Norkinkui, šiek tiek perdariau kapitono krėslą. Nūnai spragtelėjau per dangtelį, iškilusį virš juoda oda aptraukto ranktūrio, ir atvožiau plokštelę, kurią raizgė mygtukų matrica. Perbraukęs juos pirštais, į ekraną iškviečiau žemėlapį - kaktuso formos diagramą, rodančią laivo nugarkaulį, miegalius ir fizinę jų būklę.

Uoliai plušėjau daugelį metų, kol atskyriau pelus nuo grūdų.

Pasirūpinau suburti mirusiuosius (kuo didesnį jų skaičių) į vieną krūvą. Iš pat pradžių supratau, jog ėmiausi alinančio darbo, nes mumijos nusibaigdavo erzinamai padrikose vietose, visiškai neatsižvelgdamos į mano planus. Bet neilgai trukus sulaukiau džiuginančių pokyčių. Tereikėdavo užsimanyti, kad galą gautų kuris nors konkretus keleivis, ir jis nuolankiai paklusdavo mano norams. Žinoma, visų pirma tekdavo atlikti tam tikrus, miegalių mirtis garantuojančius ritualus. Aš turėdavau juos aplankyti, prisiliesti prie šaltųjų karstų. Kartkartėmis mažumėlę pakoreguodavau gyvybės palaikymo sistemas, nors rodės, jog tai darydavau nesąmoningai. Anaiptol netroškau specialiai jiems pakenkti... tačiau mano atliktos korekcijos kažkokiu nesuvokiamu būdu mumijas pribaigdavo. Garbės žodis, tikras *stebuklas*.

Keistosios galios man puikiai pasitarnavo. Dabar lavonų krio-kameros buvo perkeltos atokiau nuo gyvųjų. Velionius įkurdinau vienoje šešiolikos žiedų eilėje, kurioje tilpo šimtas šešiasdešimt šaltųjų karstų. Kitą pusę eilės užpildžiau dar aštuoniasdešimt šešiais negyvėliais. Galvas padėjo jau ketvirtis miegalių.

Į valdymo pultelį įvedžiau senų seniausiai įsimintą komandų seką. Po daugelio metų slapto darbo ją man pateikė Norkinkas. Priversdamas jį veikti išvien, pasielgiau genialiai. Pagal visus techninius žinynus, atsižvelgiant į geriausių ekspertų nuomones, įgyvendinti tikslą man turėjo neleisti galybė saugiklių. Bėgo metai, ir Norkinkas, pamažu kylantis į hierarchines revizorių aukštumas, rado būdus, kaip prasmukti pro kiekvieną neva neįveikiamą blokuotę. Bet neteisėta veikla jam, aišku, teko užsiimti vogčiomis, pasitelkus visą išmonę.

Norkinko pasitikėjimas savimi augo kaip ant mielių. Jo persimainymas mane truputį stebino, bet galiausiai aš suvokiau, kad, jaukiai įsitaisius revizorių komandoje, senajam bendražygiui tie-

siog buvo lemta pasikeisti. Buvęs atsiskyrėlis persikraustė į ratą gyvų žmonių, prie kurių turėjo prisiderinti. Kuo aukštesnes pareigas Norkinkas užimdavo, tuo lengviau jis įsijausdavo į naują vaidmenį ir demonstruodavo gąsdinantį gebėjimą adaptuotis prie naujų sąlygų. Galop sulaukiau meto, kai man nebereikėjo kištis, kad Norkinką paaukštintų.

Tačiau "Kaliuše" bendražygis mane išdavė, ir aš jam niekada šito neatleidau.

Mes kartkartėmis pasimatydavome. Man nepraslysdavo pro akis, kad Norkinkas tampa vis įžūlesnis. Iš pradžių į tokią smulkmeną nekreipiau dėmesio. Darbai klostėsi sparčiai, blokuočių sluoksnius pavykdavo įveikti be jokio vargo. Aš reikalaudavau parodyti rezultatus, ir jis mielai paklusdavo. Nė neabejojau, kad užduotis bus atlikta laiku - tuo metu, kai man reikės.

Visgi problemų neišvengiau.

Prieš keturis mėnesius, kai jis susidorojo su paskutine saugiklių kliūtimi, darbas faktiškai buvo baigtas. Tik tada supratau, kodėl Norkinkas taip nuolankiai vykdydavo mano įsakymus.

- Teoriškai mano pasiūlymą galima vadinti šantažu, - tarė jis.

- Juokauji?

Mudu susitikome nugarkaulio koridoriuje, prie septintojo mazgo, per vieną eilinį mumijų patikrinimą.

- Anaiptol, Skajau. Juk tu pats supranti, kad aš kalbu rimtai.

- Bendras vaizdas man daugiau ar mažiau ryškėja. - Nukreipiau akis į tolumą, kur, regis, įžiūrėjau oranžinį pulsavimą. - Ko užsimanei, Norkinkai?

- Įtakos, Skajau. Revizijų man nepakanka. Šis darbas neturi jokių perspektyvų, jis tinka tiktai apkiautėliams kompiuterininkams. Techninė veikla manęs nebedomina. Aš lankiausi nežemiškos būtybės erdvėlaivyje. Nenuostabu, jog lūkesčiai pasikeitė. Noriu daugiau iššūkių. Kiek pamenu, "Kaliuše" tu žadėjai, kad mėgausimės galia. Dabar man reikia valdžios ir atsakomybės.

- Tarp sėkmingų bandymų įsilaužti į programas ir vadovavimo visam erdvėlaiviui yra didelis skirtumas, - atsakiau apdairiai rinkdamas žodžius.

- O, meldžiu, liaukis vaizdavęs globėją. Aš tą suvokiu, arogantiškas šmiki. Štai kodėl sakiau, kad noriu daugiau iššūkių.

Nesijaudink, tavo posto nesigviešiu, bent jau kol kas. Suteik man vyresniojo karininko laipsnį. Kuo puikiausiai tiks viena pakopa žemiau už tave. Leisk įsitaisyti į šiltą vietelę, kuri suteiks nuostabias perspektyvas, kai galų gale nusileisime į planetą. Kelionės Pabaigoje, manau, įkursiu nuosavą nedidelį feodą.

- Aukštai užsimojai, Norkinkai.

- Aukštai? Be abejo. Antraip man nebūtų prireikę tavęs šantažuoti.

Artėjantį oranžinį švytėjimą lydėjo tykus gausmas.

- Padėti tau prisijungti prie revizorių komandos yra viena. Tu bent turėjai būtiną kvalifikaciją. Bet aš niekaip neįstengsiu prastumti tavęs į karininko postą, kad ir kiek virvelių tampyčiau.

- Čia ne mano problema. Tu nuolat man aiškini, Skajau, koks esi sumanus. Parodyk, ką sugebi - pasinaudok savo talentais ir gauk man karininko uniformą.

- Kai kurių tikslų įgyvendinti neįmanoma.

- Tik ne tau, Skajau, tik ne tau. Nejau ketini mane nuvilti?

- Jei nerasiu būdo...

- Tuomet visiems išklosiu, ką suplanavai mūsų miegaliams. Jau neminint istorijos apie Ramiresą. Arba Balkazarą, jeigu apie tai prašnekome. O kur dar vikšras...

- Pats irgi nukentėsi.

- Aš pasakysiu, kad vykdžiau tavo nurodymus ir tiktai neseniai supratau, kokius kėslus rezgi.

- Tu visą laiką žinojai...

- Bet įgulos nariams nebūtina atskleisti šios mudviejų paslapties, ar ne?

Jau norėjau atsakyti, bet priartėjusio krovininio transporto triukšmas būtų mane privertęs pakelti balsą. Bėgiu dundėjo iš variklių skyriaus grįžtanti vagonų virtinė. Mes be žodžių traukėmės atgal, kol aptikome vieną iš nišų, kur ketinome luktelėti, kol transporteris pravažiuos. Kaip ir visa kita "Santjage", traukiniai buvo pasenę, be to, ne itin gerai prižiūrimi. Jie funkcionavo, tačiau nebeturėjo antraeilės reikšmės įrengimų, kuriuos, jei sugesdavo, išardydavome arba panaudodavome kitose vietose.

Mes stypsojome tylėdami, petys į petį, ir stebėjome, kaip traukinys užpildo koridorių, abipus savo gremėzdiško korpuso

palikęs tiktai siaurus tarpelius. Nejučia ėmiau spėlioti, kokios mintys šiuo momentu sūkuriavo Norkinko sąmonėje. Negi tas paikšius rimtai tikėjo, kad išsigąsiu jo šantažo?

Kai bildančius vagonus ir mus skiriantis atstumas sumažėjo iki trijų metrų, vožiau Norkinkui per nugarą, ir jis tėškės ant bėgio.

Kurį laiką traukinys energingai stūmė žmogaus kūną, kol tas pranyko iš akių. Po kelių sekundžių vagonai sumažino greitį, tačiau visiškai vangiai. Tiesą sakant, kelyje užfiksavęs kliūtį, transporteris turėjo sustoti akimoju, bet, matyt, šita jo funkcija seniai nebeveikė.

Varikliai trūksmingai suūžė, ore pasklido ozono kvapas.

Vargais negalais išsirangiau iš nišos. Jei traukinys judėtų, iš savo slaptavietės išlįsti tikrai negalėčiau, bet dabar erdvės užteko, idant palei vagonų grandinę prasisprausčiau iki pirmgalio. Širdyje meldžiausi, kad nekliudyčiau jokios svirties, į kurios spūstelėjimą sureagavęs traukinys pajutėtų iš vietos. Tokiu atveju iš manęs liktų šlapia vieta.

Iš siauros ertmės išnirau su viltimi, jog pamatysiu sumaitotą senojo bendražygio lavoną.

Tačiau Norkinkas tysojo šalia bėgio. Užtat jo instrumentų dėžė gulėjo sutraiškyta po traukinio priešakiu.

Priklupęs jį apžiūrėjau. Slystamasis smūgis į kaktą supjaustė odą; iš žaizdų sruvo kraujas, bet kaukolė atrodė nepraskelta. Jis tebekvėpavo, tačiau buvo be sąmonės.

Man į galvą toptelėjo puiki mintis. Norkinkas tapo eiliniu trukdžiu, todėl ateityje jam, suprantama, teks mirti, - veikiau anksčiau negu vėliau, - tačiau manyje sukirbėjo tokia viliojanti ir poetiška idėja, kad aš neįstengiau į ją numoti ranka. Sumanymas gan pavojingas, be to, norint jį atlikti, prisireiks šiek tiek laiko, mažiausiai trisdešimt minučių. Įgula bet kuriuo momentu galėjo pastebėti, kad krovininis transporteris vėluoja. Bet ar kas nors nedelsdamas imsis aiškintis, kas atsitiko? Vargu bau. Kiek žinojau, pastaruoju metu traukiniai nuolat kur nors strigdavo. Aš nusišypsojau. Nors tapau miniatiūrinės valstybės imperatoriumi, vis tiek nepajėgiau priversti traukinių laikytis grafiko.

Įsitikinęs, jog Norkinko instrumentai tebeblokuoja vagonus, pakėliau jo kūną ir nutempiau link šeštojo mazgo. Užduotis pasirodė besanti nelengva; laimei, sulaukęs šešiasdešimties, išsau-

gojau trisdešimtmečio fizinę būklę; o Norkinkas gerokai suliesėjo, palyginti su jaunomis dienomis.

Šiame mazge tilpo šeši krio-kamerų žiedai, kuriuose tūnojo šešiasdešimt miegalių. Bet ne visi iš jų buvo gyvi. Panaršiau po atmintį, mėgindamas atgaivinti duomenis apie čionykščių keleivių amžių bei lytį. Neabejojau, jog tarp jų atrasiu bent tris, kurie tiks Norkinko vaidmeniui, ypač jei nelaimės sceną pakoreguosiu taip, kad susidarys įspūdis, tarsi traukinys neatpažįstamai subjaurojo žmogaus veido bruožus.

Nurioglinau link laivo korpuso. Kol pasiekiau kamerą, kur tikėjausi aptikti tinkamiausią kandidatą, išprakaitavau ir vos atgavau žadą. Sustingdytas, bet kol kas gyvybės nepraradęs individas kuo puikiausiai tiko mano planams. Atitempiau iki šaltojo karsto vis dar sąmonės neatgavusį Norkinką ir į prietaisų skydelį įvedžiau komandą atšildyti keleivį. Paprastai procesas trukdavo keletą valandų, bet dabar dėl galimų ląstelių sužalojimų nekvaršinau galvos. Niekas neskros iš po traukinio išgriebto lavono ir, žinoma, neįtars, kad aš pakeičiau kūnus.

Suskambėjo mano apyrankė.

- Taip?

- Kapitone Hausmanai? Sere, mums pranešė, apie galimus techninius traukinio gedimus. Trečiajame nugarkaulio koridoriuje, netoli šeštojo mazgo. Ar išsiųsti avarinę pagalbą?

- Ne, neverta, - atsakiau su viltimi, kad ne per greitai puoliau prieštarauti. - Aš pats patikrinsiu. Esu šalia galimos avarijos vietos.

- Jūs įsitikinęs, sere, kad pagalbos neprireiks?

- Ne, ne... kam veltui stengtis?

Kai keleivis atšilo - tiesa, procedūra numarino smegenis, - iškėliau jį iš šaldiklio. Taip, jiedu su Norkinku buvo panašūs savo sudėjimu, gymiu ir netgi plaukų spalva. Kiek žinojau, senasis bendras nepalaikė jokių romantiškų ryšių. Bet jei ir turėtų mylimąją, toji tikrai jo neatskirtų nuo mano apdorotos mumijos.

Kilstelėjau Norkinką ir paguldžiau į šaltąjį karstą. Sužeistasis vis dar alsavo - porą sykių net išspaudė dejonę prieš galutinai prarasdamas sąmonę. Aplink nuogai išrengtą kūną išdėsčiau biomonitorių raizginį. Įvestys automatiškai prilipo prie odos, nežymiai pakeisdamos savo padėtį. Kai kurios prasiskverbė į poodinį sluoksnį ir smigo gilyn link vidaus organų.

Šaldiklio panelyje ėmė mirgėti žalios švieselės, liudijančios, kad agregatas priėmė Norkinką. Dangtis užsidarė.

Nukreipiau akis į pagrindinį rodmenų ekraną.

Užprogramuotas miegas tęsis dar ketverius metus. Tuomet, kai "Santjagas" ims skrieti Kelionės Pabaigos orbitoje, keleiviai bus atšildyti ir galės nusileisti į naująjį Edeną.

Ketverių metų mano planams užteko.

Patenkintas savimi susikaupiau, kad atlikčiau varginantį darbą - nuvilkčiau atitirpdytą keleivį į koridorių. Bet iš pradžių turėjau aprengti lavoną Norkinko drabužiais.

Nugarkaulio tunelyje paguldžiau žmogų už dešimties metrų į priekį nuo traukinio, kuris tebemygo kliūtį, užtvindęs orą svilinamos armatūros tvaiku. Vienoje iš nišų įrengtame sandėliuke susiradau sunkų, ilgakotį veržliaraktį, juo sutalžiau negyvėlio veidą jausdamas, kaip po kiekvieno smūgio tarsi lako sluoksnis trūkinėja kaukolė. Kai keleivio fizionomija virto neatpažįstama minkšta mase, grįžau prie vagonų, užsimojau ir keliais galingai kirčiais iš po ratų išmušiau instrumentų dėžę.

Traukinys bematant pakrutėjo iš vietos. Buvau priverstas bėgti priešais, kad manęs neįtrėkštų į sieną. Atsargiai peršokau negyvėlį ir stryktelėjau į saugią nišą, iš kurios su pasigėrėjimu stebėjau, kaip krovininių vagonų virtinė didina greitį. Ji taranavo žmogų, nustūmė jį pirmyn ir sumaitojo.

Galų gale šiek tiek pavažiavęs koridoriumi traukinys sustojo.

Nušliaužiau į pirmgalį, kaip ir prieš pusvalandį, kuomet, didelei savo nuostabai, pamačiau, kad Norkinkas tiktai prarado sąmonę. Na, nėra to blogo, kas neišeitų į gerą... Nūnai vaizdas mane pradžiugino labiau. Traukinys pagirtinai susidorojo su užduotimi. Šį kartą vietoj instrumentų dėžės jį sustabdė kažkokia vangiai veikianti, į avarines aplinkybes reaguojanti programa, tačiau keleiviui iš to nebuvo jokios naudos.

Atitraukiau rankovę ir pratariau į apyrankę:

- Kalba Skajus Hausmanas. Deja, įvyko siaubinga nelaimė.

Visa tai nutiko prieš keturis mėnesius; mūsų draugystė baigėsi apmaudžiai, bet Norkinkas vis dėlto manęs neapvylė. Bent taip tikėjausi - tiesą turėjau sužinoti po akimirkos kitos.

Pagrindiniame ekrane stebėjau "Santjago" nugarkaulio paviršių, per kelis metrus nutolusį apačion nuo apžvalgos vietos. Reginys suteikė galimybę pamiklinti akis, ieškant susilietimo taškų, ir būtų padaręs įspūdį netgi Renesanso laikų menininkui. Į priekį mažėdami, susitraukdami iki elipsių, tolo šešiolika negyvėliais užpildytų krio-kamerų žiedų.

Artimiausią jų išjudino serija pirotechninių sprogimų. Modulių žiedas atsijungė nuo korpuso ir krypdamas ant šono tingiai nusklendė tolyn. Tarp jo ir laivo įsitempė kabeliai, kurie galų gale sutrūko ir nuvilnijo atgal it rimbo diržai. Iš perpjautų vamzdžių kristaliniais debesimis išsiveržė sušalusių dujų likučiai. Kažkur nuaidėjo pavojaus signalai. Mano ausis tepasiekė prislopinti garsai, tačiau įgulos narius jie kaip reikiant sukrėtė.

Įkandin pirmojo krio-kamerų žiedo atsiplėšė antras. Sudrebėjęs pavymui, nuskrido ir trečiasis. Procedūra kartojosi, kol nuo nugarkaulio atsiskyrė visi negyvėliai. Aš surengiau puikų spektaklį. Iš pradžių ketinau vienu metu susprogdinti užtaisus, kurie paleistų žiedus į kosminę erdvę lygiagrečiomis linijomis, bet tuomet vaizdas neatrodytų poetiškas. Man kur kas labiau patiko stebėti, kaip jie seka vienas kitą, tarytum paklusdami įgimtam migraciniam instinktui.

- Ar matote, ką darau? - paklausiau.

- Labai aiškiai, - atsiliepė vienas kapitonas iš kitų dviejų. - Tai šlykštu.

- Jie negyvi, idiote! Lavonams nėra jokio skirtumo, kur jie bus palaidoti - kosmose ar Kelionės Pabaigoje.

- Mes kalbame apie žmones, kurie nusipelno pagarbaus elgesio net ir praradę gyvybę. Jų negalima taip atsainiai išmesti iš laivo.

- Dar ir kaip galima. Šiaip ar taip, ne miegaliai esmė. Bendras negyvėlių svoris yra menkutis, palyginti su juos lydinčių mašinų mase. Dabar mes įgijome akivaizdų pranašumą. Todėl galime ilgiau skristi kreiseriniu tempu.

- Tu atsikratei viso labo ketvirčiu keleivių. - Regis, kapitonas neblogai atliko namų darbus. Jis beveik tiksliai atspėjo skaičių. - Kaip manai, kokią persvarą tai suteiks, kai pasieksi Kelionės Pabaigos orbitą? Kelių savaičių?

- Jų pakaks, - atsakiau, - kad išsirinktume geriausias teritorijas ir ten nuskraidintume savo žmones.

- Su sąlyga, kad šių liks. Daug kam iš keleivių tu *padėjai* atsisveikinti su gyvybe, ar ne? O, mes žinome, Hausmanai, kokias netektis jūs turėjote patirti. Mirtingumo procentas negalėjo būti aukštesnis už mūsiškį. Bent taip tvirtina gauti žvalgybiniai duomenys. Tačiau mes praradome tiktai šimtą dvidešimt miegalių. Kitų laivų padėtis panaši. Bet kaip *tu* sugebėjai tapti toks aplaidus? Gal tiesiog norėjai, kad jie nusibaigtų?

- Nekvailiok. Jeigu keleivių mirtys galėjo pasitarnauti mano tikslui, kodėl gi neišžudžiau jų visų?

- Kad apgyvendintum planetą tik išgyvenusiųjų saujele? Negi nieko nesi girdėjęs apie genetiką, Hausmanai? Arba apie kraujomaišą?

Prasižiojau, norėdamas atrėžti, kad aš viską apgalvojau, ir tuojau pat užsičiaupiau. Kas man iš to, jei atskleisiu tam išperai savo planus? Jei kapitono žvalgyba iš tikrųjų taip gerai darbuojasi, kaip jis tvirtino, lai pats sužino smulkmenas.

- Aš *kirsiu* tiltą, kai jį pasieksiu, - tarstelėjau.

Laikiną persvarą kitiems suteikė ne kas kitas, o Zamudijus, nors ir ne taip, kaip ketino. "Palestinos" kapitonas tikrai tikėjo, kad jam pasiseks pristabdyti antimaterijos srautą, antraip jis nebūtų mėginęs išjungti variklių.

Kosminę erdvę perskrodė toks pat baltas ir akinantis sprogimas, kaip ir anuomet, kai, man tūnant vaikų kambaryje, į skutelius buvo sudraskytas "Islamabadas".

Tačiau kitą dieną įvyko šis tas nenumatyto.

Net ir prieš savo žūtį "Palestina" tebesiuntė techninius duomenis abiem sąjungininkams, suvaržytiems stabdymo proceso, kurį Zamudijus nesėkmingai bandė nutraukti. Tiek ir pats galėjau suprasti, nors su tuo informacijos srautu susipažinęs nebuvau. Keista kas kita. Likusieji Flotilės nariai prieš mane susivienijo. Atvirai kalbant, to nesitikėjau, nors, pažvelgęs į praeitį, turėjau susigaudyti, jog taip ir nutiks. Aš tapau šunsnukiams bendru priešu. Tiesa, pokyčiai tam tikra prasme pakėlė mano reputaciją. Pakurščiau kapitonams tokią baimę, kad jie nusprendė grumtis prieš mane išvien, nepaisydami jokių įsisenėjusių tarpusavio nesutarimų.

Lyg to būtų maža, dabar iš savo kapo į mane nagus tiesė Zamudijus.

- Techniniai duomenys pravertė mums labiau nei tu įsivaizduoji, - pareiškė Armestas.

- Zamudijui jie nepadėjo, - atšoviau.

Kuo toliau, tuo didesnis atstumas - mano džiaugsmui - skyrė "Santjagą" ir kitus du, greitį mažinančius, laivus. Tačiau ryšių programa be vargo pašalindavo visus trikdžius, išskyrus augantį laiko intervalą, kurį nulėmė Flotilės išformavimas.

- Sutinku, - tarė Armestas, - tačiau pasiaukodami jie suteikė mums nepaprastai vertingos informacijos. Paaiškinti išsamiau?

- Jei labai maga, - atsakiau vildamasis, kad mano balsas spinduliuoja nuobodulį.

Tiesą sakant, aš mažumėlę išsigandau.

Anot Armesto, "Palestina" siuntė techninius duomenis iki paskutinės nanosekundės. Jie buvo susiję su mėginimais nutraukti antimaterijos tėkmę. Kiekvienas iš mūsų žinojo, kad procedūra kėlė mirtiną grėsmę, bet iki šiol niekas nepajėgė nustatyti tikslių galimos avarijos priežasčių. Teorines prielaidas pasiūlydavo nebent kompiuterinės simuliacijos. Sklandė kalbos, kad, jei pakankamai gerai suvoktume, kas nulemia gedimus, būtų įmanoma jų išvengti, subtiliai manipuliuojant degalų srautu. Apie eksperimentus nė nevertėjo svajoti, bet dabar priešininkams nusišypsojo sėkmė. Laivo perduodami telemetriniai duomenys nutrūko, vos tik susiklostė avarinė padėtis, bet jie vis vien geriau išstudijavo nestabilumo režimą nei laboratoriniai bandymai arba kompiuterių generuotos simuliacijos.

Ir davė puikią pamoką.

Gauti skaičiai suteikė užtektinai informacijos, kad pavyktų atspėti, kas gi sukėlė avariją. Variklių technikai įvedė duomenis į savo sukurtas simuliacijas ir taip nustatė, kokia strategija būtina, siekiant suvaldyti nestabilumus. Tereikėjo nežymiai pakoreguoti magnetinio izoliavimo topologiją, ir įpurškimo srautą buvo galima apriboti be jokios baimės, kad nutekės antimaterija. Žinoma, šita užduotis - vis tiek velniškai rizikinga.

Tačiau tai nesustabdė kitų laivų kapitonų.

Mano erdvėlaivis nenumaldomai tolo nuo "Brazilijos" ir "Bagdado", o jiedu apsivertė, per stabdymo režimą nukreipdami variklius į priekį. Dangaus pusrutulį "Santjago" užnugaryje nutvieskė ryškūs antimaterijos liepsnų taškeliai, nelyginant mėlynos, įkaitusios saulės dvynės. Ugnies čiurkšlės prilygo galingam

ginklui, bet nei Armestui, nei Omdurmanui nebūtų užtekę ryžto jomis užlieti manąjį skrajūną. Jie susivaidijo su manimi, o ne kolonistais, kuriuos gabeno "Santjagas". Lygiai taip pat ir aš galėjau įjungti savo variklius, idant išmetamosiomis liepsnomis pačirškinčiau vieną iš poros atsiliekančių laivų... tačiau tokius veiksmus kito erdvėlaivio kapitonas palaikytų akstinu mane nužudyti. Visos peržiūrėtos simuliacijos liudijo, jog aš nespėčiau pakoreguoti deginančių šūvių krypties, nes antrasis laivas susvilintų "Santjagą" vienu vieninteliu pragaro ugnies spjūviu.

Nekokia išeitis, pagalvojau... vadinasi, man teks susigyventi su dviem priešais, kol išmąstysiu, kaip jais atsikratyti. Tebesvarsčiau įvairius variantus, kai abi saulės sinchroniškai užgeso.

Sulaikęs kvapą lūkuriavau, kol kosminę tamsą nutvieks branduoliniai žybsniai, bylojantys, kad išjungiami sugedo antimateriniai varikliai.

Nieko panašaus nesulaukiau.

Armestui ir Omdurmanui pasisekė nutraukti antimaterijos srautą, ir dabar jie sklendė pavymui per stabdymo procesą šiek tiek sumažėjusiu greičiu.

Pirmasis ryšį užmezgė Armestas:

- Tikiuosi, Skajau, matei, ką mes padarėme. Tai daug ką keičia, ar ne?

- Ne tiek, kiek manai.

- O, tik nereikia apsimetinėti. Puikiai žinai, kas atsitiko. Dabar mudu su Omdurmanu galime įjungti ir išjungti variklius kada panorėję. Tu tokios galimybės neturi. Štai kur skirtumas.

Apsvarstęs jo žodžius atsakiau:

- Niekas nepasikeitė. Mūsų laivai, kaip ir anksčiau, išsaugojo kitokias mases. Jūs turėsite pratęsti stabdymą, jei norite atsidurti 61 Gulbės A orbitoje. Mano erdvėlaivis lengvesnis už jūsiškius, nes išsviedžiau miegalių žiedus. Persvaros aš nepraradau. Skrisiu kreiseriniu režimu iki paskutinės minutės.

- Tu kai ką užmiršai, - atsiliepė Armestas. - Pas mus irgi netrūksta lavonų.

- Na, ir kas? Jūs lekiate lėčiau už mane. Be to, kaip minėjai, aukų turite mažiau už mus.

- Mes būtinai ką nors sugalvosime, Hausmanai, ir neleisime tau atsiplėšti.

Pažvelgiau į tolimo veikimo ekranus, rodančius gerokai padidintus kitų dviejų laivų taškelius. Jie vėl vertėsi pirmgaliu į priekį, lėtai, bet užtikrintai. Man bežiūrint, dėmelės ištįso į linijas, kurios netrukus vėl susitraukė.

Staiga abu erdvėlaivius apgaubė išmetamojo spinduliavimo aura.

Jie apsisprendė lenktyniauti.

- Tai dar ne pabaiga, - įspėjo Armestas.

Kitą dieną stebėjau, kaip persekiotojai išmeta negyvėlius.

Nuo to momento, kai Armestas ir Omdurmanas ėmė vytis "Santjagą", pademonstravę gebėjimus suvaldyti variklių liepsnas, - kol kas nesuvokiau, kaip tuodu atliko šį darbą, - prabėgo dvidešimt keturios valandos. "Palestinos" žūtis išėjo jiems į naudą, nors galvas padėjo beveik tūkstantis kolonistų.

Vėl išvystę kreiserinį tempą, abu laivai skriejo tuo pačiu greičiu kaip "Santjagas". Jie iš visų jėgų stengėsi laimėti žaidimą, kurį aš pradėjau. Bet nuo lemties nepaspruksi. Mano laivas buvo lengvesnis už kitus du... paprasčiau kalbant, jiems reikėjo atsikratyti papildoma mase, norint, kad mūsų skrydžio/stabdymo kreivės išsilygintų.

Kitaip tariant, lavonus reikėjo išspirti į kosmosą.

Užduotį jie įvykdė anaiptol neelegantiškai. Matyt, per naktį išlupo saugiklius, kuriuos mėgindamas apeiti Norkinkas paaukojo visą gyvenimą. Tačiau persekiotojų įgulos turėjo pranašumą prieš senąjį mano bendrą, nes jos triūsė atvirai, nuo nieko nesislėpdamos. Tiek "Brazilijoje", tiek "Bagdade" įnirtingai plušėjo kiekvienas žmogus. Aš beveik jiems pavydėjau. Kai nebūtina slapstytis, darbas tampa neapsakomai lengvas... ir, kaip minėjau, visiškai neelegantiškas.

Spoksodamas į tolimo matymo ekraną, mačiau padrikai nuo laivų atsišliejančius miegalių žiedus, tarytum lapus, kuriuos vėjas kaip papuola nudrasko nuo medžio. Vaizdas stokojo ryškumo, bet aš neabejojau, jog erdvėlaivių korpusais ropinėja į skafandrus įsisupusios, pjovikliais ir sprogmenimis apsirūpinusios remontininkų komandos. Jie negailestingai lupo velioniais keleiviais užpildytus krio-kamerų žiedus.

- Jūs vis tiek nieko nepešite, - kreipiausi į Armestą.

Kapitonas teikėsi atsakyti, nors aš mažne tikėjausi, jog radijo ryšys tarp mūsų nutrūko amžiams.

- Dar pažiūrėsime.

- Juk tu pats sakei, kad jūsų laivuose kur kas mažiau mirusiųjų negu pas mus. Kad ir kiek jų išmesite, manęs nė už ką nepasivysite.

- Mes ką nors sugalvosime.

Netrukus atspėjau, kokios strategijos kapitonai nutarė imtis. Kad ir kas nutiktų vėliau, iki naujosios planetos mums liko du trys mėnesiai skrydžio. Kruopščiai normuojant išteklius, kai kuriuos kolonistus galima pažadinti anksčiau numatyto laiko. Atgaivintos mumijos įsikurtų tarp įgulos, nors gyvenimo sąlygos, be abejo, būtų nežmoniškos. Sulig kiekvienu prižadintų kolonistų dešimtuku, buvo galima atsikratyti vienu modulių žiedu, taip sumažinti laivo masę ir pratęsti kelionę kreiseriniu režimu.

Žinoma, jie turės dirbti lėtai ir neišvengs pavojų - atšildydami keleivius turbūt praras mažiausiai vieną iš dešimties, tačiau to užteks, kad būtų panaikinti masių skirtumai.

Galbūt "Brazilija" ir "Bagdadas" neįgaus pranašumo, tačiau mūsų šansai garantuotai išsilygins.

- Aš žinau, ką jūs suplanavote, - pasakiau Armestui.

- Labai tuo abejoju, - atkirto senis.

Gana greitai pamačiau, kad neklydau. Po pirminio išsviestų žiedų šuoro kiti buvo šalinami paeiliui: po vieną per dešimt valandų. Tiek laiko reikėjo, kad būtų atšildyti kolonistai, suguldyti į dešimtį krio-kamerų. Tokiam darbui pakankamai įgūdžių turėjo tiktai saujelė žmonių, todėl abu laivus jie ketino apdoroti nuosekliai.

- Tai jūsų neišgelbės, - tariau.

- Apsirinki, Skajau... labai apsirinki.

Būtent tuo momentu suvokiau, ko privalau griebtis.

38

- Ką turi omenyje, sakydamas, ką ją užmušei? - paklausė Zebrė, mūsų penketui vis dar dėbsant į groteskišką mirties sceną.

- Tu nesupratai, - krestelėjau galva. - Aš sakiau, jog Dominiką nužudė Taneris Mirabelas.

- O kas *tu* esi? - pasitikslino Voveraitė.

- Jei prisipažinčiau, vargu ar jūs patikėtumėte. Atvirai kalbant, aš pats jaučiuosi susipainiojęs.

Mūsų pokalbio besiklausęs Pranskis pakėlė antakį ir užtikrintu balsu pratarė:

- Dominika tebėra šilta. Lavonas dar nesustingo. Jei gali įrodyti, kad pastarąsias keletą valandų buvai kitur, kuo aš beveik esu garantuotas, tu iškrenti iš įtariamųjų rato.

Zebrė patraukė mano rankovę.

- Pameni, Taneri, minėjau, jog tavęs ieško kažkokia pora. Pasak Dominikos, jie elgėsi kaip svetimšaliai. Galbūt tuodu ją pribaigė, nes norėjo atkeršyti skundikei.

- Aš nė nežinau, kas jie tokie, - atsakiau. - Bent jau nesu įsitikinęs. Apie moterį išvis nieko nepasakysiu, bet dėl vyro... na, šiokią tokią teoriją turiu.

- Kas jis, tavo manymu? - paklausė Zebrė.

Mane aplenkė Kirenbachas:

- Mums nederėtų čia lindėti, jei nenorime susidurti su vietiniais teisėtvarkos sergėtojais. Žinote, pasimatymas su čionykšte valdžia neįtrauktas į mano darbų sąrašą.

- Kad ir kaip nemalonu, tenka jam pritarti, Taneri, - įsiterpė Voveraitė.

- Šituo vardu galite manęs nevadinti, - sumurmėjau.

Zebrė lėtai palingavo galva.

- Kaipgi mums į tave kreiptis?

- Tik ne Taneriu Mirabelu. - Kryptelėjau smakru į Dominikos kūną. - Ją nudobė Mirabelas. Jis mane ir persekioja. Čia jo darbas, ne mano.

- Tikra beprotystė. - Voveraitės žodžiams pritarė vieningas linksėjimas galvomis, nors nė vieno iš aplinkinių tokia įvykių eiga, regis, nedžiugino. - Jei tu ne Taneris Mirabelas, tuomet kas?

- Žmogus, vardu Kahuela, - atsakiau, nors nujaučiau, kad visos tiesos dar neatskleidžiau.

Dryžuotoji įrėmė rankas į šonus.

- Tik dabar nusprendei prisistatyti?

- Iki šiol pats to nežinojau.

- Tikrasis vardas iškrito iš smegeninės?

Papurčiau galvą.

- Kahuela veikiausiai pakeitė mano... tai yra, savo prisimini-

mus. Jis turėjo taip "pasislėpti", kad ištrūktų iš Skajaus Persvaros. Suprantat, Kahuelos atsiminimai ir veidas būtų jį išdavę. Žinoma, kai sakau "jį", iš tiesų kalbu apie save.

Šnairas Zebrės žvilgsnis tarsi sakė, kad ji buvo susidariusi apie mane klaidingą nuomonę.

- Tu tikrai tuo tiki?

- Man prireikė šiek tiek laiko, kol įstengiau pažiūrėti tiesai į akis.

- Jis kuoktelėjo, - išdrožė Kirenbachas. - Žinote, kas keisčiausia? Aš maniau, kad, norint išvaryti jį iš proto, reikės kažko daugiau nei storulės lavonas.

Be jokio perspėjimo vožiau jam į veidą. Kadangi į vyruką visą laiką buvo nukreiptas Voveraitės ginklas, jis vis tiek negalėjo atsikirsti. Stebėjau, kaip Kirenbachas, susigriebęs už žandikaulio, tėškės ant grindų, aplaistytų kažkokiu medicinoje naudojamu skysčiu.

Jis nučiuožė po gultu, pranyko šešėliuose ir cyptelėjo įsirėžęs į kliūtį.

Sekundę galvojau, kad Kirenbachas palietė ant žemės nušliaužusią gyvatę, bet iš palovio išniro kur kas stambesnis pavidalas. Dominikos vaikis. Tomas.

Ištiesiau jo pusėn ranką.

- Eikš. Mūsų draugijoje tau niekas negresia.

Storulę nužudė vyras, kuris lankėsi anksčiau ir klausinėjo apie mane. "Taip, svetimšalis - toks kaip tu", - atsainiai pastebėjo Tomas, bet po akimirkos pakartojo žodžius nutaisęs įtarią intonaciją. Ne šiaip primenantis Tanerį, bet toks pat.

- Nebijok, - uždėjau delną ant jo peties. - Žmogus, kuris užmušė Dominiką, tik atrodė panašus į mane. Bet aš - tai ne jis.

Tomas lėtai sulinksėjo.

- Tu šneki kitaip.

- Kaip kitaip?

- Tavo kalba įmantri, ponuli. Kitas vyras, tas, kuris atrodė panašus į tave... jis nevartojo tiek daug žodžių.

- Stipraus tylenio tipas, - pratarė Zebrė ir savo ilgomis galūnėmis globėjiškai apkabino berniūkštį. Jos veiksmai mane sujaudino. Aš pirmą kartą mačiau, kad Skliauto gyventojas rodytų

užuojautą gimusiam Mulče, pirmą kartą pastebėjau užuominą, kad mano bendražygiai gali vaikyje įžvelgti žmogų. Na, taip, dryžuotoji man pasakojo tikinti, kad žaidimas įkūnijo blogį, bet viena yra klausytis tokių tvirtinimų ir visai kas kita - išvysti elementarų paguodą spinduliuojantį gestą. - Man labai apmaudu dėl to, kas nutiko Dominikai, - sukuždėjo ji. - Mes čia tikrai niekuo dėti.

Tomas šniurkštelėjo. Jis liūdėjo, tačiau šoko, kurį sukelia artimojo mirtis, dar nepajuto. Kalbėjo rišliai ir veržėsi mums padėti. Sukrėtimą berniokas, be abejo, patirs vėliau, bent aš taip tikėjausi, vydamas šalin nemalonias mintis, kad jis paprasčiausiai nenutuokia, kas yra širdgėla. Suprasčiau, jei sielvarto nejaustų kareivis, bet tik ne vaikas.

- Ar jis buvo vienas? - paklausiau. - Kiek girdėjau, manęs ieškojo du žmonės: vyras ir moteris. Tas pats vyras, kuris nužudė Dominiką?

- Tas pats, - patvirtino Tomas, nusigręždamas nuo storulės kūno, kybančio virš operacinio stalo. - Ir šį kartą jis atėjo ne vienas. Kartu su moterimi. Bet dabar ji nebuvo laiminga.

- O per pirmąją viešnagę atrodė patenkinta? - nustebau.

- Ne, ne patenkinta, greičiau... - berniukas prikando lūpą, ir aš supratau, kad mūsų reikalavimai neįkandami jo žodynui. - Ji jautėsi gerai su tuo tipu. Kaip su draugu. Anuomet jis buvo malonesnis... beveik kaip tu.

Nieko keisto. Pirmą kartą Mirabelas užsuko pas Dominiką, nes norėjo gauti visą įmanomą informaciją apie miestą ir tikėjosi, kad sužinos, kur rasti žmogų, kurį jis ruošėsi užmušti - mane, Raiviką arba mus abu. Manau, iš karto nenudėjo storulės tik todėl, kad vylėsi pasinaudosiąs ja ateityje. Leido Dominikai gyventi, kol grįžo su gyvatėmis, veikiausiai įsigytomis iš kurio nors turgavietės prekeivio.

Ir pribaigė ją taip, kad suprasčiau, kieno tai darbas: įvykdė savotišką ritualinę žmogžudystę, pradrėskusią mano širdyje surandėjusias žaizdas.

- Toji moteris... - prasižiojau. - Ji irgi ne vietinė?

Tačiau į šitą klausimą Tomas atsakyti negalėjo.

Suspaudžiau mygtukus Zebrės mobiliajame ir išsikviečiau Loraną, paršą, kurio virtuvę prieš visą amžinybę sulaužiau atšvil-

pęs iš Skliauto. Pasakiau, kad man reikia itin didelės paslaugos - tiksliau, paprašiau jo su žmona prižiūrėti Tomą, kol atlėgs šurmulys. "Ne ilgiau kaip vieną dieną", - pridūriau, pasirinkęs pirmą į galvą šovusį skaičių.

- Aš pats galiu savimi pasirūpinti, - sudirgo vaikis. - Su paršais nė už ką negyvensiu.

- Jie tavęs nenuskriaus, garbės žodis. Tau bus saugiau, jei iš čia pranyksi. Pasklidus gandams, jog kažkas matė, kaip užmušė Dominiką, žudikas sugrįš. Ir nudobs tave, jeigu suras.

- Slėptis turėsiu ilgai?

- Ne, - atsakiau. - Tik iki tol, kol sudorosiu žmogų, kuris prisidėjo prie Dominikos mirties. Patikėk manimi, aš nesiruošiu šitam darbui paskirti viso gyvenimo.

Aikštėje tebevyravo ramybė, kai išnirome iš palapinės ir nudrožėme susitikti su paršais, kuriuos radome už glitaus, kataraktinio lietaus, nelyginant geltono kartūno marška krentančio už pastato stogelio. Vaikis baugščiai patraukė kartu su jais. Loranas įkėlė berniūkštį į savo balionratį transporterį, ir po akimirkos šis ištirpo tamsoje it vaiduoklis.

- Jis išgyvens, - sumurmėjau.

- Manai, jam grėsė pavojus? - nusistebėjo Kirenbachas.

- Rimtesnis, nei įsivaizduoji. Dominiką nušovusio tipo nekankina sąžinės graužimas.

- Kalbi taip, lyg jį pažinotum.

- Aš ir pažįstu.

Mes nukulniavome prie Voveraitės mašinos.

- Tu mane visai sutrikdei, - pratarė Kirenbachas, kai įsmukome į saloną, sausumos ir šviesos oazę. - Jau nebesuprantu, su kuo bendrauju. Jaučiuosi taip, tarsi būtum man iš po kojų ištraukęs kilimą.

Jis stebeilijosi į mane.

- Nes aptikome negyvą moterį? - pasitikslino Pranskis. - Ar todėl, kad Mirabelas ėmė kraustytis iš proto?

- Kirenbachai, - atsiliepiau, - man reikia sužinoti, kur galima nusipirkti gyvačių. Netoliese.

- Nejau negirdėjai, ką tau sakiau?

- Girdėjau, - urgztelėjau, - bet dabar nedegu noru apie tai šnekėtis.

- Taneri, - prabilo Zebrė ir trumpam užsičiaupė. - Kad ir kas tu būtum... ar ši painiava dėl tavo vardo kažkaip susijusi su derintojo aiškinimais?

- To paties, pas kurį mudu lankėmės? - įsiterpė Voveraitė. Abejoms moterims tegalėjau atsakyti galvos linktelėjimu, šiuo gestu galutinai pripažindamas tiesą.

- Aš pažįstų keletą prekeivių gyvatėmis, - pabandė išsklaidyti įtampą Kirenbachas. Jis pasviro į priekį, ištiesė ranką virš Zebrės peties ir į borto kompiuterį suvedė nurodymus. Švelniai pakilusi mašina šovė aukštyn virš dvokiančio, chaotiško, nuo lietaus permirkusio Mulčio.

- Privalėjau išsiaiškinti, kas nutiko mano akims, - kreipiausi į Voveraitę. - Kodėl jas kažkas mėgino genetiškai pakoreguoti. Kai drauge su Zebre grįžome pas derintoją, tas pareiškė, kad prie jų greičiausiai nagus prikišo ultros, o pastarųjų darbo rezultatus kažkas bandė primityviai sunaikinti. Galbūt juodieji genetikai.

- Tęsk.

- Na, aš ne tai norėjau išgirsti. Sunku pasakyti, ko tikėjausi, bet tikrai nemaniau sužinosiąs, kad pritariau tokiems veiksmams.

- Manai, kad savo noru modifikavai akis?

Linktelėjau.

- Korekcijos gali suteikti šiokios tokios naudos. Pavyzdžiui, žmogui, besidominčiam medžiokle. Dabar aš puikiai matau tamsoje.

- Kokiam žmogui? - sukluso Voveraitė.

- Geras klausimas, - jai paantrino Zebrė. - Bet gal prieš atsakydamas paaiškintum, kodėl, mums viešint pas derintoją, tu užsimanei išsitirti visą kūną?

- Ieškojau senų žaizdų pėdsakų. Abi atsirado maždaug tuo pačiu metu. Vyliausi surasti vieną ir tikėjausi neaptikti kitos.

- Dėl kažkokios konkrečios priežasties?

- Raiviko šaulys nudegino Tanerio Mirabelo pėdą. Šią pakeitė organinis protezas - iš jo ląstelių atauginta, chirurginiu būdu prie strampo prijungta kopija. Galbūt Geltakmenyje ir egzistuoja medikai, kurie taip tobulai įvaldė savo sritį, kad operuodami žmogų nepalieka jokių pėdsakų. Bet tik ne Skajaus Persvaroje. Derintojo skeneris turėjo išryškinti galybę mikroskopinių įrodymų.

Zebrė supratingai pakinkavo galva.

- Tarkim, tu sakai tiesą. Bet jeigu, kaip tvirtinti, nesi Taneris, iš kur taip smulkmeniškai žinai jo gyvenimo istoriją?

- Matai, aš pavogiau jo atsiminimus.

Gita sudribo ant grindų beveik tuo pat metu, kaip ir Kahuela.

Ji neišleido nė menkiausio garselio. Gita žuvo, vos tiktai iš mano ginklo šovęs spindulys smigo į jos kaukolę ir smegenų audinius pavertė materija, panašia į kremuoto kūno pelenus, kuriuos galėtum pasemti į saują ir stebėti, kaip jie srūva tarp pirštų. Boso žmona šiek tiek prasižiojo, bet aš abejojau, ar ji spėjo suvokti mano veiksmus anksčiau nei šūvis nutraukė galvoje kirbančias mintis. Galbūt prieš mirtį Gita galvojo, - bent jau manyje ruseno tokia viltis, - kad ketinu kažkaip ją išgelbėti. Į smunkančios moters gerklę giliau įsirėžė užpuoliko peilis, tačiau tuo momentu skausmo ji nebejuto.

Kahuela, pervertas spindulio, kuris turėjo nudobti šaulį, atsidūsėjo lyg žmogus, grimztantis į miego gelmes. Likimas boso pagailėjo - dėl spindulinio impulso sukelto šoko jis prarado sąmonę.

Raiviko pakalikas atsuko į mane veidą. Jis, žinoma, nieko nesuprato. Mano veiksmų neįmanoma paaiškinti sveiku protu. Nejučia paklausiau savęs, kiek laiko praeis, kol tas tipas susigaudys, kad geometriškai tikslus, Gitos tarpuakį pragręžęs spindulys buvo skirtas jam. Kiek laiko praeis, kol jis suvoks akivaizdžią tiesą - klaidingai manydamas, jog esu velniškai taiklus šaulys, aš nužudžiau vienintelį žmogų, kurį siekiau išgelbėti.

Stojo įtampos sklidina tyla. Mačiau, kad užpuolikui aiškėja, kas atsitiko.

Iki galo įsisąmoninti tiesos jam neleidau.

Šįsyk neprašoviau. Be to, spaudžiau gaiduką net ir užbaigęs darbą. Ištuštinau visą energetinį elementą, bet nesilioviau pliekęs į savo auką, kol palapinės prieblandoje karštu raudoniu nusidažė ginklo vamzdis.

Kelias sekundes stypsojau tarp trijų, iš pažiūros negyvų, prie mano kojų tysančių žmonių. Staiga pajutau, kaip atgyja kareivio instinktai, ir aš vėl pajudėjau, idant įvertinčiau padėtį.

Kahuela kvėpavo, bet, jo laimei, sąmonės neatgavo. Raiviko šaulį paverčiau modeliu, puikiai tinkančiu pamokoms, per kurias

demonstruojama kaukolės sandara. Širdį ėmė graužti sąžinė, nutvilkė kaltės jausmas, kad jį žudydamas peržengiau visas sveiko proto ribas. Nemalonių pojūčių dilgsniai tebuvo manyje blėstančio profesionalaus kareivio atspindžiai. Išeikvojęs šaudmenų elementą, persikrausčiau į ne tokią šaltą stichiją, kur egzistavo gerokai mažiau taisyklių: kur gebėjimas veiksmingai žudyti nedaug tereiškė, palyginti su aukas užliejamu neapykantos srautu.

Nuleidau ginklą ir priklupau šalia Gitos.

Man nereikėjo medicininės įrangos, kad suprasčiau - ji negyva. Vis dėlto kišeniniu neuro-skaitikliu pavedžiojau virš Gitos galvos. Mažame prietaiso ekrane nušvito raudonos žinutės, perspėjančios apie mirtinus audinių sužalojimus, gilias smegenų žaizdas, rimtas žievės traumas. Net jei palapinėje būtų neuro-skeneris, įrašyti atsiminimus ir taip išgelbėti bent jos asmenybės šmėklą vis tiek nepavyktų. Aš veikiai įsitikinau, kad Gita pernelyg stipriai nukentėjusi: pražuvo esminės biocheminės struktūros. Šiaip ar taip, jos kūno funkcijas pasistengiau atgaivinti - prie krūtinės pritvirtinau gyvybės palaikymo šarvus ir kurį laiką stebėjau, kaip, įtaisui privertus kraują vėl cirkuliuoti gyslomis, rausvėjo jos skruostai. Iš savo pastangų teišpešiau tiek, kad lavonas nepradės irti, kol sugrįšime į Roplių rūmus. Kahuela mane užmuštų, jei to nebūčiau padaręs.

Galop atsigręžiau ir į savo darbdavį. Jis patyrė gan nežymius sužeidimus. Impulsas tetruko vieną akies mirksnį ir sklido siauriausiu įmanomu spinduliu. Vidinius organus pažeisti galėjo ne tiek spindulys, kiek sprogstamasis žmogaus ląstelėse įkalinto vandens garinimas - virtinė smulkučių, plikinančių, impulsą lydinčių driokstelėjimų. Skylutės, žiojinčios Kahuelos kūne, buvo tokios mažytės, kad jas sunkiai sekėsi aptikti. Jei spindulys, kaip vyliausi, apdegino organus, vidinis kraujavimas jam negrėsė. Gydytis, aišku, teks ilgokai, tačiau aš pagrįstai maniau, kad bosas išgyvens, net jeigu turėsiu jį gabenti namo apmuturiuotą gyvybės palaikymo šarvais, komos būsenos.

Priklijavau prie Kahuelos įtaisą, paguldžiau jį greta žmonos, tada griebiau šautuvą, į dėtuvę įgrūdau naują energetinį elementą, apsidairiau budriu žvilgsniu tyrinėdamas, kas vyksta už palapinės ribų. Užguliau kitą ginklą, atstojusį man improvizuotą ramentą. Stengiaus nėgalvoti, kaip reikės gydytis koją, nors ir ži-

nojau, - kažkokio abstraktaus, anaiptol neguodžiančio objektyvumo lygmenyje, - jog, bėgant laikui, pėdą bus galima atsiauginti.

Žvalgiausi penkias minutes, kol įsitikinau, kad likusieji Raiviko vyrai negyvi, kaip ir dauguma mūsiškių, išskyrus mane ir Kahuelą. Negana to, laimė nusišypsojo Diterlingui, patyrusiam tiktai nereikšmingą sužalojimą. Iš pažiūros žaizda atrodė bjauri, galva nuslydęs šūvis privertė mano bičiulį "atsijungti", todėl priešai pagalvojo, kad jis irgi pakratė kojas.

Pats beveik alpdamas, jausdamas, kaip akiratį baudžiasi užlieti tamsa, tarytum audrą pranašaujantis perkūno griausmas, maždaug per valandą sugebėjau nuvilkti Kahuelą su žmona į transporterį. Paskui kažkaip prikėliau Diterlingą, nors tas dėl kraujo netekties buvo silpnas ir bemaž nesiorientavo aplinkoje. Protarpiais, kiek pamenu, iš skausmo užstaugdavau.

Susmukau vairuotojo kabinoje ir užvedžiau mašiną. Kiekviena mano kūno ląstelė agoniškai reikalavo miego, bet aš žinojau turįs judėti į pietus, kol Raivikas nepasiuntė kito užpuolikų būrio - galėjau kirsti lažybų, kad būtent taip jis ir pasielgs, nesulaukęs jokių žinių iš pirmosios žudikų kompanijos.

Rytas, rodės, vėlavo išbrėkšti visą amžinybę. Haliucinacijose aušrą spėjau pamatyti tuziną kartų, kol virš giedro horizonto, jūros pusėje, prasisunkė rausva dienos šviesa. Man kažkaip pasisekė parvairuoti transporterį į Roplių rūmus.

Jau verčiau niekada nebūčiau nusigavęs iki namų.

39

Mes užsukome pas tris prekeivius gyvatėmis, kol aptikome tą, kuris suprato, kokio žmogaus ieškojome: svetimšalio, nusipirkusio tiek šliužų, kad pardavėjas galėjo ramia sąžine uždaryti savo palapinę ir keliauti ilsėtis. Sandėris įvyko vakar. Akivaizdu, kad žudikas iš anksto suplanavo nudaigoti Dominiką.

Tas vyriškis, tvirtino prekeivis, priminė mane. Ne kaip dvynys, žinoma. Tačiau jis atrodė panašus į mane tiek savo išvaizda, tiek tartimi, nors, kitaip negu aš, kalbumu nepasižymėjo.

Natūralu, kad pardavėjui mudviejų akcentas skambėjo vienodai. Mes kilome ne tik iš tos pačios planetos, bet ir to paties Pusiasalio.

- O kaip moteris, kuri jam palaikė draugiją? - pasidomėjau.

Apie moterį prekeivis neužsiminė, tačiau stebėdamas, kaip jis sukinėja išblizgintų ūsų galiukus, supratau, jog klausimą pateikiau teisingą.

- Jūs gaišinate mano laiką, - galiausiai atsiliepė pašnekovas.

- Ar šiame mieste yra dalykų, kurių neįmanoma nusipirkti? - tarstelėjau įbrukdamas jam kupiūrą.

- Tikriausiai, - tyliai prajuko žmogus, - bet aš į jų sąrašą neįtrauktas.

- Na, ką galite papasakoti apie moterį? - pakartojau klausimą nukreipęs akis į pintinėje tūnančią mėtų spalvos gyvatę. - Apibūdinkite ją.

- Kokio velnio? Jos visos tokios pačios.

- Kas tokios?

Šįsyk prekeivis sukrizeno garsiau, tarsi mano žodžiai jam būtų pasirodę neapsakomai juokingi.

- Vienuolės, žinoma. Jos vienodos kaip vandens lašai.

Pervėriau jį siaubo kupinu žvilgsniu.

Paskambinau vienuoliams praėjus dienai nuo to momento, kai nusileidau į Bedugnės miestą. Bandžiau susisiekti su seserimi Amelija, paklausti, ką ji žino apie Kirenbachą. Vietoj merginos mobiliojo ekrane išvydau brolį Aleksėjų juoduojančiu paakiu. Išgirdau, kad Amelija trokšta mane surasti ne mažiau negu aš ją. Tuo metu pastaba nieko man nereiškė, bet dabar apvaizda užsižiebė mano sąmonėje nelyginant signalinė raketa.

Taneriui palaikė draugiją sesuo Amelija.

Zebrės informatoriai neminėjo, jog moteris priklauso vienuolių ordinui. Užtat prekeivis gyvatėmis nė kiek tuo neabejojo. Galbūt aš klydau manydamas, kad Mirabelą *visada* lydėjo Amelija. Antra vertus, vienu momentu ji maskavosi, o kitu - atsisakė kaukės arba dėl įgūdžių stokos nesugebėjo išsaugoti susikurtos naujos tapatybės.

Koks vaidmuo jai buvo skirtas?

Aidelvilde Amelija pasitikėjau besąlygiškai. Leidau jai padėti užpildyti spragas, kurias mano sąmonėje atvėrė poilsis šaldiklyje. Per visą viešnagę vienuolių stotyje jokie merginos veiksmai ar žodžiai nesukėlė man įtarimų, kad ji tebuvo apsimetėlė.

Įdomu, ar ji lygiai taip pat pasitikėjo manimi?

Taneris - *tikrasis* Taneris - galėjo sekti man įkandin. Turbūt atvyko į Aidelvildą tuo pačiu, iš Skajaus Persvaros skridusiu, laivu. Tačiau jį atšildė šiek tiek vėliau negu mane. Keleivių sąraše buvau pažymėtas, kaip Taneris Mirabelas, vadinasi, persekiotojas turėjo naudotis slapyvardžiu. Nenorėdamas pasirodyti pamišėliu, kurio smegenis į dulkes sutrynė rimta pabudimo trauma, jis neketino pernelyg greitai atskleisti tikrosios tapatybės. Nusprendė verčiau meluoti vienuoliams ir prisistatyti kitu asmeniu.

Taip, reikalas sudėtingas. Pats jaučiausi susipainiojęs, ką jau kalbėti apie Zebrę, Voveraitę ir Kirenbachą su Pranskiu.

Aš ne Taneris Mirabelas, o... kažkas kitas. Slėpininga, šlykšti it reptilija senovinė esybė, apie kurią nė nenorėjau galvoti, bet kurios negalėjau ignoruoti. Kai vienuoliai mane atšildė, paaiškėjo, kad keliavau prisidengęs Tanerio vardu, be to, turėjau jo atsiminimus, įgūdžius ir, kas svarbiausia, žinias apie neatidėliotiną Mirabelo misiją. Nė akimirkai tuo nesuabejojau. Tirpstant amnezijai, kiekviena praeities smulkmena lyg ir stodavo į savo vietą.

Tačiau, kaip vėliau pasirodė, mano tapatybė buvo suklastota.

Vis dar bendravome su gyvačių pardavėju, kai vėl sutilindžiavo Zebrės mobilusis - garsą beveik užgožė nuolatinis lietaus šniokštimas ir įkalintų šliužų šnypštimas. Dryžuotoji iškrapštė vaizdofoną iš kišenės, bet, užuot atsiliepusi, nudelbė jį įtariu žvilgsniu.

- Rašo, kad skambutis nuo tavęs, Pranski, - tarė moteris. - Bet tu vienintelis žinai šitą numerį ir stovi šalia manęs.

- Būk atsargi, jei ruošies atsakyti žmogui, kuris bando užmegzti ryšį, - įspėjau. - Regis, aš žinau, kas skambina.

Zebrė atvožė mobiliojo dangtelį tarytum Pandora, atverianti savo skrynią, su baime laukianti, ką pamatys šios viduje. Ekranėlį nusėjo lietaus lašai, lyg miniatiūrinių stiklinių vabaliukų paradas. Pakėlusi vaizdofoną prie veido, ji sumurmėjo.

Kažkas atsiliepė. Dryžuotoji neryžtingu balsu tarė dar porą žodžių ir atsisuko į mane.

- Tu teisus, Taneris. Prašo pakviesti tave.

Paėmiau mobilųjį iš jos rankų nejučia spėliodamas, kaip šis nekaltas žaisliukas galėjo spinduliuoti tokį blogį. Ekrane išvydau veidą, beveik nesiskiriantį nuo manojo.

- Taneri, - tyliai pratariau.

Pralinksmėjusio žmogaus atsakymą išgirdau tik po pauzės.

- Tu kreipiesi ar klausi?

- Cha, cha, labai juokinga.

- Noriu tau kai ką pranešti. - Silpnai girdimo balso fone ūžė kažkokie mechanizmai. - Nežinau, ar jau spėjai susigaudyti...

- Pradedu.

Dar viena pauzė. Rodos, Taneris skambino iš kosmoso - slapstėsi šalia Geltakmenio, tačiau keliomis šviesos sekundės dalimis toliau nuo žemosios orbitos, turbūt greta modulių juostos, kur savo buveinę įkūrė vienuoliai.

- Puiku. Neketinu tavęs įžeidinėti, todėl tikrojo tavo vardo neminėsiu. Kol kas. Bet šį tą papasakosiu.

Aš įsitempiau.

- Atvykau čia, kad užbaigčiau Tanerio Mirabelo darbą. Tai yra ketinu tave nudėti; lygiai taip pat, kaip tu esi pasirengęs sudoroti Raiviką. Simetriška, ar ne?

- Nusibeldęs į kosmosą, patraukei ne ta kryptimi. Aš žinau, kad lankeisi Bedugnėje. Mačiau, ką padarei Dominikai.

- Tos gyvatės įkūnijo žavingą potėpį, tiesa? O gal užuominos dar neperpratai?

- Stengiuos kaip įmanydamas.

- Mielai su tavimi paplepėčiau ilgiau, - išsišiepė pašnekovas. - Galbūt tokia proga atsiras.

Žinojau, kad jis siekia, jog užkibčiau ant kabliuko, bet vis tiek prarijau masalą.

- Kur tu esi?

- Keliauju pasilabinti su tau brangiu žmogumi.

- Raiviku, - suniurnėjo Kirenbachas. Linktelėjau prisiminęs, kaip prieš pasirodant Voveraitei jis tvirtino nuskraidinsiąs mane į kosminę erdvę, kur turėjau susitikti su savo senuoju priešu.

Į vieną iš modulių, skriejančių aukštojoje orbitoje. Į Prieglobsčio karuselę.

- Raivikas čia niekuo dėtas, - atsiliepiau. - Jis tėra antraeilis veikėjas. Savo nesutarimus išsiaiškinkime tarpusavyje. Be papildomų aukų.

- Tik pažiūrėkite, kaip užgiedojo žmogus, kuris vos prieš keletą valandų degė noru nužudyti Raiviką.

- Galbūt aš ne tas, kuo maniau esąs. Beje, kodėl Raivikas parūpo tau?

- Nes jis, kaip sakei, niekuo dėtas.

- Ką tai turėtų reikšti?

- Ogi tai, kad jis tave atves į mano glėbį. - Taneris vėl nusivaipė tarsi ragindamas prikibti prie loginių jo išvedžiojimų. - Aš teisus, ar ne? Tu atsibeldei į Geltakmenį, kad užmuštum Raiviką, bet veikiau jį *išgelbėsi* negu leisi man užbaigti tavo darbą.

Atvirai kalbant, nė nesuvokiau, ką jaučiu. Taneris vertė mane atsakyti į klausimus, kurių vengiau, kol bandžiau užlopyti atsiminimus suskaldžiusią trūkio liniją. Deja, atsivėręs plyšelis virto kiauryme, prarijusia mano praeitį. Vietoj šios beliko kažkas nuodingo. Jeigu aš buvau Kahuela - tą liudijo visi įrodymai - tuomet nuoširdžiai savęs nekenčiau.

Nuožmią neapykantą kurstė ir Taneris. Juk jis užmušė Gitą.

Ne: *ją nužudėme mes*.

Logiška mintis pervėrė mane kaip peilio ašmenys. Dabar mudu dalijomės prisiminimais, susipynusiomis praeities gijomis. Žinoma, aš negalėjau tvirtinti, jog visa tai, kas užfiksuota Tanerio sąmonėje, priklausė man, tačiau nuo perrašytos jo atminties įtakos išsivaduoti nepavyks niekada. Jis nušovė Gitą - aš iki šiol tebejaučiau, kaip spaudžiau gaiduką... kaip šūvis, kurį paleidau, pribaigė man brangiausią visatoje būtybę. Visgi padėtis pasirodė besanti sudėtingesnė nei įsivaizdavau. Tanerio nusikaltimai tebuvo niekis, palyginti su manaisiais, kurie, nors ir prislėgti svetimų prisiminimų, pamažu kerojosi sąmonėje. Iki šiol jaučiausi esąs Taneris, ir jo praeitis atrodė vienintelė teisinga, tačiau man pasisekė atskleisti dalį tiesos, bylojančios, kad gyvenau iliuzijomis, kurios laikui bėgant išsisklaidys. Šitam kūnui priklausė Kahuelos praeitis. Ir tai dar ne viskas, nes pats Kahuela atstojo kiautą, pridengusį dar giliau užslėptą atsiminimų sluoksnį.

Nenorėjau apie juos mąstyti, bet nūnai supratau, kokias išvadas galima padaryti iš turimos informacijos.

Aš pavogiau Tanerio prisiminimus, laikinai juo tapau. Bet vėliau, kai kaukė ėmė skeldėti, o mane patį infekavo sektantų virusu, iš sąmonės gelmių užkratas iškėlė tolimesnę praeitį, slaptos, keletą šimtmečių menančios, mano istorijos atkarpas.

Skajaus Hausmano istorijos.

Kai galutinai suvokiau, kas vyksta, manyje kažkas sutrūko. Jausdamas, kaip pakerta pakinklius ir sutraukia skrandį, kluptelėjau ant šlapios žemės. Šalia nukrito mobilusis; iš ekrano į mane spoksančio Tanerio veide nušvito klausiama išraiška:

- Kažkas atsitiko?

- Amelija, - sušvokščiau ir pakartojau vardą garsiau. - Ji su tavimi, teisingai? Tu ją apmulkinai.

- Tarkim, kad mergina man labai pravertė.

- Bet Amelija nežino, kokią lemtį jai paruošei?

Taneris vėl nusivaipė.

- Ji siaubingai patikli. Žinai, tavo atžvilgiu mergužėlė puoselėjo šiokių tokių abejonių. Matyt, kai išsiskyrei su vienuoliais, ji pastebėjo, kad genetiniame tavo kode yra tam tikrų nukrypimų - įgimtos ligos įrodymų, jos nuomone. Amelija bandė su tavimi susisiekti, bet tu tapai velniškai slidžiu klientu. - Jis dar kartelį nusišypsojo. - Tuo metu jau buvau pabudęs ir atgavęs savo gebėjimus. Aš prisiminiau, kas esu ir kodėl čia atskridau iš Skajaus Persvaros - persekiojau tave, nes tu pavogei mano tapatybę. Aišku, Amelijai neišsidaviau. Primelavau, neva mudu esame broliai. Paaiškinau, jog tu mažumėlę susipainiojęs. Žodžiu, sumąsčiau nekaltą apgaulę. Dėl to manęs kaltinti nederėtų.

Ne, tikrai nederėtų. Aš taip pat melavau Amelijai su viltimi, kad ji pateiks užuominų apie Raiviką.

- Paleisk merginą, - suurzgiau. - Ji tau nereikalinga.

- Klysti. Amelija atstoja dar vieną priežastį, kodėl tau reikėtų pas mane atvykti. Kodėl mudu turėtume susitikti, Kahuela.

Jo veidas sustingo ekrane, ir po akimirkos ryšys nutrūko. Atidaviau mobilųjį Zebrei.

- Papasakok apie kitą žaizdą, - paprašė dryžuotoji, kai mes sėdome į mašiną ir pakilome virš miesto. - Minėjai, jog Taneris prarado pėdą, bet tu neradai jokių žaizdos įrodymų. Sakei liepęs derintojui paieškoti dar šio to. - Ji papurtė galvą. - Žinai, man vis norisi vadinti tave Taneriu. Sunku kalbėtis su žmogumi, kuris kratosi savo vardo.

- Patikėk, man irgi nelengva.

- Na, kokios problemos kilo dėl tos žaizdos?

Giliai įkvėpiau. Vargais negalais prisiverčiau išspausti atsakymą.

- Taneris kai ką nušovė. Savo darbdavį, vardu Kahuela.

- Nieko sau, - pakraipė galvą Voveraitė.

- Ne, nemanykit, kad jis siekė užmušti bosą. Tiesą sakant, Taneris darė jam paslaugą. Abudu bandė išgelbėti įkaitą. Taneriui teko šauti pro jį... - mano balsas šiek tiek sudrebėjo, - kad nudėtų samdomą žudiką, kuris laikė peilį prie Kahuelos žmonos gerklės. Kaip sakiau, jis neketino pribaigti savo darbdavio. Ruošėsi paleisti šūvį tokiu kampu, kad Kahuelos rimtai nesužeistų.

- Ir...

- Taneris iššovė.

- Sumanymas išdegė? - paklausė Zebrė.

Sąmonės akimi išvydau, kaip ant grindų smunka Gita, kurią pribaigė ne peilis, o Tanerio ginklo išspjautas spindulys.

- Kahuela išgyveno, - atsakiau po pauzės. - Taneris neprieekaištingai išmanė žmogaus fiziologiją. Nes kitados dirbo samdomu žudiku. O žmogžudžius išmoko, į kuriuos organus reikia pataikyti, jei nori akimirksniu nudobti auką. Tiesa, žinias galima panaudoti ir tam, kad spinduliu pervertum kūną, bet rimtos žalos jam nepadarytum.

- Kalbi kaip apie eilinę chirurginę operaciją, - pastebėjo Voveraitė.

- Nes tokie darbai - profesionalaus žudiko kasdienybė.

Paaiškinau klausytojams, jog derintojas aptiko pailgą, užgijusią žaizdą, kokią galėjo padaryti spindulys, kuris smigo man į nugarą ir išniro pro pilvą. Ji buvo matyti skenerio ekrane kaip blėstanti, orlaivio palikta garų uodega.

- Tai reiškia... - išsižiojo Zebrė.

- Nejau turėsiu ištarti paraidžiui? Tai reiškia, kad aš esu buvęs Tanerio Mirabelo darbdavys. Kahuela.

- Viskas tik dar labiau susipainiojo, - burbtelėjo Kirenbachas.

- Išklausykime jį, - tarė Zebrė. - Nepamirškit, mudu kartu lankėmės pas derintoją. Jis nieko neišgalvoja.

Atsigręžiau į Voveraitę.

- Tu matei, kaip genetiškai pakeistos mano akys. Kahuela pats tuo pasirūpino. Tiksliau, gerai sumokėjo ultroms, kad jie atliktų operaciją. Jis dievino medžioklę.

Bet ne tik, tiesa? Kahuela troško naktinio regėjimo, nes ne-

kentė tamsos... geidė išmesti iš galvos prisiminimus, kaip jį, mažylį, paliko vieną vaikų kambaryje ir ilgam užmiršo.

- Tu vis dar šneki apie Kahuelą kaip apie kitą asmenį, - pasakė dryžuotoji. - Kodėl? Nemanai, kad esi būtent jis?

Pakračiau galvą mintyse matydamas, kaip klūpau baloje. Tą akimirką į druzgus subyrėjo visos besąlyginės tiesos. Sąmyšio iki galo neatsikračiau, bet sugebėjau jį įkalinti apsauginėje, nors ir išklibusioje, struktūroje, kuri leistų man daugiau ar mažiau normaliai funkcionuoti.

- Manau. Bet jei ir turiu jo atsiminimus, šie susiskaldę ir ne ką aiškesni negu Tanerio.

- Sakyk tiesiai šviesiai, - įsiterpė Kirenbachas. - Tu nė velnio nenutuoki, kas esi.

- Ne, - paprieštaravau, žavėdamasis savo šaltakraujiškumu. - Aš Kahuela. Dabar nė trupučio tuo neabejoju.

- Taneris nori tave nužudyti? - pasitikslino Zebrė, kai išlipome iš Voveraitės mašinos, likusios riogsoti Centrinės stoties pakraštyje.

Mano sąmonėje stroboskopiniais žybsniais šmėkštelėjo balto kambario ir nuogo, ant grindų susirietusio žmogaus vaizdai. Sulig kiekvienu pasikartojimu kadruose padaugėdavo smulkių detalių.

- Supranti, įvyko kai kas šlykštaus, - atsakiau. - Žmogus, kuris esu - Kahuela - pasielgė su Taneriu itin bjauriai. Vargu ar galėčiau kaltinti Mirabelą dėl to, kad jis užsigeidė kerštauti.

- Aš nekaltinu jo... tai yra tavęs... kad ir kas tu būtum, - prie pokalbio prisidėjo Voveraitė. - Juk tu, tai yra Taneris, jį peršovė.

Moteris nutilo susiraukusi. Nieko nuostabaus. Mėginimai sklaidyti nuolat kintančius tapatybės ir atsiminimų sluoksnius prilygo pastangoms įsiminti sudėtingus gobeleno raštus.

- Taneris nepataikė, - paaiškinau. - Užuot išgebėjęs Kahuelos žmoną, ką ir bandė padaryti, ją nužudė. Manau, tai buvo pirmoji ir paskutinė klaida per visą jo karjerą. Ne tokia jau didelė, ypač jei atsižvelgtume į kokią klaikią padėtį buvo patekęs.

- Klausantis tavęs susidaro įspūdis, kad nekaltini jo dėl noro kerštauti, - pastebėjo Zebrė.

Mūsų grupelė nudrožė į turgavietės aikštę, kurioje šlaistėsi gerokai daugiau žmonių nei prieš porą valandų, kuomet paskuti-

nį kartą čia lankėmės. Dominikos palapinės nesupo jokie tipai, bent iš tolo panašūs į valdžios pareigūnus, bet šalia jos nesisukiojo ir klientai. Spėjau, kad storulės kūnas, vis dar papuoštas gyvatėmis, tebekybojo virš gulto, kuris jai atstodavo neurologinio egzorcizmo sceną. Gandai apie jos mirtį turbūt jau pasklido po Mulčią, tačiau stulbinamai įžūlūs, neteisėti veiksmai - sėkmingas bandymas sulaužyti nerašytą įstatymą, ko negalima liesti - atbaidė vietinius nuo palapinės.

- Vargu ar Tanerį iš viso kas nors kaltintų, - atsiliepiau. - Tik ne po to, ką jam iškrėčiau...

Sąmonėje vėl išsikerojo baltojo kambario vaizdas. Bet šį kartą jį regėjau ropojančio žmogaus akimis, jaučiausi esąs nuogas ir apimtas stingdančio siaubo, kuris atvėrė tokias emocijų gelmes, kokių nė neįsivaizdavau egzistuojant. Rodės, lyg būčiau prisirijęs haliucinogenų ir išvydęs visiškai naujas spalvas.

Žvelgiau į aplinką *Tanerio akimis*.

Nišoje glūdintis padaras sukrutėjo ir ėmė vangiai rangytis laukan, tarytum miniatiūrinėje jo smegeninėje būtų šmėkštelėjusi mintis, kad auka niekur nepabėgs.

Jauniklis nebuvo labai didelis: prasigraužė pro motinos-medžio vidurius ne seniau kaip prieš penkerius metus, sprendžiant iš rožine spalva nusidažiusios, it šikšnosparnio sparnai virš galvos suglaustos fotogalvaninės gaubšlės. Bręsdami šliužai prarasdavo tą atspalvį, nes tiktai suaugę hamadrijadai galėdavo užsirangyti iki medžio viršūnės ir išskleisti savo klostes. Jei šie padarai augdavo be jokių trukdžių, rožinis atspalvis patamsėdavo iki blizgančio juodumo, nusėto fotogalvaninėmis ląstelėmis.

Ringiuota baidyklė nusileido ant grindų, nelyginant iš laivo į prieplauką išsviesta lynų pynė. Akimirką riogsojo nejudėdama, tik švelniai išplėsdama ir suglausdama klostes, kurios priminė žuvies žiaunas. Šliužo, nors ir jauno, apimtys prilobškė Tanerį.

Gamtoje jis matė hamadrijadus tuzinus kartų, bet niekada iš taip arti ir juo labiau ne visu pavidalu - tik jų atkarpas, prašliaužiančias tarp medžių. Tais atvejais, kai priartėdavo prie milžinų, visuomet turėdavo ginklą, tačiau kiekvienas susidūrimas, kad ir koks jis būtų, pakurstydavo baimę. Nieko nuostabaus: gyvačių fobiją žmonijai įskiepijo išmintingoji, milijonus metų trukusi evoliucija. Hamadrijadas, žinoma, buvo nežemiškas šliužas, jo pro-

tėviai nepriminė jokių gimtojoje žmonių planetoje egzistuojančių gyvių. Bet užteko to, kad jis atrodė ir judėjo kaip gyvatė.

Taneris ėmė klykti.

40

- Pačioje pabaigoje tu mane nuvylei, - nebyliai kreipiausi į Norkinką, kuris, aišku, negalėjo manęs girdėti, - bet turiu pripažinti, kad su savo darbu susidorojai pavyzdingai.

Mano žodžiai privertė Klouną nusišypsoti.

- Armestai, Omdurmanai? Tikiuosi, jūs stebite "Santjagą" ir galėsite matyti mano veiksmus. Noriu, kad jums viskas būtų aišku. Supratote?

Armesto balsas atsklido po užsitęsusios pauzės, tarytum "Brazilija" skrietų pusiaukelėje link artimiausio kvazaro. Atsakymas skambėjo tyliai, nes kiti laivai atsikratė šimtus tonų sveriančiais, atliekamais ryšių įrengimais.

- Tu sudeginai visus tiltus, sūneli, ir dabar nebeturi, ko griebtis. Nebent įtikintum dalį gyvųjų keleivių perplaukti Stikso upę.

Klasikinė metafora išspaudė man vypsnį.

- Negi rimtai tiki, jog kai kuriuos iš jų pats pribaigiau?

- Net labiau nei tuo, kad užmušei Balkazarą. - Kelioms sekundėms Armestas užsičiaupė; tylą nutraukė tiktai statiniai trikdžiai, tarpžvaigždinis triukšmas. - Galvok, ką nori, Hausmanai...

Tiltelyje susibūrę karininkai nudelbė "Brazilijos" kapitoną suglumusiais žvilgsniais, bet nė vienas jų neprasižiojo. Dauguma, be abejo, įtarė, kaip Balkazaras atsisveikino su gyvybe, bet dabar visi man demonstravo šimtaprocentinę ištikimybę. Aš ją nusipirkau - hierarchinėje įgulos sistemoje suteikiau vidutiniokams svarbias pareigas. Dariau tai, ko iš manęs šantažo būdu siekė išsireikalauti Norkinkas. Didžiuma mano proteguojamų individų nepasižymėjo tvirtu būdu, tačiau tai manęs nejaudino. Norkinkas pakėlė automatizavimo lygį į tokias aukštumas, kad praktiškai galėjau valdyti "Santjagą" vienui vienas.

Galbūt netrukus tuo ir užsiimsiu.

- Tu kai ką užmiršai, - patenkintas atsiliepiau.

Armestas neabejojo savimi ir jau, ko gero, buvo patikėjęs, kad lenktynes sugebės laimėti.

Ak, kaip jis klydo.

- Nemanau.

- Jis teisus, - iš "Bagdado" atsklido Omdurmano balsas. - Tu išnaudojai visas savo galimybes, Hausmanai. Papildomos persvaros neįgysi.

- Tuojau pažiūrėsime, - atsakiau.

Į ranktūrio pultelį suvedžiau atitinkamas komandas. Kone pasąmoningai jaučiau, kaip mano valiai paklūsta slaptos laivo posistemės. Pagrindiniame ekrane, rodančiame "Santjago" nugarkaulį, išvydau vaizdą, panašų į tą, kurį regėjau, kai į kosmosą išmečiau negyvėlius, bet šiek tiek kitokį.

Nuo visų šešių nugarkaulio paviršių skriejo krio-kamerų žiedai. Darniai, suprantama, - aš visur siekiau tobulybės ir nekenčiau padrikumo, - bet ne iš eilės. Iš atuoniasdešimties likusių žiedų nuo "Santjago" korpuso atitrūkdavo kas antras. Iš viso keturiasdešimt...

- Viešpatie švenčiausias, - sulemeno Armestas, regis, galiausiai pamatęs, ką darau. - O Dieve, Hausmanai... ne! To daryti negalima!

- Per vėlai įspėjai, - atšoviau. - Aš *jau* padariau.

- Betgi tu išmeti gyvus žmones!

Šyptelėjau.

- Jau nebegyvus.

Pasimėgavęs didinga akimirka, vėl sutelkiau dėmesį į ekraną. Gryna teisybė, vaizdas nuostabus ir, teko pripažinti, rūstokas. Bet kas iš to grožio, jeigu jame neslypi truputis žiaurumo?

Nūnai žinojau, kad triumfuoti lemta man.

Zefyru nusigavome į artimiausią begemoto terminalą - vagonus traukė tas pats drakoniškos išvaizdos garvežys, kuris vos prieš keletą dienų atgabeno mudu su Kirenbachu į miestą.

Savo grynųjų likučius paklojau vienam prekeiviui, aprūpinusiam mane suklastota tapatybe: vardu ir greitosiomis sukurpta kreditine istorija, kuri turėjo padėti išsprukti iš planetos ir, jei pasiseks, nusigauti į Prieglobstį. Į Bedugnės miestą atvykau kaip Taneris Mirabelas, bet šiuo vardu naudotis nebedrįsau. Paprastai maskuotei tinkamą pseudonimą būčiau išlaužęs iš piršto, bet dabar kažkas privertė mane sudvejoti.

Galų gale, kai kantrybės netenkantis prekeivis dar kartą paklausė, kaip ketinu pasivadinti, aš atsakiau:

- Skaileriu Hausmanu.

Nei pavardė, nei, žinoma, vardas nieko jam nereiškė. Porą sykių sumurmėjau "Skaileris Hausmanas", idant atitinkamai sureaguočiau, jeigu į mane kreipsis per viešus garsiakalbius arba jei kažkas burbtelės pavardę kitoje sausakimšos patalpos pusėje. Kai atsisveikinau su prekeiviu, mes užsisakėme bilietus į begemotą, artimiausiu metu pakylantį iš Geltakmenio.

- Man, žinoma, reikės skristi su tavimi, - pareiškė Kirenbachas. - Jei tu rimtai ruošiesi apginti Raiviką, tik aš galėsiu tau padėti prie jo prisikasti.

- O jeigu nerimtai?

- Tai yra, jei vis vien ketini jį nužudyti?

Linktelėjau.

- Pats žinai, tokios tikimybės atmesti nevalia.

Kirenbachas patraukė pečiais.

- Tuomet užbaigsiu man pavestą darbą. Sudorosiu tave, pasitaikius pirmai progai. Pagal mano vertinimus, to neprireiks, bet negalvok, jog tavęs nenudėčiau, jei iškiltų tokia būtinybė.

- Garbės žodis, tikrai negalvoju.

- Tau pravers ir mano pagalba, - tarė dryžuotoji. - Aš irgi palaikiau ryšius su Raiviku, nors ne tokius artimus kaip Kirenbachas.

- Mūsų išvyka bus pavojinga, Zebre.

- Nejau viešnagė pas Gideoną tau atrodė panaši į ekskursiją?

- Taikliai pastebėta. Gerai, pagalba man išties nepakenktų.

- Vadinasi, prie jūsų teks prisidėti ir man, - paskelbė Voveraitė. - Juk aš esu vienintelė, turinti medžiotojos įgūdžių.

- Dėl tavo gebėjimų man nekyla jokių abejonių, - atsakiau. - Bet mes leisimės į ne visai įprastą medžioklę. Jei gerai pažįstu Tanerį, - deja, turbūt ne blogiau už jį patį, - jis nesilaikys jokių taisyklių.

- Tokiu atveju pasistengsime iškrėsti šunybę pirmi.

Prajukau, iš mano juokas pirmą kartą per visą amžinybę skambėjo daugiau ar mažiau nuoširdžiai.

- Esu tikras, jog tokią progą susikursime.

Mūsų ketvertas atsiplėšė nuo planetos po valandos; prieš nerdamas į debesis, kuriuos tarsi šmėklas darkė nuožmių Gel-

takmenio vėtrų ir iš prarajos plūstančių oro srautų akistata, begemotas plačiu lanku nusklendė virš Bedugnės miesto. Pažvelgiau žemyn į nenumaldomai mažėjantį miestą: Mulčias ir Skliautas veikiai susiliejo į bendrą raizginį.

- Ar gerai jauties? - paklausė manęs Zebrė, grįžusi su gėrimais.

Nusisukau nuo lango.

- Kodėl klausi?

- Nes atrodai taip, lyg ilgėtumeis šių vietų.

Skrydžiui artėjant į pabaigą, kai visiems tapo akivaizdu, kad mano puoselėti planai išdegė - kai įgula atvirai ėmė aukštinti mane kaip didvyrį - aplankiau porelę savo kalinių.

Per visus tuos metus niekas taip ir neaptiko kameros, slypinčios "Santjago" gilumoje, nors kai kas - konkrečiau kalbant, Konstancija - bemaž atspėjo, kad ji egzistuoja. Slaptas kambarėlis teeikvojo lašą erdvėlaivio energijos, todėl jo aptikti nepadėjo net senosios mano bičiulės įgūdžiai bei atkaklumas. Dėkui Dievui. Nors šiuo momentu padėtis nebuvo kritiška, praeityje sėkmingi mėginimai surasti kamerą galėjo mane sužlugdyti. Užtat dabar jaučiausi nepajudinamas. Turėjau pakankamai sąjungininkų, kad užglostyčiau nereikšmingus skandalus, o su dauguma priešininkų veiksmingai susidorojau.

Teoriškai kameroje tūnojo trys belaisviai, nors Glotnius, galima sakyti, šiai kategorijai nepriklausė. Taip, aš naudojausi delfinu, tačiau - kad ir ką manė *tas padaras* - jo įkalinimo nelaikiau tikra bausme. Anksčiau, man išdygus kambaryje, Glotnius įnikdavo rangytis, bet pastaruoju metu judėdavo vis vangiau ir tik retsykiais įbesdavo į mane tamsias akutes. Neretai spėliodavau, ką delfinas atsimena iš savo praeities, kai plaukiodavo rezervuare, nepalyginamai erdvesniame už tą, kuriame lindėjo pastaruosius penkiasdešimt metų.

- Mes jau beveik vietoje?

Apsisukau nustebęs, kad po tokios ilgos pertraukos Konstancija teikėsi prašnekti.

- Taip, beveik, - patvirtinau. - Ką tik savo akimis mačiau Kelionės Pabaigą - visą pasaulį, o ne vien jo žvaigždę. Fantastiškas vaizdas.

- Kiek laiko praėjo? - sukrenkštė Konstancija, mėgindama pakelti akis į mane. Aš ją buvau pritvirtinęs prie neštuvų, pakreiptų keturiasdešimt penkių laipsnių kampu.

- Nuo tada, kai tave čia perkėliau? Nežinau... keturi penki mėnesiai? - gūžtelėjimu parodžiau, jog apie tai negalvodavau. - Koks tau skirtumas?

- Ką pripasakojai įgulai, Skajau?

Nusišypsojau.

- Nieko. Tiesiog pasirūpinau įrodymais, iš kurių sprendžiant tu nusižudei iššokusi pro oro šliuzą. Man nė nereikėjo pateikti lavono. Aplinkiniams leidau patiems daryti išvadas.

- Vieną dieną jie atskleis tiesą.

- Labai tuo abejoju. Įgulai aš dovanojau pasaulį. Jiems maga mane paskelbti šventuoju, o ne nukryžiuoti. Vargu ar jų norai kada nors pasikeis.

Dėl jos, žinoma, visuomet kildavo problemų. Aš sukompromitavau Konstanciją po incidento su "Kaliušu", nudriekęs pėdsakus suklastotų įrodymų, kurie liudijo, kad ji su kapitonu Ramiresu rengė sąmokslą. Mano vaikystės draugę bematant išspyrė iš saugumo organizacijos. Jai dar pasisekė, kad išvengė mirties bausmės arba įkalinimo, ypač tomis audringomis, krio-modulių atjungimą lydėjusiomis dienomis. Tačiau Konstancija nesiliovė manęs persekiojusi netgi tada, kai ją pažemino iki juodadarbės. Įgulos nariai mielai susitaikė su mintimi, jog nusprendęs atsikratyti modulių žiedais griebiausi desperatiškų, tačiau būtinų priemonių. Tokią išvadą jie padarė, paveikti melagingos mano propagandos apie kitų laivų ketinimus. Beje, aš niekada nemaniau, kad elgiuosi nusikalstamai. Bet Konstancija galvojo kitaip ir paskutiniais laisvės metais nepailstamai stengėsi atraizgyti dezinformacijos gijas, kuriomis save apsipyniau. Ji tyrinėjo su "Kaliušu" susijusį incidentą, nuolat aiškindavo esą Ramiresas buvo nekaltas, šiurpindavo aplinkinius tvirtinimais, neva dėl senojo Balkazaro žūties kalta ne porelė medikų. Kartkartėmis netgi garsiai svarstydavo, kaip išties mirė Titas Hausmanas.

Galiausiai apsisprendžiau ją nutildyti. Savižudybės inscenizavimas, kaip ir perkėlimas į slaptą kankinimų kamerą, tebuvo pasiruošimas svarbesniems darbams. Didžiąją laiko dalį Konstancija praleisdavo apsvaiginta narkotikais, visgi retsykiais leisdavau jai atgauti blaivų protą.

Džiaugiausi galėdamas su kuo nors pašnekėti.

- Kodėl taip ilgai išsaugojai jam gyvybę? - paklausė kalinė.

Nužvelgiau Konstanciją stebėdamasis, kaip ji paseno. Prisiminiau laikus, kaip vaikystėje, būdami beveik tokio paties amžiaus, mudu stovėjome priešais didžiulį delfinų akvariumą.

- Chimerai? Tiesiog žinojau, kad jis man pravers.

- Kankinimų žaidimams?

- O ne. Žinoma, aš pasirūpinau jį nubausti už visas iškrėstas bjaurastis, bet tai viso labo buvo pradžia. Gal norėtum geriau įsižiūrėti į mūsų bičiulį? - pakoregavau neštuvų kampą, idant moteris atsisuktų veidu į diversantą. Dabar jis visiškai pakluso mano valiai - nė nereikėjo pančių - vis dėlto nuo grandinių kalinio neišvadavau.

- Jis panašus į tave, - mąsliai tarė Konstancija.

- Nes turi dvidešimt papildomų veido raumenų, - atsakiau su tėviška išdidumu, - kurie gali perkreipti odą, kaip jis nori. Nuo tada, kai čia atsidūrė, mūsų draugužis paseno nedaug. Esu tikras, kad jį dar įmanoma palaikyti manimi. - Pirštais brūkštelėjau per savo veidą, užčiuopdamas grubius kosmetologinius priedus, kuriuos turėjau nešioti, idant nuslėpčiau nenatūralų jaunatviškumą. - Jis padarys viską, ko paprašysiu. Ar ne, Skajau?

- Taip, - patvirtino chimera.

- Ką tu suplanavai? Patikėsi jam masalo vaidmenį?

- Jei to prireiks, - atsakiau. - Nors aš labai tuo abejoju.

- Bet chimera teturi vieną ranką. Jo niekada nesumaišys su tavimi.

Sugrąžinau Konstancijos neštuvus į pradinę padėtį.

- Patikėk manimi, ši problema nėra neįveikiama. - Iš rinkinio medicininių instrumentų, sudėtų šalia dėžutės, kuria sutryniau į dulkes diversanto sąmonę ir ją perkūriau, paėmiau masyvų švirkštą su ilga adata.

- Jis skirtas man? - paklausė kalinė.

- Ne, - atsiliepiau, traukdamas prie delfino rezervuaro. - Glotniui. Senajam gerajam Glotniui, kuris tiek metų ištikimai man tarnavo.

- Tu ruošiesi užmušti delfiną?

- O, guldau galvą, jog mirtis suteiks jam palaimą. - Atvožiau akvariumo dangtį ir susiraukiau, kai mano šnerves nutvilkė sūro-

ko vandens tvaikas. Glotnius ėmė muistytis, bet aš raminamai paglosčiau jo nugarą. Delfino oda, kadaise blizgėjusi, kaip nušlifuotas akmuo, nūnai priminė gruoblėtą betoną.

Adata pervėręs colio storumo riebalus, suleidau injekciją. Jis pajudėjo, kone ėmė blaškytis, bet veikiai aprimo. Pažvelgiau į Glotniaus akį, bet joje, kaip įprastai, nieko neįskaičiau.

- Atrodo, jis negyvas.

- Aš maniau, kad ketinai pribaigti mane, - sumurmėjo Konstancija, mėgindama užgniaužti nervingas palengvėjimo gaideles.

Nusišypsojau.

- Su tokiu švirkštu? Turbūt juokauji. Štai taviškis.

Parodžiau jai kitą. Šįsyk mažesnį.

Kelionės Pabaiga, mąsčiau įsikibęs į statramstį, plevendamas nesvarumo būsenoje, "Santjage" įrengtoje apžvalgos kabinoje. Pasaulis kabėjo po manimi kaip žalias popierinis žibintas, kuriame švyksojo blėstanti žvakė. Gulbė, tiksliau sakant, 61Gulbė A, nepasižymėjo ryškumu, ir nors planeta skriejo gan arti nykštukės saulės, vietinė dienos šviesa nė kiek neprimine žemiškosios, matytos Klouno rodytuose paveikslėliuose. Čionykštis apšvietimas buvo apgailėtinai menkas ir niūrus. Žiūrint plika akimi į žvaigždę, toji atrodė balta, nors ir priklausė raudonajai spektrinei klasei. Nė kiek tuo nesistebėjau. Kiek energijos gauna šioje orbitoje skriejantis pasaulis, žmonės žinojo jau prieš pusantro šimto metų, anksčiau nei į žygį leidosi Flotilė.

"Santjago" triume tūnojo perregimas, nuostabus, pernelyg lengvas, kad jo būtų verta atsikratyti, objektas, kurį skrydžiui ruošė technikų komandos - iškrapštė jį iš erdvėlaivio, pritvirtino prie orbitinio kelto, idant tas nugabentų krovinį už gravitacinio planetos lauko, link Lagranžo taško, skiriančio Kelionės Pabaigą ir Gulbę. Ten objektas sklęs šimtmečius, koreguodamas padėtį erdvėje nežymiomis jonų čiurkšlėmis.

Nukreipiau akis nuo planetos limbo į tarpžvaigždinę erdvę, kur tebeskrido "Brazilija" ir "Bagdadas". Pagal visus apskaičiavimus, jie turėjo mus pasivyti ne anksčiau kaip po dviejų trijų mėnesių. Žinoma, šiokios tokios paklaidos išvengti neįmanoma.

Nekvaršinau dėl to galvos.

Pirmoji katerių banga jau buvo keletą sykių nusklendusi į

planetos paviršių ir ten išmetusi švyturėliais aprūpintus krovinius - šių paieškos, aišku, užtruks ne ilgiau kaip porą mėnesių. Dabar pasaulio kryptimi lėkė tamsus trikampės formos keltas, neriantis link ekvatorinio sausumos liežuvio, kurį geografų sektorius vadino Pusiasaliu. Nuoširdžiai vyliausi, kad po savaitės kitos masyvui bus suteiktas poetiškesnis vardas. Likusius kolonistus nuleisime į planetą per penkias papildomas keliones. Dar penkių prireiks perkraustant įgulą ir sunkiąją techniką, kurios nebuvo galima išmesti kartu su krovinių paketais. "Santjagas" liks orbitoje virtęs tuščiu, beverčiu kevalu.

Keltui persijungiant į atmosferinio skrydžio režimą, jo tūtos išspjovė ugnies pliūpsnius. Man bežiūrint, laivas susitraukė iki taškelio ir pagaliau pranyko iš akiračio. Po kelių minučių ties horizontu lyg ir pastebėjau žybsnius - matyt, toje vietoje jis susidūrė su oru. Neilgai trukus pasieks ir žemę. Nutūps laikinojoje stovyklavietėje, įkurtoje prie pietinio Pusiasalio galiuko. Naujasis Santjagas, štai kaip praminėme gyvenvietę - kita vertus, kolonizavimas tik prasidėjo.

Pamažu atsivėrė Gulbės vyzdys.

Be abejo, pamatyti vaizdo neleido milžiniškas atstumas, bet aš žinojau, kad Lagranžo taške išsiskleidžia plastikinė struktūra.

Mes parinkome tiesiog tobulas koordinates.

Švyturio spindulys smigo į niaurų pasaulį, nutvieskė jį šviesos elipse, nepaliaujamai judėjo ir persiformavo. Kai technikai baigs derinti prožektorių, šis dvigubai sustiprins Pusiasalio apšvietimą.

Apačioje nestigo gyvybės. Dabar ėmiau spėlioti, kaip ji prisitaikys prie aplinkos pokyčių, bet staiga supratau, kad visiškai nedegu noru gauti atsakymų.

Suzvimbė mano apyrankė. Dirstelėjau į ją svarstydamas, kas iš įgulos drįso mane trukdyti triumfo akimirką. Tačiau apyrankė viso labo pranešė, jog į mano kajutę kažkas atsiuntė įrašytą pranešimą. Suirzęs, tačiau apimtas smalsumo, pasišalinau iš apžvalgos kabinos. Sklendžiau pro šliuzus, kol nusigavau iki pagrindinės, besisukančios laivo dalies. Gravitacinėje zonoje ramiai nupėdinau savo keliu. Drožiau nutaisęs šaltą, nė menkiausių abejonių neišduodančią veido išraišką. Retsykiais pagarbą atiduodavo pro šalį einantys įgulos nariai arba vyresnieji karininkai. Kai kurie netgi baudėsi paspausti man ranką. "Santjage" įsivyravo

visuotinio džiūgavimo atmosfera. Mes įveikėme tarpžvaigždinę erdvę, atkeliavome į naująjį pasaulį. Negana to, mano pastangomis gerokai aplenkėme konkurentus.

Kartkartėmis sustodavau ir pasišnekėdavau su vienu kitu, - žinojau, kad mūsų laukia neramūs laikai, todėl privalėjau sutvirtinti sąjungininkų gretas, - tačiau mano mintys sukosi tiktai apie įrašytą žinutę.

Netrukus sužinojau, kas ją atsiuntė.

- Spėju, kad mane jau nužudei, - tarė Konstancija, - ar bent jau amžiams pašalinai iš įgulos. Ne, nekalbėk - įrašas ne dialoginis. Aš pasistengsiu neatimti daug brangaus tavo laiko. - Jos veidas, nušvitęs mano kajutės ekrane, atrodė mažumėlę jaunesnis nei tas, kurį paskutinį kartą regėjau. Moteris pratęsė: - Kaip supranti, žinią įrašiau senokai. Perkėliau ją į "Santjago" duomenų bazę, ir kas pusmetį turėdavau pranešimą trumpam užblokuoti, kad jis nebūtų tau nusiųstas. Aš žinojau, jog tapau rakštimi, smingančia vis giliau į tavo pasturgalį, ir beveik neabejojau, jog kažkuriuo momentu sumąstysi, kaip manimi atsikratyti.

Nejučia šyptelėjau prisiminęs, kaip ji reikalavo pasakyti, kiek laiko kali slaptoje mano belangėje.

- Puikiai padirbėjai, Konstancija.

- Aš pasirūpinau, kad kopiją gautų svarbiausi karininkai ir įgulos nariai. Vargu ar į mano žinią bus atkreiptas deramas dėmesys. Tu, aišku, užglostei mano dingimą suklastotais faktais. Koks skirtumas. Svarbiausia, kad pasėjau abejonės sėklą. Tau, Skajau, nestinga sąjungininkų ir gerbėjų, bet nesistebėk, jei ne visi aklai paklus tavo vadovavimui.

- Viskas? - pasiteiravau.

- Dar viena smulkmena, - pratęsė ji, tarsi numačiusi mano klausimą. - Per daugelį metų aš surinkau gausybę įrodymų prieš tave. Didžiuma yra netiesioginiai, ir juos galima interpretuoti įvairiai. Bet pripažink - būtų apmaudu, jei tavo gyvenimo darbas nueitų perniek. Tad prieš įrašydama pranešimą visus duomenis nukišau į slėptuvę. - Po pauzės ji paklausė: - Skajau, mes skrendame Kelionės Pabaigos orbitoje? Jei taip, mano sukauptos informacijos gali neieškoti, nes ji, beveik garantuoju, jau planetos paviršiuje.

- Ne...

Konstancija nusišypsojo.

- Slapstykis kaip įmanydamas, Skajau, bet aš visada tave persekiosiu. Kad ir kokių priemonių imsies, mėgindamas palaidoti savo praeitį, kad ir kokį didvyrį vaizduosi... mano dovanėlė tūnos apačioje ir lauks, kol ją kas nors atras.

Vėliau, gerokai vėliau, man teko brautis pro džiungles. Bėgti sekėsi sunkiai, tačiau tai nedaug ką turėjo bendra su mano amžiumi. Man niekaip nepavyko išlaikyti pusiausvyros, nes vieną ranką praradęs kūnas iki šiol nepajėgė prisitaikyti prie simetrijos stokos. Galūnės netekau ankstyvojoje kolonizacijos stadijoje. Įvyko siaubinga nelaimė, nors iš skausmo beliko tiktai abstraktūs atsiminimai. Ranką nusideginau iki apanglėjusio strampo, kai ją iškėliau priešais plačias plazminio pjoviklio žiotis.

Suprantama, atsitiktinumas čia niekuo dėtas.

Seniai žinojau, kad man gali prisireikti imtis drastiškų priemonių, tačiau atidėliojau tą momentą, kol pagaliau nusileidome į planetą. Privalėjau atsikratyti galūne taip, kad jos nebūtų įmanoma prisiūti arba atauginti, todėl apie švarią beskausmę amputaciją derėjo užmiršti. Be to, aišku, po "nelaimės" aš turėjau išgyventi.

Susižalojęs pragulėjau ligoninėje tris mėnesius, bet pagaliau išsikapsčiau. Vėl ėmiausi įprasto darbo, o kalbos apie rankos netektį pasklido po visą planetą ir, be abejo, pasiekė priešus. Po truputį visi įsisąmonino, kad aš likau vienarankis. Bėgo metai, ir šitas faktas tapo toks akivaizdus, kad apie jį žmonės nė neužsimindavo. Ir niekas neįtarė, kad galūnės pašalinimas tebuvo didingesnio plano smulkmena - prieš dešimtmečius numatyta apsisaugojimo priemonė. Ką gi, galų gale atėjo metas, kai turėjau sau padėkoti už įžvalgumą. Kone sulaukęs aštuoniasdešimto gimtadienio, buvau priverstas tapti bėgliu.

Pradiniais kolonijos gyvavimo metais įvykiai klostėsi neblogai. Po kurio laiko iš kapo atsiųstas Konstancijos pranešimas nugrimzdo į užmarštį. Netrukus didvyrio poreikis užgniaužė žmonių abejones, kad aš galbūt netinku tokiam vaidmeniui. Dalį šalininkų praradau, bet juos pakeitė gera minios valia, ir šie mainai mane visiškai tenkino. Konstancijos sukauptų duomenų paketo niekas neaptiko, todėl, bėgant laikui, pradėjau įtarti, kad jis išvis neegzistavo. Paprasčiau kalbant, jos minėtas įrodymų rinkinys atstojo psichologinį, mane išgąsdinti turėjusį ginklą.

Ak, kokios svaiginančios buvo pirmosios kolonizavimo dienos. Trijų mėnesių persvaros, kurią suteikiau "Santjagui", užteko, kad įkurtume stovyklaviečių tinklą. Kai kiti laivai nusigavo iki planetos orbitos, mes jau turėjome tris gerai įtvirtintas gyvenvietes. Paskutinei, įrengtai prie pusiaujo (kada nors ateityje šitai vietai, mąsčiau, lemta tapti kosminio keltuvo aikštele) suteikėme Naujojo Valparaiso vardą. Žinoma, vėliau atsiras ir daugiau miestelių. Pradžia man atrodė tiesiog nuostabi, ir tada buvo sunku įsivaizduoti, kad žmonės - neskaitant mažumos ištikimiausių rėmėjų - taip nuožmiai mane užsipuls.

Visgi jie užsipuolė.

Priešakyje, atogrąžų miško tankmėje, kažką įžiūrėjau. Šviesą. Neabejotinai dirbtinės kilmės. Vyliausi, jog ten manęs lūkuriavo sąjungininkai, su kuriais ketinau susitikti. Paskutiniu metu mano sekėjų gretos kaip reikiant praretėjo. Keletas, likę ortodoksinės valdžios struktūroje, prieš pat teismą išvadavo mane iš nelaisvės, tačiau nesugebėjo perkelti į slėptuvę. Visai įmanoma, jog tie draugai buvo apkaltinti išdavyste ir sušaudyti. Ką gi, jie turėjo pasiaukoti. Nieko kito ir nesitikėjau.

Iš pradžių koviniai veiksmai nė neprimine tikro karo.

Planetos orbitoje "Braziliją" ir "Bagdadą" pasitiko ištuštėjusio "Santjago" korpusas. Ilgus mėnesius viešpatavo ramybė; mus stebintys abu laivai įsisupo į šiurpinančią tylą. Galų gale jie paleido porą keltų, nuskriejusių į šiaurines Pusiasalio platumas. Kaip tuo metu gailėjausi, jog savo erdvėlaivyje neišsaugojau lašelio antimaterijos. Vien tam, kad paskutiniu momentu įjungčiau variklius ir perverčiau tuos keltus ugnine ietimi. Deja, aš taip ir neišmokau pristabdyti antimaterijos srauto.

Erdvėlaivių pasiuntiniai nusileido Pusiasalyje, paskui grįžo į orbitą ir perkraustė miegalius į planetą.

Ir vėl ėmė slinkti ilgi laukimo mėnesiai.

Staiga prasidėjo antpuoliai: iš šiaurės pajudėję negausūs būriai įniko puldinėti atokiausias, naujausias mūsų gyvenvietes. Na, ir kas, kad visoje planetoje tebuvo mažiau nei trys tūkstančiai žmonių. Tokio kiekio užteko smulkioms grumtynėms, be to, gan ilgai tvyrojusi ramybė leido abejoms pusėms paruošti įtvirtinimus, sutelkti jėgas... veistis.

Kaip minėjau, protarpiais pasitaikantys susišaudymai - tai dar ne karas.

Tačiau "Santjago" keleiviai ir įgulos nariai vis vien užsimanė nuteisti mane dėl karo nusikaltimų. Jų nedomino taika su priešais - sudaryti paliaubas trukdė gausybė įvairių įvykių. Bet kaltė dėl taip susiklosčiusios padėties užvirto ant mano pečių. Jie ruošėsi mane nudėti ir pratęsti pjautynes.

Nedėkingi kalės vaikai viską iškraipė, netgi pervadino planetą, tarytum nusprendę pasišaipyti.

Kelionės Pabaiga virto Skajaus Persvara.

Dėl mano suteiktos persvaros, kuri užtikrino, kad jie apgyvendins naująjį pasaulį pirmieji.

Aš bjaurėjausi tokiu pakeitimu, nes kolonistai juo liguistai siekė pripažinti mano nusikaltimą ir priminti, kas juos čia atvedė.

Apmaudu, bet vardas planetai prilipo.

Sustojau. Ne vien todėl, kad norėjau atgauti kvapą. Man niekada nepatiko džiunglės. Sklandė gandai, jog tankmėse slypėjo milžiniški šliaužiojantys padarai. Tačiau žmonės, kuriais pasitikėjau, jų nematė. Tiesiog girdėjo istorijas.

Tiktai istorijas.

Šiaip ar taip, aš pasiklydau. Anksčiau pastebėta šviesa išblėso. Galbūt ją užstojo medžiai... arba sukūrė laki mano vaizduotė. Apsidairiau, bet teišvydau tamsą. Dangus aptemo - 61Gulbė B, paprastai ryškiausia žvaigždė dausose, neskaitant 61Gulbės A, paniro už horizonto. Žinojau, jog neilgai trukus džiunglės irgi nusidažys neįžvelgiama juoda spalva.

Nejau man čia lemta mirti?

Staiga priešais kažkas sušmėžavo. Iš pradžių nusprendžiau regįs tą patį šviesos lopinėlį, kurį mačiau anksčiau. Tačiau balzganas pavidalas, regis, prie manęs artėjo. Pro brūzgynus traukė žmogaus figūra, žvilganti taip, tarytum švytėjimą būtų spinduliavusi iš vidaus.

Ją atpažinęs nusišypsojau. Aš turėjau prisiminti, jog niekada nebuvau vienas - esant reikalui, pagalbos ranką visuomet galėjo ištiesti mano vedlys.

- Nejau galvojai, kad tave užmiršiu? - paklausė Klounas. - Eime. Jau netoli.

Klounas rodė kelią.

Jį išdygti privertė ne vien vaizduotė. Priešakyje išties įžvelgiau švytėjimą, sklindantį tarp medžių tarsi pamėkliškas rūkas. Mano sąjungininkai...

Kai juos pasiekiau, Klounas jau buvo dingęs. Išblėso kaip prisiminimai apie ką tik regėtą sapną. Nuo to karto savo senojo bičiulio, kurio padedamas sukoriau tokį kelią, nebemačiau. Galima sakyti, kad jis - vienintelis tikras mano draugas, nors aš, be abejo, žinojau, jog per gyvenimą mane lydėjo fantazijų vaisius, iš pasąmonės atkeliavusi esybė, kurią pagimdė atsiminimai apie globėją iš "Santjago" vaikų kambario.

Manęs tai nė kiek nejaudino.

- Kapitone Hausmanai! - medžių tankmėje pasigirdo bendražygių šūksniai. - Jūs išsigelbėjote! Jau manėme, kad kitiems nepavyko...

- O, jie puikiai atliko savo vaidmenis, - atsiliepiau. - Turbūt visus jau suėmė... jei tiktai nenušovė.

- Žinote, sere, kas keisčiausia? Mes išgirdome pranešimus apie areštus - kalbama, kad jus vėl sugavo.

- Akivaizdu, kad meluoja, tiesa?

Ne, *ne tiesa*, paprieštaravau sau mintyse. Juk sučiuptas žmogus galėjo tiesiog priminti mane - galėjo atrodyti kaip aš, nes po elastinga jo oda slypėjo dvidešimt papildomų raumenų, kurie leido kopijuoti aplinkinių bruožus. Savo kalba ir manieromis belaisvis niekuo nesiskirtų nuo manęs, kadangi daugybę metų mokiau jį supanašėti su manimi, galvoti apie mane kaip apie savo Viešpatį, besąlygiškai man paklusti. O kur dar trūkstama ranka? Na, tai pats tikriausias įrodymas, kad jie prigriebė reikiamą žmogų. Suėmė individą, iš išvaizdos panašų į Skajų Hausmaną ir teturintį vieną ranką.

Niekam nekilo abejonių, jog būtent *aš* vėl pakliuvau į nelaisvę. Gana greitai įvyks parodomasis teismo procesas, per kurį kalinys tikriausiai nepajėgs suregzti rišlaus sakinio. Ko kito tikėtis iš aštuoniasdešimtmečio vaikėjančio karšinčiaus? Kad ir kaip ten būtų, Hausmaną derėjo pamokyti, idant kitiems nekiltų noras kartoti jo nusikaltimų, paskirti bausmę, - net jeigu ji ir atrodys nežmoniška, - kurią atmins ištisos kartos. Šiuo atveju, ko gero, labiausiai tiko nukryžiavimas.

- Prašom eiti čia, sere.

Šviesos salelėje manęs laukė vikšrinis visureigis. Padedamas draugų įvirtau į kabiną, ir mes nudardėjome miško takais. Regis, važiavome ištisas valandas, toldami nuo visko, kas bent iš tolo asocijavosi su civilizacija.

Galop mašina sustojo erdvioje proskynoje.

- Mes vietoje? - paklausiau.

Jie vieningai sulinksėjo. Su plano smulkmenomis mane jau buvo spėję supažindinti. Vietinės klimato sąlygos visiškai netiko žaisti slėpynes. Nūnai ne metas didvyriams - pasikeitus aplinkybėms, žmonės juos pervadino karo nusikaltėliais. Sąjungininkai mane globojo, tačiau areštui sukliudyti nepajėgė. Teįstengė mane ištraukti iš laikino, Naujoje Ikikoje įrengto kardomojo kalėjimo. Dabar, kai sučiupo mano antrininką, aš turėjau kuriam laikui išgaruoti.

Bendražygiai praktiškai ištuštino visus savo finansinius aktyvus, idant į džiungles perkeltų funkcionuojančią krio-kamerą su energijos elementais, kurie veiks dešimtmečius. Jie galvojo, kad aš pernelyg rizikavau apsisprendęs nugrimzti į šaltąjį miegą, kita vertus, nė vienas nežinojo tikrojo mano amžiaus. Galėjau kirsti lažybų, jog pavojai mano sveikatai kur kas menkesni, negu jie įsivaizdavo. Kai būsiu pasirengęs atsibusti, - spėjau, kad maždaug po šimtmečio, - pagalbininkai neabejotinai turės pažangesnes technologijas ir mane atšildys be jokio vargo. Gal netgi įstengs atauginti ranką.

Man tereikėjo ramiai drunyti visus tuos dešimtmečius, per kuriuos sąjungininkai prižiūrės krio-kamerą lygiai taip pat, kaip aš rūpinausi kolonistų šaldikliais.

Tik savo pareigas, aišku, vykdys su gerokai didesniu atsidavimu.

Transporteris už kažko užsikabino - turbūt už metalinio, iš brūzgynų kyšančio kablio - ir lėtai pasistūmėjęs į priekį atvožė slaptas dureles, po kuriomis slypintys laiptai vedė į apšviestą, steriliai švarią patalpą.

Du žmonės padėjo man nusileisti į požemį, kur stūksojo šaldiklis. Kai miegaliaus guolyje keliavęs kolonistas buvo atšildytas, įrengimą perdarė taip, kad jis tenkintų mano poreikius.

- Jus derėtų kuo greičiau užmigdyti, - tarė vienas iš sąjungininkų.

Nusišypsojęs linktelėjau ir leidau jam įbesti adatą į mano ranką.

Vokai veikiai apsunko. Prieš užmerkdamas akis dar spėjau pagalvoti, jog ateityje man prireiks naujo vardo. Tokio, kuris, kitų

nuomone, neturėtų nieko bendra su Skajumi Hausmanu, tačiau mane patį apčiuopiamai susietų su praeitimi. Tokį, kurio reikšmę žinočiau tik aš vienas.

Prisiminiau "Kaliušą" ir Norkinko porintas istorijas apie šmėklų laivą. Galvoje sukirbėjo mintys apie vargšus, išprotėjusius "Santjago" delfinus. Jei konkrečiau, apie Glotnių. Sąmonės akimi regėjau, kaip blaškėsi stangrus, diržingas gyvio kūnas, kai švirkščiau jam nuodus. Vaiduoklių laivui irgi draugiją palaikė delfinas, bet šiuo momentu to padaro vardo atgaminti nepajėgiau ir nė nebuvau tikras, ar Norkinkas jį minėjo. Sužinosiu vardą, kai atsibusiu, nutariau.

Sužinosiu ir juo pasinaudosiu.

41

Prieglobstį atstojo kilometro ilgio, niekaip neapšviestas smaigas, kurio egzistavimą išdavė tai, kad jis užstojo dalelę žvaigždžių fono ir Paukščių Tako atkarpą. Link stoties sklendė arba iš jos traukė vos vienas kitas erdvėlaivis, ir tie patys - tamsūs bei anonimiški kaip orbitinė karuselė. Kai prie jos priartėjome, smaigo gale į šonus nuslydo keturi trikampiai segmentai. Rodės, tarytum būtų prasižioję puikiai prie aplinkos prisitaikę, aklam jūrų grobuoniui priklausantys nasrai. Mes, menkučiai it planktonas, prasmegome toje ryklėje.

Doke užteko erdvės, kad jame tilptų tokios apimties objektas kaip mūsų kateris. Link korpuso nusidriekė švartavimosi spaustuvai. Juos lydėjo tarsi armonika išsitempiantys perkėlimo tuneliai, papildyti šliuzais, kurie prisijungė prie pagrindinės laivo sferos - prie jos pusiaujo srities.

Čia rasiu Tanerį, pagalvojau. Nuo tos akimirkos, kai įžengiau į Prieglobstį, jis galėjo užpulti tiek mane, tiek visus kitus, kurie buvo pernelyg artimai susiję su mūsų vendeta.

Tokios minties lengvai iš smegeninės neišvysi.

Prieglobsčio savininkai atsiuntė į laivą sargybinius - juodus, blizgančius, sferos formos robotus su styrančiais šaunamaisiais vamzdžiais ir sensoriais. Jie mus nuodugniai iškratė, ieškodami ginklų. Aišku, mes nieko panašaus neturėjome. Geltakmenio saugumas, nors ir ne skrupulingas, savo darbą išmanė. Širdyje vyliausi, jog Taneriui irgi teko čia atsibelsti neginkluotam, bet nujaučiau, kad mano lūkesčiai gali neišsipildyti.

Kiekvienas, kuriam grėsdavo akistata su Taneriu, turėdavo būti pasiruošęs bet kam.

Sprendžiant iš robotų, orbitinėje stotyje egzistavo pažangesnės technologijos nei regėtos Bedugnės mieste - neskaitant, žinoma, Zebrės baldų. Matyt, čionykščių nuomone, implantais atsikratę žmonės nekėlė Prieglobsčiui jokio pavojaus, bet, manau, automatiniai sargybiniai būtų kaipmat mus išvarę, jei bent vienam iš ketverto būtų aptikę marui imlų mechaninį priedą. Kai mašinos užbaigė pirminį patikrinimą, jų vietą užėmė žmonės, kurie laikė ne tokios gąsdinančios išvaizdos ginklus. Atrodo, jautėsi nesmagiai juos tampydami. Muitinės pareigūnai demonstravo perdėtą mandagumą, ir aš netrukus supratau kodėl.

Čia niekas neatskrisdavo be pakvietimo.

Su mumis elgėsi kaip su gerbiamais svečiais.

- Aš, be abejo, perspėjau apie mūsų atvykimą, - tarė Kirenbachas. - Raivikas žino, kad mes prisistatėme į stotį.

- Tikiuosi, įspėjai ir dėl Tanerio?

- Padariau, ką galėjau.

- Ką turi omenyje?

- Ogi tai, kad Taneris jau atsibeldęs į Prieglobstį.

Mane mušė prakaitas vien nuo minties, jog suklastota tapatybė gali nepadėti prasibrauti į šią orbitinę stotį. Bet dabar kaktą nusėję prakaito lašeliai sušalo į ledo kruopeles.

- Ką, velniai rautų, jis sumąstė?

- Raivikas turbūt mano, kad su Taneriu reikėtų sutvarkyti kažkokius reikalus, todėl jį ir pasikvietė.

- Beprotis! Taneris jį nudės vien tam, kad patirtų malonumą, nors griežia dantį ant manęs. Negi nepameni, kaip troškau užbaigti misiją, išlaikyti duotą žodį ir susekti Raiviką? Nežinau, iš kurio sklido šitas impulsas - Tanerio ar Kahuelos - bet dėl jo savo gyvybės neaukočiau.

- Ša, - Kirenbachas priglaudė pirštą prie lūpų. - Tie robotai išsklaidė pasiklausymo įrangą po kiekvieną kvadratinį patalpos angstremą. Juk atskridai čia ne tam, kad vogčiomis pralietum kraują.

- Taip, taip, mes - paprasčiausi turistai, - nusivaipiau.

Dar sykį atsivėrė šarvuotos išorinės durys, nelyginant nuo vyrių nudrykstantys rūdžių žvyneliai.

Į šliuzą žengė trečias pareigūnas. Nei ginkluotas, nei apsikaustęs šarvais. Visa savo povyza jis spinduliavo nenorą veltis į konfliktą, visgi akis kreipė į mane, tarsi į šilumą reaguojantis užtaisas.

- Pone Hausmanai? Atleiskite dėl nepatogumų, bet, apdorojant jūsų prašymą patekti į Prieglobstį, kilo administracinių sunkumų.

- Nejaugi? - apsimečiau truputį nustebęs. Vargu ar galėjau reikšti nepasitenkinimą: Skajus Hausmanas pagelbėjo man ištrūkti iš Geltakmenio atmosferos, ko man ir reikėjo.

- Esu tikras, kad su rimtomis problemomis nesusidūrėme, - pratęsė pareigūnas, nutaisęs kuo nuoširdesnę išraišką. - Tarp mūsų ir likusios sistemos įrašų dažnai pasitaiko neatitikimų. Dėl to kalti pastarieji nemalonūs įvykiai.

Nemalonūs įvykiai. Jis kalbėjo apie marą.

- Problemą lengvai išspręstų nuodugnesnė apžiūra. Keletas fiziologinių patikrinimų, nieko sudėtingo.

- Ko? - pasišiaušiau.

- Užteks ir to, kad nuskenuosime tinklainę. - Pareigūnas atsisukęs spragtelėjo pirštais, ir šliuze bematant pasirodė dar vienas robotas, pilkos sferos pavidalo, be jokių bjaurių ginklų, tačiau pažymėtas derintojų simboliu.

- Aš neleisiu jums skenuoti mano tinklainės, - kuo ramiau pasakiau. Vietiniams nė nereikėjo mašinos, idant jie pastebėtų, jog mano akys kažkuo keistos. Bet koks žmogus, prieš kurį stovėčiau atitinkamoje šviesoje, būtų užfiksavęs porą taškelių, nenatūraliai žibančių mano veide.

Atsakymas paveikė jį kaip antausis, netgi privertė išblykšti.

- Mes, aišku, galėtume suorganizuoti...

- Ne, nieko nebus, - griežtai atkirtau.

- Deja, tuomet...

Tarp mūsų įsiterpė Kirenbachas.

- Leisk man su juo šnektelėti, - kone be garso tarė man ir kreipėsi į pareigūną: - Atleiskit mano kolegai. Oficialumai jį mažumėlę trikdo. Jūs, reikia manyti, suprantate, kad įvyko klaida. Tikiuosi, Ardžento Raiviko garantijų jums užteks?

Žmogus visiškai suglumo.

- O taip... jeigu jis laiduos... patvirtins šito asmens tapatybę...

Akivaizdu, kad pareigūnas puikiai žinojo, kas yra Ardžentas Raivikas.

Kirenbachas dūrė į mane pirštu.

- Lik čia. Aš su juo pakalbėsiu. Užtruksiu ne ilgiau kaip pusvalandį.

- Tu prašysi Raiviko įleisti mane į stotį?

- Aha, - nelinksmai atsiliepė Kirenbachas. - Argi ne ironiška?

Ilgai laukti nereikėjo.

Nušvitusiame ekrane pamačiau, kad Raivikas stovi kambaryje, skirtame svečiams, kuriuos trumpam sulaikydavo muitinės pareigūnai, jei neapsispręsdavo, ar atvykėlius įsileisti. Jo veidas manęs nesukrėtė, nes jau buvau regėjęs Voronofą. Tačiau nuo tikrojo Raiviko sklido kažkas unikalaus... kažkokia neapčiuopiama, sunkiai įvardijama savybė, kurios patrakėlis lošėjas nepajėgė perteikti. Greičiausiai būtent ji skyrė žmogų, kuris tiesiog žaidė, nors ir itin susikaupęs, nuo rimčiausius ketinimus puoselėjančio individo.

- Kas galėjo patikėti, jog taip pakryps įvykiai, - tarė Raivikas, blyškaus gymio, bet iš pažiūros sveikas. Iš drabužių temačiau baltą, apykaklės neturinčią tuniką, virš kurios styrojo ilgas kaklas. Jam foną sudarė freska painių algebros simbolių, susijusių su matematine Transmigracijos teorija. - Tu prašaisi į mano buveinę, o aš suteikiu leidimą.

- Kodėl įsileidai Tanerį? - pasiteiravau. - Manai, jog elgeisi protingai?

- Vargu bau. Bet neabejoju, kad netolima ateitis žada kai ką įdomaus. Jei tik tu nemeluoji apie jo ir savo tapatybes.

- Vienas iš mūsų gali bandyti tave užmušti. Gal net ne vienas, o abu.

- Tu nori mane nužudyti?

Koks žavingai tiesmukas klausimas. Nusprendžiau jį pamaloninti ir apsimečiau turįs apmąstyti atsakymą

- Ne, Ardžentai. Kažkada norėjau - tada, kai dar nežinojau, kas esu. Paaiškėjus, jog mano tapatybė suklastota... na, tokios naujienos skatina peržiūrėti prioritetus.

- Jeigu tu esi Kahuela, tuomet mano vyrai nudobė tavo žmo-

ną. - Jis kalbėjo plonu, netgi spigiu, vaikišku balsu. - Tai pakankamai rimta priežastis, kad geistum mano mirties.

- Kahuelos žmoną užmušė Taneris, - atšoviau. - Tas faktas, kad jis bandė ją išgelbėti, nieko nekeičia.

- Visgi kas tu esi? Kahuela ar ne?

- Spėju, jog kadaise juo buvau. Bet dabar Kahuela nebeegzistuoja. - Įsmeigiau šaltas akis į ekraną. - Jei atvirai, abejoju, ar jo daug kas gedės.

Raivikas perkreipė lūpas.

- Kahuelos ginklai išpjovė visą mano šeimą, - pareiškė. - Jis pardavė niekšams ginklus, pražudžius žmones, kuriuos mylėjau. Su mielu noru būčiau pats jį nukankinęs.

- Gitos žūtis galėjo jam suteikti daugiau kančių negu peiliai ar elektrodai.

- Tikrai? Negi jis išties taip mylėjo žmoną?

Perkračiau atsiminimus su viltimi, kad pajėgsiu rasti atsakymą. Bet teįstengiau sumurmėti:

- Nežinau. Jis nestokojo įvairiausių gebėjimų. Viena aišku: Taneris ją mylėjo taip pat stipriai kaip Kahuela.

- Tačiau Gita mirė. Kaip į jos netektį Kahuela reagavo?

- Tūžmingai, - atsakiau, mintyse regėdamas baltąjį kambarį, vis mėginantį išnirti iš sąmonės gelmių kaip košmaras, kurio įspūdžiai lieka netgi tuomet, kai atsibundi, nors esmė ir pasimiršta. - Savo įniršį jis išliejo ant Tanerio.

- Bet Taneris išgyveno, teisingai?

- Kažkuri jo dalis, - pataisiau. - Tik nebūtinai ta, kurią vadiname žmogiškąja.

Raivikas minutę patylėjo. Mačiau, kad mūsų susitikimas pašnekovui malonių emocijų nekurstė. Galiausiai jis tarė:

- Gita... ji vienintelė buvo išsaugojusi nekaltumą, tiesa? Vienintelė, nenusipelniusi tokios lemties.

Tam prieštarauti neketinau.

Orbitinėje stotyje tvyrojo prieblanda, kaip mieste, kuriame nutrūko elektros tiekimas. Priešingai nuo Bedugnės sutemų, niaurią Prieglobsčio atmosferą susikūrė patys čionykščiai gyventojai. Nieko panašaus į vietinės ekologijos pavyzdžius neišvydau. Viduje buvo atsisakyta normalaus oro slėgio. Kiekvieną

kvadratinį sienų colį dengė hermetiškos, belangės struktūros, sujungtos vamzdžių raizginiu. Šie spindėjo balzganu žvilgesiu. Jokie kiti objektai šviesos neskleidė. Jei ne genetiškai pakoreguotos mano akys, vargu ar išvis būčiau ką nors įžiūrėjęs.

Tiesa, kosminė buveinė ūžė tarsi vos suvaldydama savo galias. Nuolatinis, kone pasąmoningai girdimas gausmas prasismelkė iki kaulų. Mes stovėjome balkone, apgaubtame oro nepraleidžiančiu stikliniu kupolu, tačiau mane apėmė jausmas, kad stypsau milžiniškos patalpos kamputyje, šešėliuose skendinčioje turbinų salėje, kurioje visu pajėgumu veikė kiekvienas generatorius.

Raivikas įpareigojo Prieglobsčio saugumą mus įsileisti su sąlyga, kad būsime palydėti tiesiai pas jį. Dėl to truputį nuogąstavau, - padėtis atrodė visiškai nekontroliuojama, - tačiau kitos išeities paprasčiausiai neturėjau. Gaudynės baigėsi būtent čia, jo teritorijoje. Bet dabar Raivikas atsikratė persekiojamojo vaidmens.

Gali būti, kad auka lemta tapti Taneriui.

O gal man.

Orbitinė stotis buvo tokia maža, kad jos viduje kelionė iš vieno taško į kitą visai neprailgdavo. Fizinių jėgų neatimdavo ir silpna gravitacija, tvyranti kosminėje, lėtai aplink savo ašį besisukančioje buveinėje. Mus nuvedė į vieną iš jungiamųjų tunelių: trijų metrų skersmens vamzdį, nulietą iš storo padūmavusio stiklo, su perregimomis diafragminėmis, palei visą koridoriaus ilgį įrengtomis durimis, kurios atsiverdavo, idant mus praleistų, ir, kai likdavo užnugaryje, bematant užsidarydavo. Jautėmės taip, tarsi būtume ginami pirmyn arba slystume rykle kaip maistas. Tolstant nuo doko, žygiuojant šalia pagrindinės stoties ašies, traukos jėga sustiprėjo, bet 1g taip ir nepasiekė. Neapšviestos struktūros dunksojo virš mūsų nelyginant į nakties tamsą nugrimzdę tarpeklio skardžiai. Susidarė įspūdis, jog čia negyveno nė gyva dvasia. Esmė ta, kad Prieglobsčio paslaugomis naudojosi klientai, reikalaujantys diskretiškumo, nenorintys susidurti netgi su žmonėmis, kurie priklausė jų sluoksniui.

- Raivikas jau pasirūpino skaitmeniniu savo pavidalu? - pasiteiravau Kirenbacho, nusistebėdamas, kodėl toks akivaizdus klausimas anksčiau nešovė man į galvą. - Galų gale tam čia ir skrido.

- Dar ne. Iš pradžių jis turės išsitirti savo fiziologiją - cheminę ląstelių membranos sandarą, neuro-siųstuvo savybes, paraminio nervinio audinio struktūrą, smegenų tūrį ir kitus dalykus. Supranti, procedūrą galima atlikti tiktai vieną kartą.

- Raivikas ruošiasi naikinamajam skenavimui?

- Panašiai. Kaip sakoma, tokios priemonės padeda išgauti ryškiausią vaizdą.

- Nusiskenavus jam nereikės nerimauti dėl Tanerio.

- Nebent Taneris seks jam iš paskos.

Prunkštelėjau, bet ūmai susigaudžiau, kad Kirenbachas nejuokauja.

- Kaip manai, kur dabar tūno Taneris? - paklausė Zebrė, kulniuodama man iš kairės, aukštakulniais kaukšėdama per grindis. Sienoje atsispindintis pailgas jos kūnas priminė stimpinančias žirkles.

- Ten, kur Raivikas gali jį stebėti, - atsakiau. - Viliuosi, kad su Amelija.

- Ar ji tikrai patikima?

- Galbūt ji vienintelė mūsų neišdavė. Bent jau ne specialiai. Abejonių nekyla dėl vieno: Taneris tampysis vienuolę, kol ji taps nebenaudinga. Tuomet - manau, visai netrukus - Amelijos gyvybei grės rimtas pavojus.

- Atvykai į Prieglobstį, kad ją išgelbėtum? - paklausė Voveraitė.

Jau ruošiausi atsakyti jai teigiamai, išspausti lašelį savigarbos ir apsimesti, kad esu žmogus, gebantis ne vien krėsti niekšybes. Nuo tiesos, ko gero, nutolęs nebūčiau. Amelija turėjo įtakos mano sprendimui pakilti į orbitinę stotį, - aš žinojau, jog Taneris nekantraudamas laukė mano pasirodymo, - bet ne didžiąja dalimi. O šiuo metu man nė kiek nesinorėjo meluoti, tik ne sau.

- Viskas labai paprasta, - tariau. - Atvykau čia tam, kad užbaigčiau, ką pradėjo Kahuela.

Tunelis, apsuptas dulsvo stiklo sienomis, vingiavo pirmyn, kol įsirėžė į vienos iš tamsiųjų struktūrų šoną. Koridoriaus gale išvydome eilinę diafragminę užtvarą. Tik šioji buvo juoda ir nepermatoma.

Žengiau link durų, priglaudžiau skruostą prie metalo ir įtempiau ausis.

- Raivikai? - sušukau. - Mes jau atėjome! Įsileisk!

Juodasis vyzdys prasiskyrė gerokai griausmingiau nei visos kitos durys, kurias iki šiol įveikėme.

Mus užliejo negyva, šaltai žalsva, pro ertmę plūstelėjusi šviesa. Staiga susiprotėjau, kad mes neginkluoti. Galėčiau žūti bet kurią akimirką, pagalvojau, ir nė nepajusčiau, kada mirtis atsėlino. Leidaus atvedamas į irštvą žmogaus, kuris turėjo rimtą priežastį manęs bijoti ir manimi nepasikliauti. Kas iš mūsų didesnis kvailys - Raivikas ar aš pats? Sunku pasakyti. Žinojau tik tiek, jog dabar troškau kuo greičiau išsinešdinti iš Prieglobsčio.

Kai durys galutinai atsivėrė, išvydau prieškambarį su žaliomis, palubėje tviskančiomis lempomis. Bronzines sienas puošė auksiniai, bareljefiniai simboliai, atkartojantys tuos, kuriuos mačiau, kai šnekėjaus su Raiviku; užkeikimai, pajėgiantys susmulkinti sąmonę į skaitmeninį vienetų ir nulių pavidalą.

Buvau tikras, kad netrukus su juo susitiksiu akis į akį.

Už nugaros likęs diafragminis vyzdys susitraukė; priešakyje atsivėrė kitos durys, už jų pamatėme gerokai erdvesnę patalpą - milžinišką kaip katedros salę. Kambarys skendėjo auksinės šviesos jūroje, tačiau tolimiausius jo kampus temdė šešėliai. Pastebėjau, kad Prieglobsčio grindys truputį išlinkusios, ir jų vingį pabrėžė auksinių bei sidabrinių ševronų raštai.

Oras kvepėjo smilkalais.

Tolumoje sėdėjo žmogus, nutviekstas pro vitražą krintančios ryškesnės šviesos, nusigręžęs nuo mūsų, įsitaisęs įmantrios konstrukcijos aukso gijomis apraizgytame krėsle su aukšta atkalte. Už kelių metrų nuo šeimininko stypsojo trys liauni dvikojai mechaniniai patarnautojai, matyt, laukiantys instrukcijų. Įbedęs akis į šešėliuose pasislėpusią jo galvą, supratau, jog mes stovime priešais Raiviką.

Prisiminiau tą momentą, kai maniau jį pastebėjęs Bedugnės mieste, prie nemirtingos žuvies akvariumo. Prisiminiau, kaip žaibiškai sureagavau ir išsitraukęs ginklą nėriau už stiklinio rezervuaro, idant jį nužudyčiau. Guldau galvą, jog iš Voronofo būtų likusi šlapia vieta, jeigu tas nebūtų sekunde manęs aplenkęs.

Dabar nejaučiau jokio nenumaldomo poreikio jį užmušti.

Pasigirdo balsas, gargždus tarsi švitriniu popieriumi išgaunami brūkšėjimai.

- Prašyčiau atsukti mane į svečius. - Vargais negalais iškoštą sakinį lydėjo pukšėjimai ir šnypštimas.

Vienas iš robotų antžmogiškai tyliai, kaip įprasta jų padermei, nuslydo pirmyn ir atgręžė krėslą.

Mes pamatėme vaizdą, kurio visiškai nesitikėjome išvysti.

Tai neįmanoma...

Raivikas atrodė kaip lavonas, elektriniais stimulais trumpam atgaivintas kūnas. Jis neturėjo teisės vadintis gyvu padaru, galinčiu kalbėti ar perkreipti lūpas, nutaisant šypsenos parodiją.

Tas tipas priminė Marko Ferio antrininką, tačiau buvo dar labiau paliegusios išvaizdos. Mes regėjome tiktai galvą ir pirštų galiukus. Likusias kūno dalis dengė stora dygsniuota antklodė, nuo kurios driekėsi maitinimo vamzdeliai, nuvingiavę į kompaktišką, prie ranktūrio pritvirtintą gyvybės palaikymo modulį - mažesnę įrangos, padėjusios "atgaivinti" Gitą, kad nugabenčiau jos kūną į Roplių rūmus, versiją. Jo galva panėšėjo į kaukolę, kurią kažkas standžiai aptraukė purpurine, juodomis dėmėmis nusėta oda. Iš tuščių, tamsių akiduobių stirksojo plonyčiai laideliai, nutįsę iki to paties gyvybės palaikymo modulio. Ant viršugalvio tebuvo likusi viena kita plaukų sruoga, kaip tie medžiai, kurių neišversdavo net ir galingiausios vėtros. Glebūs žandikauliai karojo šiek tiek pražioti, burnoje tarsi šliužas juodavo liežuvis.

Jis pakėlė ranką. Šioji, nors ir nusidažiusi keliomis senatviškomis dėmelėmis, priklausė jaunesniam žmogui.

- Kaip matau, jūs sutrikę, - prašneko Raivikas.

Balsas sklido iš modulio, kėpsančio ant ranktūrio, bet vis tiek skambėjo vangiai. Tikriausiai kančias jam kėlė vien pastangos galvoje suformuluoti mintis.

- Jūs ryžotės... - išsižiojo Kirenbachas, žengdamas arčiau žmogaus, kuriam iki šiol dirbo. - Vis dėlto nusiskenavote.

- Arba prastai išsimiegojau, - pajuokavo Raivikas šiugždančiu it vėjas balsu. - Žinoma, kad nusiskenavau.

- Kas atsitiko? - paklausiau. - Sugedo įranga?

- Anaiptol.

- Bet jūs atrodote kaip žmogus, svyruojantis ant mirties slenksčio, - tarstelėjo Kirenbachas.

- Tavo įspūdis teisingas.

- Skenavimas nepavyko? - pasitikslino Zebrė.

- Ne, Tarina. Skenavimo procedūra buvo atlikta be jokių nesklandumų. Mano nervų struktūrą perrašė nepriekaištingai.

- Bet pernelyg greitai, - susigaudė Kirenbachas. - Jūs negalėjote gaišti laiko medicininiams patikrinimams. Ir štai, kuo įranga jus pavertė.

Raivikas beveik nepastebimai linktelėjo.

- Tokie žmonės, kaip aš, Taneris... ir tu pats, - jis nukreipė žvilgsnį į mane, - stokoja medi-mašinų. Beveik niekas iš Skajaus Persvaros neturi jų savo ląstelėse, neskaitant retų išimčių, galinčių įpirkti ultrų paslaugas arba kitokias ilgaamžiškumą garantuojančias priemones.

- Mums rūpi kiti dalykai, - pasakiau.

- Na, žinoma. Todėl ir apsieiname be panašių prabangos smulkmenų. Bėda ta, kam man *reikėjo* medi-mašinų, jei norėjau apsisaugoti nuo skenavimo poveikio.

- Senoviško tipo skenavimo? Spartaus ir negailestingo? - paklausiau.

- Paties geriausio, kaip teigia teoretikai. Visa kita tėra kompromisas. Štai elementari tiesa: jei ketini į mašiną įsprausti sielą, o ne miglotą savo atspindį, per įkėlimo procesą privalai atsisakyti gyvybės. Ar bent patirti sužalojimus, kurie įprastomis aplinkybėmis užsibaigia mirtimi.

- Kodėl gi jūs neapsisaugojote medi-mašinomis? - nesuprato Kirenbachas.

- Nes tam neturėjau laiko. Jas būtina priderinti prie vartotojo ir įvesti į kūną pamažu. Skubant organizmas būtų taip apnuodytas, kad mirtum anksčiau, nei medi-mašinos galėtų tau padėti.

- Jei būtum pasinaudojęs Silvesčio prietaisais, - lėtai pratariau, mėgindamas prisiminti, ką man pasakojo apie tuos eksperimentus, - dabar nė nebekvėpuotum.

- Mane skenavo atnaujinta, originaliais Silvesčio darbais paremta įranga. Bet tu teisus. Aš turėjau mirti, nors leidausi apdorojamas pažangesnių technologijų. Man visgi teko susileisti plataus veikimo medi-mechanizmų, kad išgyvenčiau skenavimą. Bent jau laikinai. - Jis pamojo ranka į gyvybės palaikymo modulį ir į trijulę robotų. - Visa tai suteikė Prieglobsčio šeimininkai. Jie bando stabilizuoti ląstelinių sužalojimus, parūpinti man tobulesnių medi-mašinų, bet, spėju, jog stengias nenuoširdžiai - veikiau iš pareigos.

- Manai, kad mirsi?

- Jaučiu kaulais.

Pamėginau įsivaizduoti, kokie pojūčiai Raiviką užvaldė tuo momentu, kai jo nervų struktūrą nuskaitė skeneris - kai kūną perliejo ryškiausias, koks tik įmanoma, švytėjimas, prasismelkęs po oda, iki pat kaulų smegenų, akimirkai pavertęs jį dulsva stikline skulptūra.

Žaibiški, analiziniai, į ląsteles nukreipti skenerio spinduliai pervėrė smegenis tokiu greičiu, kuris tiktai nežymiai nusileido sinapsinių impulsų tempui, šiek tiek aplenkdami iš žievės siunčiamus pranešimus, sujaukdami sąmonę, nusigaudami iki smegenų kamieno sparčiau negu informacija apie patirtą žalą. Dėl šios menkutės persvaros momentinis smegenų atvaizdas išėjo visiškai normalus, neskaitant tam tikro miglotumo, kurį sukėlė galutinis erdvės ir laiko suskaidymas. Skenavimas, aišku, užsibaigė anksčiau, nei Raivikas pajuto, kad jis prasidėjo, ir po procedūros sąmonė gana greitai turėjo nugrimzti į komą.

Bet, perkėlus savo sielą į mašiną, jam tokios smulkmenos neberūpėjo.

Fiziniai sužalojimai irgi nebūtų kėlę rimtos grėsmės, nes juos akimoju galėjo pagydyti medi-mašinos, kaip brigada fanatiškų, pastatą remontuojančių statybininkų, kurie įnirtingai lopydavo kiekvieną spragą...

Tačiau mūsų pašnekovas jų paslaugų atsisakė.

Raivikas pasirinko mirtį, nusprendė iškęsti smegenų ląstelių ir jas supančių audinių antpuolį žinodamas, jog fizinė žala nepakenks jo esybei, užfiksuotai amžiams, įrašytai skaitmenine forma, kurios tokie banalūs dalykai kaip žmogžudystė ar karas,niekada nepajėgs ištrinti.

Dalis jo tikslą įgyvendino.

Bet ne ta, į kurią dabar žiūrėjome.

- Jei ruošeisi mirti, - pratariau, - jei susitaikei su neišvengiama lemtimi, - juk numanei, ko tikėtis iš naikinamojo skenavimo, - kodėl iki šiol esi gyvas?

- Nesu, - paprieštaravo Raivikas. - Mažiausiai pagal tuziną medicininių kriterijų, kurie patenkintų kitų sistemų teismus. Bet aš žinojau, kad Prieglobsčio mašinos sugebės mane trumpam atgaivinti.

- Jūs galėjote palaukti, - įsiterpė Kirenbachas. - Dar pora dienų, ir vietiniai būtų priderinę medi-mašinas prie jūsų organizmo.

Raivikas sukrutino kaulėtus pečius. Gūžtelėjo.

- Tokiu atveju būčiau turėjęs pasitenkinti ne tokiu tiksliu skenavimu, kad mašinoms suteikčiau progą funkcionuoti. Tokiu atveju *būtų nuskenavę ne mane*.

- Tanerio atvykimas, aišku, čia niekuo dėtas? - pasiteiravau.

Klausimas, regis, pralinksmino Raiviką. Jo lūpų kampučiai šiek tiek pakilo aukštyn. Netrukus, atklydo mintis į mano sąmonę, mes pamatysime tikrą šypseną, išrėžtą kaukolėje, po oda. Ilgai jis netvers.

- Taneris man leido sparčiau apsispręsti, ką rinktis, - atsiliepė Raivikas. - Bet jo veiksmams aš neturėjau įtakos.

- Kur jis? - prabilo Voveraitė.

- Čia, - atsakė sudžiūvęs, krėsle tūnantis padaras. - Vieši Prieglobstyje ilgiau nei dieną. Nors mudviem dar neteko susitikti.

- Jūs dar *nesimatėte?* - palingavau galva. - Ką, po velnių, jis veikia stotyje? O kaipgi jį atlydėjusi moteris?

- Taneris nenutuokė, koks esu įtakingas. Tiek Prieglobstyje, tiek Geltakmenio apylinkėse. Tu irgi neįvertinai šito faktoriaus?

- Užteks pliurpti apie mane. Pašnekėkime apie Tanerį. Tai kur kas įdomesnė tema.

Raiviko pirštai paglostė antklodės kraštelį. Kita ranka - su sąlyga, kad ją tebeturėjo - liko po užtiesalu. Priešais sėdinčiame vaiduoklyje bandžiau įžvelgti jauną mano persekiotą aristokratą, bet jiedu, regis, tarpusavyje neturėjo nieko bendra. Mašina pašalino iš Raiviko netgi akcentą, kuriuo kalbėjo žmonės iš Skajaus Persvaros.

- Taneris atskrido į Prieglobstį ketindamas mane užmušti, - paaiškino šmėkla. - Bet svarbiausia, jam magėjo tave išvilioti į dienos šviesą.

- Manai, aš to nežinau?

- Kitaip tariant, man keista, kad nutarei čia pasirodyti.

- Mudviem su Taneriu reikia užbaigti nesutvarkytus reikalus.

- Kokius?

- Aš negaliu leisti jam tave nudėti. Net jeigu tai nėra pagrin-

dinis Tanerio tikslas. Tu neužsitarnavai tokio likimo. Siekdamas keršto, be abejo, elgeisi kvailai, bet anaiptol ne gėdingai.

Galva vėl pasviro į priekį, šįsyk nebyliai man pritardama.

- Jei ne Kahuelos pastangos surengti pasalą, Gita nebūtų žuvusi. Bet jis nusipelnė daugiau negu gavo. - Tuščios akiduobės kryptelėjo mano pusėn, tarytum kažkoks instinktas būtų liepęs "pažiūrėti" žmogaus, į kurį jis kreipėsi, linkme, nors vaizdą Raivikui, žinoma, perdavė slapta, ranktūryje sumontuota kamera. - Juk kalbu su *tavimi*, tiesa. Ar vis dėlto apsimesi, kad klystu?

- Nė nesiruošiau apsimetinėti. Aš ne Kahuela. Tiksliau, juo nebesu. Kahuela išgaravo tą dieną, kai pavogė Tanerio prisiminimus. Vietoj jo atsirado... kažkas kitas. Kažkas, neegzistavęs anksčiau.

Virš vienos akiduobės pakilo antakis.

- Geresnis žmogus?

- Kartą Gita manęs paklausė: kiek laiko turi gyventi, kiek gerų darbų privalai padaryti, kad užglostytum šlykščią piktadarystę, kurią iškrėtei būdamas jaunesnis. Tuo metu klausimas man pasirodė keistas, bet dabar aš jį suprantu. Man rodos, Gita žinojo... tiksliai žinojo, kas yra Kahuela ir už kokias niekšybes jis atsakingas. Kol kas atsakymo pateikti negaliu. Bet esu tikras, kad jį rasiu.

Mano žodžiai Raiviko nesujaudino.

- Ar būtent tokia reikalo, kuris tave sieja su Taneriu, esmė?

- Ne, - atsakiau. - Man rūpi vienuolė, vardu Amelija, kuri palaiko jam draugiją. Taneris nužudys moterį, vos tik ji taps nebenaudinga.

- Atskridai čia, kad ją išgelbėtum? Nepaisydamas tau gresiančių pavojų? Kaip galantiška.

- Anaiptol. Tai elementarus... žmogiškas gerumas. - Tokie žodžiai mano ausims skambėjo neįprastai, bet aš jų nesidrovėjau. - Nemanai, kad jis praverstų šiai vietai?

- Tu pribaigsi Tanerį... žmogų, kurio atsiminimus perėmei? Ar tai nepanašu į savižudybę?

- Apie moralę pagalvosiu, kai nusiplausiu kraują.

- Tavo minčių skaidrumas mane žavi, - tarė Raivikas. - Dėl jo tolimesni įvykiai taps tiktai įdomesni.

Įsitempiau.

- Ką turi omenyje?

- Jei neklystu, jau minėjau, jog Taneris atvykęs į Prieglobstį. Leidau jam mėgautis viešnage belaukiant, kol tu teiksies pasirodyti.

Už Raiviko prieblandą dar labiau aptemdė stačiakampis šešėlis, iš kurio žengė žmogus, savo išvaizda primenantis mane.

42

Ir vėl mane nutvilkė reflekso spazmas - kareivio instinktas griebtis mirtį nešančio instrumento. Deja, po ranka nieko neturėjau. Be to, nors ir demonstravau beatodairišką narsą, aš buvau tikras, jog nepajėgčiau šaltakraujiškai užmušti Tanerio Mirabelo. Jausčiaus taip, lyg šaučiau į save.

Įkandin jo iš tamsos į auksinę salės šviesą išniro sesuo Amelija iš Ledyno ordino. Užuot dėvėjusi vienuolės sutaną, mergina vilkėjo praktiškus, neskoningus drabužius, tačiau supainioti jos su niekuo negalėjau. Po Amelijos kaklu kybojo snaigės formos pakabutis.

Taneris kulniavo pirmyn, kol priėjo Raiviko krėslą. Ilgo, tamsaus jo apsiausto apačia beveik slydo grindimis. Priešininkas buvo aukštesnis nei tikėjausi - maždaug coliu pranoko mane - ir elgėsi kitaip nei aš. Nors fizinis mudviejų panašumas badė akis, mūsų nesiejo išdidi jo eisena, vienas iš elementų, sudarančių judesių savitumą. Mes netgi neatrodėme kaip dvyniai. Veikiau kaip broliai arba tas pats žmogus, regimas esant skirtingam apšvietimui, kai pakitę šešėlio aspektai subtiliai išryškina vis kitokius bruožus. Tanerio fizionomijoje įžiūrėjau nuožmią išraišką, kurios niekada nemačiau savo veide - bent jau taip vyliausi. Nors gali būti, kad pažvelgdavau į veidrodį netinkamu metu.

Pirmoji prašneko Amelija:

- Kas čia vyksta? Aš nesuprantu.

- Geras klausimas, - atsiliepė Taneris, nuleisdamas ranką ant aukštos, ornamentais išpuoštos krėslo atkaltės. - Išties labai geras klausimas. - Jis persisvėrė virš krėslo ir įsispigino į beakį žmogaus, kurį ketino nudobti, veidą. - Kai pasiruoši atsakyti, gražuoli, kalbėk nesidrovėdamas.

- Tu žinai, kas aš esu? - pasitikslino Raivikas.

- Aha. Aiškiai matyti, kad pasirinkai greitą ir nešvarią pro-

cedūrą. Tuojau atspėsiu. Patyrei rimtą neurologinę, genetinę, ląsteles pažeidusią traumą. Vietiniai stuobriai turbūt ją prislopino medi-mašinomis, bet pasiekė ne daugiau, nei būtų mėginę paremti šiaudeliais griūnantį pastatą. Iš visko sprendžiant, tau beliko gyventi pora valandų, gal net mažiau. Aš teisus?

- Be abejo, - patvirtino Raivikas. - Tikiuosi, tai tave paguos?

- Kodėl galvoji, kad leisgyvė tavo būsena turėtų mane guosti? - Tanerio pirštai įniko bėgioti Raiviko viršugalviu tarsi meiliai liesdami antikvarinio gaublio paviršių.

- Tu pavėlavai mane nužudyti.

- Savo klaidą dar galėčiau atitaisyti.

- Kaip nori. Bet ką tu peši? Jei dabar sutraiškytum mano kūną, prieš pat mirtį aš tau padėkočiau. Mano esybė, viskas, ką žinojau ir jaučiau, išsaugota amžiams.

Taneris žengė porą žingsnių atgal ir dalykiškai pasiteiravo:

- Vadinasi, skenavimas nusisekė?

- O taip. Netgi dabar, mums besišnekant, mano esybė funkcionuoja galybės Prieglobsčio procesorių gelmėse. Atsarginės kopijos jau persiųstos į kitas penkias orbitines stotis. Aš nė nežinau jų pavadinimų. Galėtum čia susprogdinti atominę bombą, bet tai nieko nepakeistų.

Dabar supratau, kad Raiviko antrininkas, su kuriuo šnekėjau prieš valandą, tebuvo nuskenuota kopija. Jųdviejų porelė dalyvavo konspiraciniame žaidime. Pamėklė tuščiomis akiduobėmis sakė tiesą. Bet kokie Tanerio veiksmai bus beprasmiai. Gal pastarasis irgi nekvaršino galvos dėl tokių smulkmenų, nes atviliojęs mane jis įgyvendino pagrindines savo užmačias.

- Manai, patikėsiu, jog tavęs negąsdina fizinė mirtis? - vyptelėjo Taneris.

- Aš nežinau, kuo tu tiki. Jei atvirai, manęs tai nedomina.

- Kas jūs toks? - paklausė Amelija, kurios veide atsispindėjo sąmyšis. Akivaizdu, kad jam iki šiol pavyko nuo vienuolės nuslėpti tikruosius tikslus. - Kodėl šnekate apie žudynes?

- Todėl, kad mes tuo užsiimame, - atsakiau. - Abu tau melavome. Skirtumas tas, kad aš niekada neplanavau pribaigti tavęs.

Taneris ištiesė link jos ranką, bet per lėtai - turbūt nenorėjo nutolti nuo Raiviko. Amelija nulėkė šalin vis dar išsaugojusi nuostabos sklidiną išraišką.

- Prašau paaiškinti, kas čia vyksta.

- Nėra laiko, - atsiliepiau. - Tu privalai mumis pasikliauti. Aš tau melavau ir labai dėl to gailiuosi. Bet anuomet nebuvau savimi.

- Verčiau patikėk, ką tau sako, - pridūrė Voveraitė. - Atskrisdamas čia jis rizikavo savo gyvybe, kad išgelbėtų tavąją.

- Gryna tiesa, - patvirtino Zebrė.

Pažvelgiau Taneriui į akis. Jis tebestovėjo už Raiviko krėslo. Trys mechaniniai patarnautojai stypsojo suakmenėję kaip statulos, nekreipdami nė menkiausio dėmesio į aplinkinius įvykius.

- Tu esi vienas, Taneri, - pasakiau. - Tavo dainelė sudainuota. - Atsisukau į bendražygius. - Mes jį sudorosime, jei leisite man vadovauti. Aš turiu Tanerio prisiminimus ir numatau kiekvieną jo manevrą.

Kirenbachas su Zebre apsupo mane iš šonų, Voveraitė sustingo už mūsų, tuo tarpu Amelija atsitraukė į užnugarį.

- Atsargiau, - sukuždėjau. - Jis galėjo į Prieglobstį prasinešti ginklą.

Žengiau link Raiviko sosto. Po dygsniuotu užtiesalu kažkas sujudėjo. Iš tamsos išniro kita, iki šiol nematyta ranka, kuri gniaužė mažutį, brangakmeniais išmargintą pistoletą. Jis neįtikėtinai mitriai kilstelėjo savo žaisliuką, nusitaikė kaip profesionalas - trapios, merdinčios žmogystos įspūdis akimirkai išblėso - ir paleido tris šūvius. Pro šalį pralėkdamos kulkos išdegino mano tinklainėje sidabrinius dryžius.

Kirenbachas, Zebrė ir Voveraitė išsiskėtojo ant grindų.

- Pašalinkite juos, - sukriokė Raivikas.

Trijulė mechaninių patarnautojų atgijo, nuslydo pro mane kaip vaiduokliai ir priklupo, idant paimtų kūnus, kuriuos išnešė iš apšviestos salės dalies nelyginant trofėjais apsikrovusios, į džiunglių tamsą grįžtančios dvasios.

- Tu... prakeiktas šunsnuki, - užriaumojau.

- Jie gyvens, - nuramino mane Raivikas, paslėpdamas ranką po antklode. - Aš šaudžiau trankviliantais.

- Kodėl?

- Man irgi įdomu išgirsti atsakymą, - įsiterpė Taneris.

- Tie trys gadino simetriją. Dabar belikote dviese. Argi jūsų medžioklės išdava ne tobula? - jis pakreipė į mane kaukolę. - Sutik, kad akistatos paprastumas kelia susižavėjimą.

- Ko tu nori? - paklausė Taneris.

- Tai, ką jau turiu. Jus abu viename kambaryje. Senokai nesimatėte, ar ne?

- Ne taip seniai, kaip magėtų, - atšoviau. - Tu žinai daugiau nei mums atskleidei, tiesa?

- Tarkim, informacija, kurią gavau prieš atsisveikindamas su Skajaus Persvara, mažų mažiausiai intriguojanti.

- Galbūt tu žinai daugiau už mane patį?

Raivikas vėl iškišo pistoleto vamzdį iš po antklodės, bet šį kartą pasuko jį į mano priešininką. Nusitaikė ne visai tiksliai, tačiau savo ketinimą įgyvendino - privertė Tanerį trauktis atbulą. Kai jis sustojo, nuo krėslo mus skyrė vienodas atstumas.

- Jūs išklokite, ką prisimenate, - paragino mudu tuščiaakė baidyklė, - o aš užpildysiu spragas. - Raivikas linktelėjo Taneriui. - Pradėk.

- Nuo ko?

- Nuo to momento, kai žuvo Kahuelos žmona, jeigu jau pats apie ją užsiminei.

Kažkodėl pajutau, kad privalau Tanerį užstoti.

- Jis nežudė Gitos specialiai, mulki. Tiesiog bandė ją išgelbėti.

- Koks skirtumas, - paniekinamai atsiliepė Taneris. - Aš tik atlikau pareigą.

- Bet prašovei, - pastebėjo Raivikas.

Mano priešininkas, regis, neišgirdo komentaro. Nūnai jis pasakojo, ką atsiminė:

- Galbūt prašoviau, o gal ir ne... Galbūt žinojau, kad verčiau nužudysiu Gitą, nei gyvensiu be jos.

- Ne, - papurčiau galvą. - Tai netiesa. Tu norėjai ją išgelbėti...

Ar tikrai norėjo, paklausiau savęs.

Jis pratęsė:

- Aš supratau, kad Gitos nebeįmanoma prikelti. Bet Kahuelą išgelbėti galėjau. Jį sužeidžiau ne mirtinai. Abu įkalinau gyvybės palaikymo įrangoje ir pargabenau į Roplių rūmus.

Nejučia sulinksėjau, mintyse išvydęs velniškai ilgą kelionę per džiungles, pro kurias broviausi nepaisydamas amputuotą koją varstančio skausmo. *Tai nutiko ne man, o Taneriui. Apie žygį sužinojau iš jo atsiminimų...*

- Kai sugrįžau, mane pasitiko Kahuelos žmonės. Jie dar bandė atgaivinti Gitą, nors ir žinojo, kad bergždžiai stengiasi. Pats Kahuela porą dienų pragulėjo komos būsenos. Kai atsipeikėjo, nedaug tepajėgė prisiminti.

O taip, aš pabudau po ilgo, gilaus miego, dusinamas karštinės ir suvokimo, kad buvau *pervertas*. Visus netolimos praeities įvykius gaubė užmaršties migla. Pakviečiau Tanerį, ir man perdavė, kad jis sužeistas, tačiau gyvas. Apie Gitą niekas nešnekėjo.

- Taneris mane aplankė, - pratęsiau istoriją. - Jis neteko pėdos, tiek ir pats mačiau, be to, žinojau, jog mums nutiko kažkas siaubingo. Atminiau tik tai, kad mes keliavome į šiaurę, norėdami surengti pasalą Raiviko būriui.

- Tu pradėjai domėtis, kaip laikosi Gita. Žinojai, kad ji palaikė mums draugiją.

Seniai pamiršto pokalbio nuotrupos niro į sąmonės paviršių lėtai, tarsi negalėdamos išsivaduoti iš klampios gelmės.

- O tu man viską papasakojai. Galėjai sumeluoti, išgalvoti kokią pasakėlę, kuri būtų tave apsaugojusi, pasakyti, kad ją nužudė Raiviko parankinis, tačiau ryžaisi iškloti tiesą.

- Kas iš to melo? - patraukė pečiais Taneris. - Po kurio laiko vis tiek būtum atsiminęs, kaip klostėsi įvykiai.

- Tačiau tu turėjai žinoti...

- Ką žinoti? - įsiterpė Raivikas.

- ...kad tave nudėsiu.

- Aha, - iš gyvybės palaikymo modulio atsklido flegmatiškas Raiviko krizenimas. - Štai ir prakalbome apie esmę.

- Aš nesitikėjau, jog tu užsigeisi mano mirties, - atkirto Taneris. - Buvau tikras, kad man atleisi - nė negalvojau, kad man *reikia* atleisti.

- Turbūt nepažinojai manęs taip gerai, kaip įsivaizdavai.

- Turbūt.

Raivikas laisva ranka paplekšnojo per ornamentais išraizgytą ranktūrį; į metalą sucaksėjo pajuodę jo nagai.

- Todėl tu pasmerkei jį mirti, - kreipėsi į mane sudžiūvęs padaras. - Ir dar taip, kad būtų patenkintos tavo manijos.

- Aš nepamenu, - atsiliepiau beveik nemeluodamas. Mintyse regėjau Tanerį, įkalintą lubų neturinčioje, baltoje patalpoje, po truputį įsisąmoninantį, ką jam paruošė likimas, suvokiantį, kad dauboje jis nėra vienas.

- Ką *tu* prisimeni? - paklausė tuščiaakė baidyklė, atsigręždama į Tanerį.

Mano priešininkas atsiliepė bejausmiu, negyvu tonu, tokiu pat kaip sintetinis Raiviko balsas:

- Kaip mane suėdė gyvą. Patikėk, tokie dalykai lengvai nepasimiršta.

Aš savo ruožtu mintyse atgaminau, kaip nudvėsė hamadrijadas, pražudytas mirtinos skirtingų metabolizmų sandūros - nuodingų svetimų medžiagų, kurias savyje nešiojo kiekvienas žmogus. Gyvį sutraukė mėšlungis, ir po sekundės jis dribtelėjo ant žemės išglebęs kaip ugniagesių žarna.

- Mes išskrodėme gyvatę, - pratariau. - Viduriuose sužvejojome Tanerį. Jis nekvėpavo, bet širdis tebeplakė.

- Tu galėjai viską užbaigti jau tuomet, - pastebėjo Raivikas. - Peilis į širdį, ir taškas. Bet tau norėjosi iš jo atimti dar kai ką, ar ne?

- Man reikėjo Tanerio tapatybės. Jei tiksliau, atsiminimų. Todėl laikiau jį prijungtą prie gyvybę palaikančios įrangos, kol buvo ruošiamas skeneris.

- Kodėl taip elgeisi?- paklausė Raivikas.

- Kad nekiltų problemų persekiojant tave. Aš žinojau, jog išsinešdinsi iš Skajaus Persvaros ir šviesaeigiu spruksi į Geltakmenį. Žmonos žudiką nubaudžiau. Vardan Gitos turėjau atsiskaityti ir su tavimi. Bet siekdamas šio tikslo privalėjau tapti Taneriu.

- Juk tu galėjai persikūnyti į bet kurį planetos gyventoją.

- Mane tenkino jo įgūdžiai. Negana to, mūsų bičiulis buvo mano žinioje. - Patylėjęs pridūriau: - Aišku, aš neketinau pasikeisti amžiams. Užgniaužiau savo tapatybę tik tam, kad be vargo patekčiau į laivą. Iš Tanerio pasiskolinti prisiminimai turėjo ilgainiui išblėsti, palikdami tik savotiškas, akivaizdžiai svetimos prigimties nuosėdas. Beje, taip ir atsitiko.

- O kaipgi kitos tavo paslaptys?

- Šneki apie akis? Pakoreguotas jų savybes stengiaus nuslėpti, ir man, galima sakyti, pasisekė. Bet dabar visi pokyčiai išblėso. Matyt, taip ir turėjo įvykti.

- Tu iki šiol atmeni ne viską, - šiurpiai išsiviepė Raivikas. - Aš kalbėjau ne vien apie akis.

- Iš kur gavai tiek daug informacijos?

Jis bilstelėjo pirštais į savo dantų likučius - keistu gestu pademonstravo kažkokią užuominą.

- Kai ką pamiršai. Juk aš įtikinau ultras, kad jie tave įduotų. Išgauti iš jų visas kitas žinias buvo niekų darbas. - Raivikas vėl nusišypsojo. - Privalėjau sužinoti, su kokiu žmogumi susidūriau. Ką tu sugebi.

- Dabar žinai?

- Manau, tu, Kahuela, galėtum nustebinti netgi save patį. O, tiesa, juk tu tvirtinti nesąs juo.

- Aš nekenčiu jo ne mažiau už tave, - atsakiau. - Man teko viską regėti Tanerio akimis. Suvokti, kokioms kančioms Kahuela jį pasmerkė. Aš esu kitas žmogus.

- Užjauti Tanerį?

Papurčiau galvą.

- Mano pažinotas Taneris mirė dauboje. Ir visiškai nesvarbu, jog kažkas išgyveno. Čia ne jis, o Kahuelos sukurtas monstras.

Mano priešininkas parodė dantis.

- Galvoji, kad įstengsi su manimi susidoroti?

- Antraip nebūčiau atsibeldęs į šitą skylę.

Taneris lyg įgeltas pajudėjo iš vietos. Aš supratau, kad jam maga užmušti Raiviką, bet pastarasis išsitraukė ginklą anksčiau, negu žudikas spėjo įveikti porą žingsnių.

- Nagi, nagi, - tarė, - argi jums bus malonu aiškintis savo santykius, jeigu neturėsite žiūrovų?

Prisiminiau Ameliją, besislepiančią šešėliuose. Įdomu, dingtelėjo man, kokias išvadas ji padarė, stebėdama šį spektaklį.

Atsitraukęs Taneris iškėlė aukštyn pirštinėtas rankas, tuščiais delnais į priekį.

- Tikriausiai spėlioji, kaip man pavyko išgyventi? - kreipėsi jis į mane.

- Taip, tokia mintis buvo atklydusi.

- Tau derėjo mane pribaigti, užuot įkalinus gyvybės palaikymo įrangoje. - Priešininkas apmaudžiai palingavo galva. - Bet pats darbo užbaigti negalėjai. Tik ne po to, kai gyvatė tave apvylė. Todėl liepei mane sudoroti vienam iš savo vyrų, kol būsi išsinešdinęs iš Roplių rūmų.

Jo žodžiai galutinai kristalizavo prisiminimus.

- Aš traukiau į pietus, - paaiškinau. - Į stovyklavietę, oku-

puotą dezertyrų iš Šiaurės Koalicijos. Žinojau, jog tarp jų rasiu chirurgų, kurie įstengs paslėpti ultrų veiklos rezultatus, užmaskuoti mano genus, paversti tokiu pat kaip Taneris. Prieš atsisveikindamas su planeta, žinoma, ketinau grįžti į Roplių rūmus.

- Deja, tokios progos nesulaukei, - pratęsė Raivikas. - Kol basteisi džiunglėse su Diterlingu, į Roplių rūmus atklydo Šiaurės Koalicijos pajėgos. Jie papjovė didžiumą tavo žmonių, išskyrus Tanerį, kuriam, nors ir nenoromis, jautė pagarbą. Kareiviai jį atgaivino.

- Kokia apgailėtina klaida, - tarė Taneris. - Netgi praradęs pėdą aš sugebėjau atimti iš jų ginklus ir visus iššudyti.

Skerdynių, be abejo, atminti negalėjau, nes jos įvyko *po* Tanerio skenavimo. Po to, kai pavogiau jo prisiminimus.

- Kas nutiko vėliau? - paklausiau.

- Šviesaeigis ketino pasišalinti iš Skajaus Persvaros maždaug po mėnesio. Tiek laiko turėjau, kad patekčiau į laivą. - Priešininkas kryptelėjo į šoną ir pasikasė apsiaustu pridengtą kulkšnį. - Toli nuo tavęs neatsilikau. Atsiauginau pėdą ir leidausi įkandin. Beje, ar žinojai, kad būtent aš nudėjau Diterlingą? Kas kitas būtų galėjęs taip prie jo priartėti? Stovėjau greta visureigio, kai jį sudorojau. Štai taip. - Taneris parodė gestą tarytum vaizduodamas, kaip pribaigė senąjį savo draugą.

Kitaip tariant, klasikiniu būdu nukreipė dėmesį.

Visu ūgiu išsitiesdamas jis žaibiškai ir grakščiai mostelėjo ranka. Iš delno šovė peilis, nuskriejęs per kambarį tiksliai apskaičiuota trajektorija. Taneris nusitaikė tobulai - net atsižvelgė į Koriolio jėgos poveikį, kurį nulėmė vangus Prieglobsčio sukimasis.

Ašmenys smigo į Raiviko sprandą.

Iš gyvybės palaikymo modulio atsklido skaitmeninė dejonė, dirbtinai stabili gaida, skambėjusi net ir tada, kai aukos galva bejėgiškai nukaro ant krūtinės. Pistoletas išslydo iš rankos ir nužvangėjo ant grindų. Šokau prie jo puikiai suvokdamas, kad ginklas suteiks man šansą grumtis su Taneriu kaip lygus su lygiu.

Tačiau jis pasirodė besąs mitresnis ir spyriu nutėškė mane šalin. Kai tvojaus nugara į žemę, sutraškėjo stuburas, be to, iš plaučių ištrūko visi oro likučiai. Taneris netyčia koja užkabino pistoletą, ir tas nubildėjo į prieblandą, skiriančią šešėlius nuo auksu apšviestos salės dalies.

Priešininkas čiupo peilį už rankenos, ištraukė jį iš Raiviko sprando. Monomolekuliniai ašmenys suraibuliavo ryškiaspalviais raštais - kaip mazuto plėvelė, mirganti vandens paviršiuje.

Jis nerizikuos sviesti peilio, pagalvojau. *Jei nepataikys, praras vienintelį ginklą...*

- Tau galas, Kahuela. Užbaigsime aiškintis santykius čia ir dabar.

Jis lėtai švytavo peiliu, kurį gniaužė viena pirštinėta ranka. Kitą ištiesė link Raiviko veido, ir iš akiduobių išrovė optinius laidus. Kiekvieno iš jų gale rudavo tąsios sukrešėjusio kraujo gijos.

- Tau viskas baigėsi senų seniausiai, - atkirtau prie jo artėdamas. Taneris užsimojo, ir ašmenys perskrodė orą sidabriniais puslankiais, taip chirurgiškai tiksliai, kad neišgavo nė menkiausio garselio.

- Tuomet kas, tavo manymu, pats esi? - jis nustūmė Raiviko lavoną nuo krėslo. Liesa, į užtiesalą įsupta figūra dribo ant grindų kaip sausų šakalių pilnas maišas.

- Nežinau, - atsakiau. - Bet akivaizdu, kad mudu nepanašūs.

Pabandžiau nustatyti jo smūgių taktiką, sutelkti dėmesį į konkrečius Tanerio prisiminimus, kurie man pasitarnautų, mintyse atgaivinti jo žinias apie artimą kovą.

Supratau, jog nieko doro nepešiu. Man niekaip nepavyks įgyti persvaros - priešininko padėtis buvo palankesnė vien tuo, kad jam nereikėjo įdėti pastangų iš sąmonės gilumos kapstant atsiminimus. Jie iškildavo savaime, kaip refleksai.

Puoliau į priekį su viltimi, kad įstengsiu išsukti laisvą Tanerio ranką ir pargriauti, kol jis nespėjo manęs išskrosti.

Nelaimei, pasirinkau ne patį tinkamiausią momentą.

Pjūvio nejaučiau. Tik jį lydėjusį šaltį. Nukreipti žemyn žvilgsnio nedrįsau, tačiau akies kraštelių įžiūrėjau rėžį, išvagojusį krūtinę, bet nepakankamai gilų, - nė nesiekiantį šonkaulių, - kad atimtų gyvybę. Man labai pasisekė. Kitą sykį jis smogs taikliau, nė kiek dėl to neabejojau.

- Taneri!

Vardą sušuko ne mano balsas. Jį ištarė šešėliuose tūnanti vienuolė. Pastebėjau, kaip iš tamsos mergina tiesia rankas mano pusėn.

Nieko keisto. Jai aš likau Taneriu. Amelija pažinojo mane tik šituo vardu.

Ji laikė Raiviko pistoletą.

- Mesk ginklą man! - surikau.

Amelija užsimojo ir sviedė. Atsitrenkęs į grindis, aplink save išbarstęs brangakmenių nuoplaišas, pistoletas slydo keletą metrų, kol sustingo.

Nusigręžiau nuo Tanerio ir nėriau ginklo kryptimi. Po akimirkos dribau ant kelių, nučiuožiau ir sugriebiau jo rankeną.

Oru švilptelėjo priešininko peilis, kuris pervėrė mano delną. Sustaugęs iš skausmo, paleidau ginklą. Ašmenų kotas stirksojo iš plaštakos nelyginant jachtos stiebas.

Taneris leidosi tekinas link manęs; skardžioje salėje buvo girdėti vis spartėjančių žingsnių aidas. Ašarotomis akimis atplėšiau nuo grindų pistoletą ir pabandžiau nusitaikyti.

Driokstelėjus šūviui pajutau švelnią atatranką. Kulka pralėkė vos per porą colių nuo priešininko galvos. Vėl prisitaikiau ir paspaudžiau gaiduką.

Nieko neįvyko.

Atskuodęs Taneris galingu smūgiu išspyrė ginklą iš rankos. Nuvertė mane ant žemės, prispaudė keliais kaip nugalėtojas ir kurį laiką su manimi grūmėsi, mėgindamas sugriebti peilį. Aš savo ruožtu stengiaus smogti jam ašmenimis, kyšančiais iš delno.

Taneris čiupo persmeigtos mano rankos riešą ir sekundei išsišiepė. Jis suprato pasiekęs pergalę. Nūnai tereikėjo iškrapštyti ginklą iš mano plaštakos ir suvaryti į kitą kūno dalį.

Akies krašteliu mačiau Raiviko kūną, sukniubusį ir išsižiojusį. Auksinėje salės šviesoje žvilgėjo kelios išlikusios iltys. Mano sąmonėje šmėkštelėjo sudžiūvėlio, baksnojančio sau į dantis, vaizdas.

Galų gale prisiminiau, ką dar Kahuela nusipirko iš ultrų. Jis apsirūpino transformacija, kurią, priešingai negu naktinį regėjimą, išlaikė paslaptyje - apie kurią niekada nepasakojo Taneriui Mirabelui.

Kokia prasmė medžioti tamsoje, jei negali nužudyti savo grobio?

Prasižiojau... gerokai plačiau nei tą leido žmogaus anatomija. Regis, aptikau anksčiau niekada nenaudotą, prie gomurio prijungtą raumenėlį. Nė nežinojau, kad jis egzistavo. Mano žandikauliai neskausmingai subraškėjo.

Sveikąja ranka apkabinau Tanerio, vis dar grabinėjančio bevertį peilį, galvą, atsukau jį veidu į save.

Priešininkas įbedė akis man į burną ir, sprendžiant iš žvilgsnio, susiprotėjo, kokia lemtis jam paruošta.

- Tu lavonas, - pratariau. - Supranti, iš ultrų įsigijau ne vien gyvatės regėjimą.

Pajutau, kaip atgyja svetimos, žmogišką organizmą papildžiusios liaukos, kurios įniko pumpuoti nuodus mikrokanalėliais, pragręžtais dirbtinėse mano iltyse.

Prisitraukiau prie savęs Tanerį kaip seniai pražuvusį brolį.

Ir suleidau dantis jam į kaklą.

EPILOGAS

Ilgą laiką tiesiog stovėjau, žvelgdamas pro langą.

Kabinete sėdinti moteris turbūt nusprendė, kad ji iškrito man iš galvos. Stiklinėje, grindis ir lubas jungiančioje, sienoje atsispindėjo jos veidas, kuriame sustingo laukimo išraiška. Pateikto klausimo, aišku, neužmiršau. Tik mąsčiau, kaip įvairūs dalykai, kadaise atrodę neapsakomai keisti, dabar tapo tokie įprasti.

Nuo tada, kai atvykau į miestą, daug pokyčių jame nepastebėjau.

Vadinasi, pasikeičiau aš pats.

Iš Uodų Tinklo pliaupė liūtis, ir langą raižė įstriži lašų dryžiai. Pasak vietinių, Bedugnės mieste niekada nepaliaudavo purkšti. Gryna teisybė, bet ji negalėjo nusakyti visų lietaus niuansų. Kartais dulksna primindavo vėsią ir tyrą, kalnuose tvyrančią miglą. Bet kai aplink prarają atsiverdavo garų vožtuvai, dėl slėgio pokyčių mieste imdavo siautėti geliantys tarsi defoliantai, mažne horizontalūs šuorai.

- Pone Mirabelai... - prabilo ji.

Nusigręžiau nuo lango.

- Atleiskit. Užsižiūrėjau į miestą. Apie ką mes šnekėjome?

- Jūs pasakojote apie Skajų Hausmaną. Minėjote manąs, kad...

Ji išgirdo beveik visą mano istoriją, bent didžiąją jos dalį. Sužinojo, jog, mano nuomone, Skajus išniro iš slėptuvės ir pradėjo naują gyvenimą prisidengęs Kahuelos vardu. Turbūt elgiausi keistai, šnekėdamas apie tuos dalykus, - juolab kad bendravau su potencialia rekrūte, - bet moteris man patiko, ir ji klausėsi pasakojimo su nuoširdžiu susidomėjimu. Laikas slinko nepastebimai,

kol mudu gurkšnojome brendį, populiariausią alkoholinį gėrimą Skajaus Persvaroje, iš kurios buvo kilusi ir pašnekovė.

- Ir kuo jūs esate pasirengusi patikėti? - nutraukiau ją.

- Nė nežinau, pone Mirabelai. Man įdomu, kaip jūs... hmm, visa tai sužinojote?

- Susitikau su Gita, - atsiliepiau. - Ir ji suteikė tokios informacijos, kuri privertė mane įtikėti, kad Konstancija sakė tiesą.

- Tai yra Gita anksčiau už kitus sužinojo, kas iš tikrųjų buvo Kahuela?

- Taip. Labai tikėtina, kad ji aptiko Konstancijos surinktus įrodymus, kurie atvedė pas Kahuelą, nors nuo tariamos Skajaus egzekucijos jau buvo praėję mažiausiai du šimtmečiai.

- Kas nutiko tuomet, kai Gita jį rado?

- Na, ji manė išvysianti monstrą, tačiau apsiriko. Pamatė individą, kuris gerokai skyrėsi nuo Konstancijos pažįstamo. Gita bandė jo nekęsti, bet nepajėgė.

- Kaip, jūsų manymu, ji įsitikino, jog susidūrė su reikiamu žmogumi?

- Užuominą pametėjo vardas, kilęs iš legendos apie "Kaliušą", vaiduoklių laivą, kurį lydėdavo Kahuela pramintas delfinas. Hausmanas paprasčiausiai neįstengė nutraukti šitos sąsajos, jungiančios jį su praeitimi.

- Labai įdomi teorija.

Gūžtelėjau.

- Kuri veikiausiai liks neįrodyta. Jei praleisite mieste daugiau laiko, išgirsite dar keistesnių istorijų.

Į Geltakmenį pašnekovė atskrido visai neseniai. Kaip ir aš, kadaise tarnavo armijoje, bet ją čia atsiuntė ne vykdyti užduoties. Į šią planetą moteris pateko tik todėl, kad skrydžio sąraše įsivėlė kanceliarinė klaida.

- Kiek laiko mieste gyvenate jūs, pone Mirabelai?

- Šešerius metus, - atsakiau.

Vėl nukreipiau akis į langą. Nuo to momento, kai grįžau iš Prieglobsčio, Bedugnės panorama drastiškai nepasikeitė. Skliauto tirštybė driekėsi tolyn kaip svetimkūnis, pervėręs kažkieno plautį: atšakų raizginys, juoduojantis rudame Uodų Tinklo fone. Sklido kalbos, jog pastarąjį kitąmet pradės valyti.

- Šešis? Gan ilgai.

- Tik ne man.

* * *

Mintimis grįžau į tuos laikus, kai atsipeikėjau Prieglobstyje. Atrodo, praradau sąmonę, nes netekau per daug kraujo, kuris sruvo iš perplėšto delno. Tiesa, skausmo beveik nejaučiau. Mano drabužiai buvo sudraskyti. Pjautinę žaizdą kažkas užtepliojo turkio spalvos gydomuoju tepalu. Aš gulėjau ant kušetės, į mane stebeilijosi vienas iš liaunųjų mechaninių patarnautojų.

Visą kūną margino mėlynės, kiekvieną kvėptelėjimą lydėdavo veriantys sopuliai. Jaučiausi taip, tarytum burna man nepriklausytų.

- Taneri? - prabilo Amelija, ir po sekundės akiratyje nušvito jos veidas - toks pat angeliškas kaip tą dieną, kai pabudau orbitinėje vienuolių karuselėje.

- Tai ne mano vardas, - suglumau išgirdęs savo balsą, visiškai normalų, tik dėl nuovargio truputį prikimusį. Kažkodėl galvojau, kad liežuvis neįstengs suregzti tokių įmantrių darinių kaip žodžiai.

- Aš jau supratau, - linktelėjo Amelija. - Bet pažįstu jus tik šiuo vieninteliu vardu, todėl juo ir tenkinsiuos.

Neturėjau nei jėgų, nei noro su ja ginčytis.

- Jūs mane išgelbėjote, - atsiliepiau. - Kaip galėčiau atsidėkoti?

- Rodos, jūs išsigelbėjote savo jėgomis, - paprieštaravo vienuolė. Mes buvome mažesniame kambaryje negu salė, kur žuvo Raivikas, bet šioje patalpoje irgi vyravo rudeninis geltonis, o sienas, kaip ir visame Prieglobstyje, puošė sudėtingų matematinių simbolių ornamentai. Šviesoje sumirguliavo snaigės pakabutis, kadaruojantis po jos kaklu. - Kas jums atsitiko, Taneri? Kas atsitiko, kad jūs pajėgėte *tokiu būdu žudyti*?

Priekaištingai skambėjo tik pats klausimas, o ne jos balso intonacija. Amelija manęs nekaltino. Ji tarsi pripažino, kad aš nebūtinai esu atsakingas už visas bjaurastis, iškrėstas praeityje - ne daugiau negu iš miego pakirdęs, sapnuose žvėriškai besielgęs žmogus.

- Tas tipas, kuriuo buvau, - pratariau, - dievino medžioklę.

- Kalbate apie žmogų, vardu Kahuela?

Sulinksėjau.

- Jis turėjo akis pakoregavusius gyvatės genus. Norėjo vai-

kytis žvėris tamsoje, prilygti jiems. Aš galvojau, kad Kahuela tuo apsiribojo. Bet, pasirodo, klydau.

- Tačiau jūs nenumanėte...

- Iki paskutinio momento. Užtat Raivikas žinojo, jog Kahuela apsirūpino gyvatės liaukomis ir tam tikromis priemonėmis, kurios padėtų suleisti nuodus į aukos organizmą. Tikriausiai išgavo informaciją iš ultrų.

- Ir bandė jus įspėti?

Pamėginau kilstelėti galvą nuo pagalvės.

- Galbūt siekė, kad iš mūsų poros išgyventų konkretus asmuo. Tikiuosi, pasirinko teisingai.

- Aišku, kad teisingai, - išgirdau Zebrės balsą.

Atsigręžiau grumdamasis su skausmu ir išvydau ją, stovinčią kitoje gulto pusėje.

- Kaip matau, Raivikas nemelavo, - išsižiojau. - Jus paprasčiausiai užmigdė.

- Na, jis nebuvo blogas žmogus, - patraukė pečiais dryžuotoji. - Akivaizdu, kad neketino skriausti nė vieno iš mūsų, išskyrus tą, kuris pražudė jo šeimą.

- Bet aš išgyvenau. Ar tai reiškė, kad Raiviko planas neišdegė?

Zebrė lėtai palingavo galva. Žvelgdamas į auksinės šviesos nutviekstą moterį, ūmai suvokiau, jog beprotiškai jos geidžiu. Na, ir kas, kad buvome išdavę vienas kitą praeityje ir nenutuokėme, kas mūsų laukia ateityje. Na, ir kas, kad aš neturėjau vardo, kuriuo ji galėtų į mane kreiptis.

- Šiaip ar taip, jis įgyvendino savo tikslus. Beveik visus.

Dryžuotosios balsą persmelkė keistos gaidelės, iš kurių sprendžiant, ji kažką nutylėjo.

- Ką turi omenyje?

- Tau dar nepapasakojo? Raivikas mums visiems melavo.

- Dėl ko?

- Dėl skenavimo. - Zebrė pakreipė akis į lubas; jos veide įsirėžusias raukšleles paryškino auksinis geltonis. Odos dryžius vos įžiūrėjau. - Procedūra užsibaigė nesėkme. Ją pernelyg sparčiai atliko, ir Raiviko esybės nukopijuoti nepavyko.

Nerangiai sukrutėjau tarsi panūdęs judesiais išreikšti nepasitikėjimą, nors mačiau, kad Zebrė sakė tiesą.

- Negali būti. Aš bendravau su antrininku po to, kai jį nuskenavo.

- Tau tik taip *atrodė*. Su tavimi veikiausiai šnekėjosi beta-lygio simuliacija, natūralaus dydžio modelis, kuris, vykdydamas programą, mėgdžiojo Raiviko reakcijas ir stengėsi pavaizduoti, kad skenavimas išdegė.

- Bet kodėl? Kurių galų jam prisireikė meluoti?

- Spėju, jog vaidinimą skyrė tavo priešininkui, - atsakė Zebrė. - Raivikas norėjo įtikinti Tanerį, kad sunaikinti fizinį jo pavidalą būtų beprasmiška

- Bet tai netiesa.

- Aha. Anksčiau ar vėliau Raivikas vis vien turėjo išleisti paskutinį kvapą. Vis dėlto jį užmušė ne kas kitas, o Taneris.

- Visą laiką, kol čia viešėjome, Raivikas žinojo, kad jam lemta nusibaigti?

- Kokias išvadas galima daryti? - paklausė Zebrė. - Jis iškovojo pergalę ar pralaimėjo?

- Dabar tai neturi jokios reikšmės. Taneris, Kahuela, Raivikas... jie visi mirę.

- Visi?

- Visi, kuriems derėjo atgulti į kapą.

Aš įsispiginau į auksinį švytėjimą ir, regis, spoksojau į jį amžinybę, kol Zebrė ir Amelija paliko mane vieną. Jaučiausi prislėgtas tokio nuovargio, nuo kurio nebūtų išgelbėjęs ir miegas. Galų gale akis sumerkiau. Mane aplankė košmarai. Vyliausi, jog drunysiu kaip užmuštas, bet, deja, susapnavau hamadrijado aptvarą, pajutau ten viešpatavusį pirmykštį siaubą - paniką kurstė baltojoje duobėje įvykęs susidorojimas, kuriam pats save pasmerkiau.

Vėliau, gerokai vėliau, grįžau į Bedugnės miestą. Kelionė tęsėsi ilgai, ją nutraukė trumpas sustojimas Aidelvildo karuselėje, kur sugrąžinau Ameliją. Ji reagavo į visus įvykius stebėtinai ramiai; mano siūlymus kaip nors padėti (nors tuo metu nė nenutuokiau, ką tokio galėčiau dėl vienuolės padaryti) atmetė ir tik paprašė, kad paskirčiau Ledyno ordinui auką, jei kada nors praturtėsiu.

Prižadėjau, jog ateityje vienuoliai būtinai iš manęs sulauks finansinės paramos. Savo žodį tesėjau.

Parsibeldusi atgal į Skliautą mūsų trijulė - aš, Kirenbachas ir Zebrė - susitiko su Voronofu.

- Kalbėsime apie Žaidimą, - pareiškiau. - Mes siūlome rimtai pertvarkyti visą jo struktūrą.

- Iš kur traukėte, kad mane tai domins? - paklausė Voronofas.

- Visų pirma išklausyk mus, - tarė Kirenbachas ir ėmė aiškinti sistemą, kurią mes trise išmąstėme viešėdami Prieglobstyje. Ji buvo sudėtinga, ir kurį laiką rodės, kad Voronofas nieko nesuvokia. Bet galų gale jis perprato, ką turėjome omenyje. Sėdėjo tylėdamas, kol dėstėme savo planą, ir, kai užbaigėme, pasakė, jog mūsų idėjos jam patiko. Visai įmanoma, pridūrė, kad jos galėtų išdegti.

Mes pasiūlėme naujovišką medžioklę, kuriai suteikėme elementarų Gaudynių vardą. Iš esmės ji panėšės į senąjį, pogrindinį Žaidimą, užgimusį mieste po maro, tačiau turės drastiškai skirtis smulkmenomis - jau vien tuo, kad bus teisėta. Ketinome ištraukti medžioklę iš šešėlių į rampos šviesą, nustatyti finansavimo taisykles ir visiems, kuriems magės stebėti jaudinantį vaikymosi procesą, parūpinti filmuotus reportažus. Persekiotojais taps ne turtingi jaunikliai, panūdę naktinių virpulių, o apmokyti žudikai, tikri savo amato specialistai. Mes juos paversime profesionalais ir apgaubsime paslaptingumo atmosfera. Mūsų pastangomis, įsigalės asmenybės kultas, pakelsiantis Žaidimą iki meno lygmens. Rekrūtus, žinoma, verbuosime iš geriausių medžiotojų. Pirmąja samdine sutiko tapti Voveraitė Samartin. Neabejojau, kad ji puikiai atliks savo vaidmenį.

Tačiau pakeisti ruošėmės ne vien persekiojimo eigą.

Nutarėme atsisakyti ir aukų. Įsijausti į jų kailį galės tiktai *savanoriai*. Pasiūlymas skambėjo beprotiškai, tačiau būtent jis prikaustė Voronofo dėmesį.

Išgyvenusieji tenkinsis vieninteliu prizu - savo gyvybe. Kita vertus, Skliauto visuomenėje jie galės mėgautis garsenybių reputacija. Savanorių nepristigsime, nes jais taps nuobodulio kankinami, beveik nemirtingi individai. Pakoreguotas Žaidimas jiems parūpins mirtinų, bet kontroliuojamų pavojų. Turčiai pasirašys su mumis sutartis, kuriuose apibrėšime konkrečios kovos sąlygas, nustatysime, kiek laiko tęsis gaudynės ir kokiais ginklais bus leis-

ta naudotis žudikui. Aukoms tereikės stengtis išlikti gyvoms, kol galios kontraktas. Jos taps įžymybėmis, kurioms visi pavydės. Pirmųjų lošėjų pėdsakais seks kiti, trokštantys pasirodyti šiek tiek geriau: susitarti dėl ilgesnės persekiojimo trukmės ir sunkesnių Žaidimo sąlygų.

Mes, be abejo, naudosimės blakėmis, tačiau jos funkcionuos kitaip nei Veiverlio implantas - pastarąjį, laimei, iš mano smegeninės gana greitai išpjovė Dominika. Žmogžudys ir auka turės atitinkamai suderintus švyturėlius, kurie įsijungs, kai tarp jųdviejų liks tam tikras, kontrakte įvardytas atstumas. Abi pusės pajus tą momentą - jų kaukoles persmelks skambutis ar kažkas panašaus. Paskutinę medžioklės valandą suteiksime žiniasklaidai galimybę nušviesti gaudynių baigtį, kad ir kokia ji būtų.

Galop Voronofas prie mūsų prisijungė. Kaip pirmasis klientas.

Savo kompaniją pavadinome "Omegos tašku". Netrukus atsirado konkurentų, bet mes tik džiaugėmės gausėjančiu jų ratu. Per vienerius veiklos metus prisiminimus apie senąją medžioklę nugramzdinome į užmarštį. Šios istorijos dalies mieste vis vien niekas netroško išsaugoti.

Štai kaip klostėsi įvykiai.

Pačioje pradžioje daugumai klientų leisdavome išgyventi. Lemiamu momentu mūsų žudikai pamesdavo jų pėdsakus arba paleisdavo netaiklų šūvį - vieną vienintelį, kuriuo, pagal sutartį, tarkim, medžiotojas turėdavo pribaigti bėglį. Tokiu būdu pagausinome ratą savanorių, siekusių pabūti aukos kailyje, paskleidusių garsą apie mūsų kompaniją.

Bet vėliau mes surimtėjome. Žaidimas klientams virto tikru išbandymu. Jiems tekdavo kaip reikiant paprakaituoti, kad išliktų gyvi.

Vis dėlto didžiuma į medžiotojų nagus nepakliūdavo. Gaudynėse mirtingumo lygis svyruodavo maždaug trisdešimties procentų ribose - pakankamai saugiose, idant neatbaidytų potencialių, nuobodulio varginamų Žaidimo dalyvių, tačiau gąsdinančiose tiek, kad išgyvenimu užsibaigianti pergalė prilygtų vertingam prizui.

"Omegos taškas" pasakiškai pralobo. Praėjus vos dvejiem metams nuo to laiko, kai pirmą kartą nusileidau Bedugnės mies-

te, aš įsiliejau į turtingiausių Geltakmenio sistemoje gyvenančių - tiek fiziniu pavidalu, tiek skaitmeniniu - individų šimtuką.

Tačiau niekada neužmiršau, kokią priesaiką daviau per ilgąją kelionę į Prieglobstį.

Jei išgyvensiu, tvirtinau sau, viską pakeisiu.

Gaudynės tebuvo pradžia. Bet to nepakako. Miestą ruošiausi transformuoti iš esmės. Turėjau sunaikinti sistemą, leidusią man klestėti, išbalansuoti nerašytą pusiausvyrą, kuri viešpatavo tarp Skliauto ir Mulčio. Iš pastarojo ėmiau verbuoti medžiotojus. Aš niekuo nerizikavau, nes Mulčio gyventojai išmanė kovos meną ne prasčiau negu aukštuomenės atstovai ir pasižymėjo tokiu pat imlumu mano propaguojamiems apmokymo metodams.

Žaidimas pavertė mane pinigų maišu, o aš savo ruožtu apdovanojau šauniausius dalyvius tokiais lobiais, kokių jie nė neįsivaizdavo. Ir mačiau, kaip dalis turtų nuteka į Mulčią.

Pradžia gal ir neįspūdinga. Praeis metai, galbūt dešimtmečiai, kol Bedugnės hierarchijoje bus užfiksuoti pastebimi pokyčiai. Bet aš žinojau, kad jie neišvengiami. Prisiekiau sau juos skatinti. Nors praeityje ne sykį laužiau duotus žodžius, šitą ketinau ištesėti.

Po kurio laiko aplinkinių paprašiau vėl mane vadinti Taneriu. Na, taip, aš sau melavau, jokios teisės į vardą neturėjau, nes iš tikrojo Tanerio Mirabelo buvau pavogęs ir prisiminimus, ir patį gyvenimą.

Bet koks dabar skirtumas?

Nūnai įsikaliau į galvą, kad aš - jo atsiminimų, netgi esybės, globėjas. Tanerio niekas nepavadintų geru žmogumi, bent jau ne įprasta žodžio reikšme. Jis buvo beširdis ir agresyvus, mokslus bei žmogžudystės menus tyrinėdavo santūriai tarsi geometras. Kita vertus, senasis bendražygis nebūtų iškovojęs ir blogio įsikūnijimo titulo. Tuo momentu, kuris sužlugdė jo gyvenimą - kai jis nušovė Gitą - Taneris išties bandė padaryti gerą darbą.

Ir visiškai nesvarbu, kas jam nutiko vėliau, kokie įvykiai pavertė jį monstru. Tai neapjuodino Tanerio.

Šis vardas, aišku, niekuo ne blogesnis už kitus. Vieną dieną, neabejojau, jis galutinai man prilips.

Nutariau tam nesipriešinti.

* * *

Suvokiau, kad vėl nugrimzdau į apmąstymus. Mano kabinete sėdinti moteris laukė, kol aš ką nors pasakysiu.

- Na, darbą gavau, ar ne?

Taip, ko gero, gavo, nors prieš apsispręsdamas dar turėsiu pasišnekėti su kitais kandidatais. Atsistojęs paspaudžiau jos smulkutę, mirtį nešančią ranką.

- Jūs, be abejo, esate mano sąrašo viršuje. Net jeigu nepasiūlysiu aptariamų pareigų, jūsų vardą bylose išsaugosiu dėl kitos priežasties.

- Kokios?

Prisiminiau Gideoną, po tiek metų vis dar kalintį Geltakmenio gelmėse. Kadaise prisiekiau vėl nusileisti į prarają ir jį pribaigti, bet tam neturėjau tinkamos progos. Žinojau, jog vikšras tebėra gyvas, nes Išsvajotas Eliksyras iki šiol pasiekdavo miestą, nors ir menkučiais, itin geidžiamais, kiekiais. Kaip ir anksčiau, iškrypėliai dievino Gideono patiriamus siaubo pojūčius, kurie būdavo apdorojami taip, kad žmonės sugebėtų juos suvokti. Bet vikšras greičiausiai merdėjo - netrukus išauš diena, kai mano priesaika taps beprasmė.

- Esu jums numatęs tam tikrą operaciją.

- Kada turėsiu ją įvykdyti?

- Po mėnesio. Galbūt trijų ar keturių.

Ji dar sykį nusišypsojo.

- Aš išmanau savo darbą, pone Mirabelai. Jums belieka viltis, kad per tą laiką manęs nenusamdytų kita organizacija.

Patraukiau pečiais.

- Kaip bus, taip bus.

- Na, pažiūrėsime.

Mudu vėl paspaudėme vienas kitam rankas, ir moteris nudrožė durų pusėn. Aš atsigręžiau į langą. Miestą apgaubė sutemos; Skliaute nušvito žiburiai; amžinoje rusvoje prieblandoje tviskėjo švytuojančių kabelinių mašinų taškeliai. Apačioje, tarytum iš lygumų, kuriose apstu stovyklaviečių, niauriai raudoną blizgesį link Uodų Tinklo spinduliavo žibintai ir naktinės prekyvietės. Pagalvojau apie žmones, net ir po kraupių transformacijų žvelgiančius į miestą kaip į savo namus. Galų gale maras nusiaubė Bedugnę prieš trylika metų. Netgi tarp suaugusių atsirasdavo tokių, kurie neprisiminė, kaip kitados atrodė šie kraštai.

- Pone Mirabelai, - kreipėsi ji į mane, sustojusi prie durų. - Nieko prieš, jei dar kai ko paklausiu?

Atsisukau ir mandagiai šyptelėjau.

- Taip?

- Jūs apsistojote čia seniau už mane. Ar jums kada nors patiko šita vieta?

- Nežinau, - gūžtelėjau. - Bet dėl vieno dalyko esu tikras.

- Dėl ko gi?

- Kiekvienas iš mūsų yra savo gyvenimo kalvis.

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

Alastair Reynolds

BEDUGNĖS MIESTAS

Mokslinės fantastikos romanas
ANTRA KNYGA

GINTARAS ALEKSONIS
redaktorius
TEODORAS POŠKUS
meninis redaktorius

www.eridanas.lt

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra "Times".
SL Nr. 950. Ofsetinė spauda 9,5 sąl. sp. l.
Kaina sutartinė.
"Eridanas", 50210 Kaunas, Partizanų 4, tel. 73-39-67.
Spausdino "ARX Baltica" spaustuvė, Veiverių 142 b/c, Kaunas.